Begroting 2027

gemeente kerkrade

Inhoudsopgave

Aanbieding **5**

Beleidsbegroting **7**

Financiële samenvatting 9
Begroting in één oogopslag 11

Programma's **13**

0 Bestuur en ondersteuning 15
1 Veiligheid 27
2 Verkeer, vervoer en waterstaat 37
3 Economie 45
4 Onderwijs 55
5 Sport, cultuur en recreatie 63
6 Sociaal domein 73
7 Volksgezondheid en milieu 89
8 Wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 99

Paragrafen **109**

§1. Lokale heffingen 111
§2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 116
§3. Onderhoud kapitaalgoederen 125
§4. Financiering (treasury) 137
§5. Bedrijfsvoering 142
§6. Verbonden partijen 150
§7. Grondbeleid 184
§8. Wet open overheid 191

Financiële begroting **193**

1. Lasten en baten 195
2. Financiële positie 220

Bijlagen **227**

Lijst van afkortingen 228
Nadere toelichting reserves en voorzieningen 230
Staat van Langlopende Leningen 234
EMU-saldo 235
Overige risico's 236

Aanbieding

Geachte leden van de raad,

Dit is de begroting 2027! Met het coalitieakkoord 2026-2030 '*Tsezame vuur 't jeluk va Kirchroa'* hebben we de koers vastgelegd voor een stad die staat voor leefbaarheid, verbondenheid, perspectief en financiële verantwoordelijkheid. Het collegeprogramma dat momenteel in voorbereiding is en de voorliggende begroting 2027 vormen hierbij belangrijke volgende stappen in de vertaling van die ambities naar de praktijk.

Kerkrade kiest nadrukkelijk voor een stad waarin iedereen mee kan doen en waarin de wijken het fundament vormen. Daarom investeren we in sterke en leefbare wijken, in een veilige en verzorgde openbare ruimte, en in voorzieningen die dichtbij inwoners staan. We zetten in op sociale samenhang, op ontmoeting en op initiatieven die bewoners, verenigingen en maatschappelijke partners verbinden. Daarbij blijft de inwoner niet alleen gebruiker van beleid, maar ook medevormgever van de stad.

In 2027 krijgen ook de ambities op het gebied van wonen, welzijn en zorg verder vorm. We werken aan voldoende en passende woningen, aan een goede balans in de wijken en aan ondersteuning voor inwoners die dat nodig hebben. Ook blijven we investeren in kansen voor kinderen en jongeren, op goed onderwijs, op sport en beweging, en op een inclusieve stad waarin talent zich kan ontwikkelen en niemand wordt buitengesloten. Daarnaast vragen bestaanszekerheid, gezondheid, cultuur, vrijwilligerswerk en digitale toegankelijkheid aandacht. Deze thema's vormen samen de bouwstenen voor een sterke en sociale samenleving.

Naast deze maatschappelijke opgaven willen we in 2027 vooruitgang boeken op het gebied van economie, werkgelegenheid, de ontwikkeling van het centrum, mobiliteit, duurzaamheid en klimaat. We willen Kerkrade aantrekkelijk houden als stad om te wonen, werken, ondernemen en bezoeken. Daarom investeren we in een sterk centrum, goede bereikbaarheid, een toekomstbestendige economie en een leefomgeving die tegen de gevolgen van klimaatverandering kan. Ook innovatie, digitalisering en regionale samenwerking krijgen hierin een duidelijke plek.

Dit alles moet gebeuren binnen de financiële kaders die voor de komende jaren krapper zijn geworden. Daarom kiest het college voor focus, realisme en verantwoordelijkheid. We blijven investeren in wat noodzakelijk en kansrijk is en werken tegelijk aan een solide financiële huishouding. Deze begroting laat zien hoe we toch gericht bouwen aan een sterke, sociale gemeente die klaar is voor de toekomst.

Met deze begroting vragen we de gemeenteraad om richting, vertrouwen en ruimte om samen verder te bouwen aan Kerkrade. Niet alleen voor vandaag, maar ook voorde stad van morgen: een stad waar mensen zich thuis voelen, waar kansen ontstaan en waar we samen werken aan geluk.

Het college, De secretaris,

dr. T.P. Dassen-Housen R.M.J.S. Stijns

Beleidsbegroting

Financiële samenvatting

In de tabellen hieronder zijn de financiële mutaties van de exploitatie en het investeringsprogramma opgenomen. Bij de diverse programma's worden de mutaties toegelicht in onderdeel D.

Exploitatie

*bedragen * € 1.000*

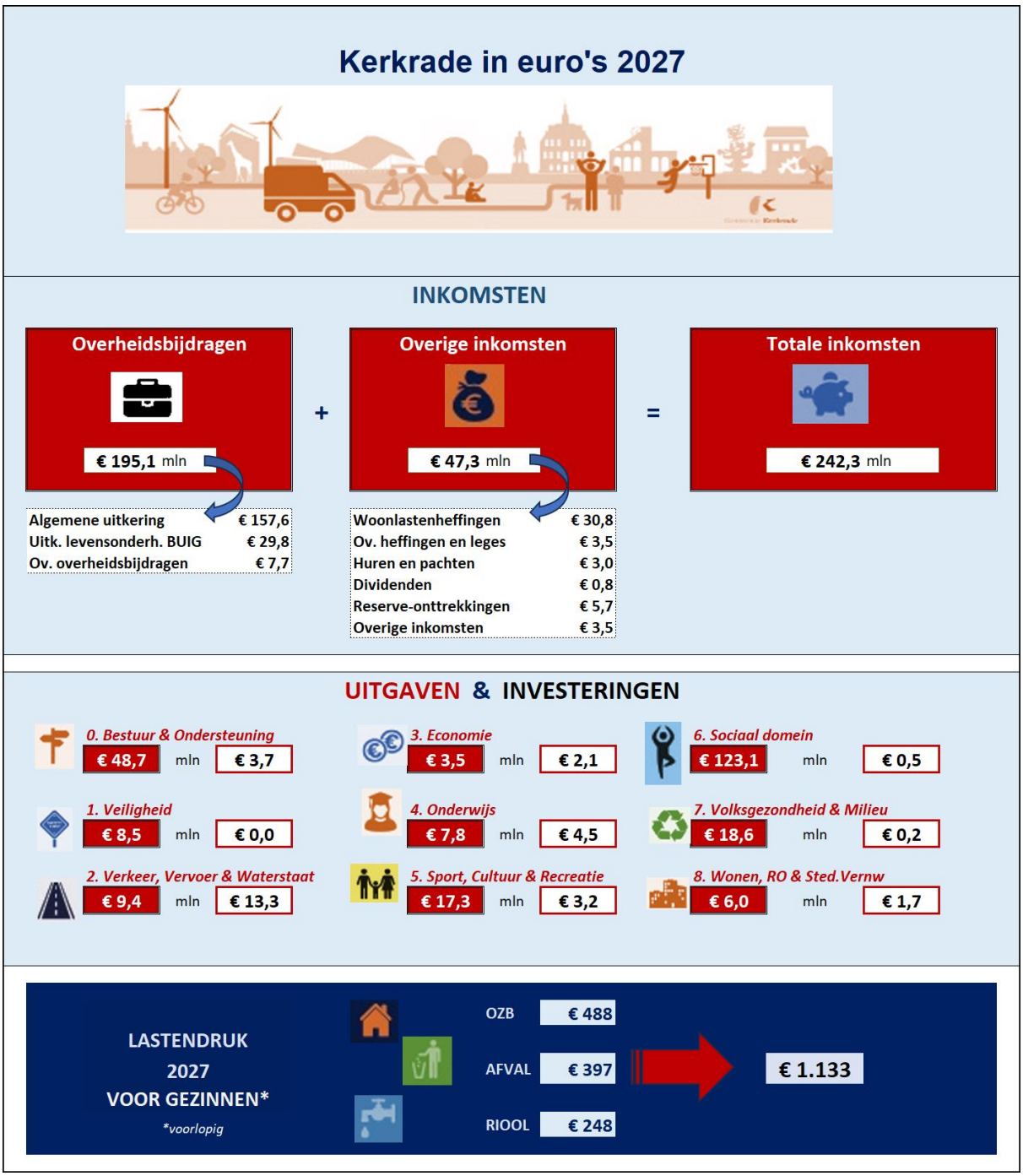
Progr.	Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
	Saldo november 2025	**67**	**72**	**-2.257**	**-808**	**-808**
div.	Onttrekking(+)/toevoeging reserves(-)	2.152	1.275	100	-200	-3.150
div.	Gemeenschappelijke regelingen	-689	-1.585	-1.651	-78	-262
div.	Parkstadwet	0	277	346	370	398
div.	Rente/Kapitaallasten	605	50	-426	-902	-978
div.	Loonsom	-1.013	-1.375	-1.185	-835	-285
div.	Diverse belastingen en leges	120	960	1.752	2.400	3.302
0	Algemene uitkering	-356	2.206	2.095	1.667	4.601
0	ICT	-328	-410	-440	-475	-510
0	Bedrijfsvoering diversen	-606	-158	-209	-222	-234
0	Dividend BNG/Enexis	-200	-200	-100	-100	-100
1	Veiligheid	-30	-29	-328	-327	-326
1	Preventie	0	35	-210	-210	-210
2	Gladheidsbestrijding	-125	0	0	0	0
2	Degeneratievergoeding	125	25	25	25	25
3	Flexiforum	40	14	40	40	40
4	Onderwijs	-70	-13	67	32	-15
0/5	Evenementen	-110	81	-124	-129	-134
5	Sport, Cultuur & Recreatie	30	50	61	59	57
5	Groenonderhoud	-10	-45	-50	-50	-50
6	Inkomensregelingen	918	583	482	684	2.156
6	Wmo	-411	-277	-816	-946	-1.200
6	Jeugdhulp	54	83	-588	-588	-588
6	Welzijn	-55	-968	-870	-823	-1.076
7	Milieubeheer	127	-50	-50	-50	-50
8	Stedelijke ontwikkeling	-102	-232	-252	-272	-292
8	Woonwagenbeleid	-115	-165	-90	-90	-90
8	Omgevingsvisie	0	-175	-175	-175	-175
	Actueel begrotingssaldo	**18**	**29**	**-4.852**	**-2.003**	**46**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

Progr.	Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
Vervangings- en uitbreidingsinvesteringen						
I Reguliere investeringen						
0	Gebouwen	0	0	100	100	100
2	Wegen	2.840	-562	0	0	0
2	Civieltechnische kunstwerken	0	1.600	3.735	860	850
3	Impuls winkelgebieden	0	150	150	150	150
5	Sportaccomodaties	0	410	0	-350	-350
5	Hub	0	93	250	100	100
5	PLT	0	275	315	95	150
5	Volkstuinen	0	30	0	0	0
7	Klimaatadaptatie	0	100	100	100	100
7	Riolering	0	500	400	-100	-100
8	Vhf2	663	178	170	-167	-167

Begroting in één oogopslag

Programma's

De begroting 2027 bestaat uit 9 programma's (0 tot en met 8). Die zijn gebaseerd op de (hoofd)taakvelden uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Informatievoorschriften voor derden (IV3).

De programma's in de begroting zijn:

0. Bestuur en ondersteuning
1. Veiligheid
2. Verkeer, vervoer en waterstaat
3. Economie
4. Onderwijs
5. Sport, cultuur en recreatie
6. Sociaal domein
7. Volksgezondheid en milieu
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.

Per programma komen aan bod:

Onderdeel A
Een algemene omschrijving van het programma en de taakvelden waaruit het bestaat. Waar dat van toepassing is, staat ook bij welke paragrafen het programma een relatie heeft.

Onderdeel B
Hier staan de speerpunten van beleid. Deze sluiten aan bij het coalitieakkoord. Ook staan hier welke activiteiten we uitvoeren en hoe ver we daarmee zijn. De speerpunten blijven in principe de hele bestuursperiode hetzelfde. In verband met de overgang naar de nieuwe bestuursperiode zijn wel nog verfijningen mogelijk.

Onderdeel C
Hier staan in tabellen de financiën van het programma, zowel voor de exploitatie als voor de investeringen per taakveld. Een analyse van de afwijkingen staat in het onderdeel ''Financiële begroting''. Een gedetailleerd overzicht per product van de kosten en baten van de Begroting 2027 en de meerjarenraming staat in de bijlage "Productenbegroting".

Onderdeel D
Hier staat een toelichting op de financiële mutaties uit het overzicht "Samenvatting financiële mutaties". Daarnaast kunnen andere zaken worden genoemd die het vermelden waard zijn.

Onderdeel E
Dit onderdeel bevat de landelijk uniforme "basisset beleidsindicatoren". De meeste gegevens zijn van het CBS en landelijke databanken afkomstig en gemeenten nemen deze in hun begroting over. Meer uitleg over deze indicatoren is te vinden op de website "waarstaatjegemeente.nl". Daarnaast bevat dit onderdeel de eigen indicatoren.

Portefeuilleverdeling

Petra Dassen-Housen
Burgemeester
- AB/DB Parkstad Limburg (0)
- Communicatie (0/3)
- Coördinatie handhaving (1)
- Eurode en internationale zaken (0)
- Informatisering en automatisering (0)
- Openbare orde en veiligheid (1)
- Publiekszaken en dienstverlening (0)
- Rampenbestrijding (1)
- Woonwagenbeleid (8)

Alexander Geers
Wethouder
- Economie en toerisme (3/8)
- Openbare ruimte (2/5)
- Personeel en organisatie (0)
- Vastgoed (OBK) (8)
- Wonen en volkshuisvesting (8)

Jo Paas
Wethouder
- Financiën (0)
- Integraal ouderenbeleid (6)
- Milieu en afval (1/7)
- Welzijn (5)
- Wijk West (8)
- Wmo (6)

Nicolle Heijltjes
Wethouder
- Duurzaamheid (7)
- Marketing en evenementen (3/5)
- Ruimtelijke ordening (1/3/8)
- Speeltuinen en speelplekken (5)
- Sport (5)
- Veteranenzaken (5)
- Weekmarkten en kermissen (3)
- Wijk Oost (8)

Raoul Vinken
Wethouder
- Centrummanagement (3)
- Cultuur (5)
- Dialect
- Mobiliteit (0/2)
- Onderwijs (4)
- Wijk Noord (8)
- Wijkontwikkeling (6/8)

John Roland
Wethouder
- Euregionale arbeidsmarkt (3)
- Jeugdzorg en jeugdbeleid (4/6)
- Maatschappelijke zorg (6)
- Sociale zaken en werkgelegenheid (6)
- Volksgezondheid (7)

0 Bestuur en ondersteuning

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Dit programma gaat over de bestuurlijke en ondersteunende taken van de gemeentelijke organisatie. We willen deze taken goed uitvoeren. Het programma ondersteunt de bestuurlijke ambities en doelstellingen van de andere programma's en geeft daar richting aan.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragrafen Lokale heffingen (§1), Financiering (Treasury) (§4) en Bedrijfsvoering (§5).

Taakvelden

0.1 Bestuur
0.2 Burgerzaken
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
0.4 Overhead
0.5 Treasury
0.61 OZB woningen
0.62 OZB niet-woningen
0.63 Parkeerbelasting
0.64 Belastingen overig
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
0.8 Overige baten en lasten
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)
0.10 Mutaties reserves
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten

B. Speerpunten van beleid

1. Burgerparticipatie
Relatie met taakveld(en): 0.4

Burgerparticipatie is een integraal onderdeel van de gemeentelijke werkwijze en draagt bij aan een open, betrokken en responsieve overheid. Dit wordt ook benadrukt in het coalitieakkoord. We richten ons op:

- het verder ondersteunen en faciliteren van participatieprocessen binnen de organisatie;
- het versterken van de betrokkenheid van inwoners bij beleid, projecten en de leefomgeving;
- het verbeteren van de transparantie, onder meer door een overzicht van participatietrajecten op de gemeentelijke website te realiseren.

<u>Wijziging in de financiering</u>
Vanaf 2026 is er geen structureel budget meer beschikbaar voor algemene participatieactiviteiten. Initiatieven die voortvloeien uit het coalitieakkoord — zoals de ondersteuning van burgerinitiatieven — betalen de verantwoordelijke vakafdelingen zelf.
Participatie wordt hierdoor nog meer onderdeel van het beleid zelf en van de uitvoering daarvan. Vakafdelingen betalen en organiseren van participatie voortaan zelf binnen hun eigen beleidsterrein. De centrale ondersteuning zich richt op de voorzieningen die daarvoor nodig zijn, op kennis en op het bewaken van de kwaliteit.

<u>Inzet van het resterende budget: voorzieningen voor participatie</u>
Het resterende budget gebruiken we om de voorzieningen voor participatie in de gemeente te onderhouden en verder te ontwikkelen. Het gaat om vaste kosten die gedekt moeten blijven, zoals:

- beheer en inzet van het digitale participatieplatform Gemeentepeiler;
- uitvoering van kwalitatief onderzoek, zoals de Barometer Burgerparticipatie;
- ondersteuning van vakafdelingen bij participatiebijeenkomsten, informatieavonden en overige participatieactiviteiten;
- samenwerking met interne en externe partners, gericht op een toegankelijke, transparante en effectieve vormgeving van participatie.

Conclusie

Met deze ondersteunende en faciliterende rol blijft participatie stevig verankerd in de gemeentelijke organisatie, ook zonder vast algemeen budget. Zo houden we participatie van goede kwaliteit en toegankelijk. De financiële verantwoordelijkheid voor concrete initiatieven ligt bij de vakafdelingen— dichter bij de inhoud en de uitvoering van het beleid.

2. Regionale en euregionale samenwerking

Relatie met taakveld(en): 0,1

In 2027 werken we verder aan samenwerking over de grens, zowel met onze buurgemeente Herzogenrath als ook met andere euregionale partners.

Samenwerking binnen Eurode

We blijven de samenwerking tussen Kerkrade en Herzogenrath versterken. Daarbij bouwen we voort op de ambities uit het Actieplan GROS 2025-2029. Zo maken we de uitwisseling van medewerkers tussen beide gemeenten mogelijk, organiseren we samen UM ITEM informatiebijeenkomsten en zetten we de cursus spreekvaardigheid Duits voor medewerkers voort.

In 2027 bereiden we ons ook voor voorbereidingen op het 30-jarig jubileum van het Openbaar Lichaam Eurode in 2028. We willen Eurode bekender maken bij inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Ook ontwikkelen we de subsidieregeling voor projecten over de grens verder, zodat die ook in de toekomst werkt. Zo versterken deze projecten zowel de samenwerking als de zichtbaarheid van Eurode.

Samenwerking met partners in de Euregio.

Naast de samenwerking binnen Eurode werken we ook samen met andere partners uit de Euregio Maas-Rijn. Eurode doet mee aan het project “Demokratiekompass” van de Städteregion Aachen. Dit project wordt ondersteund door de Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking (EGTS) Euregio Maas-Rijn. Door deel te nemen aan dit project en door de Eurode Geschiedenismijl verder te ontwikkelen als buitenschoolse leerlocatie, versterken we de positie van Eurode in de Euregio

Wij blijven ons ook inzetten voor meer erkenning van Eurode als dubbelstad.
De samenwerking op het gebied van openbare orde en veiligheid vormt hierbij een belangrijk speerpunt. In 2025 is dit onderwerp op de Grenslandagenda gezet. In 2027 willen we samen met andere partners in Euregio aan de slag en de eerste stappen zetten naar een blijvende juridische oplossing.

Samen met partners in de Euregio onderzoeken we ook hoe we tweetalige kinderdagopvang laagdrempelig kunnen aanbieden. We willen daarvoor een proefproject (pilot) dat blijvend is en als voorbeeld kan dienen voor eventuele uitbreiding naar heel Eurode en de Euregio.

Kerkrade blijft ook meewerken aan projecten over de grens binnen de samenwerking met Stadsregio Parkstad Limburg Zo werken we aan de verdere ontwikkeling van het Parkstad-Aken Daily Urban System (het gezamenlijke stedelijke gebied van Parkstad en Aken). Wij richten ons daarbij op thema’s als energie, mobiliteit en infrastructuur.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

*bedragen * € 1.000*

0 Bestuur en ondersteuning	REK.	BEGR.		MJR.		
		Bijgesteld	Primair			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
LASTEN						
0.1 Bestuur	6.566	4.350	4.246	4.267	4.267	4.306
0.2 Burgerzaken	2.078	2.207	2.157	2.120	2.140	2.152
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	88	125	121	121	119	119
0.5 Treasury	47	-310	-390	-470	-521	-675
0.63 Parkeerbelasting	87	57	56	57	57	57
0.64 Belastingen overig	924	1.003	1.015	1.045	1.085	1.144
TOTAAL LASTEN	**9.791**	**7.431**	**7.206**	**7.140**	**7.148**	**7.104**
BATEN						
0.1 Bestuur	92	66	17	17	17	17
0.2 Burgerzaken	958	998	1.001	966	981	996
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	222	213	238	213	214	214
0.5 Treasury	526	162	159	157	156	156
0.61 OZB woningen	8.951	9.019	9.340	9.747	10.178	10.624
0.62 OZB niet-woningen	7.025	7.528	7.947	8.286	8.646	9.016
0.63 Parkeerbelasting	470	474	644	644	644	644
0.64 Belastingen overig	197	321	327	333	339	345
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	152.515	152.817	157.591	153.380	152.761	157.028
TOTAAL BATEN	**170.956**	**171.597**	**177.264**	**173.743**	**173.935**	**179.039**
DIVERSE LASTEN						
0.4 Overhead	34.293	31.980	29.640	30.334	30.220	30.236
0.8 Overige baten en lasten	198	1.427	5.592	9.925	13.156	15.001
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	50	45	14	14	14	14
TOTAAL DIVERSE LASTEN	**34.542**	**33.452**	**35.246**	**40.273**	**43.390**	**45.251**
DIVERSE BATEN						
0.4 Overhead	1.484	749	293	134	134	-134
0.8 Overige baten en lasten	1.369	918	918	1.018	1.018	-1.018
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0
TOTAAL DIVERSE BATEN	**2.852**	**1.667**	**1.211**	**1.152**	**1.152**	**-1.152**
RESERVES						
0.10 Vermeerderingen	34.255	18.952	6.229	3.337	3.951	6.751
0.10 Verminderingen	30.933	27.671	5.652	5.039	4.580	3.652
SALDO MUTATIES RESERVES	**-3.323**	**8.719**	**-577**	**1.702**	**629**	**-3.099**
0.11 RESULTAAT	**1.246**	**-18**	**29**	**-4.852**	**-2.003**	**46**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
I Reguliere investeringen									
0.4	ICT investeringen	v	e	327	327	327	327	327	**1.635**
0.4	Telefooncentrale	v	e	65	0	0	0	0	**65**
0.4	Diverse transportmiddelen	v	e	708	340	391	350	350	**2.139**
0.4	Gemeentelijke gebouwen	v	e	1.300	1.300	1.400	1.400	1.400	**6.800**
0.4	Verduurz. stadskant. en raadhuis	v	e	1.142	1.000	370	0	0	**2.512**
0.8	Onvermijdbaar / algemeen	v	e/m	206	58	58	58	58	**438**
Totaal Programma 0				**3.748**	**3.025**	**2.546**	**2.135**	**2.135**	**13.589**

[1] V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering

[2] E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Reserves
In de begroting 2026 werd een bedrag opzij gezet om de financiële opgave voor de jaren 2028 gelijk te laten zijn aan die van 2029. Het ging om € 700.000 in 2026 en € 750.000 in 2027.
Omdat de reeksen door actuele ontwikkelingen anders zijn geworden, worden deze stortingen nu teruggedraaid en dus niet meer gedaan. Dat heeft een positief effect op de jaren 2026 en 2027. Het jaar 2028 wordt daardoor helaas negatiever. In 2026 wordt eveneens € 225.000 onttrokken aan de reserve exploitatie om onder aan de streep tot een sluitende jaarschijf 2026 te komen. Het jaar 2027 biedt ruimte om deze € 225.000 weer terug te storten, zodat de reserve exploitatie per saldo hierdoor niet extra wordt belast.

Vanaf 2027 wordt voorgesteld om vooralsnog structureel € 350.000 jaarlijks te reserveren om straks de doelenagenda vanuit het collegeprogramma te kunnen gaan realiseren. Dit is dan met name gericht op de proceskosten om verschillende ontwikkelingen mogelijk te kunnen maken. Voor specifieke projecten of activiteiten die de grensbedragen uit de Financiële verordening te boven gaan zullen wij uw raad uiteraard in de toekomst nog concrete voorstellen voorleggen.

Voor de jaren 2028 en 2029 is sprake van een tekort c.q. financiële opgave. We hebben hierin de VNG gevolgd en de keuze gemaakt om de tekorten zichtbaar te maken. De vooruitzichten voor 2030 zijn wel positief.

Verder wacht ons in de nabije toekomst een uitdaging op het gebied van onderwijshuisvesting, gelet op de bouwjaren van de huidige schoolgebouwen. Deze ontwikkelingen moeten nog verder worden uitgewerkt. Vooruitlopend daarop wordt voorgesteld om alvast in 2030 € 1,1 mln. vrij te maken en te reserveren voor (de kapitaallasten van) de toekomstige investeringen in onderwijshuisvesting. Hiermee kan in de toekomst een substantieel investeringsvolume worden gerealiseerd. Het spreekt voor zich dat wij uw raad ook voor deze projecten in de toekomst nog concrete voorstellen zullen voorleggen met inachtneming van de Financiële verordening

Met het oog op de opgeschoven ravijnjaren en de nog onzekere toekomstige ontwikkelingen, wordt voorgesteld om in 2030 vooralsnog aanvullend € 1.700.000 opzij te zetten in de reserve exploitatie. Hiermee wordt beoogd om vooralsnog een buffer te hebben, totdat er meer duidelijkheid is over een aantal kwesties. Dit betreft dossiers waarover het Rijk gemeenten nog duidelijkheid moet bieden en gemeenten ook tegemoet zou moeten komen. Het gaat hier om zaken als de kosten van de jeugdzorg, de indexeringen van het gemeentefonds die achteraf steeds te laag blijken en de voorgenomen afschaffing van de huishoudelijk hulp. Maar bijvoorbeeld ook om de onzekerheden over de meerjarige kostenontwikkelingen in zijn algemeenheid en de gevolgen van alle ontwikkelingen op het wereldtoneel.

Om de gemeentelijke financiële opgave te verlichten, vallen in 2026 middelen vrij uit de reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen, in totaal € 2.577.000. Uit een nieuwe prognose bleek dat een aantal posten te ruim was begroot, waardoor deze middelen voor andere doeleinden kunnen worden ingezet. Ten eerste wordt € 750.000 gestort voor de uitvoering van de omgevingsvisie, in te zetten met € 150.000 per jaar van 2027 tot en met 2031. Deze looptijd volgt uit de transitieperiode waarin de programma's en het omgevingsplan worden ontwikkeld, die loopt tot zeker 1 januari 2032. Voor de inhoudelijke toelichting verwijzen wij naar de speerpunten van beleid in programma 8. Ten tweede wordt € 1.200.000 gestort voor personele capaciteit voor de Parkstadwet, in te zetten met

€ 300.000 per jaar van 2027 tot en met 2030. Deze looptijd volgt uit de initiële periode waarvoor de wet met toestemming van het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening mag worden toegepast. Vanwege de beperkte looptijd zijn beide stortingen aangemerkt als incidenteel. Het resterende bedrag van € 627.000 komt in 2026 ten gunste van het begrotingssaldo. In 2027 wordt € 500.000 onttrokken voor de bijdrage van € 100 voor kinderen en jongeren van 5 tot en met 16 jaar voor sport en cultuur. In 2030 wordt tot slot € 150.000 gereserveerd voor het WMC, onder meer voor het buitenfestival.

ICT

Per 1-1-2026 is de afdeling Informatie en cluster Facilitymanagement samengevoegd tot één afdeling. De nieuwe afdeling Informatie & Facility Management werkt aan diverse strategische opgaven die essentieel zijn voor de doorontwikkeling van de organisatie. Dit betreft onder meer de concern brede implementatie van informatie gestuurd werken, de verdere professionalisering van procesmanagement en een versnelde digitaliseringsslag binnen alle domeinen. Daarnaast vinden er structurele innovaties plaats, zoals de inzet van robotisering, kunstmatige intelligentie (AI) en een toenemend gebruik van geautomatiseerde oplossingen binnen de bedrijfsvoering.

Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat de afhankelijkheid van digitale systemen sterk toeneemt, wat leidt tot stijgende kosten voor softwarelicenties, beheer, hosting, informatieveiligheid en het continu verbeteren van applicaties. Een belangrijke oorzaak van de oplopende licentiekosten is de aanzienlijke groei van de formatie, inclusief inhuur en stagiaires, die leiden tot meer gebruikersaccounts, applicatierechten en beveiligde toegangsmiddelen. Leveranciers indexeren de kosten jaarlijks (voor 2026 zelfs met een gemiddelde van 6 %). Dit betekent dat de kostenstijging in de komende jaren substantieel en structureel van aard is. Deze kosten lopen op van 328.000 in 2026 naar 510.000 in 2030.

Gemeenschappelijke regelingen (diverse taakvelden)

In de raadsvergadering van 1 juli 2026 zijn de ontwerpbegrotingen 2027 en meerjarenramingen (alsook in enkele gevallen begrotingswijzigingen 2026) van de gemeenschappelijke regelingen behandeld en is hierop een zienswijze afgegeven. De individuele begrotingen, die daarbij gedeeld en behandeld zijn leiden tot een stijging van de bijdragen.

Bij programma 0 gaat het om:

- GR BsGW
- GR Eurode
- GR Gegevenshuis
- GR Omgevingsdienst
- GR Rd4
- GR Solido
- GR Stadsregio Parkstad

Algemene uitkering

De uitkomsten van de circulaires zijn verwerkt in het begrotingssaldo. In de informatiebrief naar aanleiding van de circulaire van december 2025 en de informatiebrief naar aanleiding van de circulaire van mei 2026 heeft de raad hierover kunnen lezen. Gelet op het relatief korte tijdsverloop tussen het bekend worden van de resultaten van de septembercirculaire en de publicatie van de begroting wordt zoals gebruikelijk geen informatiebrief over de septembercirculaire gezonden. In onderstaande tabel staat welke effecten de circulaires hebben op het begrotingssaldo.

Algemene uitkering	2026	2027	2028	2029	2030
Decembercirculaire 2025 (incl. afwikkeling oude jaren)	-36	-190	-280	-265	-265
Meicirculaire 2026	-460	1.540	1.600	960	3.790
Septembercirculaire 2026	140	856	775	972	1.076
TOTAAL	**-356**	**2.206**	**2.095**	**1.667**	**4.601**

Diverse belastingen en leges

Hierin zijn verschillende mee- en tegenvallers op diverse belastingen en leges verwerkt. In paragraaf 1, lokale heffingen, verderop in deze begroting is bij onderdeel b een overzicht opgenomen van de diverse belastingen en leges per programma.

De extra opbrengst vanaf 2027 komt doordat de diverse belastingen en leges jaarlijks extra met 3% wordt geïndexeerd, naast de 1,5% waartoe eerder is besloten. Tenzij dit niet kan of mag. Zo gelden er soms maximumtarieven (bijvoorbeeld bij de rij- en reisdocumenten) of moet er rekening worden gehouden met het principe van (maximaal) 100% kostendekkendheid (bijvoorbeeld bij de afvalstoffen- of rioolheffing). Of als er voor specifieke posten andere verhogingen worden voorgesteld (bijvoorbeeld bij parkeren, toeristenbelasting, ingebruikgeving grond).

Hierna worden enkele posten die betrekking hebben op programma 0 specifiek toegelicht. Bij programma 2 (parkeerabonnementen e.d.), 3 (toeristenbelasting), 7 (afval, riool) en 8 (leges omgevingsvergunningen) zijn nog enkele andere specifieke toelichtingen opgenomen.

OZB

Door de eerdere verhoging van 1,5% jaarlijks ook door te trekken naar het nieuwe jaar in de meerjarenraming (van 2029 naar 2030) ontstaat voor de OZB een voordeel van € 200.000. De extra verhoging van 3% jaarlijks levert bij de OZB in 2027 een voordeel op van € 390.000, oplopend naar € 1.560.000 in 2030.

Daarnaast is sprake van aanzienlijke nieuw- en verbouw van woningen en bedrijfspanden (areaaluitbreiding) en staan er minder (grote) bedrijfspanden leeg. Verder was door alle ontwikkelingen een herrekening aan de orde van de reeds bestaande meerjarige indexering en de meerjarige vertaling daarvan in de begroting, met name vanaf 2028. Per saldo is sprake van een meevaller van € 330.000 in 2026, € 290.000 in 2027, € 630.000 in 2028, € 830.000 in 2029 en € 1.055.000 in 2030. Opgemerkt wordt dat deze reeks geen effect heeft op de gemiddelde lastendruk ten opzichte van 2026 (onder gelijkblijvende overige omstandigheden).

Parkeren

De parkeergelden worden vanaf 1 januari 2027 aangepast naar een meer marktconform niveau. Het tarief in zone 1 komt op € 1,75 per uur en in zone 2 op € 1,20 per uur. Dit levert vanaf 2027 jaarlijks € 25.000 aan extra opbrengsten op.

De afgelopen jaren hebben we de begrote parkeeropbrengsten niet gehaald. Vanaf 2027 passen we de parkeeropbrengsten aan naar een meer passend niveau. Dit leidt in 2026 tot een nadeel van € 145.000 en vanaf 2027 tot en met 2030 tot een nadeel van € 130.000 per jaar. Vanaf 2027 is het effect per saldo € 0, omdat hier de parkeeropbrengsten van parkeergarage Vie tegenover staan. De werkzaamheden aan parkeergarage Vie zijn in 2026 afgerond, waardoor betaald parkeren is ingevoerd. Dit betekent dat er vanaf 2027 parkeerinkomsten worden gegenereerd uit openbaar parkeren en de uitgegeven parkeerabonnementen. Voor de periode 2027 tot en met 2030 worden

parkeeropbrengsten van € 130.000 per jaar verwacht. Dit zijn schattingen, omdat er nog geen gegevens zijn over de bezettingsgraad bij betaald parkeren.

Ingebruikgeving grond
De tarieven voor het gebruik van gronden worden vanaf 1 januari 2027 aangepast naar een meer marktconform niveau. De huidige tarieven liggen in Kerkrade relatief laag ten opzichte van de markt. Dit levert vanaf 2027 structureel € 25.000 aan extra opbrengsten op.

Loonsom
De ontwikkeling van de loonsom (de totale kosten van het personeel) blijft een belangrijk aandachtspunt. In de jaarrekening 2025 was er een tekort. Dat kwam zowel door een overschrijding van de reguliere loonsom als door variabele personeelskosten. Variabele kosten zijn niet helemaal in te schatten. Ze hangen onder meer samen met overwerk, onregelmatige diensten, vergoedingen, jubilea, pensionering en tijdelijke inzet. Daarnaast zorgen ontwikkelingen waar we weinig of geen invloed op hebben, zoals cao-afspraken, periodieke verhogingen en functieonderhoud, voor extra druk op de personeelslasten.

De ruimte om deze ontwikkelingen binnen de bestaande begroting op te vangen is de afgelopen jaren vrijwel verdwenen. Vacatures worden eerder ingevuld zodat kennis goed wordt overgedragen en het werk doorloopt. Daarnaast is soms tijdelijke inhuur nodig om de dienstverlening te kunnen blijven uitvoeren. Het tekort is daardoor niet zomaar op te vangen binnen de bestaande formatie (het aantal formatieplaatsen). Daarom blijft het nodig om zorgvuldig en gericht te blijven sturen op loonsom, formatie en inzet.

De gemeente Kerkrade staat voor grote maatschappelijke opgaven. De ambities uit het coalitieakkoord vragen om een slagvaardige, toekomstbestendige en financieel gezonde organisatie. Een professionele en goed toegeruste ambtelijke organisatie is daarvoor een noodzakelijke randvoorwaarde.

Tegelijkertijd zorgt de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt ervoor dat gemeenten zich bevinden in een concurrerende arbeidsmarkt waarin schaarse expertise moeilijker beschikbaar is en personeelskosten stijgen.

Volgens de CAO Gemeenten kunnen medewerkers gebruikmaken van de Regeling Vervroegd Uittreden (RVU). Als werkgever moet de gemeente meewerken aan aanvragen die aan de gestelde voorwaarden voldoen. Om de financiële verplichtingen die daaruit volgen te kunnen betalen, vormt de gemeente voorzieningen (geld dat apart wordt gezet). De omvang van die voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van de meest actuele inzichten.

Om hier een goed evenwicht in te houden, wordt verder ingezet op een meer strategische en datagedreven sturing van personeel en organisatie. Inzicht in formatie, bezetting, inhuur, verzuim en loonsom wordt verder versterkt door de inzet van realtime managementinformatie en dashboards. We beoordelen vacatures kritisch op hun bijdrage aan de doelen van de organisatie. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar een andere verdeling van werkzaamheden, talentontwikkeling, digitalisering en vernieuwende werkprocessen.

We onderzoeken ook actief wat digitalisering, robotisering en kunstmatige intelligentie kunnen bieden, en passen deze toe waar dat verantwoord is. Zo kunnen we processen efficiënter inrichten, de werkdruk beheersen en medewerkers zo goed mogelijk ondersteunen. Wij kijken daarbij ook naar de gevolgen voor functies, taken en benodigde vaardigheden, zodat medewerkers en leidinggevenden op tijd mee kunnen veranderen met het werk. Zo geven we invulling aan de ambitie uit het coalitieakkoord om een moderne, efficiënte organisatie te zijn die klaar is voor de toekomst.
Bedrijfsvoering diversen (diverse taakvelden)

Voor 2026 is door hogere energiekosten een extra budget van € 60.000 nodig. Het energiecontract met Vattenfall wordt voor 2026 verlengd. De recente aanbesteding voor gebouwenbeheer en schoonmaak levert een nadeel op van € 104.000 in 2027, oplopend tot € 124.000 in 2030. Verder bevat deze post naast de hogere kosten voor gas en elektriciteit ook de gevolgen van de aanbesteding voor de accountantscontrole 2026-2030.

Dividend Enexis / BNG bank (0.8)
De gemeente ontvangt dividendinkomsten van Enexis en de BNG Bank. Dividend is de uitkering van (een deel van) de winst aan de aandeelhouders. Vanwege de grote opgave in de energietransitie heeft Enexis vanaf 2026 een maximum (plafond) ingesteld voor de dividenduitkeringen. Enexis heeft uitgekeerd wat begroot was. De BNG heeft door een lagere winst minder dividend uitgekeerd. Dit leidt tot een nadeel van € 200.000. Voorlopig gaan we er in 2027 van uit dat het dividend gelijk blijft aan dat van 2026, in lijn met de richtlijnen van de provincie. Vanaf 2028 verwachten we dat de winst zich enigszins herstelt.

Rente/Kapitaallasten (0.8)
Voorlopig kunnen we met de eerder aangetrokken langlopende leningen voorzien in de financieringsbehoefte tot 2026. In 2026 voorzien we voorlopig in de financieringsbehoefte met daggeldleningen. Dat zijn kort lopende leningen met een lagere rente. In het voorjaar 2027 bekijken wij de portefeuille opnieuw waarbij we ook langlopende financiering meenemen.

De verschillende aanpassingen in het investeringsprogramma, zowel verlagingen/ faseringen als nieuwe investeringen leiden tot aanpassingen in de begrote kapitaallasten (rente en afschrijving). Die staan in de financiële samenvatting aan het begin van deze begroting. Meer informatie over de investeringen zelf staat in het onderdeel 'Samenvatting financiële mutaties: investeringen'.

Investeringen

Gebouwen
Het investeringsbudget voor gebouwen wordt voor de jaren 2028 tot en met 2030 verhoogd van € 1,3 mln. naar € 1,4 mln. per jaar. Deze verhoging is noodzakelijk om prijsontwikkelingen op te vangen en de kwaliteit van het gemeentelijke gebouwenbestand op peil te houden.

Overige vermeldenswaardige zaken

Algemene dekkingsmiddelen (incl. onvoorzien) (diverse taakvelden pr. 0)
Algemene dekkingsmiddelen zijn die inkomsten die niet voor een bepaald doel bestemd zijn. De belangrijkste daarvan zijn de uitkering uit het Gemeentefonds en de opbrengst van de onroerendezaakbelasting (OZB). Daarnaast zijn er nog enkele kleinere inkomsten zonder vast bestedingsdoel.

Volgens artikel 8, lid 5 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet de programmabegroting een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen bevatten. Dit overzicht laat tenminste zien:

- de lokale heffingen (waarvan de bestedingen niet gebonden zijn) en de algemene uitkering,
- het dividend,
- het saldo van de financieringsfunctie, en
- de overige algemene dekkingsmiddelen, namelijk de onttrekkingen aan en stortingen in de reserves.

In het overzicht hieronder staat per post het saldo aangegeven van baten (positief) en lasten (negatief).

				*Bedrag * € 1.000*
Omschrijving	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lokale heffingen (0)	18.789	19.551	20.358	21.190
Algemene uitkering (0.7)	157.591	153.380	152.761	157.028
Dividend (0.8 / 7.3)	769	869	869	869
Saldo van de financieringsfunctie (0.5)	549	627	676	831
Overige / mutatie reserves (0.10)	-577	1.702	629	-3.099
TOTAAL	**177.121**	**176.129**	**175.293**	**176.819**

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Formatie	Eigen gegevens	Fte per 1.000 inwoners	2027	11,75	n/b	n/b
Bezetting	Eigen gegevens	Fte per 1.000 inwoners	2027	11,75	n/b	n/b
Apparaatkosten	Eigen gegevens	Kosten per inwoner	2027	1.345	n/b	n/b
Externe inhuur	Eigen begroting	Kosten als % loonsom + inhuur externen	2027	6,60%	n/b	n/b
Overhead	Eigen begroting	% totale lasten	2027	12,09%	n/b	n/b

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2021	2022	2023	2024	2025
Waardering gemeentelijke dienstverlening	Burgeronderzoek	Rapport-cijfer (0 - 10)	*		6,8		
Digitale producten/ aanvraagformulieren voor de klant beschikbaar	Afdeling Burgerplein	Aantal	23	25	25	25	28
Contacten aan de balie tijdens openingsuren	Afdeling Burgerplein	Aantal	11.154	9.564	14.054	21.890	50.951
Telefonische bereikbaarheid**	Afdeling Burgerplein	%			86,1	85,3	80,2
Afgehandelde bezwaarschriften: - beslissingen - ingetrokken	Bezwaarschriften- / klachtencommissie	Aantal	 135 62	 115 68	 119 52	 113 62	 125 98
Gemeentepersoneel op 31 dec.: - jonger dan 35 jaar - 55 jaar en ouder	Afdeling P&O	%	 18 40	 18 40	 19 41	 21 37	 24 36
Deeltijdfactor (gemiddeld fte per medewerker op 31 dec.)	Afdeling P&O	1	0,93	0,94	0,92	0,91	0,91
Gemeentepersoneel: - instroom - uitstroom	Afdeling P&O	%	 12,1 9,7	 16,2 11,3	 18,5 9,3	 18,1 11,8	 12,1 5,8

**In 2021 is het dienstverleningsonderzoek niet uitgevoerd i.v.m. de Coronapandemie.*

*** Percentage opgenomen telefonie*

1 Veiligheid

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor een aantrekkelijk en leefbaar Kerkrade. Kerkrade moet niet alleen veilig zijn, mensen moeten zich ook veilig, welkom en vrij voelen. Door samen te werken zorgen we voor een leefbaar en veilig Kerkrade, waarin we overlast en criminaliteit zo veel mogelijk voorkomen. We werken daarbij actief samen met andere instanties en private partijen.

Relatie met paragrafen

N.v.t.

Taakvelden

1.1 Crisisbeheersing en brandweer
1.2 Openbare orde en veiligheid

B. Speerpunten van beleid

1. Verhogen veiligheidsgevoel en verbeteren leefbaarheid in de wijken
Relatie met taakveld(en): 1.1, 1.2

Integraal Veiligheidsplan 2027-2030
Wijkgericht, flexibel, maatwerk, communicatief en een aanpak van de lange adem zijn de kernwoorden om de veiligheid te vergroten en de leefbaarheid in onze stad verder te verbeteren. Zo ontwikkelen onze wijken zich tot veerkrachtige wijken. Het Integraal Veiligheidsplan (IVP) Kerkrade en het Coalitieakkoord geven daarin richting. In december 2026 ligt het nieuwe Integraal Veiligheidsplan 2027-2030 ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad. In het voorjaar van 2027 (en 2029) stelt het college vervolgens op basis van het IVP het tweejaarlijks uitvoeringsprogramma vast. Dat programma werkt de actielijnen verder uit. Hieronder staan de vaste thema's waaraan we consequent en voor meerdere jaren werken, om binnen één generatie te komen tot een bovengemiddeld veilige en leefbare stad.

Verhogen veiligheidsgevoel en verbeteren leefbaarheid in de wijken

Wijkgerichte aanpak
Elke wijk en buurt heeft een eigen karakter, mooie kanten, veerkracht en uitdagingen. Daarom zetten we in 2027 verder in op een wijkgerichte aanpak. Elke wijk, en waar nodig elke buurt, krijgt een eigen analyse van leefbaarheid- en veiligheid en een eigen plan van aanpak. De ene wijk is immers de andere niet. Wat in de ene wijk dringend moet worden aangepakt, speelt in een andere wijk niet of nauwelijks. In 2027 leggen we de nadruk meer op preventie. We werken niet alleen aan concrete meldingen, maar zijn ook actief aanwezig in de wijken, zodat we problemen vroeg herkennen en aanpakken. Daarbij werken we nauw samen met het sociaal domein dat ook buurtgericht werkt. Zo voorkomen we dat wijken en buurten waar het nu nog goed gaat te weinig aandacht krijgen en kunnen verslechteren. We letten extra op het voorkomen dat jongeren overlast veroorzaken of in de criminaliteit terechtkomen.

De wijken hebben tegelijk ook gemeenschappelijke uitdagingen, zoals drugsoverlast en woonoverlast. Die pakken we voor de hele stad aan. Zo ontstaan aanpakken die op elkaar aansluiten en die de leefbaarheid en veiligheid in de wijken én in de hele stad verbeteren.

Aanpak Sociaal Veilig
De methodiek Aanpak Sociaal Veilig kijkt per wijk en met een vaste structuur naar leefbaarheid- en veiligheid. Daarvoor is er een vaste, korte overlegstructuur met alle relevante zorg- en veiligheidspartners zodat we snel en samen kunnen handelen.

Sociaal Veilig is een aanvulling op langer bestaande aanpakken. Het is bedoeld om de meer ingewikkelde, bijzondere of langdurige problematieken aan te pakken. We pakken die aan, houden vol en laten pas los als er een blijvende oplossing is. De gemeente houdt hierbij stevig de regie. Overleggen vinden plaats in gemeenschapshuizen in de wijken. Afspraken voeren we zoveel mogelijk meteen uit in de wijk, voor of na het overleg. Doordat wijkcoördinatoren, boa's en regisseurs sociaal veilig actief in de wijken aanwezig zijn, kennen ze de wijk echt goed. Ze bouwen een goed netwerk op met instanties, buurtorganisaties en bewoners. Zo halen ze actief informatie op en signaleren ze overlastsituaties en verborgen sociale problemen sneller. Met steun van het bestuur handelen we waar nodig creatief en onorthodox zodat we oplossingen vinden die anders niet mogelijk waren.

De aanpak vergt extra personele inzet. Met de bijdrage uit de Regio Deal Parkstad 2.0 en deels uit eigen middelen is dat tijdelijk (medio 2027) geborgd. In 2027 bouwen we de aanpak verder uit. We werken er ook aan om deze projectaanpak vast te leggen als dé manier van werken en deze op te nemen in de organisatie maar ook in deze begroting.

Handhaving

Een van de bekendste gezichten op straat voor inwoners en ondernemers zijn de buitengewone opsporingsambtenaren (boa's) van het cluster Handhaving. De meldkamer krijgt elk jaar meer dan 10.000 telefoontjes. Dat kan een vraag om informatie zijn, maar meestal gaat het om een concrete melding of klacht. Het aantal meldingen dat de boa's behandelen, stijgt ook sterk: van 4500 in 2025 naar ruim 7000 in 2026. In 2027 stijgt dit waarschijnlijk verder. De druk op het cluster Handhaving neemt daardoor toe. Tegelijk werken we aan snellere en betere afhandeling en terugkoppeling aan melder. Op de drukke dagen moeten we soms kiezen welke meldingen prioriteit hebben. Toch blijven we elke dag inzetten op snelle afhandeling van alle meldingen én blijven we ook zichtbaar en gemakkelijk aanspreekbaar op straat.

Het aantal meldingen stijgt deels doordat inwoners en ondernemers de handhavers sneller en beter weten te vinden. Daar zijn we blij mee en dat blijven we stimuleren. Een ander deel van de stijging komt helaas door de beperkte politiecapaciteit. Voor meldingen die normaal gesproken door de politie worden afgehandeld, wordt nu steeds vaker een beroep gedaan op de boa's. Daarom blijven we ons in 2027 inzetten voor meer politiecapaciteit in Kerkrade en Parkstad, zodat onze boa's veilig kunnen blijven werken.

Naast de reguliere boa's die de dagelijkse meldingen afhandelen zijn er drie specialisten wijkgericht werken ingezet. Deze wijkcoördinatoren handelen niet de reguliere meldingen af, maar 'adopteren' de meldingen die complexer van aard zijn of een trend weergeven van een problematiek die breder in een buurt of de wijk speelt. Zij zijn veel in de wijk aanwezig en werken zoveel mogelijk vanuit de buurtpunten. Ze hebben een breed en divers netwerk in de wijk en zoeken proactief contacten op. Ze werken daarbij intensief en wijkgericht samen met de regisseurs sociaal veilig en gebiedsregisseurs.

Onze boa's zijn ondanks alle uitdagingen ook in 2027 weer bereikbaar op maandag tot en met zaterdag tussen 08.00 en 22.00 uur en op zondag tussen 13.00 en 21.00 uur. Zij werken in twee diensten (ochtend en middag/avond) en worden operationeel aangestuurd door een coördinator met ondersteuning van centralisten die meldingen aannemen en het cameratoezicht bedienen.

In 2027 gaan we ons voorbereiden op een landelijk geheel vernieuwd boa-stelsel waarbij de huidige versnippering van taken en bevoegdheden en beperkte beschermingsmiddelen worden aangepakt. Deze herijking van het huidige stelsel gaat in de praktijk gevolgen hebben over de inzet, informatiepositie en handelingsbevoegdheid van boa's.

Drugsoverlast

Drugsoverlast speelt in elke stad en elk dorp in Nederland. Kerkrade vormt hier, mede door de grensligging, helaas geen uitzondering op. We pakken drugsoverlast op verschillende manieren aan. We zetten in op preventie en zorg voor mensen die met verslaving in de problemen komen. Tegelijk treden we hard op tegen iedereen die deel uitmaakt van de drugsketen. We gebruiken daarvoor alle bestuursrechtelijke middelen die we ter beschikking hebben. Drugspanden worden gesloten en straatdealers krijgen dwangsommen en/of gebiedsverboden opgelegd. Het strafrechtelijk onderzoek naar drugscriminaliteit is de bevoegdheid en taak van de politie. Doordat we als gemeente wijkgericht werken, zijn wij en onze boa's en andere toezichthouders extra ogen en oren voor de politie. Zo kan de politie de beperkte opsporingscapaciteit gerichter inzetten en vergroten we de pakkans. Daarbij houden we ons aan de wet en letten op de veiligheid van onze medewerkers.. Komend jaar onderzoeken we hoe gemeente en politie nog intensiever kunnen samenwerken om de overlast door drugsgebruik- en handel in de wijken tegen te gaan.

Woonoverlast
Met nieuwe beleidsregels pakken we ernstige woonoverlast sneller en steviger aan met gedragsaanwijzingen, dwangsommen en in het uiterste geval een tijdelijk verblijfsverbod. Daar zetten we bovendien extra juridische capaciteit op in. Het onbedoeld verplaatsen van de overlast voorkomen we door meer aandacht te besteden aan de achtergronden van overlastgevend gedrag en het wegnemen daarvan. Daarvoor werken we samen met zorg- en welzijnpartners en de woningcorporaties.

In de aanpak van woonoverlast is de Parkstadwet een nieuw instrument om te voorkomen dat overlastveroorzakers en criminelen een huisvestigingsvergunning krijgen in de aangewezen gebieden en straten. De burgemeester kan daartoe een woonverklaring weigeren. De politie levert hiervoor de relevante gegevens aan. In 2027 wordt op basis van reeds doorlopen dossiers een nader beleidskader vastgesteld in welke gevallen een woonverklaring wordt geweigerd.

Jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit
Het versterken van de ontwikkelkansen van jongeren en het voorkomen dat zij overlast veroorzaken en in de criminaliteit terechtkomen heeft al enkele jaren hoge prioriteit. De afgelopen jaren hebben we veel geïnvesteerd in betere informatie voor alle betrokken zorg- en veiligheidspartners en in het op tijd signaleren van problemen. In 2027 gaan we het programma Preventie met Gezag (PmG) borgen als reguliere aanpak. We bouwen daarmee voort op eerdere investeringen in samenwerking, signalering en een gezamenlijke aanpak rond jongeren die extra ondersteuning nodig hebben. Dit doen we samen met de andere gemeenten in Parkstad, want jongeren trekken zich niets aan van gemeentegrenzen. We zetten in op preventie en ondersteuning waar dat kan en grijpen gericht in als dat nodig is. Binnen Parkstad werken we daarvoor via de structuur van de Integrale Jeugdaanpak Parkstad (IJAP).

Door betere informatie en meer kennis van wat er op straat speelt, onder meer via jongerenwerkers en sfeerkeepers, weten we sneller en beter welke jongere dreigt af te glijden en waarom. Dat is belangrijk, want we willen niet alleen het effect van repressief optreden meten, maar vooral de oorzaak van het gedrag begrijpen en passende hulp bieden. Als we de leefwereld van deze jongeren beter begrijpen, in een samenleving die razendsnel verandert, kunnen we ook passende activiteiten voor jongeren ontwikkelen. Dit versterkt ook hun fysieke en mentale gezondheid.

Er is een eerste voorzichtige trendbreuk dat de jeugdoverlast in Kerkrade afneemt, zeker in vergelijking met andere gemeenten. Tegelijk blijft het belangrijk om alert te zijn op ontwikkelingen in wijken en buurten en op tijd in te spelen op veranderingen in de leefwereld van jongeren.
De behaalde resultaten lopen risico, omdat de financiering van dit programma door het Ministerie van Justitie en Veiligheid eind 2027 stopt.

Interventieteam Kerkrade
In navolging van de afgelopen jaren continueren we de inzet van het Interventieteam Kerkrade. Dit blijft onmisbaar om preventief te controleren op onder meer niet toegestane kamerverhuur, woningsplitsing, bedrijventerreinen, horeca, thuisprostitutie, seksinrichtingen en coffeeshops.

Gemiddeld worden jaarlijks ruim 200 adressen/panden gecontroleerd. Op basis van de constateringen worden juridische handhavingstrajecten opgestart en hercontroles uitgevoerd. Daarbij wordt intensief samengewerkt met de Aanpak Sociaal Veilig en de Bestuurlijke aanpak georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit. Bij iedere controle worden waar mogelijk en nodig samenwerkingspartners gevraagd deel te nemen. Hierbij kan gedacht worden aan de Belastingdienst, Arbeidsinspectie, politie en Douane.

In 2027 starten we met de projectmatige aanpak van garageboxen om te controleren of deze niet voor (ondermijnende) criminaliteit gebruikt worden. Steekproefsgewijs wordt komend jaar een deel van de ruim 2800 garageboxen (uitgezonderd garages behorende bij een woning) gecontroleerd. Deze controles zijn nodig nu uit landelijke onderzoeken blijkt dat garageboxen steeds vaker worden gebruikt voor onder meer de opslag van gestolen goederen, wapens, explosieven en drugs. Ook worden deze garageboxen soms gebruikt voor illegale bewoning of bedrijfsactiviteiten.

Bestuurlijke aanpak georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit

Samen met partners in het RIEC Limburg samenwerkingsverband en via publiek-private samenwerking blijven we ook in 2027 kennis en capaciteit bundelen om signalen van (ondermijnende) criminaliteit vroegtijdig te herkennen. Intern blijven we medewerkers trainen in weerbaarheid en het herkennen van signalen van (ondermijnende) criminaliteit. Ook gaan we weer activiteiten opzetten om ondernemers en burgers bewust te blijven maken van de vormen van (ondermijnende) criminaliteit. De meldingsbereidheid is essentieel om een goed beeld te krijgen van vormen en locatie van mogelijke ondermijnende criminaliteit. Binnen de bestuursrechtelijke mogelijkheden starten we onderzoeken, werpen barrières op om de vestiging van criminelen tegen te gaan en werken intensief samen met veiligheidspartners zoals politie en Belastingdienst. Naast een veilige samenleving levert deze aanpak ook een belangrijke bijdrage aan een eerlijk economisch speelveld, waarbij ondernemers veilig en op basis van eerlijke concurrentie kunnen ondernemen.

Het Interventieteam en de boa's helpen de coördinator bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit met het verder onderzoeken van signalen. Door een breed netwerk binnen Parkstad, Limburg en nationaal wordt doorlopend een vinger aan de pols gehouden van nieuwe criminele trends om vroegtijdig daarop actie te ondernemen. In 2027 onderzoeken we de mogelijkheden om met AI analyses te maken in welke buurten, locaties en/of branches een verhoogd risico op ondermijnende criminaliteit is. Op die manier kunnen we gerichter onderzoeken starten en actie ondernemen.

Zorgfraude en zorgcriminaliteit hebben een negatieve impact op het toch al onder druk staand zorgstelsel. Dit raakt de eerlijke en hardwerkende zorgprofessionals tot aan de zorgbehoevenden die geen of slechte zorg krijgen door criminele inmenging. Het rapport 'Ondermijning in de zorg: Het Limburgse zorgstelsel in gevaar?' van het RIEC Limburg onderstreept het belang van het stevig aanpakken van deze vorm van criminaliteit. Na een voorbereidingstraject in 2026 gaan we in 2027 starten met concrete acties. Deze worden in het uitvoeringsprogramma 2027-2028 van het Integraal Veiligheidsplan verder uitgewerkt.

Waar mogelijk blijven we het volledig palet aan bestuursrechtelijke instrumenten inzetten, zoals de Wet Bibob, bestuurlijk afpakken criminele gelden en sluitingsbevoegdheden om criminele activiteiten te verstoren en misbruik van vergunningen, subsidies en vastgoed te voorkomen.

Zorg en veiligheid

In Zuid-Limburg is de samenwerking op het snijvlak van zorg en veiligheid de afgelopen jaren verder versterkt. De regionale Commissie Zorg en Veiligheid Zuid-Limburg vervult hierbij een belangrijke rol in de bestuurlijke afstemming en de doorontwikkeling van een gezamenlijke aanpak. Vanuit deze regionale structuur wordt intensief samengewerkt met partners binnen zowel het zorg- als veiligheidsdomein.

Deze samenwerking krijgt onder meer vorm via de aanpak Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA), de nazorg voor ex-gedetineerden en het Multidisciplinair Interventie Team (MIT). Dankzij deze integrale werkwijze kunnen zorg- en veiligheidsketenpartners inwoners in kwetsbare situaties tijdig passende ondersteuning bieden. Hiermee wordt niet alleen individuele problematiek aangepakt, maar wordt tevens bijgedragen aan een veilige, inclusieve en leefbare samenleving.

Vanaf 2027 staan de komende jaren in het teken van de verdere versterking en borging van deze samenwerking. De huidige periode vormt een belangrijke overgangsfase waarin gemeenten en ketenpartners gezamenlijk werken aan een toekomstbestendige inrichting van het zorg- en veiligheidsdomein. Daarbij ligt de focus op het verduurzamen van regionale samenwerking, het harmoniseren van werkprocessen, het bestendigen van governance-afspraken en het versterken van de benodigde kennis, capaciteit en uitvoeringskracht. Zo wordt een stevige basis gelegd voor een effectieve en duurzame aanpak van zorg- en veiligheidsvraagstukken in de regio.

Weerbaarheidsprogramma

De onrustige geopolitieke situatie, geo-economische ontwikkelingen en de gevolgen van klimaatverandering leiden tot tal van verschillende crises. Die raken de weerbaarheid van de samenleving en van onze eigen organisatie. In 2026 is Kerkrade gestart om invulling te geven aan de landelijke weerbaarheidsopgave zoals opgenomen in het weerbaarheidsprogramma. Dat doen we samen met de hulpdiensten en de samenleving. Zo versterken we de continuïteit van onze eigen organisatie en de veerkracht en zelfredzaamheid van de samenleving. Inmiddels zijn er vier noodsteunpunten binnen de gemeente aangewezen en getest en is de interne crisisorganisatie van de gemeente uitgebreid en versterkt door opleiding en training. Doelstelling voor 2027 is om de noodzakelijke faciliteiten te organiseren in het kader van de eigen operationele continuïteit en samenredzaamheid in de samenleving, door onder andere te voorzien in een brandstofvoorziening voor de gemeentelijke organisatie, een digitaal platform voor de samenleving en calamiteitenoefeningen met de samenleving.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

*bedragen * € 1.000*

1 Veiligheid	REK.	BEGR.		MJR.		
	2025	Bijgesteld 2026	Primair 2027	2028	2029	2030
LASTEN						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.154	4.325	4.529	4.679	4.846	5.016
1.2 Openbare orde en veiligheid	3.564	5.128	3.980	3.906	3.942	3.975
TOTAAL LASTEN	**7.718**	**9.453**	**8.508**	**8.585**	**8.788**	**8.990**
BATEN						
1.2 Openbare orde en veiligheid	387	828	486	323	24	25
TOTAAL BATEN	**387**	**828**	**486**	**323**	**24**	**25**

Investeringen

N.v.t.

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Veiligheid

De Aanpak Sociaal Veilig Kerkrade wordt van 1 september 2025 tot 1 september 2027 met subsidie (€575.500 voor twee jaar) uit de Regio Deal Parkstad Limburg II gefinancierd. De cofinanciering bestaat uit het inzetten van reguliere capaciteit gericht op leefbaarheid en veiligheid. In 2026 heeft het dagelijks bestuur (DB) van de Stadsregio Parkstad het principebesluit genomen om de lopende projecten binnen het thema Veiligheid uit Regio Deal II te verlengen in Regio Deal III. Daardoor is de financiering van de Aanpak Sociaal Veilig Kerkrade zeker tot en met 31 december 2028 geborgd. Vanaf 1 januari 2029 dient de financiële dekking (jaarlijks € 300.000) uit eigen middelen ter beschikking gesteld te worden om de aanpak te continueren.

Preventie

Voor Preventie met Gezag (PmG) heeft het Ministerie van Justitie en Veiligheid incidentele middelen ter beschikking gesteld van in totaal € 1.470.600 voor de uitvoeringsperiode 1 juli 2024 tot 1 juli 2027. De uitvoering is echter begin 2025 opgestart en desgevraagd heeft het Ministerie van Justitie en Veiligheid de uitvoeringsperiode verlengd tot en met 31 december 2027. Voor de voortzetting van de aanpak vanaf 1 januari 2028 dient financiële dekking (jaarlijks € 245.000) te worden opgenomen in de reguliere begroting.

Gemeenschappelijke regelingen (diverse taakvelden)
In de raadsvergadering van 1 juli 2026 zijn de ontwerpbegrotingen 2027 en meerjarenramingen (alsook in enkele gevallen begrotingswijzigingen 2026) van de gemeenschappelijke regelingen behandeld en is hierop een zienswijze afgegeven. Zie verder bij programma 0. Bij programma 1 gaat het om:

- GR Veiligheidsregio Zuid-Limburg
- GR Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad

Investeringen
N.v.t.

Overige vermeldenswaardige zaken

N.v.t.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Verwijzingen Halt	Bureau Halt	Aantal per 1.000 jongeren	2025	20	10	10
Winkeldiefstal	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2025	2,3	2,1	1,8
Geweldsmisdrijven	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2025	5,3	4,6	4,7
Diefstallen uit woning	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2025	1,0	1,2	1,1
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2025	7,0	5,7	5,9

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2022	2023	2024	2025
Woonoverlast	Liber/Binnenbeter	Aantal meldingen	475	584	529	468
Overlast jeugd	Liber/Binnenbeter Dashboard OOV	Aantal meldingen	210	287	326	345
Drugs- en drankoverlast	Liber/Binnenbeter Dashboard OOV	Aantal meldingen	66	80	114	106
Overlast verkeer en parkeren	Liber/Binnenbeter Dashboard OOV	Aantal meldingen	886	1335	1891	1760
Overlast personen	Liber/Binnen beter Dashboard OOV	Aantal meldingen	103	300	259	162
Mishandeling	Politie Open data	Aantal registraties	116	89	109	109
Onveiligheidsgevoelens*	Burgeronderzoek	Percentage	--	42%	--	48%

* *aantal inwoners dat zich weleens onveilig voelt in de buurt*

2 Verkeer, vervoer en waterstaat

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Dit programma gaat over de voorbereiding, planning en uitvoering van het verkeers- en vervoersbeleid. Het doel is gericht bij te dragen aan een goede, evenwichtige en veilige infrastructuur. De kernpunten zijn: betere bereikbaarheid, meer verkeersveiligheid (door in te zetten op kwetsbare doelgroepen en op betere infrastructuur en gedrag), duurzaamheid en leefbaarheid.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (§3). Het betreft dan onder meer het onderhoud van het wegennet.

Taakvelden

2.1 Verkeer en vervoer
2.2 Parkeren
2.3 Recreatieve havens (niet van toepassing)
2.4 Economische havens en waterwegen (niet van toepassing)
2.5 Openbaar vervoer

B. Speerpunten van beleid

1. Verbeteren van vervoersvoorzieningen en bereikbaarheid met Avantis als aandachtspunt
Relatie met taakveld(en): 2.1, 5.7, 8.1.

We beoordelen voortdurend de vervoersvoorzieningen en grijpen kansen voor verbetering aan. Zo heeft Arriva een visie op het openbaar vervoer in Parkstad opgesteld. In de gemeente worden de busverbindingen verbeterd, bijvoorbeeld met een directe verbinding tussen de Gracht en Kerkrade Centrum. Daarnaast is de provincie als opdrachtgever van de OV-concessie bezig met het verbeteren van de bereikbaarheid van en de reisinformatie bij de haltes zelf. Een concreet voorbeeld hiervan is het verbeteren van het DRIS-systeem (Dynamische Reizigers Informatie systeem).

Voor het aanbieden van deelmobiliteit is de stadsregio Parkstad met Aken in gesprek om ook binnen Parkstad het Nextbike-systeem uit te rollen.

2. Verbeteren verkeersveiligheid
Relatie met taakveld(en): 2.1

Om de verkeersveiligheid te verbeteren is een risicoanalyse voor het Strategisch plan verkeersveiligheid uitgevoerd. Ook in het gemeentelijk mobiliteitsplan en in het bijbehorende uitvoeringsprogramma is verkeersveiligheid een belangrijk onderwerp. In 2026 is een uitvraag gedaan voor de derde tranche van de subsidieregeling Strategisch plan verkeersveiligheid. In de ‘menukaart' zijn maatregelen opgenomen en deze zijn ingepast binnen het strategisch plan verkeersveiligheid en het Mobiliteitsplan. Deze maatregelen moeten vóór 2029 zijn uitgevoerd.

Volgens het coalitieakkoord komt er een algeheel fietsverbod in het centrum van Kerkrade. In 2026 bereiden we dit voor, zodat we het in 2027 kunnen uitvoeren.

In 2026 onderzoeken we welke van de GOW50-wegen (gebiedsontsluitingswegen waar 50 km/h is toegestaan) in aanmerking komen voor GOW30 (30 km/h). Daarvoor moet de wegencategorisering worden aangepast, waarover de gemeenteraad een besluit moet nemen. Naast GOW30-wegen leggen we de raad ook de bijbehorende kosten voor. Als proef (pilot) voor GOW30 wijzen wij de Stationsstraat aan, omdat dit traject een geschikte lengte heeft. Voor de pilot moeten we eerst de kaders en toetsingscriteria vaststellen, zodat we de pilot goed kunnen evalueren. De benodigde financiële dekking voor de pilot is nog niet beschikbaar.

3. Faciliteren van onderhoud openbare ruimte in centrum en wijken
Relatie met taakveld(en): 2.1, 5.7

Een vitale stad vraagt om een schone, veilige, groene en goed onderhouden openbare ruimte. Ook in 2027 blijft de gemeente investeren in wegen, groen, hondenvoorzieningen, onkruidbestrijding en het schoonhouden van de openbare ruimte. Waar mogelijk worden knelpunten in de infrastructuur aangepakt.

Klimaatverandering vraagt daarnaast om een openbare ruimte die beter bestand is tegen wateroverlast, droogte en hittestress. Het behouden van volwassen bomen, het planten van nieuwe bomen en het verminderen van verharding blijven daarom belangrijke aandachtspunten. Samen met inwoners wordt gewerkt aan verdere vergroening, onder meer via Steenbreek, het NK Tegelwippen en de Kerkraadse Levensbomenbossen. De vuistregel van 3-30-300 wordt daarbij zoveel mogelijk toegepast. Deze regel beschrijft dat iedereen 3 flinke bomen zou moeten zien vanuit huis, dat de buurt een bladerdek heeft van 30% en dat de afstand tot een park of groene ruimte vanaf huis maximaal 300 meter is.

Het onderhoud wordt grotendeels uitgevoerd door eigen medewerkers, samen met gedetacheerde medewerkers van WSP en externe aannemers. De gemeente blijft investeren in voldoende personele capaciteit en in kwalitatief goed materieel en voertuigen. Hiermee houden we de openbare ruimte op het gewenste kwaliteits- en veiligheidsniveau.

4. Continuering parkeerbeleid
Relatie met taakveld(en): 2.2

De parkeertarieven gaan in 2027 met 10% omhoog en worden afgerond op een logisch bedrag. Als het landelijke maximumbedrag voor naheffingen wordt verhoogd, volgen de naheffingstarieven het landelijke parkeerbeleid.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

*bedragen * € 1.000*

2 Verkeer, vervoer en waterstaat	REK.	BEGR.		MJR.		
	2025	Bijgesteld 2026	Primair 2027	2028	2029	2030
LASTEN						
2.1 Verkeer en vervoer	8.468	8.720	8.695	8.735	8.936	8.918
2.2 Parkeren	852	772	707	693	655	651
2.5 Openbaar vervoer	33	34	34	34	34	34
TOTAAL LASTEN	**9.353**	**9.525**	**9.435**	**9.462**	**9.625**	**9.603**
BATEN						
2.1 Verkeer en vervoer	760	440	224	224	224	224
2.2 Parkeren	75	147	82	82	82	82
TOTAAL BATEN	**835**	**587**	**306**	**306**	**306**	**306**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

Pr.	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
I Reguliere investeringen									
2.1	Wegen, straten en pleinen	v	m	7.622	4.200	4.500	4.500	4.500	25.322
2.1	Civieltechnische kunstwerken	v	m	820	2.445	3.835	960	950	9.010
2.1	Openbare verlichting	v	m	300	300	300	300	300	1.500
2.1	Versnellingsagenda Rijk	u	m	3.430	1.000	1.000	1.000	1.000	7.430
2.1	Mobiliteitsplan	u	m	508	520	520	520	520	2.588
2.1	Bereikbaarheid Kerkrade-West	u	e/m	600	0	0	0	0	600
2.2	Parkeren	v	e	0	40	20	20	20	100
Totaal Programma 2				**13.280**	**8.505**	**10.175**	**7.300**	**7.290**	**46.550**

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Gladheidsbestrijding
Voor gladheidsbestrijding is jaarlijks een vast bedrag begroot, waarmee de vaste lasten worden gedekt. De kosten voor het daadwerkelijke aantal uitrukken worden jaarlijks achteraf verantwoord. Voor 2026 is hiervoor € 125.000 extra in de begroting opgenomen.

Degeneratievergoeding
Een degeneratievergoeding is een financiële vergoeding die netbeheerders, nutsbedrijven of telecomaanbieders aan een gemeente betalen voor het leggen van kabels en leidingen. Dit bedrag is bedoeld om de vermindering van de technische kwaliteit en de kortere levensduur van de bestrating (vooral trottoirs) als gevolg van graafwerkzaamheden te compenseren. In 2026 zijn hoge bedragen ontvangen als gevolg van het gereedkomen van grote projecten (bijvoorbeeld de aanleg van glasvezel in heel Kerkrade) en de toename van het aantal vervangingen van water- en gasleidingen en elektriciteitskabels. Dit levert in 2026 € 125.000 aan extra opbrengsten op. Vanaf 2027 levert dit structureel € 25.000 aan extra opbrengsten op.

Tarieven parkeervergunningen, parkeerabonnementen en parkeerkaarten
De tarieven voor parkeervergunningen, parkeerabonnementen en parkeerkaarten voor houders van een gehandicaptenparkeerkaart worden vanaf 1 januari 2027 aangepast naar een meer marktconform niveau. De betreffende tarieven komen uit op:

- Parkeervergunning centrum: € 201,30 per jaar
- Parkeervergunning schil: € 132,00 per jaar
- Parkeervergunning Eygelshoven: € 34,10 per jaar
- Parkeerabonnement parkeergarage: € 57,75 per maand
- Parkeerkaart voor houders GPK: € 37,07 per jaar

Dit levert vanaf 2027 structureel € 11.000 aan extra opbrengsten op.

Investeringen

Actualisatie budget wegbeheer op basis van actuele planning
Het wegbeheer blijft een aandachtspunt. De uitvoering wordt steeds duurder, bijvoorbeeld door gestegen brandstof- en asfaltprijzen en door een tolheffing op transporten. Per € 1.000 kan daardoor steeds minder aan strekkende meter weg worden gereconstrueerd. Daardoor moet het eerdere financiële voordeel van de pilot wegen gedeeltelijk worden teruggedraaid, omdat de betalingsverplichtingen eerder ontstaan dan in de pilot was verwacht. Dit leidt tot een aanpassing van het investeringsbudget van € 2.840.000 in 2026 en een verlaging van € 562.000 in 2027.

Civieltechnische kunstwerken: beheerplan
In 2025 is het beheerplan gepresenteerd aan het college. In het actuele beheerplan is een doorkijk voor het beheer, onderhoud en de vervanging van een aantal kunstwerken opgenomen. Tevens zijn aanvullende inspecties van enkele kunstwerken voorzien. Naar verwachting leidt dit in 2028 tot een bijstelling van het investeringsbudget van € 235.000, in 2029 tot € 860.000 en in 2030 tot € 850.000.

Civieltechnische kunstwerken: brug Gaia
De brug Gaia is door de provincie Limburg herplaatst over de N300 nabij de Gracht. Recent is een inspectie uitgevoerd, waarbij een aantal beschadigingen is geconstateerd. Tevens is een schimmel in de houten constructie vastgesteld. Momenteel wordt onderzocht of de brug tijdelijk verwijderd kan worden om elders te worden hersteld en geconserveerd. In dat geval zal een tijdelijke brug worden gehuurd. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan dient de brug op termijn te worden vervangen door een geheel nieuwe brug. Voor 2027 en 2028 zijn in deze begroting investeringsmiddelen opgenomen.

Civieltechnische kunstwerken: brug station
De brug is recent geïnspecteerd. Daarbij zijn houtrot en schimmel in de constructie vastgesteld. Dit komt mede door de schaduwrijke ligging in een vochtige omgeving. Momenteel wordt onderzocht of de brug kan komen te vervallen door middel van de aanleg van een pad door het nabijgelegen bosgebied. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan dient de brug op termijn te worden vervangen door een geheel nieuwe brug. Voor 2027 is € 350.000 aan investeringsmiddelen opgenomen.

Civieltechnische kunstwerken: brug Toupsbergstraat en Kaffebergsweg
Beide bruggen zijn eigendom van ProRail. De bruggen zijn aangelegd rond 1925, conform de toen geldende eisen. Hierdoor zijn de bruggen slechts geschikt voor voertuigen met beperkt gewicht. Daarnaast zijn de bruggen qua breedte niet ingericht op de huidige verkeersdrukte. Voor ProRail voldoen de bruggen (de trein kan de weg veilig passeren). Om de bruggen te kunnen moderniseren, moeten deze van eigenaar wisselen. ProRail kan in principe instemmen met een overdracht, maar kan niet meebetalen aan de modernisering. Of het Rijk een bijdrage levert moet door de minister worden besloten. Hierover wordt overlegd. Voor 2027 en 2028 zijn investeringsmiddelen opgenomen.

Overige vermeldenswaardige zaken

Wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken
In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (§3) staat bij de onderdelen wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken beschreven wat het beleid, programma, budget en de activiteiten voor 2027 zijn.

Versnellingsagenda Rijk diverse projecten
Voor het versnellen van woningbouw in Kerkrade Centrum hebben we in 2023 een Rijkssubsidie van € 6,55 mln. ontvangen. Daarmee verbeteren we de bereikbaarheid door een aantal verkeersknooppunten aan te pakken. Daarnaast hebben we voor de rotonde Voorterstraat/Hamstraat een provinciale subsidie van €1,25 mln ontvangen. Tegenover de Rijkssubsidie staat minimaal een gelijke gemeentelijke cofinanciering. Bij een aantal projecten worden werkzaamheden slim gecombineerd en worden naastgelegen reconstructies in samenhang uitgevoerd.

Rotonde Voorterstraat/Stationsstraat
De voorbereiding voor een aanbesteding is in 2026 afgerond. Hierbij is een aanbesteding gehouden om in bouwteamverband de verdere uitwerking van de rotonde inclusief een brug over de rotonde samen met de markt ter hand te nemen. De bedoeling is dat in 2027 de realisatie start en dat de oplevering in 2028 plaatsvindt.

Kruising Domaniale Mijnstraat/Kruisstraat
De kruising Domaniale Mijnstraat/Kruisstraat is begin 2026 in uitvoering gegaan en is eind 2026 afgerond.

Ongelijkvloerse oversteek spoor voor voetgangers nabij de Kosterbeemden
Voorbereidende ontwerpwerkzaamheden en overleggen o.a. met ProRail zijn gaande.

Roderlandbaan/St. Pieterstraat
Het werk is begin 2026 opgeleverd. Om de verkeersveiligheid verder te vergroten is er nog een aanpassing gedaan aan de Roderlandbaan tussen de tunnelbak en de nieuwe rotonde..

Fietsverbinding centrum Kerkrade – Station Herzogenrath
Voorbereidende ontwerpwerkzaamheden en overleggen o.a. met gemeente Herzogenrath zijn gaande.

Rotonde kruispunt Niersprinkstraat/Koninginnestraat/Koningsweg
De werkzaamheden om de kruising Niersprinkstraat/Koninginnestraat/Koningsweg om te vormen naar een rotonde zijn in 2026 afgerond.

Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan
Het mobiliteitsplan is in april 2023 vastgesteld en doorvertaald in een uitvoeringsprogramma waarin diverse aandachtspunten naar voren komen. Het uitvoeringsplan wordt aan het einde van 2026 voor het jaar 2027 door het college vastgesteld. In dit plan wordt aandacht besteed aan onder andere de herinrichting van de openbare ruimte om bijvoorbeeld de verkeersveiligheid te verbeteren door het aanleggen van punaises of andere snelheidsremmende maatregelen, het aanleggen van extra fietsvoorzieningen en gedragsbeïnvloeding. Vanaf 2027 zullen projecten worden voorbereid en/of uitgevoerd.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

N.v.t.

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2021	2022	2023	2024	2025
Geregistreerde ongevallen: - uitsl. materiële schade - met letsel - met dodelijke afloop	Viastat online	Aantal	233 200 32 1	283 245 37 1	229 195 34 0	252 230 22 0	197 168 28 1
Meldingen verkeersoverlast	Werkgroep Verkeer	Aantal	247	242	202	116	222
Tevredenheid met verkeersdrukte in eigen buurt	Burgeronderzoek	%	34		34		27
Kwaliteit wegennet voldoende: - asfaltverharding - elementen-verharding	Tweejaarlijkse schouw	%	 78 83	 77 83	 78 82	 79 82	 79 82
Klachten wegenonderhoud*	Burgerplein	Aantal	537	304	310	364	728
Tevredenheid over onderhoud wegen, straten en pleinen	Burgeronderzoek	%	39		42		48
Waardering beheer en onderhoud	Burgeronderzoek	Score (0 - 10)	6,0		6,0		6,7

**Stijging klachten wegenonderhoud in 2025 is enerzijds te verklaren door de invoer van de BuitenBeter-app (eenvoudigere melding), maar anderzijds ook door feitelijk meer overlast door glasvezelaanleg.*

3 Economie

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

De gemeente Kerkrade zet in op een sterk vestigingsklimaat voor ondernemers. Daarnaast streeft de gemeente naar voldoende werkgelegenheid en passende voorzieningen voor inwoners. Ook wil Kerkrade bezoekers een aantrekkelijk aanbod van recreatieve en toeristische voorzieningen bieden.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragrafen Onderhoud kapitaalgoederen (§3) en Grondbeleid (§7).

Taakvelden

3.1 Economische ontwikkeling
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
3.4 Economische promotie

B. Speerpunten van beleid

1. Stimuleren van de lokale economie en werkgelegenheid
Relatie met taakveld(en): 3.1, 3.2, 3.3, 3.4

De gemeente zet zich op diverse manieren actief in voor het versterken van de lokale economie, het ondernemerschap en de werkgelegenheid. Hiervoor worden verschillende instrumenten ingezet en wordt samengewerkt met lokale en regionale partners.

Met de Stimuleringsregelingen Kerkrade Centrum en Wijkwinkelgebieden Kerkrade en de inzet van partners zoals Stichting Streetwise en Starterscentrum Limburg ondersteunen we nieuwe en bestaande ondernemers bij vestiging, groei en ontwikkeling in het centrum en de aangewezen wijkwinkelgebieden. Daarnaast zetten we in op het faciliteren van vernieuwende en toekomstbestendige ondernemingsconcepten die aansluiten bij de veranderende behoeften van ondernemers en bezoekers.

Daarnaast zetten we in op het versterken van de verbinding tussen de gemeente en ondernemers. Via ondernemersbijeenkomsten, digitale communicatie en een ondernemersplatform voor de centrumondernemers wordt gewerkt aan een toegankelijk en betrokken ondernemersnetwerk. Hiermee kunnen ondernemers snel worden geïnformeerd over relevante ontwikkelingen, regelingen en kansen en wordt onderlinge samenwerking gestimuleerd.

Via het stadsmarketingplan ‘Beleef Kerkrade’ blijft aandacht bestaan voor economische, culturele en toeristische ontwikkelingen. Door deze ontwikkelingen met elkaar te verbinden, wordt samenwerking tussen ondernemers en andere partijen gestimuleerd. De gemeente vervult hierin een actieve en aanjagende rol. Bijzondere aandacht gaat uit naar het verder versterken van de inhoudelijke en organisatorische samenhang tussen economie en cultuur. Uit onderzoek van Ginder is gebleken dat de bestedingseffecten van culturele producties zoals het Geluk van Limburg aanzienlijk zijn. Daarmee dragen culturele producties en evenementen niet alleen bij aan de aantrekkelijkheid van Kerkrade, maar zorgen ze tevens voor economische bestedingen en kansen voor het lokale mkb.

Verder wordt ingezet op het faciliteren van ondernemers bij onder andere huisvestigingsvraagstukken, bedrijfsopvolging, bedrijventerreinenmanagement, het starten van een onderneming en de transformatie van verouderde winkel-, horeca-, kantoor- en dienstverleningspanden. Dit zijn speerpunten van beleid om te komen tot een hoogwaardig ondernemingsklimaat en daarmee het creëren van een gunstig vestigingsklimaat in Kerkrade.

De economie en de werkgelegenheid in Kerkrade hebben zich de afgelopen jaren sterk ontwikkeld. In 2024 was Kerkrade de gemeente in Limburg met de sterkste groei. In 2025 is de werkgelegenheid weliswaar met 50 personen gedaald, maar het hoge niveau van 2024 is zo goed als behouden. De werkgelegenheid komt daarmee uit op 17.096 werkzame personen.

De belangstelling voor de bedrijventerreinen in Kerkrade blijft groot. Dit vraagt om zorgvuldig gebruik van de beschikbare ruimte en blijvende aandacht voor de kwaliteit en toekomstbestendigheid van de terreinen. Naast bereikbaarheid en mobiliteit speelt vergroening hierbij een belangrijke rol. Om deze ontwikkeling te faciliteren is op basis van een groeimodel in eerste instantie ingezet op de herinrichting van P5 nabij LeisureDome op het stedelijk dienstenterrein van de Rodaboulevard. Hierbij zijn beschikbare investeringsmiddelen “bereikbaarheid bedrijventerreinen” en financiële middelen uit de reserve OBK ingezet. Momenteel wordt ingezet op het verbeteren van de bereikbaarheid en mobiliteit van bedrijventerrein Dentgenbach. Hierbij wordt rekening gehouden met lopende en toekomstige ontwikkelingen, zodat het terrein hier tijdig op kan worden aangepast.

2. Werkzoekenden alle leeftijden onder de aandacht brengen bij het bedrijfsleven
Relatie met taakveld(en): 3.1, 3.4

De afdeling werk en inkomen helpt werkzoekenden bij het vinden van werk. Zij biedt een uitgebreide dienstverlening op het gebied van arbeidsbemiddeling en versterkt zo de positie van werkzoekenden op de arbeidsmarkt. Deze dienstverlening wordt binnen de afdeling werk en inkomen in nauwe samenwerking met het beleidsveld economische zaken vormgegeven. Onze bemiddelingsdiensten richten zich specifiek op lokale bedrijven. Door nauwe samenwerking met deze bedrijven kunnen wij onze cliënten matchen met openstaande vacatures. Dit bevordert niet alleen de lokale werkgelegenheid, maar zorgt er ook voor dat bedrijven snel de juiste kandidaten vinden.

Evenementen voor werkzoekenden
Wij organiseren regelmatig evenementen voor werkzoekenden, gericht op het verkennen van mogelijkheden voor ontwikkeling en werk. Een voorbeeld hiervan zijn speeddates tussen werkzoekenden en werkgevers. Tijdens deze bijeenkomsten krijgen werkzoekenden de kans om in korte tijd met meerdere werkgevers kennis te maken en zichzelf te presenteren, waar nodig met intensieve ondersteuning van onze consulenten. Dit versnelt het kennismakingsproces en vergroot de kans op een succesvolle match.

Bedrijfsbezoeken
Om werkzoekenden een beter beeld te geven van de werkomgeving en cultuur binnen verschillende bedrijven, organiseren wij bedrijfsbezoeken. Deze bezoeken bieden de gelegenheid om direct in contact te komen met potentiële werkgevers en een kijkje te nemen achter de schermen.

Ontwikkeltrajecten
Binnen het Ontwikkelcentrum Flexiforum bieden wij diverse ontwikkeltrajecten aan binnen de leerwerklijnen bij de Ruilwinkel, de Woonzorg Elisabeth Stift en de Doe-Ploeg. Deze trajecten bestaan uit het uitvoeren van werkzaamheden die bijdragen aan de ontwikkeling van (werknemers)vaardigheden en het versterken van competenties van onze cliënten. De trajecten worden afgestemd op de individuele behoeften en ontwikkelmogelijkheden van de deelnemers. Hiermee worden zij voorbereid op de arbeidsmarkt en wordt de kans op uitstroom naar werk vergroot.

3. Toeristische en recreatieve ontwikkelingen
Relatie met taakveld(en):3.3, 3.4

<u>Visie</u>
Er wordt gewerkt aan een nieuwe lokale visie op toerisme en recreatie. In dit traject wordt samen met relevante partners en betrokkenen gekeken naar de ambities, kansen en ontwikkelingen voor toerisme en recreatie in Kerkrade. Dit proces wordt in 2027 voortgezet en leidt tot een nieuwe visie op toerisme en recreatie, inclusief een concreet uitvoeringsprogramma voor de komende jaren.
Met alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten werken we samen aan het uitvoeringsprogramma van de Visie Vrijetijdseconomie: Bestemming Zuid-Limburg 2030. We werken onder andere samen op het gebied van data (dataportaal Limburg), toeristische mobiliteit en het vertellen van onze unieke regionale verhalen.

Marketing en communicatie

Om het toeristisch-recreatieve aanbod in Kerkrade krachtig te positioneren, gebruiken we verschillende kanalen. Met het stadsmarketingplan "Beleef Kerkrade" richten we ons vooral op de eigen inwoners (recreanten). Visit Zuid-Limburg speelt vervult een belangrijke rol in de klantreis van bezoekers aan de regio. Zij trekken bezoekers aan en verzorgen en begeleiden hen voor, tijdens en na hun bezoek. Deze aanpak versterkt niet alleen het imago van de regio, maar zorgt ook voor betere spreiding van bezoekers, een betere ervaring en blijvende economische waarde voor ondernemers en gemeenten. In de Regio Parkstad werken we verder samen met de campagne “Dit is Parkstad / Das ist Parkstad”.

Ontwikkeling

Vanuit een burgerinitiatief wordt onderzocht of in het bos rondom Rolduc een sprookjeswandelpad gerealiseerd kan worden, al dan niet in samenwerking met de Gemeente Herzogenrath.

4. Realisatie Knopen Lopen en Parkstadroute

Relatie met taakveld(en):3.4

Gekoppeld aan het Knopen Lopen wandelnetwerk, het fietsknooppunten netwerk en de Parkstadroute, worden thematische routes ontwikkeld en verder onder de aandacht gebracht. De routes worden geleid langs toeristische attracties en bezienswaardigheden. Waar mogelijk doen deze routes ook het centrum aan. Verder stimuleren wij ondernemers om combinatiearrangementen te ontwikkelen, om zo de verblijfsduur van bezoekers in Kerkrade te verlengen. Onder leiding van de Stadsregio Parkstad worden ondernemers betrokken bij het ontwikkelen van producten rondom de Parkstadroute. Abdij Rolduc opent steeds meer haar poorten voor bezoekers. Er zal in 2027 een informatiepunt geopend worden bij de toegangspoort. Dit informatiepunt zal bezoekers niet alleen informeren over Rolduc zelf, maar ook over de omgeving. Wij vervullen hierin als gemeente met name een verbindende rol richting Visit Zuid-Limburg en Herzogenrath. Daarnaast wordt in het kader van het Interreg project “Wijnstraat” een Wijnhub gerealiseerd bij Rolduc. Deze biedt veel kansen op het gebied van toerisme en gastronomie. In het centrum zal in 2027 de toeristische bewegwijzering vernieuwd worden, zodat bezoekers nog beter hun weg kunnen vinden naar de diverse attracties, bezienswaardigheden en voorzieningen.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

*bedragen * € 1.000*

3 Economie	REK.	BEGR.		MJR.		
	2025	Bijgesteld 2026	Primair 2027	2028	2029	2030
LASTEN						
3.1 Economische ontwikkeling	1	1	1	1	1	1
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.691	3.064	2.613	2.616	2.692	2.703
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	331	329	338	338	338	338
3.4 Economische promotie	489	671	518	510	510	510
TOTAAL LASTEN	**3.512**	**4.065**	**3.470**	**3.465**	**3.541**	**3.552**
BATEN						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	895	1.043	1.000	1.026	1.049	1.050
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	105	109	112	115	118	121
3.4 Economische promotie	2.216	449	479	489	524	559
TOTAAL BATEN	**3.215**	**1.602**	**1.591**	**1.630**	**1.691**	**1.730**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
I Reguliere investeringen									
3.2	Bereikbaarheid bedrijventerreinen	v	m	1.470	0	0	0	0	1.470
3.2	Impuls winkelgebieden	u	e	250	400	400	400	400	1.850
3.2	Poppodium Flexiforum	u	e	200	0	0	0	0	200
3.3	Markt Eygelshoven	u	e	170	0	0	0	0	170
II Overige investeringen									
3.2	Flexwerkplekken Flexiforum	v	e	130	0	0	0	0	130
Totaal Programma 3				**2.220**	**400**	**400**	**400**	**400**	**3.820**

[1] V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering

[2] E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Flexiforum – schoonmaak, verhuur en internetopbrengsten
De afwijking in 2027 voor de schoonmaakkosten wordt veroorzaakt door een onjuiste opgave in de eerdere meerjarenraming. Deze afwijking is specifiek voor 2027. De ramingen voor de overige jaren zijn correct en houden rekening met de jaarlijkse indexering. Dit leidt in 2027 tot een nadeel van € 26.000.

De verhuuropbrengsten van de centrale hal nemen toe. Naast evenementen wordt de hal steeds vaker verhuurd aan externe organisaties en wordt nadrukkelijker ingezet op vergaderingen en vergaderarrangementen voor grotere groepen. Door de flexibele indeling van de centrale hal kan maatwerk worden geboden, waardoor de ruimte aantrekkelijk en inzetbaar is voor een bredere doelgroep. Vanaf 2026 wordt € 15.000 aan extra opbrengsten verwacht.

Ook de internetopbrengsten nemen toe door de uitbreiding met Flexiforum 2 (voormalig onderwijsgebouw Sancta Maria). Hierdoor is het aantal huurders dat een vaste internetaansluiting afneemt toegenomen. Daarnaast worden de tarieven jaarlijks geïndexeerd. Vanaf 2026 wordt € 25.000 aan extra opbrengsten verwacht.

Toeristenbelasting
De toeristenbelasting wordt vanaf 1 januari 2027 aangepast naar een meer marktconform niveau van € 2,50 per overnachting per persoon. Dit levert vanaf 2027 structureel € 28.000 aan extra opbrengsten op.

Daarnaast is een omgevingsvergunning aangevraagd voor het realiseren van een hotel aan de Rodaboulevard, naast de LeisureDome. Bij ingebruikname van het hotel leidt dit tot aanvullende opbrengsten uit toeristenbelasting. Naar verwachting levert dit vanaf 2029 € 25.000 en vanaf 2030 € 50.000 aan extra opbrengsten op.

Investeringen

Impulsaanpak Winkelgebieden – gewijzigde fasering
Voor de Impulsaanpak Winkelgebieden hebben we medio 2024 een subsidie aangevraagd. Die is in 2024 toegekend. De beschikking van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland hebben we op 9 december 2024 ontvangen. Voor de drie uitvoeringsprojecten van deze IW-subsidie ontvangt de gemeente een bedrag van € 4.279.784.

Het gaat om drie deelprojecten:

1. Projectgebied Einderstraat: onttrekken m² Retail en transformatie naar complex met woonappartementen.
2. Realisatie van Het Martin Buber inclusief bovenliggende woningen en de inrichting van het voorterrein van de Vie-boulevard.
3. Klimaatadaptief vergroenen van het centrum inclusief omgeving Oranjeplein.

Ten aanzien van de gemeentelijke cofinanciering is in het investeringsprogramma vanaf 2025 gedurende 10 jaar een jaarlijkse bijdrage van € 250.000 begroot. De Rijksregeling Impulsaanpak Winkelgebieden kent echter een looptijd van 7 jaar, van 15 november 2024 tot en met 15 november 2031. Op deze datum dienen alle doelstellingen te zijn behaald en de deelprojecten te zijn afgerond.

Dit betekent dat de jaarlijkse cofinanciering voor de Impulsaanpak Winkelgebieden vanaf 2027, zoals opgenomen in het investeringsprogramma, moet worden aangepast van € 250.000 naar € 400.000 per jaar voor de periode 2027 tot en met 2031. Zo staat het ook in het investeringsprogramma. Deze andere verdeling over de jaren leidt tot een nadeel van € 5.000 in 2027, oplopend naar € 45.000 in 2031.

Overige vermeldenswaardige zaken

Programma van de Stad
Dit staat voor een programmatische aanpak van alles wat in Kerkrade te doen is. Door de verschillende domeinen en beleidsterreinen én expertises te verbinden, verbeteren en versterken wij elkaar. Zo ontstaat een krachtig team dat één visie met één gezamenlijk doel voor ogen heeft: een bruisend Kerkrade, waar we trots op zijn en waar eenieder zich thuis voelt.
Het Programma van de Stad staat zowel voor een programmatische aanpak op inhoud als voor een manier van werken. Bij de inhoud ligt de nadruk op kwaliteit, beleving en marketing. Plannen worden slim en efficiënt met elkaar verbonden en via het label Beleef Kerkrade nadrukkelijker bekend gemaakt.

Bij het inrichten van het Programma van de Stad is er aandacht voor een groot aantal maatschappelijke opgaves. Denk hierbij aan gezondheid, vitaliteit, veiligheid, energie, armoede, eenzaamheid en duurzaamheid. Met de verschillende evenementen, activiteiten en acties besteden we hier aandacht aan en leveren wij een bijdrage aan de oplossingen.

Uitvoeringsprogramma Toerisme
Er wordt gewerkt aan het opstellen van een nieuwe Visie Toerisme Kerkrade, waarmee wij aansluiten bij de recente ontwikkelingen in de vrijetijdseconomie, duurzaamheid, digitalisering en de wensen van bewoners en bezoekers. Het doel is om een gedragen, toekomstbestendige toeristische visie op te stellen, die zowel de belangen van ondernemers, inwoners, bezoekers als natuur en cultuur respecteert. Daarbij bevorderen wij kwalitatief toerisme dat past bij de identiteit van de gemeente, met daarbij altijd aandacht voor de balans tussen toeristische ontwikkeling en leefbaarheid voor inwoners.

Centrummanagement
Het lidmaatschap van INretail helpt de gemeente met o.a. kennisdeling, innovaties en verduurzaming in centrumgebieden. Gezamenlijk verzorgen we informatie- en kennissessies voor ondernemers zoals het ondernemerscafé. Een onderdeel is het platform De nieuwe Winkelstraat (DNWS), een onafhankelijk kennis- en netwerkplatform voor centrumgebieden. We verkrijgen hiermee een kennisbank en ondersteuning die dient als input voor een duurzaam, aantrekkelijk en gebalanceerd centrumgebied. De City Connect app is een digitaal platform en mobiele applicatie gericht op het verbeteren van communicatie en samenwerking in stedelijke gebieden, winkelstraten en gemeenschappen (BIZ-en, centrummanagement). Dit community-platform voor de Kerkraadse centrumondernemers zal komende jaren worden gecontinueerd en uitgebreid.

Medlands Parkstad
Medlands Parkstad is een publiek-private triple-helix samenwerking tussen bedrijven (Abbott, Boston Scientific, DocMorris en Medtronic), kennis- en onderwijsinstellingen (Vista College, Zuyd Hogeschool en Universiteit Maastricht) en overheden (gemeente Heerlen, gemeente Kerkrade en Stadsregio

Parkstad). De samenwerking richt zich op het structureel versterken van de Medtechsector en daarmee op economische groei, werkgelegenheid, innovatie en een aantrekkelijk vestigings- en leefklimaat in Parkstad.

Voor Kerkrade is de ontwikkeling van de Medtechsector van groot economisch belang. Boston Scientific biedt inmiddels werk aan circa 800 medewerkers en investeerde recent circa € 120 mln. in een nieuw hoogtechnologisch en geautomatiseerd warehouse. Deze investering onderstreept het internationale belang en het groeipotentieel van de vestigingslocatie Kerkrade. Tegelijkertijd zorgt automatisering voor een toenemende behoefte aan kennis en nieuwe vaardigheden. Binnen Medlands wordt daarom ingezet op het aantrekken, opleiden en behouden van talent en op een betere verbinding tussen bedrijfsleven en onderwijs. Een belangrijke nieuwe ontwikkeling is het Medlands Fieldlab, waarin bedrijven, onderwijs en kennisinstellingen samenwerken aan concrete innovatievraagstukken op het gebied van onder meer AI, digitalisering, automatisering en supply chain. Medlands is opgenomen in de Regio Deal Parkstad Limburg II en draagt bij aan de economische structuurversterking van Kerkrade en Parkstad. De gemeente Kerkrade zet haar deelname aan Medlands in om de economische positie van de regio te versterken, talent aan de regio te binden en ruimte te creëren voor toekomstige werkgelegenheid en innovatie.

<u>Einstein Telescope</u>
Op de grens van Nederland, België en Duitsland wordt gewerkt aan de Einstein Telescope. Dit baanbrekend project helpt de geheimen van het heelal te ontrafelen. De Einstein Telescope wordt een meetinstrument om zwaartekrachtsgolven te detecteren. In verschillende bijeenkomsten wordt bekeken hoe juist het mkb een sleutelrol kan spelen bij deze bijzondere ontwikkeling.

<u>Een levendig centrum</u>
Kerkrade verdient een centrum waar iedereen zich welkom en thuis voelt. Met de uitgangspunten uit het Aanvalsplan en visie Kerkrade Centrum 2024 zetten we in op de 3 C's - Comfort Compact & Compleet. Zo maken we een aangenaam, groen en levendig stadscentrum dat klaar is voor de toekomst. De komende jaren veranderen we het centrum naar "a place to be" en werken we verder aan leefbaarheid, aantrekkelijkheid en vergroening van het stadshart. Bezoeken en ontmoeten staan daarbij centraal. Speerpunten zijn onder andere minder winkelleegstand, wonen boven winkels, restauratie van langdurig leegstaand vastgoed en het vergroenen van het centrum met zitelementen.

<u>Stimuleren ondernemerschap</u>
De gemeente Kerkrade heeft samen met de stadsregio Parkstad Limburg en Streetwise een specifieke stimuleringsregeling voor ondernemers die zich willen vestigen in het winkel-concentratiegebied van Kerkrade centrum. Deze regeling staat op zichzelf. Er is een uitgebreid pakket aan maatregelen nodig om het ondernemersklimaat en de aantrekkelijkheid van het centrum te versterken en voor de toekomst te behouden.

<u>Verbinding – Klankbordgroep</u>
Met de start van de klankbordgroep en de lancering van de centrum-community-app City Connect versterken we de komende jaren de betrokkenheid van partijen in het centrum. De klankbordgroep is een representatieve brede afvaardiging van sport, cultuur, wonen, ondernemers, horeca, winkeliers, dienstverlening, onderwijs, cultuur, zorg en welzijn. De groep geeft feedback op de voorgenomen plannen en ontwikkelingen in het centrum.

<u>Data & Centrummonitor</u>
Vanaf 2025 wordt de interne centrummonitor gemaakt. De monitor omvat o.a. data over wonen, economie, demografie, veiligheid, gebruik van centrumvoorzieningen, parkeren, OV, cultuur etc. Vanaf 2026 zal de monitor jaarlijks worden geüpdatet om zo meerjarig inzicht en trends in de ontwikkelingen

in het centrumgebied te krijgen. Daarnaast analyseren we vanaf 2026 bezoekersaantallen in het centrumgebied met behulp van het dataportaal Toerisme.

Uitbreiden van overnachtingsmogelijkheden in Kerkrade

We staan positief tegenover initiatieven die bijdragen aan het uitbreiden van de overnachtingsmogelijkheden in onze gemeente. We faciliteren kansrijke initiatieven die passen binnen de regionale en lokale beleidskaders en voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. De realisatie van nieuwe overnachtingsmogelijkheden is primair aan ondernemers en de markt. Voor dit speerpunt zijn geen afzonderlijke financiële middelen voorzien.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Functiemenging	CBS/BAG/LISA	%	2025	41,6	54,6	51,4
Vestigingen	LISA	Aantal per 1.000 inwoners 15 - 64 jaar	2025	139,2	196,1	172,6

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2021	2022	2023	2024	2025
Bedrijfsvestigingen (per 1 januari)	Vestigingenregister Limburg	Aantal	3.218	3.428	3.578	3.741	3.816
Werkzame personen (per 1 januari)	Vestigingenregister Limburg	Aantal	15.837	16.175	16.023	17.173	17.096
Werkgelegenheidsindex (arbeidsplaatsen vs. beroepsbevolking *)	Vestigingenregister Limburg / Etil	%	72	74	70	75	74
Vestigingen detailhandel (per 1 januari)	Vestigingenregister Limburg	Aantal	323	335	340	346	533
Werkzame personen detailhandel (per 1 januari)	Vestigingenregister Limburg	Aantal	2.000	2.013	1.986	2.078	2.284
Bezoekers GaiaZOO	GaiaZOO Kerkrade	Aantal * 1.000	300	465	470	470	502
Bezoekers Discovery Museum	Discovery Museum	Aantal * 1.000	31	57	100	102	100
Bezoekers Roda JC wedstrijden competitie	Roda JC Kerkrade	Aantal * 1.000	36	124	178	179	151
Bezoekers Rodahal	Rodahal	Aantal * 1.000	4	41	36	22	149
Opbrengst toeristenbelasting (op rekeningbasis)	BsGW	Bedrag * € 1.000	142	233	187	242	247

1. Beroepsbevolking omvat alle personen van 15 tot 75 jaar excl. institutionele bevolking met (voornemen tot) betaald werk van minstens één uur.

2. Na invoering van de nieuwe SBI-indeling 2025 zijn markthandel en internetwinkels niet meer te onderscheiden binnen de categorie detailhandel. Voorheen werden deze niet meegenomen in deze indicator. De aantallen van 2025 kunnen daarom niet meer goed vergeleken worden met 2024 en eerder.

4 Onderwijs

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Dit programma gaat over de gemeentelijke taken voor primair en voortgezet (speciaal)onderwijs. Het gaat ook over de huisvesting van het onderwijs, het tegengaan van onderwijsachterstanden en het stimuleren van deelname aan onderwijs om maatschappelijke uitval te voorkomen. Daarnaast willen we de talenten van jongeren zo goed en breed mogelijk benutten en ontwikkelen.

Relatie met paragrafen

N.v.t.

Taakvelden

4.1 Onderwijshuisvesting
4.2 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

B. Speerpunten van beleid

1. Verlenen van alle mogelijke steun aan volwaardig basis- en middelbaar onderwijs
Relatie met taakveld(en): 4.1, 4.2, 4.3

Iedereen krijgt de kans om zich goed te ontwikkelen. Goed onderwijs is belangrijk voor de toekomst van onze kinderen en jongeren en voor de ontwikkeling van Kerkrade. Daarom zetten we samen met scholen, kinderopvang en maatschappelijke partners in op goede ontwikkelkansen voor ieder kind.

We willen sterk en inclusief basis- en middelbaar onderwijs in Kerkrade. Daarbij vinden we het belangrijk dat kinderen zoveel mogelijk dichtbij huis onderwijs kunnen volgen en dat ieder kind mee kan doen. We hebben extra aandacht voor kinderen die een risico lopen op een onderwijsachterstand.

Goede basisvaardigheden zijn daarbij onmisbaar. Lezen, schrijven en rekenen vormen de basis om mee te kunnen doen in de samenleving. Ook bewegen, cultuur en een gezonde leefstijl dragen bij aan de brede ontwikkeling van kinderen en jongeren.

We willen dat kinderen en jongeren kunnen leren in veilige, gezonde en toekomstbestendige schoolgebouwen. De onderwijshuisvesting moet aansluiten bij de ontwikkeling van het aantal leerlingen en bij de eisen die aan modern en inclusief onderwijs worden gesteld. Daarbij hebben we aandacht voor een goed binnenklimaat, duurzaamheid en toegankelijkheid.

Samen met de schoolbesturen werken we aan een goede spreiding en kwaliteit van onderwijsvoorzieningen in Kerkrade. Het Integraal Huisvestingsplan vormt hiervoor de basis. Waar mogelijk verbinden we onderwijs met kinderopvang en andere voorzieningen in de wijk, zodat kinderen dichtbij huis gebruik kunnen maken van passende voorzieningen.

De gemeente kan goed onderwijs niet alleen realiseren. Daarom werken we samen met schoolbesturen, kinderopvang, ouders, jongeren en maatschappelijke organisaties. De Lokale Educatieve Agenda (LEA) vormt de basis voor de lokale samenwerking en de gezamenlijke ambities voor het onderwijs in Kerkrade. Voor onderwerpen die de gemeentegrenzen overstijgen, werken we regionaal samen binnen de Educatieve Agenda Parkstad (EAP).

2. Stimuleren van bewegen en cultuur in het onderwijs
Relatie met taakveld(en): 4.1, 4.2, 4.3

<u>Sterk basis- en middelbaar onderwijs</u>
Kerkrade vindt het belangrijk dat kinderen en jongeren in de stad goed onderwijs kunnen volgen. We blijven daarom samenwerken met de schoolbesturen en andere partners aan sterk onderwijs in Kerkrade. We ondersteunen het behoud en de verdere ontwikkeling van het middelbaar onderwijs, waaronder Het Martin Buber en Beroepscollege Holz. Ook zetten we ons in om de overgang van het basisonderwijs naar het middelbaar onderwijs verder te verbeteren, zodat de overgang voor leerlingen zo soepel mogelijk verloopt.

Daarnaast zetten we samen met Bureau Leren & Doorstromen Parkstad (BLD), scholen en andere partners in op het voorkomen en terugdringen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Jongeren die dreigen uit te vallen, begeleiden we waar mogelijk naar onderwijs, werk of een andere passende vervolgplek.

Gelijke kansen

Niet ieder kind krijgt dezelfde kansen om zich te ontwikkelen.
We blijven werken aan het voorkomen en verminderen van onderwijsachterstanden. Samen met het onderwijs, de kinderopvang en maatschappelijke partners werken we aan een goede start voor jonge kinderen en aan ondersteuning van kinderen die dat nodig hebben. Daarbij zetten we onder andere de inzet op voorschoolse educatie en het gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid voort.

Inclusief onderwijs

We blijven aandacht houden voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Daarbij werken we aan een inclusieve leeromgeving waarin ieder kind zo veel mogelijk in de eigen omgeving onderwijs kan volgen.
Het uitgangspunt is dat kinderen, met en zonder beperking, zoveel mogelijk samen en dichtbij huis onderwijs kunnen volgen. Dit vraagt om goede samenwerking tussen onderwijs, jeugd en het sociaal domein.

Goede onderwijshuisvesting

Samen met de schoolbesturen zorgen we voor voldoende, veilige en toekomstbestendige onderwijshuisvesting. De komende jaren voeren we het Integraal Huisvestingsplan verder uit. Daarbij zetten we onder meer in op de ontwikkeling van Gebouw N+V aan de VIE boulevard. Samen met schoolbesturen werken we aan de nodige renovatie en verduurzaming van basisscholen en aan eventuele nieuwbouw ter vervanging.. Ook blijven we met SVOPL in gesprek over de huisvesting van het voortgezet onderwijs in Kerkrade.
Bij deze ontwikkelingen kijken we naar de kwaliteit en veiligheid van de gebouwen, het binnenklimaat, duurzaamheid, toegankelijkheid en de ontwikkeling van het aantal leerlingen. Waar mogelijk verbinden we onderwijsvoorzieningen met kinderopvang en andere voorzieningen in de wijk. Hiermee dragen we bij aan de ambitie uit het coalitieakkoord om sterke en toekomstbestendige onderwijsvoorzieningen dichtbij de wijken te behouden.

Bewegen en cultuur

Onderwijs gaat niet alleen over leren uit boeken. Bewegen, cultuur en een gezonde leefstijl dragen bij aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Daarom blijven we initiatieven ondersteunen die bewegen, cultuur en gezondheid verbinden met het onderwijs.
We blijven bewegen en cultuur binnen en rondom het onderwijs stimuleren. Bewegen draagt bij aan de gezondheid en ontwikkeling van kinderen. Cultuur helpt kinderen om hun talenten te ontdekken. Sinds enige tijd zijn er in Kerkrade bijvoorbeeld diverse scholen Gezonde Basisschool van de Toekomst.

Samenwerking

De gemeente werkt samen met schoolbesturen, kinderopvang, ouders en maatschappelijke partners aan goede ontwikkelkansen voor kinderen en jongeren. We verbinden waar mogelijk onderwijs met andere beleidsterreinen, zoals jeugd, sport, cultuur en gezondheid.

De Lokale Educatieve Agenda (LEA) vormt hiervoor het lokale samenwerkingskader. Hierin bepalen we samen met onze partners de belangrijkste onderwijsopgaven en maken we afspraken over de gezamenlijke aanpak. Voor vraagstukken die de gemeentegrenzen overstijgen, werken we met de andere Parkstadgemeenten en regionale partners samen binnen de Educatieve Agenda Parkstad (EAP).

Aanpak basisvaardigheden

De gemeente Kerkrade zet samen met maatschappelijke en onderwijspartners in op het versterken van basisvaardigheden, zoals taal, rekenen en digitale vaardigheden. Hiermee vergroten we de zelfredzaamheid en participatiekansen van inwoners en dragen we bij aan het voorkomen en verminderen van problemen op het gebied van onder meer werk, gezondheid en financiën.

Wij werken vanuit een integrale aanpak, waarbij we inzetten op het bereiken en motiveren van inwoners om gebruik te maken van het lokale aanbod en het volwassenenonderwijs van VISTA college. Daarbij geven we uitvoering aan het Regioplan Basisvaardigheden Zuid-Limburg 2025-2030 en het lokale uitvoeringsplan. Speciale aandacht gaat uit naar het doorbreken van de intergenerationele cyclus van laaggeletterdheid. Samen met de bibliotheek stimuleren we een taalrijke thuisomgeving, ondersteunen we ouders bij het versterken van hun eigen basisvaardigheden en maken we afspraken over de ondersteuning van gezinnen.

Daarnaast versterken we bij ketenpartners de bewustwording, vroegsignalering en samenwerking, zodat inwoners en gezinnen met achterstanden tijdig passende ondersteuning ontvangen. Ook binnen de Participatiewet is aandacht voor basisvaardigheden. Nieuwe cliënten worden hierop gescreend en krijgen waar nodig ondersteuning via het volwassenenonderwijs tijdens hun ontwikkeltraject bij Ontwikkelbedrijf Flexiforum. Daarbij hebben we extra aandacht voor de doelgroep Nederlands als eerste taal (NT1), omdat deze groep nog ondervertegenwoordigd is binnen het volwassenenonderwijs.

We gebruiken het werkbudget elk jaar voor het (Digi)Taalhuis van de bibliotheek en voor een aantal terugkerende activiteiten. Als oplossingsrichting binnen de begrotingsuitdagingen voor 2027 wordt voorgesteld het werkbudget naar beneden bij te stellen. Op basis van de verwachte inzet wordt het resterende budget toereikend geacht om de noodzakelijke werkzaamheden uit te voeren.

3. Versterken van de aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs
Relatie met taakveld(en): 4.2

Het is van belang dat de vraag naar arbeidskrachten en het aanbod vanuit het onderwijs goed op elkaar aansluiten. De gemeente geeft hier al enkele jaren invulling aan met de Leerwerklijn Openbare Ruimte. Deze leerwerklijn is inmiddels ondergebracht bij het Ontwikkelcentrum Flexiforum en voortgezet onder de naam de Doe-ploeg. De Doe-ploeg is een samenwerking van de sociale en fysieke domeinen. Binnen de leerwerklijn staan educatie, ontwikkeling, re-integratie en het bevorderen van arbeidsparticipatie centraal. Deze inzet is structureel binnen de organisatie geborgd. Door de samenwerking binnen de domeinen én de arbeidsmarkt levert de gemeente een concrete bijdrage aan de doelstellingen van dit programma. Werk én onderwijs komen hier op één plek samen.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

*bedragen * € 1.000*

4 Onderwijs	REK.	BEGR.		MJR.		
	2025	Bijgesteld 2026	Primair 2027	2028	2029	2030
LASTEN						
4.2 Onderwijshuisvesting	2.295	3.266	2.304	2.678	2.448	2.401
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.456	6.268	5.452	2.564	2.599	2.646
TOTAAL LASTEN	**6.751**	**9.534**	**7.756**	**5.241**	**5.046**	**5.046**
BATEN						
4.2 Onderwijshuisvesting	342	181	172	172	172	172
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.806	2.740	3.207	351	351	351
TOTAAL BATEN	**3.148**	**2.921**	**3.379**	**522**	**522**	**522**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
I Reguliere investeringen									
4.2	het Martin Buber	u	e	4.500	4.500	1.000	0	0	10.000
II Overige investeringen									
4.2	Onderwijsvoorzieningen	v	e	200	200	200	200	200	1.000
4.2	HMB openbare ruimte	u	m	200	1.500	200	0	0	1.900
III Leningen									
4.2	HMB lening	-	-	700	0	0	0	0	700
Totaal Programma 4				**5.600**	**6.200**	**1.400**	**200**	**200**	**13.600**

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Onderwijs

Klokuren bewegingsonderwijs

Eerder is een bezuiniging van € 8.000 per jaar doorgevoerd. Deze bezuiniging is niet haalbaar. Het is ook niet mogelijk om hier iets aan te passen omdat het gaat om kosten voor een wettelijke taak. Hiervoor gelden landelijke tarieven die elk jaar worden geïndexeerd.

Leerplicht
In 2024 is er besloten om de formatie bij Bureau Leren en Doorstromen (BLD) te verhogen. De verhoging was noodzakelijk om te voldoen aan de wettelijke verplichting en de in Parkstad gemaakte afspraken. Door de verhoging en bijbehorende indexeringen is er vanaf 2028 ieder jaar extra budget nodig om de kosten te kunnen dekken. Door indexeringen loopt dit verder op van € 9.000 in 2028 tot € 47.000 in 2030.

Leerlingenvervoer
De kilometergrens binnen het leerlingenvervoer wordt verhoogd van 2 km naar 6 km. De verandering gaat in per schooljaar 2026/27. Deze aanpassing sluit aan bij de beleidsmatige keuze om meer nadruk te leggen op de zelfredzaamheid van leerlingen. De afgelopen jaren zijn binnen het leerlingenvervoer al verschillende maatregelen genomen om het vervoer efficiënter te organiseren. Zo worden voor de Mgr. Hanssenschool geen losse taxibusjes meer ingezet, maar wordt gebruikgemaakt van een touringcar. Ook is voor andere routes gekeken naar het optimaliseren van routes en opstapplekken. Door de kilometergrens te verhogen wordt meer uitgegaan van de zelfredzaamheid van leerlingen en kan tegelijkertijd een deel van de kosten voor het leerlingenvervoer worden verminderd.

Basisvaardigheden
De gemeente Kerkrade zet samen met maatschappelijke en onderwijspartners in op het versterken van taal-, reken- en digitale vaardigheden. Hiermee vergroten we de zelfredzaamheid en participatiekansen van inwoners en helpen we problemen op het gebied van onder meer werk, gezondheid en financiën te voorkomen.

De aanpak richt zich op het bereiken en ondersteunen van inwoners, onder andere via het lokale aanbod en het volwassenenonderwijs van VISTA College. Daarbij is speciale aandacht voor het doorbreken van intergenerationele laaggeletterdheid, vroegsignalering door ketenpartners en het bereiken van de NT1-doelgroep. Ook binnen de Participatiewet worden basisvaardigheden gescreend en waar nodig versterkt.

Het werkbudget wordt ingezet voor het (Digi)Taalhuis en structureel terugkerende activiteiten. Als bijdrage aan de begrotingsopgave voor 2027 wordt voorgesteld dit budget te verlagen met jaarlijks € 2.000. Op basis van de verwachte inzet blijft het resterende budget voldoende om de noodzakelijke werkzaamheden uit te voeren.

Schoolzwemmen
In mei 2026 is gesproken met St. Jan Baptist over een mogelijke verandering van het schoolzwemmen voor speciaal onderwijs. De school geeft aan dat zij het schoolzwemmen vanaf schooljaar 2027-2028 misschien op een andere manier wil invullen. Als het schoolzwemmen stopt ontstaan financiële mogelijkheden. Rekening houdend met het wegvallen van de jaarlijkse bijdrage vanuit het speciaal onderwijs van € 6.000, levert dit per saldo een voordeel op van circa € 34.000 per jaar. Dit voorstel wijkt af van de in november 2024 vastgestelde beleidslijn, waarin is besloten het huidige schoolzwemmen voor het speciaal onderwijs voort te zetten. Om ervoor te zorgen dat deze kinderen toch leren zwemmen, moeten we een andere oplossing uitwerken. Er blijven dus in de toekomst hoe dan ook middelen nodig. Voor het eventuele restant budget stellen we voor dit op een andere manier te investeren in sport en bewegen. Kerkrade kent hier grote uitdagingen op dit gebied. Dit is bijvoorbeeld te zien aan de geringe wekelijkse sportdeelname en het onvoldoende voldoen aan de beweegrichtlijnen.

Investeringen

Het Martin Buber
Voor de definitieve huisvesting van Het Martin Buber (HMB) en de openbare ruimte daaromheen zijn volgens het besluit uit 2024 middelen gereserveerd.

Overige vermeldenswaardige zaken

N.v.t.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Absoluut verzuim	DUO/Ingrado	Aantal per 1.000 leerlingen	2025	22,4	7,4	10,3
Relatief verzuim	DUO/Ingrado	Aantal per 1.000 leerlingen	2025	41	28	26
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	DUO/Ingrado	%	2025	3,0	2,3	2,5

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2021	2022	2023	2024	2025
Trajecten RMC: schoolverlaters zon-der startkwalificatie (schooljaar eindigend in):	Bureau VSV	Aantal	327	464	538	514	487
- oude			192	208	226	290	321
- nieuwe			77	89	100	97	98
Vrijstellingen wv. schoolbezoek buitenland (schooljaar eindigend in)	Bureau VSV	Aantal	154 132	155 133	163 142	165 132	165 134
schoolverzuim [1]:	Bureau VSV	Aantal					
- meldingen			664	665	819	868	1087
- leerlingen (schooljaar eindigend in)			126	178	185	183	205
Onderzoeken absoluut schoolverzuim [2] (schooljaar eindigend in)	Bureau VSV	Aantal	6	7	10	112	105
Maatregelen (schooljaar eindigend in)	Bureau VSV	Aantal	-	1	4	10	17
Thuiszitters (per 1 augustus)	Bureau VSV	Aantal	10	4	13	12	34
Deelname peuterspeelzaal	Kinderopvang Parkstad (KOP)	% van 2 en 3-jarigen	53,1	51,4	46,8	45,1	48,4
Indicatie doelgroep-peuter t.b.v. VVE door JGZ (bij 14 maanden consult)	Meander JGZ	Aantal	110	96	103	159	134

1. Het aantal meldingen en betrokken leerlingen met verzuim van minimaal 16 uren binnen 4 weken onder leerlingen tot 18 jaar.

2. Het aantal leerplichtige jongeren dat bij geen enkele school staat ingeschreven. Stijging in 2024 door overstap op andere en frequentere registratie.

5 Sport, cultuur en recreatie

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Dit programma zorgt ervoor dat mensen in sociale verbanden kunnen leven en kunnen meedoen in de samenleving. Daarbij hoort onder meer het ondersteunen en het stimuleren van vrijwilligersinitiatieven. Het aanbod van voorzieningen moet aansluiten op de vraag en toegankelijk zijn voor alle inwoners.
Daarnaast heeft het programma tot doel inwoners gelegenheid te bieden om vrije tijd te besteden aan bewegen, ontmoeten en culturele en educatieve activiteiten en dit te stimuleren. Tenslotte gaat dit programma over het beheer en onderhoud van openbaar groen en over recreatie.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (§3).

Taakvelden

5.1 Sportbeleid en activering
5.2 Sportaccommodaties
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
5.4 Musea
5.5 Cultureel erfgoed
5.6 Media
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

B. Speerpunten van beleid

1. Stimuleren van het verenigingsleven
Relatie met taakveld(en): 5.1, 5.2, 5.3

Kerkrade heeft een rijk verenigingsleven dat van grote waarde is voor de sociale samenhang, de leefbaarheid in de wijken en buurten en het welzijn van onze inwoners. In 2027 blijven we verenigingen actief ondersteunen. Begin 2026 is een groot onderzoek gestart naar de vitaliteit en huisvesting van de verenigingen. De resultaten daarvan werken we in 2027 verder uit. We ondersteunen de verenigingen ook met buurtsportcoaches, cultuurcoaches, JOGG/Teamfit en de sportverenigingsondersteuner. Zij helpen bij thema's als een gezonde (sport)omgeving, toekomstbestendigheid, vrijwilligersmanagement en sociale veiligheid. Ook stimuleren zij samenwerking tussen verenigingen en maatschappelijke partners.

We blijven inzetten op het activeren en binden van inwoners voor wie deelname minder vanzelfsprekend is. Waar mogelijk proberen we hen door te verwijzen naar het reguliere aanbod, waar onze verenigingen natuurlijk een belangrijk deel van uitmaken.

Via programma's als Meer Harmonie in de Samenleving wordt de verbinding tussen onderwijs en culturele verenigingen versterkt, met als resultaat dat meer kinderen lid worden van lokale muziekverenigingen. Ook organiseren we sportbijeenkomsten en verenigingstrajecten vanuit het Sportakkoord Kerkrade, gericht op kennisdeling en versterking van het lokale netwerk. Het faciliteren van verenigingen op basis van hun behoeften blijft daarmee een belangrijk uitgangspunt.

2. Stimuleren van deelname aan sport en cultuur door kinderen en jongeren
Relatie met taakveld(en): 5.1, 5.3

We stimuleren kinderen en jongeren om deel te nemen aan een breed aanbod van sport- en cultuuractiviteiten, op school, tussen schooltijd en na schooltijd. Dit blijft in 2027 een speerpunt. Dat doen we onder andere met het programma Gezonde Basisschool van de Toekomst, de Gezonde School-aanpak en de inzet van sport- en cultuurcoaches uit de Brede Regeling Combinatiefunctionarissen. Deze coaches verbinden het onderwijs met het sport- en cultuuraanbod in Kerkrade, zowel bij professionele organisaties als bij initiatieven van vrijwilligers. Ze adviseren en ondersteunen onderwijsinstellingen bij programma's waarin leerlingen aan sport en cultuur meedoen . Daarbij zetten we nadrukkelijk in op de koppeling met het Vie-programma. De werkgroep 'Vakantiesjpass' biedt tijdens schoolvakanties een breed programma aan activiteiten. Dit zetten we in 2027 voort.

Ook de volgende programma's worden voortgezet: Meer Harmonie in de Samenleving, Cultuurbox, Pauzesport, Topweken VMBO Holz en de Cultuurcarrousel van het Martin Buber. Voor gezinnen met een laag inkomen blijven we ons ook inzetten met Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport & Cultuur, zodat ook deze kinderen kunnen meedoen.

Daarnaast voeren we een bijdrage in van € 100 voor kinderen en jongeren van 5 tot 16 jaar voor sport en cultuur. Zo stimuleren we de deelname aan sport en cultuur. Ook maken we hiermee onze verenigingen sterker.

3. **Realiseren van Vie voor een bijdrage aan een gezonde en vitale gemeente**
Relatie met taakveld(en): 5.1, 7.1

Het gedachtegoed van Vie is in 2021 opgebouwd rond de drie pijlers Gezonde jeugd, Vitaal ouder worden en Vitale wijken. Vanuit de gedachte 'de jeugd heeft de toekomst', de levenscyclus met een

leven lang leren, wonen en werken en daarnaast het belang van een omgeving waarin dit allemaal mogelijk is, zijn deze pijlers nog steeds toereikend en actueel.

Met het vaststellen van het geactualiseerde uitvoeringsprogramma Vie in maart 2025 is het accent gelegd op de onderdelen waar de meeste 'winst' te behalen is in het terugdringen van de gezondheidsachterstanden. Naast het onverminderd inzetten op de jeugd, zijn kennis en vaardigheden, schulden en armoede en bewegen onderwerpen waarop extra wordt ingezet.

Ook in 2027 zal binnen de pijler Vitale wijken de beweging gevolgd worden 'van zorg naar welzijn/voorliggend veld'. Hiermee wordt mede invulling gegeven aan de opgave van een toename van de zorgvraag door bij te dragen aan sociale cohesie en een zelfredzame samenleving. Daarnaast zet Vie vanaf 2027 in op de Tiny Habits-methodiek. Het doel is om gezond gedrag voor inwoners en medewerkers heel normaal te maken. Veel mensen vinden grote veranderingen in hun levensstijl moeilijk vol te houden. Tiny Habits lost dit op door te focussen op kleine, makkelijke gewoontes die direct passen in de dagelijkse routine. Omdat deze stappen klein zijn, kosten ze weinig moeite. Natuurlijk maakt één kleine verandering nog niet direct het grote verschil. Maar zo'n eerste succesje zorgt wel voor zelfvertrouwen en een positief gevoel. Dat is precies de motor die nodig is om daarna grotere, volgende stappen te zetten naar een blijvend gezonde levensstijl.

Met programma's als Gelukkig Ouder Worden in Kerkrade, Kaffieëklatsj of de ondersteuning van het programma Vrijwillige Energie, draagt Vie direct bij aan vitale wijken. Met regionale bijeenkomsten wijkgerichte aanpak draagt Vie bij aan uitwisseling van kennis en ervaring over de vraag: Wijkgerichte aanpak, hoe doe je dat?

Naast de diverse programma's blijft Vie met de Vie-Innovatiehub onverminderd een bijdrage leveren aan de lokale maar ook regionale opgave. In samenwerking met vele partners en diverse onderzoeksinstellingen wordt werk gemaakt van gezondheid. De rol van Vie is daarbij samen te vatten als 'Verbinden', 'Ondersteunen' en 'Experimenteren'.

Om de voortgang van de afzonderlijke programma's van Vie te volgen is het dashboard verder ontwikkeld. Dit dashboard is in te zien via: https://dashboard.vie.lectoraatdataintelligence.nl/

4. Stimuleren van de HuB. als culturele woonkamer
Relatie met taakveld(en): 5.3

De HuB is in de afgelopen jaren uitgegroeid tot de centrale ontmoetingsplek in het hart van de stad en de gemeente zet de aanjagende rol die zij heeft aangenomen voort. De HuB.-partners hebben ingezet op het intensiveren van de samenwerking bínnen de gezamenlijke huisvesting en de doorontwikkeling van de HuB-programmering, mede door de inzet van een combinatiefunctionaris cultuur. Daarmee is ook verbinding gelegd met het culturele veld van Kerkrade en omgeving. Het resultaat is een brede culturele programmering en activiteiten voor diverse doelgroepen, waarbij cultuureducatie, plezier, talentontwikkeling en ontmoeten centraal staan. Dit zal in 2027 voortgezet worden, afgestemd op de ontwikkelingen binnen het sociaal domein, centrumontwikkeling, de behoeften van inwoners en de financiële mogelijkheden.

5. Versterken van het culturele aanbod
Relatie met taakveld(en): 5.3

Kerkrade heeft een rijk cultureel aanbod, georganiseerd door professionals en door verenigingen. Ook in 2027 blijven we de (professionele) culturele partners ondersteunen, zodat zij hun culturele aanbod kunnen aanbieden. We blijven de culturele verenigingen actief ondersteunen, zodat hun bijdrage ook in de toekomst blijft bestaan. Tot slot kiezen we voor een structurele investering in het poppodium

Flexiforum Live!, zodat daar betekenisvolle muziek- en cultuuractiviteiten kunnen worden georganiseerd.

6. Oog voor het materiële en immateriële erfgoed
Relatie met taakveld(en): 5.5

Archeologie
Archeologie is een verplicht onderdeel van ruimtelijke ontwikkelingen. Bij bouw- en ontwikkelplannen wordt daarom archeologisch onderzoek gedaan. Dat helpt om archeologische vindplaatsen te beschermen en het levert ook waardevolle kennis op over de geschiedenis die in de bodem verborgen ligt. Archeologie is echter meer dan een wettelijke verplichting. We leren meer over het leven van mensen in het verleden en over hoe mensen in onze streek woonden, werkten en leefden.

Om deze geschiedenis zichtbaar en beleefbaar te maken voor inwoners en bezoekers, zijn in de openbare ruimte herkenningspunten geplaatst, zoals speerpunten en doorkijkvensters. Ook worden fiets- en wandelroutes ontwikkeld, onder andere in samenwerking met Via Belgica. In 2027 gaan we met de partners van Via Belgica in gesprek over de toekomst van het project. Daarbij bekijken we of we de samenwerking in de huidige vorm voortzetten of dat we beter kunnen aansluiten bij een breder internationaal samenwerkingsverband.

Immaterieel erfgoed
Taal, geschiedenis en tradities spelen een belangrijke rol bij het behouden en versterken van onze identiteit. Daarom blijven wij ons in 2027 inzetten voor het behoud en de promotie van het Kerkraads dialect. Daarbij voeren wij de beleidsdoelen uit die zijn vastgelegd in de nota ‘Kirchroa hei weëd plat jekald’.

We werken hierbij nauw samen met de Provincie Limburg. Ook zoeken we actief naar nieuwe mogelijkheden om het dialect te promoten, zichtbaar te maken en het gebruik ervan te stimuleren. Inmiddels wordt Kerkrade bij herhaling gevraagd om kennis en materialen actief te delen met andere gemeenten en de provinciale overheid.

Daarnaast ondersteunen wij het tweejaarlijkse evenement ‘Kirchroa jeet Plat’. Ook staan wij open voor andere initiatieven die bijdragen aan het behoud en de versterking van het dialect.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

*bedragen * € 1.000*

5 Sport, cultuur en recreatie	REK.	BEGR.		MJR.		
	2025	Bijgesteld 2026	Primair 2027	2028	2029	2030
LASTEN						
5.1 Sportbeleid en activering	977	1.639	704	714	464	464
5.2 Sportaccommodaties	3.084	3.291	3.315	3.298	3.294	3.131
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	6.064	6.726	6.010	6.063	6.182	6.382
5.5 Cultureel erfgoed	277	554	400	398	399	406
5.6 Media	1.424	1.355	1.425	1.423	1.423	1.423
5.7 Openbaar groen en recreatie	5.515	5.597	5.443	5.487	5.503	5.513
TOTAAL LASTEN	**17.342**	**19.162**	**17.296**	**17.382**	**17.264**	**17.318**
BATEN						
5.1 Sportbeleid en activering	514	529	142	142	142	142
5.2 Sportaccommodaties	957	947	939	934	934	934
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	380	412	588	414	415	415
5.5 Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0	0
5.6 Media	148	103	103	103	103	103
5.7 Openbaar groen en recreatie	343	291	70	70	71	71
TOTAAL BATEN	**2.343**	**2.281**	**1.842**	**1.663**	**1.665**	**1.665**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
I Reguliere investeringen									
5.2	Sportaccommodaties	v	e	1.550	730	600	150	150	3.180
5.3	Cultuurcluster (Hub / PLT)	v	e	0	628	565	195	250	1.638
5.5	Rolduc "kanjermonument"	u	m	1.000	0	0	0	0	1.000
5.7	Openbaar groen	v	m	625	625	625	625	625	3.125
5.7	Volkstuinen	v	m	30	0	0	0	0	30
5.7	Speeltuinen en -toestellen	v	m	60	40	40	40	40	220
III Leningen									
5.2	Sporthallen	-	-	68	0	0	0	0	68
5.2	Stichting Koningin van de Vrede	-	-	65	0	0	0	0	65

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Sport, Cultuur & Recreatie

Sportcomplex Vie
De exploitatiebijdrage wordt jaarlijks per 1 januari geïndexeerd. Dit staat in artikel 5, lid 6 (Exploitatiebijdrage) van de exploitatieovereenkomst. Hieraan moeten wij ons houden. Het extra bedrag loopt op van € 8.000 in 2026 tot € 16.000 in 2030.

HuB.
De HuB. is de afgelopen jaren uitgegroeid tot de culturele huiskamer van de gemeente en daarmee tot een broedplaats voor het sociaal-culturele middenveld. Naast het gewone programma van Parkstad Limburg Theaters, SMK en Mijn Streek Bibliotheek, heeft de HuB. een rijk en kwalitatief sterk activiteitenaanbod gerealiseerd.

Tegelijk wordt de gemeente geconfronteerd met financiële uitdagingen en moeten de structurele exploitatielasten worden betaald. Daarom moeten we wel kritisch kijken naar openingstijden en (activiteiten)budgetten. We willen de positieve effecten van het huidige aanbod behouden onder meer voor welzijn, participatie, sociale samenhang en talentontwikkeling. Het is echter mogelijk dat de HuB.-programmering soberder wordt. Dit kan ook gevolgen hebben voor hoe toegankelijk de dienstverlening van de afzonderlijke HuB.-partners is.

Cultuur diversen
Het cultuurbudget bestaat uit verschillende begrotingsposten, waarvan een deel betrekking heeft op vaste lasten en bestaande verplichtingen. Hierdoor kan het budget niet in zijn geheel worden verlaagd. Binnen het cultuurbudget zijn echter ook posten aanwezig waarbij de hoogte van de uitgaven beïnvloedbaar is. Als oplossing worden de uitgaven op een aantal van deze posten verlaagd: € 20.000 in 2027 en vanaf 2028 structureel € 40.000. De consequenties van de verlagingen moeten nog in beeld gebracht worden. Er wordt gekeken naar onderdelen waar met een lagere financiële inzet uitvoering kan worden gegeven aan het cultuurbeleid. Na deze exercitie wordt duidelijk of de ingezette bezuiniging gehaald wordt of dat activiteiten geschrapt moeten worden.

Abdijcross, Stadsloop en beachvolleybal
We verstrekken subsidie voor bovenstaande activiteiten op grond van de Beleidsregel Evenementensubsidie. Deze evenementen worden al tientallen jaren georganiseerd door Kerkraadse sportverenigingen en dragen bij aan het sportieve karakter van de stad. Sport en beweging staat vanuit de 'Vie-gedachte' hoog in het vaandel. Vanwege de profilering van deze evenementen binnen en buiten de stad is het belangrijk om deze in stand te houden. De evenementen dragen ook bij aan de naamsbekendheid van de organiserende verenigingen, waardoor deze bevorderlijk zijn voor ledenwerving. Aangezien de organiserende verenigingen veel gebruik maken van vrijwilligers, worden de kosten voor de organisatie van het evenement al relatief laag gehouden. Zonder een eventuele bijdrage vanuit de gemeente, is een dusdanig evenement opzetten voor een vereniging vrijwel onmogelijk. Wel is het een overweging om de gemeentelijke bijdrage te verlagen. Dan zou een (groter) gedeelte van de inkomsten uit sponsoring moeten worden gehaald. De vraag is of dit organisatorisch haalbaar is voor de betreffende verenigingen. Hierbij dient ook rekening gehouden te worden met het feit dat de subsidies in de afgelopen jaren niet geïndexeerd zijn.

Onderhoud sportvelden
Het onderhouden van sportvelden wordt mede als gevolg van de weersinvloeden en landelijke prijsstijgingen intensiever en duurder. Naast enkele kunstgrasvelden dienen ook de natuurgrasvelden adequaat onderhouden te worden. Verder behoeven ook de trainingsfaciliteiten van Roda JC intensief onderhoud. Hiervoor is in 2026 € 15.000 opgenomen en vanaf 2027 structureel € 20.000 per jaar.

Onderhoud Parkstadroute
Samen met de deelnemende gemeenten is een convenant opgesteld om het gewenste onderhoudsniveau van de Parkstadroute te borgen. Voor het beheer en onderhoud is structureel € 15.000 in de begroting opgenomen. Daarnaast stelt de provincie hiervoor eenmalig € 70.000 beschikbaar.

Culturele hoofdstad Heerlen-Parkstad
Het ondersteunen in deze fase van kandidaatstelling van Heerlen-Parkstad voor Europese Culturele Hoofdstad 2033 als Economische Impuls voor Parkstad Limburg. Met een bijdrage van € 150.000 levert Kerkrade een bijdrage aan het totale procesbudget van € 800.000. Dit procesbudget wordt ingezet om de brede dialoog uit te kunnen voeren, Europese expertise daarbij in te schakelen en een kansrijk 1e Bidbook te kunnen opstellen. Dit budget wordt ook ingezet voor o.a. het opstarten van een zelfstandig programmateam, de organisatie van alliantiebijeenkomsten en het opstellen en uitvoeren van een marketingplan.

<u>Evenementen</u>

Poppodium Flexiforum
De realisatie van Flexiforum Live! versterkt het culturele aanbod in de stad. Daarnaast geeft het jongeren meer ruimte voor ontmoeting, ontwikkeling en expressie. Het college stelt financiële ruimte beschikbaar om een aanloopsubsidie te verstrekken. Voor de exploitatie geldt dat de op te richten stichting in belangrijke mate inkomsten zal genereren uit kaartverkoop en activiteiten.

Doordat het poppodium bij Flexiforum wordt ondergebracht, neemt het aantal activiteiten en evenementen toe. Om dit mogelijk te maken is extra personeel en capaciteit nodig, vooral in de avonden en weekenden. Flexiforum ontwikkelt zich steeds meer tot een multifunctioneel bedrijfsverzamelgebouw waar zeven dagen per week, gedurende ongeveer 15 tot 18 uur per dag, uiteenlopende activiteiten plaatsvinden. Om die activiteiten goed te laten verlopen en de dagelijkse exploitatie te laten doorgaan, is structureel extra capaciteit nodig. De medewerker wordt breed ingezet voor Flexiforum, Flexiforum Live!, DJ Lab en de oefenruimtes, onder andere voor technische en facilitaire ondersteuning, evenementen, verhuur, planning en beheer. Voor de inzet van de poppodium medewerker is in 2026 € 25.000 aan beheerskosten opgenomen. Vanaf 2027 is hiervoor structureel € 100.000 per jaar opgenomen (Programma 0).

Het streven is om 50% van de inzet van de poppodium medewerker en daarmee 50% van de loonsom door te belasten aan de organisaties die deze inzet afnemen. Dit betreft onder andere Stichting Flexiforum Live! en externe organisaties die bij evenementen gebruikmaken van facilitaire en technische ondersteuning, zoals licht en geluid. De kosten voor deze personele inzet worden bij de betreffende organiserende partij in rekening gebracht en standaard opgenomen in de offerte. Dit leidt tot € 25.000 aan extra opbrengsten in 2027 en € 50.000 per jaar vanaf 2028.

Cultuurcluster
Als eigenaar van de HuB. staat de gemeente aan de lat voor de structurele eigenaarslasten van het pand. Deze lasten moeten worden gedragen om de culturele en sociaal-maatschappelijke programmering te blijven waarborgen. Voorgesteld wordt om hiervoor € 70.000 in 2027 (oplopend tot € 85.000 in 2030) beschikbaar te stellen.

Overige
In 2026 wordt een aanzet gemaakt voor het verder positioneren van Beleef Kerkrade en het professionaliseren van het evenementenbeleid. Voorgesteld wordt om hiervoor € 100.000 beschikbaar te stellen in 2026. Dit heeft grotendeels betrekking op Programma 5 (€ 60.000) en deels op Programma 0 (€ 40.000).

In 2027 wordt bij wijze van proef ingezet op het genereren van € 200.000 aan aanvullende inkomsten via afspraken met organisatoren van grootschalige professionele evenementen, ten behoeve van de aantrekkelijkheid, levendigheid en positionering van Kerkrade.

Groenonderhoud
Door de uitbreiding van het groenareaal nemen de benodigde onderhoudswerkzaamheden toe. Om het groen op het gewenste kwaliteitsniveau te kunnen onderhouden, is het budget verhoogd. Hiervoor is in de begroting € 10.000 in 2026, € 45.000 in 2027 en € 50.000 per jaar vanaf 2028 tot en met 2030 voorzien.

Investeringen

Sportaccommodaties (5.2)
Voor 2027 is € 410.000 extra nodig voor verschillende werkzaamheden aan sportaccommodaties. Het gaat om de renovatie van het clubgebouw van Sporting HAC, de controle van de lichtmasten bij alle sportaccommodaties en de renovatie van drie speelvelden. Op basis van de meerjarenplanning van de werkzaamheden wordt het investeringsbudget in 2029 en 2030 met € 350.000 per jaar verlaagd. .

HuB. investeringen (5.3)
Er wordt geld uit de exploitatie overgeheveld naar het investeringsbudget. Daardoor bestaat het risico dat er in 2026 geen geld beschikbaar is bij calamiteiten. Dit wordt nog onderzocht. Het investeringsbedrag gaat omhoog met € 93.000 in 2027 en € 250.000 in 2028. Voor 2029 en 2030 gaat het investeringsbedrag elk jaar met € 100.000 omhoog.

PLT investeringen (5.3)
Er worden exploitatiegelden overgeheveld naar investeringsmiddelen. Hierdoor bestaat het risico dat er in 2026 geen middelen beschikbaar zijn in geval van calamiteiten. Hiernaar wordt nog onderzoek uitgevoerd. Dit leidt tot een verhoging van het investeringsbedrag van € 275.000 in 2027 en
€ 315.000 in 2028. Voor 2029 en 2030 bedraagt de verhoging respectievelijk € 95.000 en € 150.000

Volkstuinen (5.7)
Voor de gemeentelijke volkstuinlocaties wordt in 2027 eenmalig € 30.000 ter beschikking gesteld.

Overige vermeldenswaardige zaken

Rolduc Kanjermonument (5.3)
Na een intensieve lobby van de Provincie, BCR en de gemeente Kerkrade heeft het Rijk in 2018 besloten dat Rolduc tot en met 2029 € 7 mln. subsidie krijgt voor het in stand houden, toegankelijk maken en verduurzamen van het abdijcomplex en de groene monumentale omgeving. Naast een eigen bijdrage ad € 1,2 mln. van Rolduc zijn een bijdrage van de gemeente Kerkrade ad € 1,2 mln. en de provincie ad € 2,4 mln. in het vooruitzicht gesteld.

BCR heeft daarvoor het “Masterplan Rolduc” opgesteld en voert dat nu voortvarend uit. Gemeente Kerkrade heeft in 2026 € 854.824 subsidie toegekend voor zes deelprojecten en onderzoeken die bijdragen aan het verduurzamen, toegankelijker en toekomstbestendig maken van Rolduc.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Niet sporters	GGD/CBS/RIVM	%	2024	53,7	42,5	46,8

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2021	2022	2023	2024	2025
Voldoen aan beweegrichtlijn	GGD Zuid Limburg	% ≥ 18 jr.		34,3		36,5	
Lidmaatschap sportvereniging, volwassenen	GGD Zuid Limburg	% ≥ 18 jr.				19,1	
Lidmaatschap sportvereniging, jeugd*	GGD Zuid Limburg	% 2e- en 4e-jaars	65,6		64,8		
Lidmaatschap culturele vereniging, volwassenen	GGD Zuid Limburg	% ≥ 18 jr.				8,7	
Lidmaatschap culturele vereniging, jeugd**	GGD Zuid Limburg	% va 2e- en 4e-jaars			35,6		
Bibliotheek Kerkrade - volwassenen - bezoekers	Bibliotheek Kerkrade	% ≥ 18 jr. Aantal * 1.000	3,7 73	3,4 158	3,3 231	3,7 214	4,1 231
Cursisten Muziekschool / Vrije academie Parkstad	SMK / VAP	%	4,1	4,4	5,4	5,3	5,5
Score beweegvriendelijke omgeving	RIVM			50		45	
Tevreden over onderhoud groen	Burgeronderzoek	%	38		42		50
Tevredenheid met sporthallen	Burgeronderzoek	%	59		62		63
Oppervlakte groen (dec.)	Stedelijk beheer	m² per inwoner	115,6	114,4	121,7	122,4	124,4
Oppervlakte stedelijk groen (dec)	Stedelijk beheer	m² per inwoner	29,3	28,9	28,2	28,2	28,5

** gemeten als "Sport wekelijks bij een sportschool, vereniging of club"*

*** gemeten als "maakt wekelijks buiten schooltijd muziek, zingt, speelt toneel, tekent, schildert, fotografeert, in verenigingsverband"*

6 Sociaal domein

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

De gemeente is voor verschillende bevolkingsgroepen verantwoordelijk voor een aantal vormen van zorg in het brede sociale domein zoals inkomen, ondersteuning, maatschappelijke participatie, hulp en maatschappelijke voorzieningen. De sociale wijkteams werken vraaggericht en -gestuurd, integraal en proactief. Hun motto is “doen”. Bij het beoordelen van situaties kijken we eerst naar de eigen kracht van de cliënt, het huishouden (de leefeenheid), de straat, de buurt en de wijk (zelfredzaamheid).

We ondersteunen inwoners die vanwege hun inkomen tot de doelgroep behoren, in hun sociale, mentale en financiële weerbaarheid. We stimuleren hen om (opnieuw) mee te doen in de samenleving.

Relatie met paragrafen

N.v.t.

Taakvelden

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
6.2 Wijkteams
6.3 Inkomensregelingen
6.4 Begeleide participatie
6.5 Arbeidsparticipatie
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
6.81 Geëscaleerde zorg 18+
6.82 Geëscaleerde zorg 18-

B. Speerpunten van beleid

1. Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)
Relatie met taakveld(en): 6.1.

Het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) bouwt voort op en vormt een uitbreiding van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Het akkoord is gericht op het versterken van de beweging van zorg naar gezondheid en preventie. Daarbij staan onder meer het toegankelijk en betaalbaar houden van zorg, een sterkere samenwerking tussen het zorg- en sociaal domein, het bevorderen van gezondheid en welzijn en het aanpakken van de arbeidsmarktproblematiek centraal. Ook wordt het sociaal domein binnen het AZWA nadrukkelijker gepositioneerd. Daarnaast worden onderdelen van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), dat eind 2026 afloopt, binnen het AZWA voortgezet.

Voor gemeenten biedt het AZWA mogelijkheden om de lokale en regionale samenwerking tussen het zorg- en sociaal domein verder te versterken en de inzet op preventie en gezondheid voort te zetten. Het AZWA hangt daarbij inhoudelijk en financieel samen met het Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg (HLO), onder meer op het gebied van mantelzorg en de ondersteuning van ouderen.

De komende periode wordt de vertaling van het AZWA naar de gemeentelijke praktijk verder uitgewerkt. Daarbij wordt onder andere in kaart gebracht welke verplichtingen, opgaven en financiële consequenties het AZWA voor de gemeente met zich meebrengt. Deze analyse is momenteel nog in uitvoering. Hierdoor is op dit moment nog niet volledig duidelijk welke inhoudelijke inzet en financiële middelen vanaf 2027 nodig en beschikbaar zijn. Zodra hierover meer duidelijkheid bestaat, wordt de verdere invulling van het AZWA bepaald, in samenhang met de bestaande inzet vanuit het IZA, GALA en HLO.

2. Kansrijke initiatieven en sterke gemeenschapshuizen
Relatie met taakveld(en): 6.1

Een sterke wijk is een wijk waar inwoners elkaar kennen, elkaar ontmoeten en naar elkaar omkijken. Gemeenschapshuizen spelen hierin een belangrijke rol. Zij zijn de huiskamer van de wijk en vormen een belangrijke plek binnen de lokale zorg- en welzijnsinfrastructuur.

In 2027 zetten we daarom actief in op het versterken van de gemeenschapshuizen. Het doel is een breed en toegankelijk sociaal-maatschappelijk aanbod, waarbij de behoefte van inwoners centraal staat. We doen dit dan ook nadrukkelijk samen met inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties en andere partners.

We stimuleren dat verenigingen en wijkbewoners elkaar beter vinden en activiteiten vaker samen organiseren. Door wijkgericht te werken zijn we zichtbaar en aanspreekbaar in de wijken en kunnen we sneller inspelen op signalen en initiatieven van inwoners.

Daarnaast werken we in 2027 verder aan een concrete vorm van burgerparticipatie in het gemeenschapshuis. Inwoners krijgen daarmee niet alleen de mogelijkheid om activiteiten te bezoeken, maar ook om mee te denken over het aanbod en de ontwikkeling van het gemeenschapshuis. Hun ervaringen en ideeën zijn daarbij het uitgangspunt.

Ook ondersteunen we verenigingen bij vragen over accommodaties, bijvoorbeeld wanneer zij op zoek zijn naar passende huisvesting of wanneer de huidige accommodatie niet meer voldoet.

3. Meer levendigheid voor jeugd en jongeren
Relatie met taakveld(en): 6.1

Kerkrade heeft vijf jongerencentra: vier in de wijkpunten en één in het centrum. Deze locaties richten zich op kinderen van 4 tot 12 jaar en jongeren van 12 tot 18 jaar. Omdat beide leeftijdsgroepen verschillende behoeften hebben, wordt het activiteitenaanbod daarop afgestemd.

In 2027 zetten we de themagerichte activiteiten uit 2026 voort. Daarbij besteden we onder andere aandacht aan:

- weerbaarheid en omgaan met groepsdruk;
- het maken van gezonde en verantwoorde keuzes;
- inclusie en respect voor anderen;
- talentontwikkeling;
- ontmoeting en het opbouwen van sociale contacten.

Het doel is dat kinderen en jongeren een veilige plek hebben waar zij zichzelf kunnen ontwikkelen, andere jongeren kunnen ontmoeten en ondersteuning kunnen krijgen wanneer dat nodig is.

4. Jongerenparticipatie
Relatie met taakveld(en): 6.1

Jongeren zijn niet alleen de toekomst van Kerkrade, maar ook inwoners van de stad die vandaag een belangrijke bijdrage kunnen leveren. Daarom willen we hun ervaringen en ideeën actief gebruiken bij het maken van beleid.

De Kinderraad en de Jongerenadviesraad Kerkrade (JARK) blijven hierbij belangrijke gesprekspartners. Hun adviezen worden betrokken bij onderwerpen die jongeren direct raken. De afgelopen jaren hebben zij bijvoorbeeld input geleverd over duurzaamheid en afval, armoede, inclusie en de ontwikkeling van de omgeving rond het VIE-complex.

5. Voortzetten van armoede- en schuldenbeleid met focus op kinderarmoede
Relatie met taakveld(en): 6.3

Het ingezette beleid voor Armoede- en Schuldenaanpak is verwerkt in het beleidskader Koersvast 2025–2027. Hiermee blijft de gemeente Kerkrade inzetten op een samenhangende aanpak waarin preventie, redzaamheid, inkomensondersteuning, schuldhulpverlening en de bestrijding van kinderarmoede met elkaar verbonden zijn. Dit doen we in nauwe samenwerking met onze maatschappelijke partners, zodat inwoners tijdig de juiste hulp krijgen. De ondersteuning van kinderen in armoede blijft een belangrijke prioriteit. Ook in 2027 willen we kinderen volop kansen bieden op het gebied van onderwijs, sport en cultuur. Dit doen we door de samenwerking met Stichting Leergeld, het Jeugdfonds Sport & Cultuur en het Jeugdeducatiefonds voort te zetten. Hiermee voorkomen we dat financiële problemen de ontwikkeling van kinderen belemmeren.

De vroegsignalering van betalingsproblemen wordt verder ingezet en waar mogelijk geïntensiveerd. Samen met Impuls en de Kredietbank Limburg benaderen we inwoners sneller en laagdrempeliger, zodat problematische schulden zoveel mogelijk worden voorkomen. Daarbij sluiten we aan bij landelijke ontwikkelingen.

De pilot, gericht op het schuldenvrij maken van jongeren, wordt verder uitgewerkt en gaat in 2027 van start. Met deze aanpak ondersteunen we jongeren met relatief kleine maar problematische schulden door deze schulden, waar mogelijk, te herfinancieren en hen te begeleiden naar financiële stabiliteit en een schuldenvrije toekomst.

Daarnaast intensiveren we in 2027 de inzet van leskisten op basisscholen. De leskisten worden al actief gebruikt en rouleren tussen verschillende scholen. Door de toenemende bekendheid groeit ook de vraag. Daarom breiden we de inzet verder uit, zodat meer kinderen op een laagdrempelige manier kennis en vaardigheden ontwikkelen rondom omgaan met geld en financiële redzaamheid. Ook versterken we de samenwerking met maatschappelijke partners. Door structureel samen te werken, signalen en kennis te delen en activiteiten beter op elkaar af te stemmen, kunnen we inwoners eerder bereiken en financiële problemen zoveel mogelijk voorkomen.

6. Participatiewet in Balans
Relatie met taakveld(en): 6.3

Het programma Participatiewet in Balans is een initiatief om de bestaande Participatiewet menselijker, eenvoudiger en meer voorspelbaar te maken, met meer ruimte voor vertrouwen en maatwerk door gemeenten.

Het traject is opgedeeld in drie sporen:

- Spoor 1: Maatregelen op de korte termijn
- Spoor 2: Fundamentele herziening van het stelsel
- Spoor 3: Versterken van de uitvoering en cultuuromslag

De veranderingen voor spoor 1 zijn op 1 januari 2026 ingegaan. Nu werken we aan de veranderingen voor spoor 2.

In spoor 2 wordt door het Rijk onderzocht hoe de Participatiewet vanaf de basis opnieuw kan worden opgebouwd. Het doel is een fundamentele herziening waarbij de menselijke maat, vertrouwen en eenvoud centraal staan.

7. Regeling Uitstroom Bijstandsgerechtigden VGZ en betalingsregeling CZ-groep
Relatie met taakveld(en): 6.3

Inwoners met schulden zijn vaak onvoldoende verzekerd met als gevolg dat ze zorg mijden. Ook veroorzaken schulden stress. Dit heeft een negatief effect op de gezondheid. Om gezondheidswinst te behalen is het dus belangrijk om deze inwoners te helpen. Met de betalingsregeling worden enerzijds de achterstanden bij de zorgverzekering opgelost. Anderzijds is de inwoner goed verzekerd waardoor zorgmijding niet meer nodig is. Deze regeling voert de gemeente Kerkrade samen uit met zorgverzekering VGZ en CZ-groep.

8. Alleenverdienersproblematiek
Relatie met taakveld(en): 6.3

De alleenverdienersproblematiek is een financiële situatie voor alleenverdienende huishoudens met een laag inkomen, die door een samenloop van wet- en regelgeving onbedoeld onder het bestaansminimum uitkomen. De oorzaak is complex en daarom kunnen deze huishoudens minder huur- en zorgtoeslag ontvangen dan nodig is, waardoor hun besteedbaar inkomen lager is dan dat van een vergelijkbaar huishouden met een bijstandsuitkering. Om dit probleem op te vangen, hebben gemeenten de bevoegdheid gekregen om via een tijdelijke regeling een tegemoetkoming te verstrekken.

Bij de gemeente Kerkrade zijn de beleidsregels tijdelijke regeling Alleenverdienersproblematiek fase 2 vastgesteld voor de jaren 2025, 2026 en 2027.

9. Het hanteren van de menselijke maat bij de totstandkoming en uitvoering van regelgeving
Relatie met taakveld(en): 6.3, 6.5

Binnen de klantreis is er aandacht voor alle personen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Personen die op korte termijn aan het werk kunnen, worden direct begeleid naar een passende baan. Voor degenen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, inclusief de meest kwetsbare groepen, bieden we ontwikkeltrajecten aan in het Ontwikkelcentrum Flexiforum. Onze aanpak is gericht op het bevorderen van participatie, waarbij iedereen op basis van hun eigen vermogen de kans krijgt om actief deel te nemen aan de samenleving. Persoonlijke ontwikkeling, vitaliteit en het creëren van kansen staan centraal in ons beleid.

Dit begint met een zorgvuldige diagnose bij instroom, zodat we snel en gericht kunnen doorverwijzen naar passende projecten of trajecten. Elke klant heeft één vast aanspreekpunt. Dit biedt continuïteit in hun ontwikkelingstraject. Het Ontwikkelcentrum Flexiforum richt zich op het doorleiden naar werk, ontwikkeling, vitaliteit en maatschappelijke participatie. Hiervoor worden diverse trajecten aangeboden, waaronder Krachtig Vitaal en Creatief in Beweging. Daarnaast omvat het Ontwikkelcentrum drie leerwerklijnen: de Ruilwinkel, de Woonzorg Elisabeth Stift en de Doe-Ploeg. Binnen deze leerwerklijnen krijgen deelnemers de mogelijkheid om vaardigheden en competenties te ontwikkelen en hun participatiemogelijkheden te vergroten.

De menselijke maat staat centraal in onze werkwijze. We gaan uit van de hulpvraag van de inwoner en kijken welke ondersteuning en maatregelen nodig zijn om deze te beantwoorden. In tweede instantie moet op grond van de regelgeving duidelijk worden hoe deze maatregelen kunnen worden vormgegeven. Tevens maken we in de uitvoering ruimte voor wijzigingen die in lijn zijn met het nieuwe

landelijke programmaplan 'Participatiewet in Balans'. Het programma biedt meer ruimte voor maatwerk in de uitvoering van de Participatiewet, met name bij de ondersteuning bij maatschappelijke deelname.

10. Inzetten op integraal ouderenbeleid / stimuleren van zo lang mogelijk zelfstandig functioneren en blijven meedoen
Relatie met taakveld(en): 6.2, 6.6, 6.7

Wmo 2015
De Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) ondersteunt inwoners bij het behouden van hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Uitgangspunt is dat inwoners zoveel mogelijk op eigen kracht, met ondersteuning van hun sociale netwerk en algemene voorzieningen, oplossingen vinden voor hulpvragen. Wanneer dit onvoldoende mogelijk is, biedt de gemeente passende ondersteuning, zodat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en actief kunnen deelnemen aan de samenleving.

De Wmo staat tegelijk onder druk door vergrijzing, een groeiende vraag naar ondersteuning, complexere hulpvragen en tekorten aan zorgprofessionals en mantelzorgers. Daarom zetten het Rijk en gemeenten in op een toekomstbestendige Wmo. Daarbij is meer aandacht voor preventie, een sterke sociale basis, collectieve ondersteuning, samenwerking tussen zorg en welzijn en reablement (iemand helpen weer meer zelf te doen). Vanaf 2028 wordt ook een eigen bijdrage voorbereid die afhankelijk is van inkomen en vermogen. Dit kan gevolgen hebben voor de toegankelijkheid, het gebruik en de betaalbaarheid van de Wmo. Die ontwikkelingen volgen we nauwlettend.

In Kerkrade sluiten we aan bij deze ontwikkelingen. Normaliseren, reablement, wijkgericht werken en een hybride toegang vormen de basis van onze aanpak. Samen met Impuls, zorgaanbieders, vrijwilligersorganisaties en de Adviesraad Maatschappelijke Ondersteuning werken we aan een sterke sociale basis en passende ondersteuning dichtbij inwoners. De verdere ontwikkeling van het wijkgericht werken draagt bij aan een integrale benadering van hulp- en ondersteuningsvragen binnen het sociaal domein. Hiermee streven we naar een toegankelijke, betaalbare en toekomstbestendige Wmo voor inwoners die ondersteuning nodig hebben.

Onafhankelijke cliëntondersteuning
De Wmo 2015 verplicht gemeenten om inwoners toegang te bieden tot deskundige, onafhankelijke en kosteloze cliëntondersteuning. In Kerkrade wordt onafhankelijke cliëntondersteuning aangeboden door de Meedenkers. Dit netwerk bestaat uit zes vrijwilligersorganisaties en drie beroepsmatige partijen: Impuls, MEE en het Steunpunt voor Mantelzorgers. Samen ondersteunen zij inwoners bij het vinden van passende hulp en ondersteuning. Zij denken mee, luisteren naar vragen en helpen inwoners bij het maken van keuzes die passen bij hun situatie. Daarbij staan eigen regie, zelfredzaamheid en de inzet van het sociale netwerk centraal.

Hulp bij het huishouden
De uitgaven voor hulp bij het huishouden zijn de afgelopen jaren aanzienlijk gestegen. Belangrijke oorzaken zijn de vergrijzing, de toenemende ondersteuningsvraag, stijgende loonkosten en de invoering van het abonnementstarief, waardoor inwoners ongeacht inkomen of vermogen tegen een beperkte eigen bijdrage gebruik kunnen maken van Wmo-voorzieningen.

Ook in Kerkrade blijft de vraag naar huishoudelijke ondersteuning groot, terwijl tegelijkertijd sprake is van personeelstekorten en financiële druk. Daarom zetten we in op het beheersen van de groei van het gebruik van voorzieningen, met behoud van passende ondersteuning voor inwoners die deze nodig hebben.

Samen met gecontracteerde aanbieders heeft Kerkrade de afgelopen jaren een vernieuwende aanpak ontwikkeld, gebaseerd op het principe van reablement. Deze werkwijze richt zich op het versterken van de zelfredzaamheid van inwoners door uit te gaan van wat iemand nog zelf kan of opnieuw kan leren. Tijdens de kennismakingsperiode wordt samen met de inwoner gekeken naar mogelijkheden om vaardigheden te behouden of te versterken, eventueel met inzet van hulpmiddelen, het sociale netwerk of andere vormen van ondersteuning.

Deze aanpak draagt eraan bij dat inwoners langer zelfstandig kunnen blijven functioneren, meer regie houden over hun dagelijks leven en langer thuis kunnen blijven wonen. Tegelijkertijd blijft professionele ondersteuning beschikbaar voor inwoners die hier blijvend op zijn aangewezen.

De Kerkraadse werkwijze trekt inmiddels ook landelijke belangstelling. Gemeenten, zorgaanbieders, de VNG, het ministerie van VWS en brancheorganisatie ActiZ volgen de resultaten met interesse, mede in het licht van landelijke discussies over de toekomst en betaalbaarheid van hulp bij het huishouden.

Begeleiding, dagactiviteit (waaronder vervoer) en kortdurend verblijf

Deze vormen van ondersteuning zijn opnieuw aanbesteed. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen aanbieders van reguliere begeleiding en aanbieders met een aanvullende rol. Naast het bieden van begeleiding dragen deze aanbieders ook bij aan de verdere ontwikkeling van de Wmo. Voor deze aanbieders is een ontwikkeltafel ingericht. Hier werken de gemeente, Impuls, de Adviesraad Maatschappelijke Ondersteuning en zorgaanbieders samen aan vernieuwing van de ondersteuning. Het doel is om inwoners eerder passende hulp te bieden en de Wmo toegankelijk, betaalbaar en uitvoerbaar te houden. De vraag naar ondersteuning neemt toe, terwijl personeel en middelen onder druk staan. Daarom zoeken we samen naar nieuwe werkwijzen die de zelfredzaamheid van inwoners versterken, de sociale basis beter benutten en de inzet van maatwerkvoorzieningen beperken waar dat kan.

Binnen de ontwikkeltafel worden nieuwe ideeën ontwikkeld en uitgewerkt. Inmiddels zijn verschillende ontwikkelthema's vastgesteld en werken betrokken partijen gezamenlijk aan de verdere uitvoering hiervan.

Kerkrade: dementie- en seniorvriendelijke gemeente

In 2027 zet gemeente Kerkrade in op toekomstbestendig ouderenbeleid en een dementievriendelijke gemeente. Het initiatief Praat vandaag over morgen - Senioren zelf aan zet wordt na de succesvolle start in Kerkrade-West verder uitgerold in de stad, met aandacht voor behoud van eigen regie, preventie en de verbinding tussen wonen, zorg en welzijn. Daarnaast wordt de aanpak voor een Dementievriendelijk Kerkrade voortgezet, met onder meer trainingen, publieksvoorlichting, ondersteuning van mantelzorgers en het meedenken aan een dementievriendelijke ruimtelijke omgeving. In het najaar van 2027 wordt het traject richting het certificaat Dementievriendelijke Gemeente afgerond en worden de resultaten duurzaam geborgd.

Lokale Inclusie Agenda

Het VN-Verdrag Handicap heeft als doel dat mensen met een beperking dezelfde kansen hebben als ieder ander en volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarom is iedere gemeente verplicht een Lokale Inclusie Agenda (LIA) op te stellen.

De huidige LIA ‘In Kerkrade doet iedereen mee!’ vormt hiervoor de basis. De gemeente blijft zich inzetten voor het vergroten van de bewustwording rondom inclusie, zodat iedereen in Kerkrade kan meedoen. Daarbij zitten we regelmatig aan tafel met de werkgroep Ongehinderd, bestaande uit inwoners met een beperking. Hun input en adviezen zijn zeer waardevol. Vanuit hun eigen ervaringen denken zij mee over hoe toegankelijkheid en inclusie verder kunnen worden verbeterd.

Mantelzorg

Momenteel is ruim 27% van de inwoners van Kerkrade ouder dan 65 jaar. Het aantal inwoners van 65 jaar en ouder stijgt snel. Dat betekent dat de behoefte aan zorg toeneemt. Maar er werken steeds minder mensen in de zorg. Dat zorgt voor extra druk op mantelzorgers. Mantelzorgers zijn mensen die voor een naaste zorgen, zonder dat ze daarvoor betaald worden. Mantelzorgers zijn onmisbaar voor (kwetsbare) mensen die zo lang mogelijk zelfstandig in hun eigen vertrouwde omgeving willen blijven wonen. Daarom blijft het waarderen en ondersteunen van mantelzorgers en zorgvrijwilligers erg belangrijk.

De gemeente helpt met subsidie

De gemeente geeft subsidie aan partijen die ondersteuning bieden aan mantelzorgers en zorgvrijwilligers. Dit doen we samen met gemeenten in de regio.

Waardering voor mantelzorgers

Mantelzorgers worden gewaardeerd tijdens de Dag van de mantelzorg. Daarnaast worden de mantelzorgers financieel gewaardeerd door het mantelzorgcompliment.

Aandacht voor jonge mantelzorgers

Bij mantelzorgers denken we vaak aan ouderen. Onze aandacht blijft ook uitgaan naar jonge mantelzorgers. Elk jaar doen we mee met de Week van de Jonge Mantelzorger. Hiermee creëren we bewustzijn over de jonge mantelzorger.

Bijdragen aan het voorkomen van eenzaamheid

Eenzaamheid is een probleem van alle leeftijden en kan ernstige gevolgen hebben. We pakken eenzaamheid op verschillende manier aan. Dit is onderdeel van het Programma 'VIE, leven in beweging'. We doen dit samen met de coalitie tegen eenzaamheid. Dat zijn ruim 30 partijen in Kerkrade, met uiteenlopende achtergronden. Met leden van de coalitie organiseren we activiteiten tijdens de Week tegen Eenzaamheid, maar ook daarbuiten.

Een belangrijk punt is het stimuleren van ontmoeting. Dat gebeurt onder andere met een gerichte ondersteuning aan de huis- en buurtkamers in Kerkrade, de Ontmoetingsbus (Leger des Heils) en het wekelijkse Buurtontbijt.

11. Maatschappelijke opvang en beschermd wonen

Relatie met taakveld(en): 6.8

De Parkstadgemeenten werken gezamenlijk aan een toekomstbestendige aanpak voor opvang en beschermd wonen. In 2026 is de nieuwe regionale visie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad 2026-2035 vastgesteld. Deze visie is opgesteld in samenwerking met gemeenten, zorgaanbieders, woningcorporaties, cliënten- en adviesraden en sluit aan bij landelijke ontwikkelingen waarin de beweging wordt gemaakt van opvang naar duurzaam wonen.

De komende jaren staan we voor grote uitdagingen. De doelgroep wordt complexer, er is sprake van toenemende mentale problematiek, vergrijzing, woningnood en personeelstekorten. Tegelijkertijd blijft het uitgangspunt dat iedere inwoner recht heeft op een veilige woonplek, passende ondersteuning en de mogelijkheid om volwaardig deel te nemen aan de samenleving.

De visie zet in op preventie, maatwerk, herstelgericht werken en het principe 'eerst een woning, dan herstel'. Daarnaast is er nadrukkelijk aandacht voor leefbaarheid in wijken, een evenwichtige spreiding van voorzieningen over de regio en een sterke samenwerking tussen wonen, zorg, welzijn en veiligheid.

De regionale visie vormt een strategisch kader voor de periode 2026-2035. De concrete uitwerking vindt plaats via meerjarige uitvoeringsplannen. In 2026 zijn we gestart met de eerste uitvoeringsagenda (2026-2029). Ter voorbereiding hierop is de ethostelling (light) uitgevoerd. In de uitvoeringsagenda worden de ambities vertaald naar concrete acties en resultaten, waarmee we in 2027 en de daaropvolgende jaren aan de slag gaan. Hiermee werken de Parkstadgemeenten gezamenlijk aan een inclusieve regio waarin kwetsbare inwoners tijdig passende ondersteuning ontvangen en zoveel mogelijk zelfstandig kunnen wonen en deelnemen aan de samenleving.

12. Jeugdhulp
Relatie met taakveld(en): 6.2, 6.7, 6.8, 6.9

Ieder kind kansrijk en veilig
In Kerkrade groeien kinderen en jongeren zoveel mogelijk gezond, veilig en kansrijk op. Ouders, familie en het sociale netwerk spelen hierin een belangrijke rol. Wanneer extra ondersteuning nodig is, biedt de gemeente passende jeugdhulp, samen met gezinnen, zorgaanbieders, onderwijs en maatschappelijke partners.

De gemeente zorgt voor een duidelijke en laagdrempelige toegang tot jeugdhulp. Vragen van jeugdigen en ouders worden zo dicht mogelijk bij huis opgepakt, waarbij lichte ondersteuning waar mogelijk voorrang krijgt boven specialistische hulp. Voor complexe hulpvragen werken we samen met gecontracteerde aanbieders van specialistische jeugdhulp, in regionaal verband met de Zuid-Limburgse gemeenten.

Stevige lokale teams en wijkgerichte ondersteuning
De doorontwikkeling van de lokale teams blijft een belangrijk speerpunt. De vernieuwde werkwijze binnen team Jeugdhulp, die eind 2024 is ingevoerd, wordt in 2027 verder gecontinueerd. Door een duidelijke taakverdeling tussen toegang, onderzoek, regie en spoedeisende zorg kunnen medewerkers zich verder specialiseren en wordt sterker gestuurd op de resultaten van ingezette hulp.

Voorliggende voorzieningen, zoals maatschappelijk werk, jeugd- en jongerenwerk, jeugdgezondheidszorg en wijkgerichte ondersteuning, zoals WIJ.K, blijven een belangrijke rol vervullen in het bieden van advies, ondersteuning en lichte hulp. Hiermee wordt ondersteuning waar mogelijk nabij en laagdrempelig georganiseerd.

Regionale samenwerking Zuid-Limburg
De zestien Zuid-Limburgse gemeenten werken intensief samen op het gebied van jeugdhulp. Deze samenwerking is van belang voor de beschikbaarheid, kwaliteit en betaalbaarheid van specialistische jeugdhulp.

In 2027 wordt verder gewerkt aan de integrale Regiovisie Jeugdhulp Zuid-Limburg. Hierin worden de ambities en opgaven vanuit onder meer de Hervormingsagenda Jeugd, de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg, het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en de ontwikkeling van een robuust jeugdzorglandschap in samenhang uitgewerkt. Vaststelling van de regiovisie is voorzien in 2027.

Robuust jeugdhulplandschap
De Limburgse gemeenten blijven gezamenlijk werken aan een toekomstbestendig jeugdhulplandschap. Daarbij ligt de focus op een divers en evenwichtig aanbod, betere sturing en monitoring van aanbieders en versterking van de bovenregionale samenwerking. Ook in 2027 wordt de continuïteit van essentiële jeugdhulp nauwlettend gevolgd, mede gezien de ontwikkelingen bij enkele grote jeugdhulpaanbieders.

Voorbereiding nieuwe inkoop jeugdhulp

In regionaal verband wordt gewerkt aan de aanbesteding van alle vormen van jeugdhulp met verblijf. De nieuwe contracten moeten bijdragen aan betere samenhang tussen verschillende vormen van hulp, verbetering van de doorstroom en het terugdringen van wachtlijsten. De nieuwe contractperiode start naar verwachting op 1 januari 2028.

Daarnaast wordt in 2027 de overgang voorbereid van subsidiëring naar inkoop van de doelgroeparrangementen in het speciaal onderwijs. Hiermee wordt de sturing, monitoring en rechtmatigheid van deze ondersteuning regionaal versterkt en eenduidiger georganiseerd.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

*bedragen * € 1.000*

6 Sociaal domein	REK.	BEGR.		MJR.		
	2025	Bijgesteld 2026	Primair 2027	2028	2029	2030
LASTEN						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	19.925	21.136	6.332	6.394	6.440	5.447
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorz.	1.239	948	1.006	1.021	1.035	1.050
6.22 Toegang/eerstelijnsvoorz Jeugd	1.310	1.710	1.628	1.629	1.629	1.629
6.23 Toegang/eerstelijnsvz Integraal	1.055	1.463	803	793	793	793
6.3 Inkomensregelingen	37.565	38.593	37.326	36.453	35.677	35.000
6.4 Begeleide participatie	18.675	18.901	17.869	16.913	15.504	14.152
6.5 Arbeidsparticipatie	2.908	3.827	3.402	3.405	3.405	3.405
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	5.071	5.120	5.194	5.185	5.186	5.161
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	8.286	9.129	9.316	9.501	5.461	5.182
6.712 Begeleiding (WMO)	4.645	5.075	5.313	5.550	5.696	5.898
6.713 Dagbesteding (WMO)	2.830	2.893	2.998	3.103	3.210	3.322
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	1.117	1.171	1.063	1.063	1.063	1.063
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	12.260	13.321	13.572	13.071	13.071	13.071
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	183	600	700	600	600	600
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	1.973	2.092	1.800	1.800	1.800	1.800
6.762 Jeugdhulp verblijf regionaal	9.494	8.856	8.935	9.608	9.608	9.608
6.763 Jeugdhulp verblijf landelijk	493	443	1.100	900	900	900
6.792 PGB Jeugd	442	600	700	700	700	700
6.812 Maatschap.vrouwenopv (WMO)	26	66	26	26	26	26
6.821 Jeugdbescherming	1.526	1.600	1.800	1.800	1.800	1.800
6.822 Jeugdreclassering	343	400	600	600	600	600
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	1.322	1.637	1.574	1.575	1.575	1.575
TOTAAL LASTEN	**132.684**	**139.582**	**123.058**	**121.690**	**115.778**	**112.780**
BATEN						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	14.781	15.712	1.241	1.411	1.546	341
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorz.	0	4	0	0	0	0
6.23 Toegang/eerstelijnsvz Integraal	525	395	10	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	28.571	30.168	29.980	30.455	31.301	32.139
6.4 Begeleide participatie	21	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	152	142	74	74	74	74
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	291	241	241	241	241	241
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	659	670	696	722	750	778
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	9	0	0	0	0	0
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	69	0	0	0	0	0
6.812 Maatschap.vrouwenopv (WMO)	3	4	4	4	4	4
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	46	60	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	**45.126**	**47.396**	**32.246**	**32.907**	**33.916**	**33.576**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
I Reguliere investeringen									
6.6	Wmo-hulpmiddelen	v	e	425	425	425	425	425	2.125
6.6	Wmo-trapliften	v	e	75	75	75	75	75	375
Totaal Programma 6				**500**	**500**	**500**	**500**	**500**	**2.500**

[1] V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering

[2] E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Gemeenschappelijke regelingen (diverse taakvelden)

In de raadsvergadering van 1 juli 2026 zijn de ontwerpbegrotingen 2027 en meerjarenramingen (alsook in enkele gevallen begrotingswijzigingen 2026) van de gemeenschappelijke regelingen behandeld en is hierop een zienswijze afgegeven. Zie verder bij programma 0. Bij programma 6 gaat het om:

- GR Kredietbank
- GR Omnibuzz
- GR WOZL en WSP

Inkomensregelingen

BUIG (Bijstandsuitkeringen)

Het saldo op de BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) is het verschil tussen de rijksuitkering en de uitgaven aan bijstand. Dat saldo valt de komende jaren gunstiger uit dan begroot door twee ontwikkelingen. Aan de inkomstenkant ontvangen we meerjarig meer rijksuitkering dan eerder geraamd. Aan de uitgavenkant daalt het bestand iets sneller dan verwacht, waardoor de uitgaven lager uitvallen. Deze ontwikkelingen leveren een mutatie op van € 918.000 in 2026 en tussen € 482.000 en € 684.000 per jaar in 2027 tot en met 2029. In 2030 is de mutatie € 2,1 mln. Dat is aanzienlijk hoger, omdat de oude begroting van de rijksinkomsten voor 2030 nog op het niveau van 2029 stond.

Bovendien geldt sinds 1 juli 2026 in een aangewezen deel van Kerkrade de Wbmgp (Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek), ook wel de Parkstadwet genoemd. In dat gebied kan de gemeente huishoudens weren die van buiten Parkstad komen en een bijstandsuitkering hebben. Komen daar huishoudens zonder uitkering voor in de plaats, dan blijven uitkeringen uit die vóór de inwerkingtreding van de Parkstadwet wél waren toegekend. Er wordt dus niet bezuinigd op bestaande uitkeringen: het gaat om lasten die niet meer ontstaan. Dit neveneffect houdt aan zolang zo'n huishouden anders bijstand zou hebben ontvangen, waardoor de voorkomen last tussen 2027 en 2030 oploopt. Omdat nog onduidelijk is hoe sterk het effect in de praktijk uitpakt, is gerekend met een voorzichtig scenario. De voorlopig geprognosticeerde besparing op de bijstandslasten bedraagt € 312.000 in 2027 en loopt op tot € 578.000 in 2030.

Armoedebeleid
Binnen het samenwerkingsverband Kassa verstrekt de gemeente subsidies aan organisaties die inwoners met een laag inkomen ondersteunen. De gevraagde subsidiebijdragen zijn de afgelopen jaren gestegen, onder meer door indexering van loon- en prijsontwikkeling bij de partners, waardoor de benodigde subsidiebedragen structureel hoger liggen dan het beschikbare budget. Meerjarig ontstaat hierdoor een tekort dat schommelt van € 37.000 tot € 65.000 per jaar.

Wmo

Hulp bij Huishouden
Bij Hulp bij Huishouden blijft de volumedaling doorgaan door de nieuwe werkwijze die in 2023 gestart is. Op de langere termijn dalen zowel het totale geleverde zorgvolume als de gemiddelde zorgduur per inwoner. Inmiddels is ongeveer 30% van de huidige inwoners die gebruik maken van hulp bij huishouden volgens de nieuwe werkwijze beoordeeld (geïndiceerd). Zolang nog niet alle inwoners op deze manier zijn beoordeeld (geïndiceerd) gaat de volumedaling bij ongewijzigde omstandigheden door. Samen met de lager dan verwachte indexering richting 2027 e.v. leidt dit ertoe dat er meerjarig een oplopend positief resultaat behaald wordt. In 2026 verwachten we nog een tekort van € 235.000. In 2027 wordt dat een overschot dat oploopt tot € 990.000.

Begeleiding/Dagbesteding
Begeleiding/Dagbesteding laat op totaalniveau in de jaren 2026 en 2027 al een tekort zien dat daarna fors zal oplopen. Het geprognosticeerde tekort bedraagt in 2026 € 351.000 en loopt op naar € 2.162.000 in 2030. Dit tekort wordt gecreëerd door een (weliswaar beperkte) stijging van het aantal inwoners met begeleiding/dagbesteding, een serieuze herijking van het tarief als gevolg van de in 2025 doorlopen aanbesteding en door een bevroren/dalende begroting terwijl verplichte indexeringen wel jaarlijks doorgevoerd worden. Deze tekorten benadrukken de urgentie tot een vergelijkbare transformatie in de levering van zorg zoals deze bij Hulp bij het Huishouden reeds plaatsvindt, om zo betaalbaarheid van de zorg te garanderen, zoals ook in de speerpunten van beleid besproken wordt.

Overig Wmo
De bedragen die met de overige onderdelen Wmo gepaard gaan, zijn minder materieel dan Hulp bij Huishouden en Begeleiding/Dagbesteding. Verschillende plussen en minnen, bijvoorbeeld op het gebied van PGB's, inhuur van personeel en het afnemen van medische adviezen, resulteren in een geprognosticeerd overschot van € 175.000 in 2026 dat meerjarig afneemt tot een tekort van € 38.000 in 2030.

Jeugdhulp
De betaalbaarheid van de jeugdhulp op langere termijn blijft een belangrijk aandachtspunt. Landelijke ontwikkelingen, waaronder mogelijke invoering van een eigen bijdrage voor ouders en toekomstige indexeringen, kunnen hierbij van invloed zijn. Indien het Rijk hiervoor mogelijkheden biedt, zal de inzet van een eigen bijdrage worden afgewogen in het licht van toegankelijkheid, betaalbaarheid en uitvoerbaarheid van de jeugdhulp.

De begroting prognosticeert op basis van de huidige inzichten een overschot van € 54.000 in 2026, dat vanaf 2028 ombuigt naar een tekort van € 588.000 per jaar. In de begroting is enkel rekening gehouden met indexeringen tot en met 2028. Eventuele prijsaanpassingen buiten indexeringen zijn niet meegenomen. Vanaf 2028 is rekening gehouden met een eigen bijdrage, zowel in budget als in inkomsten. Verdere afspraken hierover kunnen leiden tot aanpassingen in de begroting.

Welzijn

Impuls
In de afgelopen jaren zijn diverse door Impuls uit te voeren activiteiten gefinancierd vanuit Rijksmiddelen, zoals de SPUK GALA en de budgetten voor het onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Deze Rijksmiddelen zijn eindig of worden gekort, waardoor deze dekking hiertoe niet meer kan worden ingezet. Aanvullend zijn indexeringen, als gevolg van loon- en prijsstijgingen, in de afgelopen jaren gedekt vanuit incidentele restantbudgetten. In deze begroting maakt het college de benodigde financiële middelen vrij om de activiteiten van Impuls in 2027 te kunnen continueren. Vanaf 2028 wordt een structurele taakstelling ingeboekt. Deze bedraagt € 150.000 in 2028 en vanaf 2029 structureel € 250.000. Er zal daarmee focus moeten worden aangebracht in de activiteiten van Impuls. De nadere uitwerking hiervan zal volgen in 2027.

AZWA
Vanaf 2027 vervalt de Brede SPUK GALA. Binnen het AZWA zijn verschillende basisfunctionaliteiten benoemd, waarvan een aantal aansluit bij de huidige inzet vanuit het GALA. Op dit moment zijn de bestedingsvoorwaarden van het AZWA nog onvoldoende duidelijk. Daarom is een stelpost opgenomen ter hoogte van de huidige GALA-inzet voor de basisfunctionaliteiten die naar verwachting binnen het AZWA kunnen worden voortgezet, zijnde € 182.000.

Jongerenaccommodatie The New Generation
De bestaande inzet voor jongerenaccommodatie The New Generation wordt in 2027 voortgezet. De accommodatie wordt door een grote groep jongeren bezocht en voorziet daarmee aantoonbaar in een behoefte. Om deze jongeren goed te kunnen begeleiden, is voldoende professionele inzet noodzakelijk. De financiering hiervoor wordt vanaf 2027 structureel opgenomen in de gemeentebegroting. Het college maakt hiertoe € 100.000 vrij. Daarmee wordt de eerdere pilotfase omgezet in een structurele voorziening. Medio 2027 verhuist The New Generation samen met Het Martin Buber naar de nieuwe locatie. Deze verhuizing biedt mogelijkheden om de voorzieningen voor jongeren verder met elkaar te verbinden en het aanbod op één locatie te versterken.

Gemeenschapshuizen CMVK indexering
De Coöperatie Maatschappelijke Voorzieningen Kerkrade (CMVK) exploiteert een aantal gemeenschapshuizen. Deze accommodaties hebben voornamelijk een maatschappelijke functie en zijn daardoor niet altijd financieel zelfstandig te exploiteren. Tegelijkertijd stijgen de kosten voor personeel, energie, onderhoud en andere voorzieningen.

Het college vindt het belangrijk dat inwoners en verenigingen gebruik kunnen blijven maken van betaalbare en toegankelijke gemeenschapshuizen. Daarom stelt het college de benodigde financiële middelen beschikbaar om de continuïteit en toegankelijkheid van deze voorzieningen te waarborgen. Het betreft € 25.000 aanvullend in 2027, oplopend tot € 33.000 in 2030.

Investeringen
N.v.t.

Overige vermeldenswaardige zaken

N.v.t.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Banen	CBS/LISA	Aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2025	622,9	858,8	833,8
Jongeren met een delict voor de rechter	CBS	%	2023	1	1	1
Kinderen in uitkeringsgezin	CBS	%	2024	8	6	6
Netto arbeidsparticipatie	CBS	%	2025	64,7	73,2	69,5
Werkloze jongeren	CBS	%	2024	3	2	2
Personen met een bijstandsuitkering	CBS	Aantal per 10.000 inwoners	2025	384,7	281,2	270,5
Lopende re-integratievoorzieningen	CBS	Aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar	2025	175,0	217,8	198,4
Jongeren met jeugdhulp	CBS	% Jongeren tot 18 jaar	2025	16,8	13,7	15,5
Jongeren met jeugdbescherming	CBS	%	2025	1,8	1,0	1,4
Jongeren met jeugdreclassering	CBS	%	2025	0,7	0,4	0,4
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	CBS	Aantal per 10.000 inwoners	2025	1200	720	873

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2021	2022	2023	2024	2025
Personen in armoede	CBS	%	8,0	5,4	4,2	5,1	n.n.b.
Kinderen in armoede	CBS	%	9.9	7,7	5,5	5,8	n.n.b.
Maatschappelijke participatie	burgeronderzoek	score (0 - 10)	3,3		3,2		3,3
unieke klanten begeleiding	Afdeling Zorg	aantal	1.065	1.046	1.075	1.050	1.061
unieke klanten dagbesteding	Afdeling Zorg	aantal	517	503	473	471	459
unieke klanten hulp bij het huishouden	Afdeling Zorg	aantal	2.453	2.620	2.573	2.682	2.607
vervoervoorzieningen CVV	Afdeling Zorg	aantal	3.003	3.011	3.142	3.136	2.089
Jongeren met een bijstandsuitkering	Afdeling Werk en Inkomen	aantal (18-27 jaar)	15	38	42	56	90
Vrijwilligers	burgeronderzoek	%	30		28		26
Tevredenheid buurtvoorzieningen	burgeronderzoek	%	61		62		64
Sociale cohesie	burgeronderzoek	score (0 - 10)	5,5		5,6		*5,7*

7 Volksgezondheid en milieu

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Beschermen van de volksgezondheid van de gehele lokale bevolking, met speciale aandacht voor de meest kwetsbare personen.

De gemeente zorgt voor een goed en leefbaar milieu in Kerkrade. Dat doen we bijvoorbeeld door zorgvuldig om te gaan met onze grond en gebouwen en door duurzame energie op te wekken, zoals zonne-energie uit zonnepanelen. Klimaatbeleid en energiebesparing kunnen ook onderwijs stimuleren en nieuwe banen scheppen door klimaat- en energieprojecten. We moedigen aan dat mensen bewust omgaan met natuur, gezondheid en milieu. De gemeente geeft daarbij zelf het goede voorbeeld en staat open voor nieuwe ontwikkelingen en ideeën.

Voor de inzameling van het huishoudelijk afval werkt de gemeente samen met Rd4. De gemeente houdt hier toezicht op. Daarnaast beheert de gemeente de riolering en begraafplaatsen.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragrafen Lokale heffingen (§1) en Onderhoud kapitaalgoederen (§3). Voor het project VIE, zie programma 5 (programmalijnen) en programma 8 (fysieke realisatie).

Taakvelden

7.1 Volksgezondheid
7.2 Riolering
7.3 Afval
7.4 Milieubeheer
7.5 Begraafplaatsen

B. Speerpunten van beleid

1. Stimuleren van burgers voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen
Relatie met taakveld(en): 7.4

Het stimuleren van burgers voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen houdt in dat we met bewoners in contact treden en hen ondersteunen, zodat ze kunnen participeren bij de verduurzaming van Kerkrade.

Door middel van burgerparticipatie hebben burgers de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op hun omgeving. Om deze invloed te kunnen uitoefenen moeten burgers weten wat mogelijk is, hoe ze dit kunnen doen en waar ze moeten beginnen. Laagdrempelige en doelgerichte communicatie moet ervoor zorgen dat begrijpelijke kennis voor iedereen beschikbaar is en dat er bruikbare handvaten zijn. Alleen zo kan ook iedereen deelnemen en kan een aanpak van onder op gestimuleerd worden. Gezamenlijk met andere partners (Parkstad gemeenten, de woningcorporaties, de onderwijsinstellingen, de zorginstellingen en de maatschappelijke organisaties) moet gekeken worden naar niveaus voor hulp en ondersteuning.

Wat willen we bereiken

- Verlagen van de energiebehoefte;
- Vaststelling van het programma energierechtvaardigheid;
- Opstellen van buurtuitvoeringsplannen;
- Oprichting onafhankelijke lokale of regionale energiecoöperatie;
- Vervolg geven aan de campagne De Warme Huiskamer;
- Stimuleren van woningverduurzaming bij particuliere verhuur via gespreksvoering (initiatiefrecht);
- Samenwerking met WoonWijzerWinkel Limburg onderhouden.

Wat gaan we ervoor doen

- Intensiveren en optimaliseren van samenwerking met afdeling communicatie;
- Uitwerken van buurtuitvoeringsplannen en energiepaspoorten;
- Interne samenwerking versterken over verschillende afdelingen heen;
- Uitvoering projecten uit het uitvoeringsprogramma duurzaamheid;
- Periodiek overleg met WoonWijzerWinkel Limburg;
- Stimuleren en informeren van burgers over isoleren en verduurzamen van de eigen woning;
- Verder aanjagen van het Isolatieproject Parkstad en inzet middelen Lokale Aanpak Isolatie.

2. De gevolgen van klimaatverandering onder controle krijgen
Relatie met taakveld(en): 7.2

In het coalitieakkoord 2026-2030 is aangegeven dat in navolging van het vorige collegeprogramma wordt ingezet op de aanpak van klimaatoverlast (natter, droger en warmer). Dit betekent dat we ons moeten blijven voorbereiden en aanpassen aan extremer weer.

<u>Hitteplan Kerkrade</u>
Sinds 2024 beschikt Kerkrade, als één van de weinige gemeenten in Limburg, over een lokaal hitteplan. Er wordt informatie verstrekt hoe om te gaan met hitte (zie ook www.kerkrade.nl/hitte). Het hitteplan heeft als doel inwoners, instellingen, zorgverleners en vrijwilligers voor te bereiden en op tijd te

informeren als er een hitteperiode aan komt. Zo kunnen inwoners en mantelzorgers maatregelen nemen om gezondheidsrisico's door hitte bij zichzelf en bij elkaar te voorkomen of te beperken. Het accent lag op ouderen en chronisch zieken. De komende jaren wil de gemeente het hitteplan doorontwikkelen. In 2026 zijn ook zwangeren en jonge kinderen (0-6 jaar) als kwetsbare doelgroep toegevoegd. Een speciale communicatiecampagne voor jonge ouders en verzorgers is toegepast waarbij ook aandacht is voor het tegengaan van huidverbranding en UV-straling. Hieraan geven we ook aandacht tijdens de "zonnetjesweek" (laatste week van mei) en Heat Action Day op 2 juni 2027.

Stimuleringsregeling groene daken en gevels

In 2024 is de stimuleringsregeling groendaken en groengevels gemeente Kerkrade 2025-2027 vastgesteld. Eigenaren/bewoners van panden kunnen een subsidie aanvragen voor het aanleggen van een groendak of -gevel. In de afgelopen anderhalf jaar zijn bijna 50 aanmeldingen ontvangen en een tiental subsidies verleend. De regeling loopt tot en met 2027. Halverwege 2027 zal de subsidieregeling worden geëvalueerd.

Steenbreek en NK Tegelwippen

In 2025 is het Actieprogramma Klimaatbestendig Kerkrade 2025-2027 vastgesteld. Hierin is aangegeven welke acties, maatregelen en uitwerking van klimaatadaptatiebeleid de gemeente wil oppakken. Zoals het meedoen aan het Nationale Kampioenschap "Tegelwippen" en Steenbreek; het weghalen van overbodige verharding en aanplant van groen (zie ook www.kerkrade.nl/kerkrade-wipt-mee). Vanaf 2025 zijn in totaal ongeveer 230 geveltuinen aangelegd en versteende voortuinen vergroend. De komende jaren willen we dit blijven doen; inzetten op ontstening en vergroening van de woonomgeving. Waarbij de gemeente de tegels ophaalt, geveltuinen laat aanleggen en samen met bewoners de geveltuinen en voortuinen beplant.

Beleid

Klimaatadaptatie is opgenomen in het nieuwe gemeentelijk strategisch omgevingsbeleid; in de vastgestelde Omgevingsvisie Kerkrade 2050 (verhaallijn de klimaatbestendige stad). De ambitie is om in 2050 een reductie van 20% aan totaal verhard oppervlak in onze gemeente te realiseren. Ontstening (het weghalen van overbodige verharding) en vergroening zijn hierbij belangrijke onderdelen die bijdragen aan de aanpak van wateroverlast, verdroging tegengaan en hittestress beperken.

Op regionaal niveau wordt gewerkt aan het opstellen van een programma "Water en Klimaatadaptatie" met een lokale uitwerking (o.a. als basis voor het watertakenplan en rioleringsplan). Het regionale programma zal begin 2027 worden afgerond en voor vaststelling worden aangeboden aan de gemeentebesturen van de Parkstad-gemeenten. Het programma biedt de basis voor uitvoeringsmaatregelen in de komende bestuursperiode. Ook wordt een koppeling gemaakt met het gemeentelijke programma "Groen, natuur en landschap" dat medio 2027 wordt afgerond.

Op 4 maart 2026 is het Convenant Voldoende Zoetwater Limburg 2026-2050 ondertekend door de Limburgse overheden en partners. Het doel is om gezamenlijk te werken aan een klimaatrobuust watersysteem dat de beschikbaarheid van voldoende schoon zoetwater in Limburg vergroot. De beschikbaarheid van voldoende schoon zoetwater staat onder druk door klimaatverandering (langere periodes van droogte) en toenemende watervraag.

Naar aanleiding van de overstromingen en wateroverlast in de zomer van 2021 zijn in samenwerking met Waterveiligheid en Ruimte Limburg en de Limburgse overheden stroomgebiedsverkenningen opgesteld om ons beter voor te bereiden en te beschermen tegen extreme buien en wateroverlast. De gemeente Kerkrade ligt in het stroomgebied van de Roer (deelstroomgebied Worm) en zal de komende jaren onderdeel uitmaken van het werkgebied "Westelijke Mijnstreek en Parkstad". De pré-verkenning is eind 2026 afgerond en biedt de basis voor het opstellen van een stroomgebiedsverkenning in 2027

en 2028 voor de aanpak van toekomstige wateroverlastknelpunten in onze gemeente en in de regio Parkstad.

3. Windmolens worden alleen geplaatst, als 95 tot 100% van de direct omwonenden instemt
Relatie met taakveld(en): 7.4

N.v.t.

4. Bevorderen van een circulaire economie
Relatie met taakveld(en): 7.4

Bevorderen van een circulaire economie houdt in dat het thema circulaire economie hoog op de agenda gezet wordt bij nieuwe ontwikkelingen of beleidsthema's.

Door efficiënt met grondstoffen om te gaan, zijn er weinig nieuwe materialen nodig en is er bijna geen afval. En de grondstoffen die wél nodig zijn, zijn hernieuwbaar. Het draait om een rondgaande kringloop van materialen waarbij een circulair gedrag hoort. Dit betekent zo min mogelijk nieuw kopen, zo lang mogelijk met dingen doen, repareren wat kapot is, producten delen en na gebruik de grondstoffen niet verloren te laten gaan door ze goed af te voeren.

Wat willen we bereiken

- Circulair Ambachtscentrum moet een eigen entiteit worden;
- Afronden handboek Circulaire Openbare Ruimte;
- Circulariteit op de agenda zetten bij nieuwe projectontwikkelingen.

Wat gaan we ervoor doen

- Samenwerking regionale partners, stakeholders en kennisinstanties;
- Opstellen van het handboek Circulaire Openbare Ruimte;
- Uitvoering geven aan circulaire doelen uit het uitvoeringsprotocol inkoop en aanbesteding;
- Adviseren over hoe circulariteit meegenomen kan worden bij nieuwe ontwikkelingen;
- In kaart brengen van circulaire kansen bij bedrijventerreinen.

5. Leefstijlbeleid
Relatie met taakveld(en): 7.1, 5.1, 5.3

Gezondheid is een belangrijke voorwaarde om mee te kunnen doen in de samenleving en om prettig en zelfstandig te kunnen leven. In Kerkrade staan we voor specifieke gezondheidsuitdagingen, zoals vergrijzing, gezondheidsachterstanden en complexe sociaal-maatschappelijke problematiek. Vanuit het coalitieakkoord zetten we daarom in op een integrale benadering van gezondheid, waarbij preventie, een gezonde leefstijl en een gezonde leefomgeving belangrijke fundamenten vormen voor een veerkrachtige samenleving.

In 2026 hebben we hierin stappen gezet door knelpunten op het gebied van de huisvesting van onze verenigingen aan te pakken. Maar het stimuleren van een gezonde leefstijl gaat verder dan dat. In 2027 werken we aan de ontwikkeling van een integraal leefstijlbeleid voor Kerkrade. Hierin brengen we verschillende beleidsterreinen en maatschappelijke partners samen rondom gezondheid en welzijn. Naast gezondheid is er nadrukkelijk aandacht voor veerkracht, meedoen en sociale verbondenheid, sport en bewegen, cultuur en een gezonde leefomgeving. Hierbij sluiten we aan bij de mogelijkheden en behoeften van onze inwoners en zetten we in op het creëren van omstandigheden waarin gezonde keuzes in iedere wijk zo vanzelfsprekend en toegankelijk mogelijk worden. Met de pijlers van Vie zetten

we ons als gemeente reeds meerdere jaren intensief in op het bevorderen van een gezonde jeugd, vitale wijken en vitaal ouder worden. In het te ontwikkelen integraal leefstijlbeleid zal daarom ook nadrukkelijk de verbinding met Vie worden gemaakt.

Met het leefstijlbeleid willen we de inzet op preventie verder versterken en meer samenhang aanbrengen in bestaande en nieuwe initiatieven. Door al op jonge leeftijd te investeren in een gezonde leefstijl en tegelijkertijd in te zetten op gezond en vitaal ouder worden, dragen we bij aan het versterken van de fysieke en mentale gezondheid van onze inwoners. Ook zoeken we nadrukkelijk de verbinding met maatschappelijke organisaties, verenigingen, onderwijs, zorg- en welzijnspartners en inwoners. Zo werken we gezamenlijk aan een gezonde, inclusieve en veerkrachtige gemeente, waarin inwoners zoveel mogelijk de kans krijgen om gezond op te groeien, mee te doen en gezond ouder te worden.

6. Mentale gezondheid
Relatie met taakveld(en): 7.1

De gemeente Kerkrade versterkt de mentale gezondheid van inwoners door in te zetten op de bevordering van mentaal welbevinden en preventie, vroegsignalering en de samenwerking tussen het sociaal domein en de zorg. Dit sluit aan bij het coalitieakkoord en de regionale opgave in Zuid-Limburg, waar mentale druk, eenzaamheid en psychische klachten relatief vaak voorkomen.

<u>Bevordering van mentaal welbevinden via verschillende beleidsterreinen</u>
Voor jeugdigen (0–23 jaar) ligt de komende periode (2027-2030) de focus ook op mentaal welbevinden binnen de bestaande JOGG-aanpak en de aanpak Opgroeien in een Kansrijke Omgeving. Landelijke initiatieven, zoals de Week van de Mentale Gezondheid, worden benut om bewustwording te vergroten. Daarnaast draagt de gemeente via andere beleidsthema's, zoals eenzaamheid en een gezonde leefomgeving, indirect maar structureel bij aan de bevordering van mentaal welbevinden van haar inwoners.

<u>Uitrol verkennende gesprekken binnen het Uniform Instroom Model</u>
In de PlusWIJken wordt vanuit het IZA-Transformatieplan Mentale Gezondheid het Uniform Instroom Model uitgerold. Door middel van verkennende gesprekken en nauwe samenwerking tussen het sociaal domein en de zorg ontvangen inwoners eerder passende ondersteuning, waardoor onnodige instroom in de specialistische GGZ wordt voorkomen. De verkennende gesprekken worden in 2027 bekostigd met daarvoor beschikbare SPUK-middelen.

<u>Suïcidepreventie</u>
De gemeente voert haar wettelijke taak uit op het gebied van suïcidepreventie. In 2027 start de uitvoering van het regionale Actieplan Preventie Zelfdoding 2027–2030. De rijksmiddelen worden ingezet voor training van sleutelfiguren, het vergroten van kennis en het versterken van vroegsignalering en samenwerking met GGD Zuid-Limburg, 113 Zelfmoordpreventie, onderwijs en zorg- en welzijnsorganisaties.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

*bedragen * € 1.000*

7 Volksgezondheid en milieu	REK.	BEGR.		MJR.		
	2025	Bijgesteld 2026	Primair 2027	2028	2029	2030
LASTEN						
7.1 Volksgezondheid	3.404	3.279	3.171	3.319	3.469	3.576
7.2 Riolering	3.481	3.483	3.524	3.625	3.729	3.737
7.3 Afval	5.734	6.264	6.271	6.271	6.271	6.271
7.4 Milieubeheer	4.483	7.712	5.466	3.286	2.263	2.126
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	201	193	168	169	169	169
TOTAAL LASTEN	**17.303**	**20.930**	**18.600**	**16.670**	**15.901**	**15.879**
BATEN						
7.1 Volksgezondheid	550	513	0	0	0	0
7.2 Riolering	5.657	5.808	5.962	6.065	6.173	6.181
7.3 Afval	6.972	7.187	7.597	7.597	7.797	7.797
7.4 Milieubeheer	3.082	5.799	2.805	1.361	546	461
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	49	49	45	46	47	48
TOTAAL BATEN	**16.309**	**19.357**	**16.409**	**15.069**	**14.563**	**14.487**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
I Reguliere investeringen									
7.4	Klimaatadaptie	u	e	210	350	350	350	350	1.610
II Overige investeringen									
7.2	Riolen	v	e	2.900	3.000	3.000	2.600	2.600	14.100
Totaal Programma 7				**3.110**	**3.350**	**3.350**	**2.950**	**2.950**	**15.710**

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Gemeenschappelijke regelingen (diverse taakvelden)
In de raadsvergadering van 1 juli 2026 zijn de ontwerpbegrotingen 2027 en meerjarenramingen (alsook in enkele gevallen begrotingswijzigingen 2026) van de gemeenschappelijke regelingen behandeld en is hierop een zienswijze afgegeven. Zie verder bij programma 0. Bij programma 7 gaat het om:

- GR GGD Zuid-Limburg
- GR Rd4

Milieubeheer
Voorgesteld wordt om voortaan ook oninbare debiteuren (vorderingen) afvalstoffenheffing en rioolheffing toe te rekenen aan de tarieven voor afval en riool. Die ingecalculeerde opbrengsten ontvangen we immers uiteindelijk niet. Op basis van voorgaande jaren kan van de oninbare debiteuren € 94.000 worden toegerekend aan afval en € 81.000 aan riool. Dit leidt vanaf 2027 structureel tot een voordeel van € 175.000. De lastendruk voor afval stijgt daardoor met circa € 4 per jaar, de lastendruk voor riool stijgt met circa € 3,50 per jaar.

De Stichting Calamiteitenfonds Mijn(water)schade is begin 2026 opgeheven. Een deel van de door Kerkrade aan de Stichting ter beschikking gestelde gelden is in de loop der tijd niet uitgegeven door de Stichting. Het bedrag van € 127.662 is door de Stichting nu teruggestort naar de gemeente. Hiervan wordt via een reservering € 50.000 ingezet als dekking voor het begrotingssaldo 2027 (programma 0).

Investeringen

Klimaatadaptatie (7.4)
Voor klimaatadaptatie is voor de periode 2027 tot en met 2030 jaarlijks € 200.000 aan investeringsbudget opgenomen. Van deze investeringskosten wordt 50% toegerekend aan de riolering. Hierdoor wordt er per saldo € 100.000 toegekend aan het investeringsbudget voor klimaatadaptatie.

Riolen (7.2)
Bij de jaarlijkse evaluatie van het Watertakenplan is rekening gehouden met de actuele kostenontwikkeling. Op basis hiervan is het investeringsprogramma aangepast. Voor 2027 en 2028 is € 3.000.000 per jaar opgenomen. Voor 2029 en 2030 bedraagt het investeringsbudget jaarlijks € 2.600.000. In deze bedragen is tevens € 100.000 per jaar aan investeringskosten voor klimaatadaptatie toegerekend aan de riolering.

Overige vermeldenswaardige zaken

Schoon, Heel & Veilig: Zwerfafval (7.3)
Kerkrade streeft naar een schone openbare ruimte met als motto: ‘Schoonmaken doet schoon houden’. We gaan ervan uit dat in een schone omgeving minder zwerfafval ontstaat dan in een reeds vervuilde omgeving. Onze aanpak van het zwerfafval voeren wij uit met ondersteuning van het landelijk instituut Verpact (voorheen Nedvang). Ook werken wij samen met Nederland Schoon. De aanpak is meerjarig. In 2027 blijven de twee zwerfvuilteams van Werkgeversservicepunt (WSP) Parkstad en Relim actief. Daarnaast maken we gebruik van moderne machines en materiaal. We ondersteunen schoonmaakacties van onze inwoners, scholen en buurtverenigingen. Zoals elk jaar

blijven we het zwerfafval meten volgens landelijke kwaliteitsnormen. De aanpak van illegale afvalstortingen zetten wij samen met Rd4 voort.

Begraafplaatsen (7.5)
Begraafplaatsen zijn voor veel inwoners en bezoekers belangrijke plekken. In Kerkrade bevinden zich 6 gemeentelijke begraafplaatsen. Daarnaast zijn er meerdere begraafplaatsen in eigendom en beheer bij parochies of particulieren. De gemeente besteedt veel aandacht aan beheer en onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen. Omdat de overheid geen chemische bestrijdingsmiddelen mag gebruiken, bestrijden we het onkruid met de hand (schoffelen), met hete lucht en met heet water. Op de gemeentelijke begraafplaatsen zijn in totaal 5 oorlogsgraven aanwezig. Het onderhoud en beheer van deze graven voeren wij uit in samenwerking met de nationale Oorlogsgravenstichting.

Werken aan een betaalbaar en toekomstbestendig energiesysteem
De energietransitie verandert de manier waarop we energie opwekken, opslaan en gebruiken. Tegelijkertijd nemen de druk op het elektriciteitsnet en de energiekosten toe. Daarom werkt Kerkrade aan een energiesysteem dat betrouwbaar, betaalbaar en toekomstbestendig is. Daarbij staan betaalbaarheid, energiezekerheid en een eerlijke energietransitie centraal.

Het verlagen van de energiebehoefte is op korte termijn de belangrijkste opgave. Daarnaast zetten we in op duurzame energie, warmteoplossingen en energieopslag. Ook onderzoeken we slimme manieren om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen. Samenwerking met inwoners, bedrijven en regionale partners, maar ook internationale partners blijft daarbij essentieel.

Wat willen we bereiken?

- Vaststelling van het Warmteprogramma;
- Vaststelling van het Programma Energiezekerheid;
- Inzicht in de haalbaarheid van lokale energiehubs en energieopslag;
- Versterking van grensoverschrijdende energiesamenwerking;
- Verdere verduurzaming van gemeentelijk vastgoed.

Wat gaan we ervoor doen?

- Opstellen van energiegerichte omgevingsprogramma's;
- Ondersteunen van collectieve warmteoplossingen;
- Onderzoeken van buurtbatterijen, energiehubs en smart-grid toepassingen;
- Samenwerken met regionale en Duitse partners;
- Uitvoeren van projecten uit het uitvoeringsprogramma duurzaamheid.

Ruimte creëren op het elektriciteitsnet voor woningbouw- en verduurzaming
Netcongestie vormt een steeds grotere uitdaging. Daardoor komen woningbouw, verduurzaming en economische ontwikkeling onder druk te staan. De gemeente wil deze ontwikkelingen mogelijk blijven maken. Daarom zetten we in op een efficiënter gebruik van het elektriciteitsnet en op oplossingen die de beschikbare capaciteit vergroten.

Samen met Enexis, woningcorporaties, bedrijven en andere overheden werken we aan praktische oplossingen. Denk aan energieopslag, energiehubs en slimme netwerken. We geven daarbij prioriteit aan projecten met een groot maatschappelijk belang, zoals woningbouw en verduurzaming van bestaande woningen. Zo creëren we ruimte voor de ontwikkeling van Kerkrade.

Wat willen we bereiken?

- Inzicht in knelpunten voor woningbouw- en verduurzamingsprojecten;
- Realisatie van pilotprojecten gericht op netcongestie;
- Meer beschikbare netcapaciteit voor woningbouw en verduurzaming;
- Toepassing van slimme energieoplossingen bij nieuwe projecten.

Wat gaan we ervoor doen?

- Regelmatig afstemmen met Enexis over netcapaciteit;
- Uitwerken van energiehubs, buurtbatterijen en smart-grid toepassingen;
- Ondersteunen van projecten die netcongestie verminderen;
- Verkennen van mogelijkheden voor lokale energieopslag;
- Energievraagstukken vroegtijdig meenemen in gebiedsontwikkelingen;
- Samenwerken met regionale partners aan oplossingen voor netcongestie;
- Benutten van mogelijkheden binnen het landelijke prioriteringskader.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Omvang huishoudelijk restafval	CBS	Kg/inwoner	2024	142	148	111
Hernieuwbare elektriciteit	RWS	%	2024	24,4	42,8	nb

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2021	2022	2023	2024	2025
kosten kwijtschelding in relatie tot kosten afvalverwerking	BsGW/ Milieu en Bouwen	%	7,5	6,9	6,5	6,0	5,9
kosten kwijtschelding in relatie tot kosten riolering	BsGW/ Stedelijk Beheer	%	9,2	9,2	8,8	7,7	7,6
aangeboden restafval	Rd4-monitor	tonnage	6.646	6.134	6.139	6.413	6.631
aangeboden GFT	Rd4-monitor	tonnage	5.754	4.764	5.230	5.073	4.758
ervaren goede gezondheid volwassenen	GGD Zuid Limburg	% ≥ 18 jaar		61,7		62,8	
tevredenheid met het leven, volwassenen	GGD Zuid Limburg	% ≥ 18 jaar		59,4		52,3	
tevredenheid met het leven, jongvolwassenen	GGD Zuid Limburg	% 16 - 25 jaar		n.b.		80,6	
eenzaamheid, volwassenen	GGD Zuid Limburg	% ≥ 18 jaar		51,8		53,9	
eenzaamheid, ouderen	GGD Zuid Limburg	% ≥ 65 jaar		48,2		54,0	
zelfredzaamheid	burgeronderzoek	score (0 - 10)	8,3		8,5		8,4
rokers	GGD Zuid Limburg	% ≥ 65 jaar		22,0		20,4	
middelengebruik* jeugd	GGD Zuid Limburg	% 2e en 4e-jaars	4,3		5,6		

** gebruik van hasj of wiet in de periode van 4 weken voor afname van de gezondheidsmonitor Jeugd*

8 Wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Het scheppen van optimale condities voor het woningaanbod en de woon- en leefomgeving alsook een wervend vestigingsklimaat.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragrafen Onderhoud kapitaalgoederen (§3) en Grondbeleid (§7).

Taakvelden

8.1 Ruimtelijke ordening
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
8.3 Wonen en bouwen
8.4 Implementatie Omgevingswet

B. Speerpunten van beleid

1. Inzetten op een verantwoorde mix van woningaanbod
Relatie met taakveld(en): 8.1 en 8.3

In deze paragraaf worden kort de actuele ontwikkelingen genoemd.
In '§7. Grondbeleid' zijn de activiteiten beschreven.

Vigerende (beleids)documenten in volgorde van tijd (nieuw-oud):

a) Huisvestingsverordening gemeente Kerkrade Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Wbmgp/Parkstadwet) (2026)
b) Aanvraag en toekenning Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Wbmgp/Parkstadwet) (2026)
c) 'Iédereen een thuis', Regionale Toekomstvisie Wonen, Welzijn & Zorg, (2025)
d) Woonbehoefteonderzoek regio Parkstad Limburg (2025)
e) 'Kansrijk wonen in vitaal leefbaar Kerkrade', Kader meerjarige prestatieafspraken 2024-2028 (2024)
f) Prestatieafspraken gemeente Kerkrade, jaarschijf 2025 (2024)
g) Advies opgaven in de woningvoorraad en leefbaarheid Rigo (2023)
h) Regionale woonvisie Parkstad Limburg en lokale woonvisie gemeente Kerkrade 2023-2028 (2023);
i) Beleidsregel 'Woningsplitsing & gebruikswijziging naar wonen gemeente Kerkrade' (2023);
j) Woondeal Limburg – wonen in Limburg bereikbaar voor iedereen (2023).
k) Beleidsregel 'Ruim baan voor goede woningbouwplannen' (2021);
l) Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (2016);

De belangrijkste algemene ontwikkelingen van de afgelopen tijd:

- De koopwoningmarkt in Kerkrade volgt de landelijke trends: de verkoopprijzen zijn weer wat gestegen en het aantal woningtransacties is de eerste helft van 2026 toegenomen. De woningmarkt blijft krap.
- De gemiddelde verkoopprijs is wederom gestegen naar €366.882 (€277.817 in 2025).
- Ook het aantal woningtransacties is gestegen en zijn er meer vergunningen afgegeven voor nieuwbouwwoningen.
- De hypotheekrente is ten opzichte van de piek in 2023 gedaald en de leencapaciteit is verruimd, waardoor de betaalbaarheid voor een deel van de huishoudens is verbeterd. Tegelijkertijd blijven hoge woningprijzen, beperkte beschikbaarheid en stijgende bouwkosten met name voor starters een uitdaging vormen.
- Ook de vraag naar nieuwbouwwoningen is opnieuw toegenomen. Ondanks de hogere koopprijzen ten opzichte van bestaande woningen, blijft de belangstelling voor kwalitatieve en energiezuinige nieuwbouw groot. Daarbij spelen duurzaamheid, woonkwaliteit en lagere energielasten een steeds belangrijkere rol.
- Het aantal woningmutaties binnen de sociale huursector blijft onder druk staan. Door een beperkte doorstroming komen minder sociale huurwoningen beschikbaar voor nieuwe woningzoekenden. Tegelijkertijd zorgen herstructureringsopgaven, de huisvesting van urgente doelgroepen en de taakstelling voor statushouders voor extra druk op de beschikbare sociale huurvoorraad. Hierdoor blijven de wachttijden voor woningzoekenden hoog, met name voor regulier woningzoekenden.
- De kosten voor dagelijks levensonderhoud blijven stijgen. Dit heeft o.a. effect op investeringsmogelijkheden om woningen te verbeteren en te verduurzamen. Woningprijzen

worden daardoor navenant hoger. Het kan ertoe leiden dat deze investeringen niet, minder of later worden uitgevoerd.

- In 2025 was er wederom sprake van een lichte bevolkingsgroei in Kerkrade door een positief migratiesaldo op regionaal niveau: hierdoor daalde de bevolking minder hard dan eerder berekend en voorspeld was.
- De woonbehoefte is al een aantal jaren hetzelfde. De vraag naar levensloopbestendig wonen en naar kwalitatief hoogwaardige duurzame woningen blijft aanwezig net als onze opgave om de woningmarkt te vernieuwen zodat deze aansluit bij de kwalitatieve vraag. Daarnaast is er een trend zichtbaar dat er meer jonge gezinnen vanuit elders in het land zich vestigen in deze regio.
- De Wet versterking regie Volkshuisvesting (Wvrv) is in juli 2026 in werking getreden.
- In de eerste helft van 2026 zijn meerdere nieuwbouwplannen in aanbouw:
    - De Componist 40
    - Industriestraat/Koempelstraat 20
    - Schovetweg 10
    - Rolduckerveld III D Noord Oost: 41
    - Rolduckerveld IV Hertogenlaan West 1A: 45
    - Rolduckerveld IV Van Gilsstraat Oost: 62
    - Stationsstraat 2-2a-2b: 3
    - Heistraat 74a zorgwoningen: 44 (zomer 2026 opgeleverd)
    - St. Bernadettestraat / Grachterstraat: 6
- Verder is de verwachting dat in 2e helft van 2026 wordt gestart met de plannen:
    - Hof van Rode (Hoofdstraat): 29
    - Superlocal gemeentelijk deel locatie A Wiel Coerverstraat: 7
    - Superlocal gemeentelijk deel locatie B Nico Ploumstraat: 6
- Voor 2027 staan volgende plannen geprogrammeerd:
    - Vlinderheide / Kloostervleugel Pannesheide: 20
    - Rolduckerveld IV Hertogenlaan West 1B: 48
    - D'r Pool: 60
    - Henk Badingstraat-Kruisstraat: 16
    - Vie locatie F: 12
    - De Schatkist (Truytstraat): 14
- Daarnaast zijn er doorlopend nieuwe eenpitter initiatieven, veelal verbouwen van winkels naar wonen.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen:

- Sinds 1 juli 2026 voeren we de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Wbmgp) uit, die we in deze regio de Parkstadwet noemen. De Parkstadwet helpt om wijken met veel problemen veiliger en prettiger te maken. Door de Parkstadwet kunnen we als gemeente beter sturen op wie in deze buurten een woning kan huren. Dit doen we om meer rust te brengen in een wijk en ervoor te zorgen dat mensen er prettig kunnen wonen. De regels van de Parkstadwet gelden voor het huren en verhuren van woningen. Ze gelden niet als je een woning koopt en er zelf in gaat wonen.
- Er wordt onderzoek gedaan naar aanvullende instrumenten, zoals de Opkoopbescherming en regionale binding. Indien deze juridisch mogelijk zijn en uitvoerbaar zijn voor de organisatie, zal dit verwerkt worden in de huisvestingsverordening.
- De Wet versterking regio volkshuisvesting (Wvrv) is op 1 juli 2026 in werking getreden. Hierdoor geeft het rijk meer sturing op de woningmarkt. De wet geeft de gemeente een aantal verplichte taken en verantwoordelijkheden die verwerkt moeten worden in een (regionaal) woonprogramma, een huisvestingsverordening met daarin een verplichte urgentieregeling en

beleid voor aandachtsgroepen. Hiermee is reeds in 2026 gestart en zullen in de loop van 2027 verder uitgewerkt worden.

- Met de uitgangspunten in de woonvisie streven we naar het creëren van een meer evenwichtige woonstructuur in Kerkrade. In de uitvoering ligt de nadruk steeds meer op het versterken van de sociaaleconomische balans in wijken. Dit betekent dat bij toevoegingen aan de woningvoorraad gericht wordt ingezet op differentiatie, bijvoorbeeld door het toevoegen van middenhuur- en koopwoningen in gebieden met een relatief groot aandeel sociale huur. Hiermee wordt gewerkt aan een betere verhouding tussen draagkracht en ondersteuningsbehoefte. Hierbij zetten we in op het aantrekken van nieuwe bewoners in het midden- en hogere koop- en huursegment. Dit sluit aan bij de “plus”-ambitie binnen de Parkstadregio. Onderdeel van de woonvisie en de beleidsregels woningsplitsing zijn tevens de geformuleerde kwaliteitseisen voor nieuwe woningen, waarop bij nieuwe initiatieven actief wordt gestuurd.
- De uitvoering van het Woonoffensief (realisatie van voldoende, passende en kwalitatief goede woningen) wordt gecontinueerd.
- De vernieuwing van woongebieden wordt in Kerkrade nadrukkelijk integraal benaderd en loopt gelijk op met investeringen vanuit verschillende beleidsterreinen. Vanuit de volkshuisvesting ligt de focus op een passende mix van aantallen woningen, typologieën en doelgroepen. Tegelijkertijd staat niet alleen het bouwen centraal, maar vooral ook het realiseren van goed, gezond en veilig wonen voor iedereen. Daarbij wordt samengewerkt met andere domeinen, zoals bij de aanpak van ondermijning, het tegengaan van illegale bewoning en het ondersteunen van inwoners bij financiële vraagstukken en verduurzaming van woningen. Nieuwe woningbouwinitiatieven worden daarnaast beoordeeld op toekomstbestendigheid, met aandacht voor onder andere klimaatadaptatie en natuurinclusief bouwen.
- De Woondealafspraken zijn in 2023 vastgelegd. In 2026 is de provincie gestart met een tussentijdse herijking. De verwachting is dan ook dat deze herijking einde 2026/begin 2027 wordt verwerkt in vernieuwde woondeal of in een addendum.
- In het 3e kwartaal van 2026 wordt het nieuwe woonbehoefteonderzoek opgeleverd. Deze zal sturing geven aan de nieuwbouwopgave van het woonoffensief.

2. Goede inbedding van de Omgevingswet en Omgevingsvisie
Relatie met taakveld(en): 8.4

<u>Verdere implementatie Omgevingswet</u>
Voor het behandelen van initiatieven, meldingen envergunningen, en voor toezicht en handhaving zijn werkprocessen ontwikkeld op basis van de Omgevingswet. Hierdoor werken we op een andere manier (samen). Het doel is om binnen de keten van de fysieke leefomgeving nog beter te werken volgens de “ja, mits”-gedachte. Inmiddels hebben we ook voor interne projecten een manier van samenwerken ontwikkeld. Daardoor is al vroeg bekend welke procedures nodig zijn en welke documenten en onderzoeken daarbij horen. We merken dat de meeste initiatiefnemers eerst principeverzoek indienen en daarna pas een formele aanvraag. Daardoor is aan het begin al duidelijk welke ontwikkeling gewenst is en wat de initiatiefnemer daarvoor moet doen. De formele fase kan dan efficiënter worden behandeld, voor initiatiefnemers en voor de gemeentelijke organisatie.

De organisatie blijft bij het behandelen van initiatieven, meldingen, vergunningen en plannen goed oog houden voor de participatieverordening en de participatieleidraad voor initiatieven. Burgerparticipatie speelt een belangrijke rol bij de implementatie van de Omgevingswet en heeft een rol bij alle kerninstrumenten: omgevingsvisie, programma’s, omgevingsplan en omgevingsvergunning.

De komende jaren wordt vooral gewerkt aan het opstellen van programma's en het omgevingsplan. We zitten in een periode van transitie en uitwerking van de omgevingsvisie. Deze periode loopt zeker tot 1 januari 2032.

Omgevingsvisie – Doorwerking en uitvoering in programma's en omgevingsplan

Op 4 november 2025 heeft de gemeenteraad de Omgevingsvisie Kerkrade 2050: Verrassend Kerkrade, 't sjunste óp de welt vastgesteld, samen met de bijbehorende Omgevingseffectrapportage (OER) en het participatieverslag vastgesteld. De Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer) heeft positief advies geadviseerd over de ontwerp-omgevingsvisie. Dit advies en de ingediende zienswijzen zijn meegenomen bij de vaststelling van de omgevingsvisie.

Met de vaststelling van de omgevingsvisie beschikt de gemeente over nieuw strategisch omgevingsbeleid met vier verhaallijnen: meergeneratie stad, leefbare stad, klimaatbestendige stad en werkende stad. Deze vier verhaallijnen hebben betrekking op alle thema's van de fysieke leefomgeving. De visie vormt de basis voor het ruimtelijke beleid en het strategisch kader waaraan nieuwe initiatieven worden getoetst. Daarnaast vormt de omgevingsvisie de basis voor de verdere uitwerking van het omgevingsplan en diverse thematische en gebiedsgerichte omgevingsprogramma's. Tot en met 1 januari 2032 wordt gewerkt aan de ontwikkeling en vaststelling van deze instrumenten.

Programma's

De vier verhaallijnen uit de Omgevingsvisie Kerkrade 2050 vormen de basis voor de verdere uitwerking van de gemeentelijke ambities en beleidsdoelen. Deze ambities worden de komende jaren vertaald naar thematische en gebiedsgerichte omgevingsprogramma's, waarin de gewenste ontwikkelingen, maatregelen en uitvoeringsagenda's concreet worden uitgewerkt.

In 2027 geven we voorrang aan de programma's waarvoor de urgentie het grootst is. Die keuze is gebaseerd op de omvang van de maatschappelijke en ruimtelijke opgaven in een gebied en op onderwerpen waarvoor de organisatie nog onvoldoende beleid heeft . Daarom beginnen we met de thematische programma's 'Groen, Natuur en Landschap', 'Cultuurhistorisch Erfgoed en Ruimtelijke Kwaliteit 'en 'Water en Klimaatadaptatie'.

Daarnaast wordt in 2027 het gebiedsgerichte omgevingsprogramma voor Kerkrade-Oost opgesteld. Dit programma vormt een integrale ruimtelijke uitwerking van de ambities uit de omgevingsvisie en het ambitieplan BOOST. In dit gebied komen verschillende ruimtelijke, sociale, economische en fysieke opgaven samen in een gebiedsprogramma. De ervaringen die met dit eerste gebiedsprogramma worden opgedaan, dienen als basis voor de ontwikkeling van toekomstige gebiedsgerichte programma's in Kerkrade-Noord en Kerkrade-West.

Omgevingsplan

Het omgevingsplan bevat alle gemeentelijke regels voor de fysieke leefomgeving en vormt daarmee één van de belangrijkste instrumenten van de Omgevingswet. Het opstellen van een integraal omgevingsplan is een omvangrijke en complexe opgave die een gefaseerde aanpak vereist. Uiterlijk op 1 januari 2032 moeten gemeenten beschikken over één integraal omgevingsplan.
Sinds 2026 kunnen gemeenten geen gebruik meer maken van de zogenoemde TAM-IMRO-plannen, de tijdelijke standaard waarmee urgente gebiedsontwikkelingen konden worden gerealiseerd tijdens de overgang naar de Omgevingswet. Nieuwe wijzigingen van het omgevingsplan moeten sindsdien worden opgesteld volgens de landelijke standaard STOP-TPOD (Standaard Officiële Publicaties en Toepassingsprofielen Omgevingsdocumenten). Deze nieuwe werkwijze vraagt om nieuwe processen, kennis en een andere wijze van opstellen en publiceren van omgevingsplanregels.

De gemeente heeft een startnotitie opgesteld voor de gefaseerde ontwikkeling van het omgevingsplan. In 2027 worden de eerste wijzigingen volgens de STOP-TPOD-standaard voorbereid en vastgesteld. Dit gaat om gebiedsontwikkelingen maar ook nieuwe algemene regels.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

*bedragen * € 1.000*

8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	REK.	BEGR.		MJR.		
	2025	Bijgesteld 2026	Primair 2027	2028	2029	2030
LASTEN						
8.1 Ruimte en leefomgeving	880	516	511	511	511	511
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	1.096	3.973	173	23	23	23
8.3 Wonen en bouwen	5.405	6.025	5.297	5.049	4.872	4.610
TOTAAL LASTEN	**7.380**	**10.513**	**5.981**	**5.583**	**5.406**	**5.144**
BATEN						
8.1 Ruimte en leefomgeving	58	29	29	29	0	0
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	937	4.086	323	193	213	213
8.3 Wonen en bouwen	4.775	2.597	2.077	1.401	1.268	1.097
TOTAAL BATEN	**5.770**	**6.711**	**2.428**	**1.622**	**1.480**	**1.310**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
I Reguliere investeringen									
8.1	Proj. Volkshuisvestingsfonds 1.0	u	m	140	140	280	280	280	1.120
8.1	Proj. Volkshuisvestingsfonds 2.0	u	m	830	345	337	0	0	1.512
8.1	Proj. Volkshuisvestingsfonds 4.0	u	m	150	150	150	150	150	750
8.3	Herinrichten woonwagenplaatsen	u	e	150	150	150	150	150	750
8.3	Gbe Rolduckerveld	u	e	450	450	450	450	450	2.250
Totaal Programma 8				**1.720**	**1.235**	**1.367**	**1.030**	**1.030**	**6.382**

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Stedelijke ontwikkeling

Indexeren gemeentelijk vastgoed, wegen, groen, verkeer en economie stad breed
Door het niet standaard indexeren van de budgetten voor beheer en onderhoud, groeien deze niet mee met de jaarlijkse kostenstijgingen. Hierdoor neemt de ruimte voor het uitvoeren van beheer en onderhoud af. Dit geldt onder andere voor gemeentelijk vastgoed, wegen, groen, verkeer en economie. Om de budgetten beter aan te laten sluiten op de kostenontwikkeling, worden deze vanaf 2026 geïndexeerd. Dit leidt tot een extra budget van € 80.000 in 2026, oplopend naar € 290.000 in 2030.

Herstel werkzaamheden mijnmuren
Her en der in Kerkrade staan nog stukken muur die vroeger deel hebben uitgemaakt van verschillende "mijnmuren" die de toenmalige mijnterreinen omsloten. De overgebleven stukken van deze muren zijn nu in beeld gebracht. Gebleken is dat deze restanten veelal gemeentelijk eigendom zijn en deels technisch in mindere staat beginnen te verkeren. Omdat de muren nog wel functies hebben, is herstel op sommige plaatsen nodig. Hiertoe is het nodig om gelden te reserveren. Vooralsnog is een bedrag van € 20.000 geraamd.

Budget wonen verlagen
In 2025 zijn extra financiële middelen beschikbaar gesteld voor de invoering van de Parkstadwet. Van deze middelen is in 2026 € 100.000 niet benodigd gebleken. Dit bedrag kan daarom worden doorgeschoven en ingezet in het begrotingsjaar 2027.

Klimaatadaptatie/Klimaatadaptatie te dekken uit rioolheffing
Voor klimaatadaptatie wordt vanaf 2027 structureel € 50.000 per jaar aan exploitatiebudget opgenomen. Van de exploitatiekosten wordt 50% toegerekend aan de riolering en gedekt vanuit de rioolheffing. Met deze middelen wordt ingezet op het ontstenen van het stedelijk gebied, wat bijdraagt aan het beperken van wateroverlast, droogte en hittestress.

Bouwleges
De verwachting is dat de bouwleges op basis van de ingediende aanvragen in 2026, de nog verwachte aanvragen in 2026 en een schatting van de aanvragen in 2027 in beide jaren € 600.000 aan meeropbrengsten ten opzichte van de ramingen zullen bedragen.

Woonwagenbeleid
Voor het actualiseren van het woonwagenbeleid en daarmee samenhangende zaken is in 2026 en 2027 jaarlijks € 75.000 in de begroting opgenomen, in totaal € 150.000.

De kosten voor het voeren van adequaat beheer en onderhoud op de woonwagenstandplaatsen nemen de komende jaren fors toe. Dit betreft niet alleen de personele inzet voor technisch en sociaal beheer en onderhoud, maar ook de uitbreiding van het aantal standplaatsen en het uitvoeren van een behoefteonderzoek, het opstellen van toewijzingsbeleid en het woonwagenbeleid. Voor 2026 is € 40.000 opgenomen en vanaf 2027 structureel € 90.000 per jaar.

Omgevingsvisie
De omgevingsvisie vormt de basis voor de verdere uitwerking van het omgevingsplan en diverse thematische en gebiedsgerichte omgevingsprogramma's. Tot en met 1 januari 2032 wordt gewerkt aan de ontwikkeling en vaststelling van deze instrumenten. De hiermee gemoeide structurele uitvoeringskosten vragen om een aanvullend budget van € 750.000. Hiervoor wordt in 2026
€ 750.000 gestort in de reeds bestemde reserve voor de omgevingsvisie. Vanuit deze reserve wordt vanaf 2027 tot en met 2031 jaarlijks € 150.000 ingezet ter dekking van de uitvoeringskosten.

Investeringen

Voorfinanciering VHF i.v.m. aankopen vooraf

VHF heeft een projectduur van 10 jaar, gestart in 2024. Om de aankoop van panden de komende jaren op het gewenste moment te kunnen realiseren, worden de beschikbare financiële middelen naar voren gehaald. Dit betreft een herfasering van de middelen en heeft over de volledige projectduur geen financiële impact.

Overige vermeldenswaardige zaken

Startersleningen
De gemeente Kerkrade biedt startersleningen aan om starters te ondersteunen bij de aankoop van hun eerste woning. Het beschikbare gemeentelijke budget voor de startersleningen raakt uitgeput. Daarnaast is de provinciale bijdrage per lening per 1 januari 2026 verlaagd van 75% naar 50%, waardoor een groter aandeel van de financiering voor rekening van de gemeente komt.
Om de startersregeling te kunnen voortzetten, wordt de gemeenteraad in december 2026 een voorstel voorgelegd om € 2.5 mln. aanvullend budget beschikbaar te stellen. De bijbehorende trekkingsrechten bij de Provincie zullen eveneens worden aangevraagd.
Het aanvullend beschikbaar stellen van het gemeentelijke budget is budgettair neutraal, omdat de verstrekte leningen gedurende de looptijd met rente en aflossingen aan de gemeente terugvloeien. De ontvangen rente en aflossingen worden ingezet ter dekking van de gemeentelijke rentelasten. Daarnaast loopt de gemeente geen financieel risico op de verstrekte leningen, omdat deze onder Nationale Hypotheek Garantie (NHG)-voorwaarden worden afgesloten. Bij een eventuele verliesdeclaratie bij verkoop van een woning wordt het verlies voor 90% gedragen door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen en voor 10% door SVn.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Gemiddelde WOZ-waarde	CBS	€ 1.000	2026	241	439	348
Nieuw gebouwde woningen	BAG	Aantal per 1.000 woningen	2024	5,8	8,4	4,7
Demografische druk	CBS	%	2026	79,6	71,3	78,0
Gemeenschappelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	COELO	€	2026	990	993	996
Gemeenschappelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	COELO	€	2026	1.069	1.089	1.075

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2021	2022	2023	2024	2025
algemene kwaliteit van de woonomgeving	burgeronderzoek	score (0 - 10)	6,9		7,2		7,1
gesloopte woningen	BAG	aantal	2	1	205	65	4
toegevoegde woningen : - nieuwbouw - verbouwing	BAG	aantal	 71 9	 159 11	 5 6	 119 79	 214 12
leegstand woningen in relatie tot woningvoorraad (1 jan.)	BsGW Limburg (woz-registratie)	%	4,2	6,3	5,8	4,0	3,9
leegstand niet-woningen in relatie tot voorraad niet-woningen (1 jan.)	BsGW Limburg (woz-registratie)	%	22,4	19,7	17,4	16,7	18,4

Paragrafen

§1. Lokale heffingen

Algemeen

In deze paragraaf staan het beleid van en de opbrengsten over de gemeentelijke heffingen en leges. In de jaarlijkse Tarievennota staan de tarieven, uitgangspunten en ontwikkelingen.

a. Beleid lokale heffingen en kwijtschelding

Tarieven
De tarieven 2027 moeten nog worden vastgesteld voor de diverse belastingen en leges. Bij de behandeling van de Tarievennota 2027 (raad december 2026) zal de raad hierover een besluit nemen.

Vanaf 2027 is gerekend met een aanvullende verhoging van 3%, naast de verhoging van 1,5% waartoe al eerder is besloten. De ozb-druk wordt daarmee € 21 hoger t.o.v. 2026. Zie ook de toelichting bij programma 0. Bij afval en riool bedragen de verhogingen circa € 38 resp. € 5 per jaar, als gevolg van de gestegen kosten. In totaal stijgt daarmee de gemiddelde lastendruk naar huidige inzichten met circa € 64 in 2026 (hetgeen neerkomt op € 5 per maand). Wat dit betekent voor onze plaats op de lijst met

gemeentelijke woonlasten is op dit moment nog niet te zeggen. De tarieven 2027 moeten nog definitief worden vastgesteld voor de diverse belastingen en leges. Bij de behandeling van de Tarievennota 2027 (raad december 2026) zal de raad hierover een besluit nemen.

Kwijtschelding

Het kwijtscheldingsbeleid wordt uitgevoerd door BsGW. Bij het kwijtscheldingsbeleid wordt de maximale toegestane norm gehanteerd. Dat is 100% van de bijstandsnorm. De landelijke minimale norm is 90%. De kwijtscheldingsregeling beperkt zich tot de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing (vast tarief) en het rioolrecht. Voor het beoordelen van een verzoek om kwijtschelding worden de criteria van de Invorderingswet 1990 gehanteerd. Vanwege het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid, worden de kosten van kwijtschelding voor riool en afval doorbelast.

Kostendekkendheid

Voor zowel heffingen als rechten geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn. Het gaat hier om de Rioolheffing, Afvalstoffenheffing, Markt- en marktpromotiegelden, Leges en Lijkbezorgingsrechten.
Bij de berekening van de kostendekkendheid wordt rekening gehouden met directe kosten, salariskosten en kosten van overhead. De kosten van overhead zijn gebaseerd op de naar de producten toegerekende uren.

Rioolheffing en Afvalstoffenheffing

In onderstaande tabellen is een indicatief overzicht opgenomen op basis van de stand van zaken per september 2026. De cijfers zijn gebaseerd op de huidige inzichten. De geraamde mutaties van de voorzieningen en reserves kunnen bij de verdere uitwerking en de definitieve vaststelling van de tarieven 2027 nog wijzigen.

Kostendekkendheid riool	**2027**
Directe kosten*	1.964.700
Kapitaallasten	1.834.500
Doorbelastingen vanuit andere taken**	2.135.400
Mutatie in voorziening	32.400
Totaal kosten	***5.967.000***
Rioolheffing	5.964.800
Overige opbrengsten	2.200
Totaal opbrengsten	***5.9367.000***
Kostendekkendheid percentage	**100%**

** Dit betreft kosten van inspecties en onderhoud (€ 677.000), BSGW (€ 175.000), salarissen en sociale lasten (€ 507.700, Waterschapslasten (€ 75.000), kolkenzuigen (€ 115.000), ongediertebestrijding (€ 61.000), onderhoud ZL-bassins (€ 210.000), recognities (€ 36.000) en overige kosten (€ 108.000)*

*** Dit betreft overhead (€ 477.800), straatreiniging (€ 419.200), rente oude investeringen (€ 715.000), kwijtschelding (€ 440.000), en toerekening compensabele btw (€ 83.400)*

Kostendekkendheid afval	2027
Directe kosten*	6.691.186
Doorbelastingen vanuit andere taken**	1.449.200
Totaal kosten	***8.140.386***
Afvalstoffenheffing– vastrecht variabele opbrengst	8.046.886
Dividend RD 4 NV	50.000
Overige opbrengsten	43.500
Egalisatie reserve	0
Totaal opbrengsten	***8.140.386***
Kostendekkendheid percentage	**100%**

** Directe uren (€ 287.700), kosten Rd4 (€ 6.068.186), kosten BSGW (€ 334.000) en overige kosten (€ 1.300)*
*** Overhead (€ 144.600), straatreiniging (€ 117.800), kwijtschelding (€ 450.000), (toerekening) oninbare debiteuren (€ 94.000) en (toerekening) compensabele Btw (€ 642.800)*

- *Overige rechten en heffingen*

Kostendekkendheid Marktgelden/ -promotie	2027
Directe kosten	111.400
Loonkosten en overhead	348.300
Totaal kosten	***459.700***
Opbrengsten	112.200
Totaal opbrengsten	***112.200***
Kostendekkendheid percentage	**24%**

Kostendekkendheid Lijkbezorgingsrechten	2027
Directe kosten	108.100
Loonkosten en overhead	139.800
Totaal kosten	***249.900***
Opbrengsten	45.300
Totaal opbrengsten	***45.300***
Kostendekkendheid percentage	**18 %**

Kostendekkendheid Leges				2027
	Titel 1*	Titel 2*	Titel 3*	Totaal
Directe kosten	418.200	208.200	0	626.400
Loonkosten en overhead	902.770	475.408	173.801	1.551.980
Totaal kosten	***1.320.970***	***683.608***	***173.801***	***2.178.380***
Opbrengsten	593.000	1.543.200	13.800	2.150.000
Totaal opbrengsten	***593.000***	***1.543.200***	***13.800***	***2.150.000***
Kostendekkendheid percentage	**45%**	**226%**	**8%**	**99%**

** Titel 1 Algemene dienstverlening, Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning, Titel 3 Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn.*

b. Raming opbrengsten uit heffingen (overzicht op hoofdlijnen)

*bedragen * € 1.000*

Taakveld	Opm.		2027	2028	2029	2030
0.2	3	Leges persoonsdoc., burg.stand, rij/reisdocumenten	523	533	543	553
0.61/0.62	1	Onroerendezaakbelastingen	17.287	18.033	18.824	19.640
0.63/2.2	1, 4	Parkeergelden/boetes	714	714	714	714
0.64	1	Hondenbelasting	91	93	95	97
0.64	1	Reclamebelasting	56	58	60	62
0.64	1	Precariorechten	85	87	89	91
1.2		Diverse leges uitvoering bijzondere wetten	22	23	24	25
3.3		Marktgelden	98	101	104	107
3.4	1	Toeristenbelasting en Marketingbijdrage GaiaZoo	303	312	346	380
3.4		Kermissen	17	18	19	20
7.2	2	Rioolheffing	5.959	6.063	6.171	6.179
7.3	2	Afvalstoffenheffing	7.566	7.566	7.766	7.766
7.5		Lijkbezorgingsrechten	45	46	47	48
8.3		Leges omgevingsvergunning	1.543	867	891	915
Div.		Diverse leges	33	33	33	33
		Totaal	**34.342**	**34.547**	**35.726**	**36.630**

1. Niet bestedingsgebonden en geen eisen m.b.t. kostendekkendheid.

2. Verloopt budgettair neutraal via de voorziening riolen resp. egalisatiereserve afvalverwerking.

3. Onder aftrek van de af te dragen rijksleges.

4. Inclusief opbrengsten parkeergarages welke privaatrechtelijk worden geïnd.

Voor een toelichting op de diverse belastingen en heffingen wordt verwezen naar de jaarlijkse Tarievennota.

c. Lokale lastendruk

De lokale lastendruk 2026 is door COELO (bronhouder) gemiddeld becijferd op € 1.069 voor een Kerkraads gezin (woonlasten eigenaar-bewoner, meerpersoonshuishouden). Volgens COELO is dit landelijk gemiddeld € 1.109 en in Limburg gemiddeld € 1.106. Kerkrade zit ondanks de verhoging van 2026 onder deze gemiddelden. De mediaan is het middelste getal in een (oplopende) getallenreeks. De mediaan is € 1.075, dat wil dus zeggen dat het gemiddelde beïnvloed wordt door uitschieters aan de onderkant en bovenkant. Volgens COELO liggen in 70% van de Nederlandse gemeenten de gemiddelde woonlasten tussen de € 900 en € 1.200. COELO gebruikt bij de berekening van de gemiddelde OZB aanslag de gemiddelde waarde van koopwoningen. Gemeenten moeten uiteraard bij hun tariefstelling wel rekening houden met de waarde van de huurwoningen.

Een overzicht van de lokale woonlasten 2026 in de Parkstadgemeenten is opgenomen in onderstaande tabel.

bedragen in € voor meerpersoonshuishoudens

Jaar 2026	Woonlasten	Rioolheffing	Afval/ -reinigingsheffing	Gem. OZB woningen	Gemiddelde waarde woning (voorlopig)
Beekdaelen	1.227	375	386	467	415
Brunssum	1.066	288	372	405	308
Heerlen	1.096	209	432	454	310
Landgraaf	1.069	267	380	422	344
Kerkrade	1.069	243	359	467	298
Simpelveld	1.280	410	343	527	372
Voerendaal	1.346	406	374	566	449

Via de 'lokale lastencalculator' van het COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) kunnen de inwoners hun woonlasten berekenen op basis van hun eigen specifieke situatie. De link naar de lokale lastencalculator is https://coelo.nl/lokale-lasten-calculator/

Middels de jaarlijkse Tarievennota stelt de raad steeds in december de tarieven vast. In het najaar wordt een inschatting gemaakt van de gegevens die nodig zijn om de tarieven te bepalen. Er is sprake van een doorlopende ontwikkeling, o.a. als gevolg van definitieve afronding taxatieprocessen voor de wet WOZ en bezwaar en beroep. Tenslotte wordt opgemerkt dat in de landelijke cijfers van de basisset (COELO) op onderdelen standaard uitgangspunten worden gehanteerd voor de berekeningen, o.a. bij het hanteren van DIFTAR. De uiteindelijke lastendruk kan achteraf anders uitvallen. In Kerkrade zijn er bijvoorbeeld, in verband met het ledigingsschema van de Rd4, minder ledigingen mogelijk dan waar COELO standaard van uitgaat.

§2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Deze paragraaf geeft informatie over de weerstandscapaciteit, de risico's, het beleid, diverse kengetallen en een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Anders geformuleerd laat het weerstandsvermogen zien of de gemeente genoeg financiële ruimte heeft om tegenvallers op te vangen. Het is de verhouding tussen twee dingen. Het eerste is de weerstandscapaciteit : de middelen en mogelijkheden waarmee de gemeente niet-begrote kosten kan dekken. Het tweede zijn alle risico’s waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van belang kunnen zijn voor de financiële positie.

De weerstandscapaciteit wordt onderscheiden in een incidentele en structurele component. Onder de incidentele component wordt verstaan de algemene reserve, de post onvoorzien incidenteel, de stille reserves en de incidentele begrotingsruimte. Uitgangspunt is dat de bestemmingsreserves niet worden gekwalificeerd als incidentele weerstandscapaciteit. Onder de structurele component wordt verstaan de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien structureel en de structurele begrotingsruimte.

a. Weerstandsvermogen

De ratio voor het weerstandsvermogen is voor het begrotingsjaar 2027 en de meerjarenraming weergegeven in onderstaande tabel. De ratio is het resultaat van de verhouding tussen de (in onderdeel b. Weerstandscapaciteit) berekende weerstandscapaciteit en de (in onderdeel c. Risico's) gekwantificeerde restrisico's.

	2027	2028	2029	2030
Ratio weerstandsvermogen	2,1	2,1	2,3	2,6

De norm die de gemeente Kerkrade gebruikt, is gebaseerd op de risicomatrix van de Universiteit Twente. Er is geen landelijke "norm" waaraan voldaan moet worden. De tabel geeft alleen een relatieve indicatie waarbij waarderingsscore A het hoogst haalbare is en waarderingsscore F de slechtste score is.

Waarderings-score	Ratio	Betekenis
A	>= 2.0	Uitstekend
B	1.4 < 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 < 1.4	Voldoende
D	0.8 < 1.0	Matig
E	0.6 < 0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

De gemeente Kerkrade neemt op die schaal als (gewenst) risicoprofiel een middenpositie in: risico's worden voor zover mogelijk vermeden of afgedekt. Anderzijds moet een ondernemende gemeente risico's durven te nemen en kan het vormen van reserves geen doel op zich zijn.

Volgende bovenstaande tabel is het weerstandsvermogen van de gemeente Kerkrade in 2027 uitstekend.

b. Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is voor het Begrotingsjaar 2026 en de meerjarenraming weergegeven in onderstaande tabel.

Algemene Reserve

*Bedrag * € 1.000 per 1 januari*	2027	2028	2029	2030
Algemene Reserve	9.465	9.965	10.465	10.965
Algemene Reserve OBK	1.250	1.250	1.250	1.250
Reserve exploitatie (*vrije ruimte)*	7.540	7.540	8.134	10.428
Totaal	**18.255**	**18.755**	**19.849**	**22.643**

Voor wat betreft de algemene reserve geldt dat altijd een bepaalde omvang noodzakelijk is, bijvoorbeeld om risico's of een (onverwacht) negatief jaarrekeningresultaat op te kunnen vangen.

Stille reserves

Van stille reserves is sprake indien de reële marktwaarde van de activa (bezittingen) de boekwaarde daarvan overstijgt. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als het bezit al geheel of gedeeltelijk afgeschreven is, maar nog wel bruikbaar voor een geïnteresseerde koper. Vaak worden als stille reserves genoemd gronden, gebouwen en aandelen. Praktisch gezien moeten deze bezittingen ook verkoopbaar zijn, willen zij dienen als weerstandsvermogen. Als dat zo is, doet zich tot slot nog het probleem voor van waardebepaling.

De gemeente Kerkrade heeft nog diverse gronden, gebouwen en aandelen in bezit waarvan de marktwaarde de boekwaarde zou kunnen overstijgen. De meeste daarvan zijn echter niet verkoopbaar, bijvoorbeeld de gronden in een aangewezen groengebied, het raadhuis of het stadskantoor. In het verleden zijn verkoopbare stukken groen en gebouwen die als niet-strategisch werden beschouwd reeds gedeeltelijk afgestoten. Deze beleidslijn wordt doorlopend voortgezet.
Er is geen sprake van een bedrag uit stille reserves dat bij de weerstandscapaciteit wordt betrokken.

Begrotingssaldo
Een begrotingsoverschot mag tot de weerstandscapaciteit worden gerekend. Van structurele begrotingsruimte is sprake als de begroting en de meerjarenraming structureel sluit met een positief saldo. Overige ruimte wordt aangemerkt als incidentele ruimte. Voor een overzicht van het begrotingssaldo wordt verwezen naar Financiële begroting, 1. Overzicht van lasten en baten, a. Totaaloverzicht begrotingssaldo. Voor de berekening van het weerstandsvermogen laten wij deze post vooralsnog buiten beschouwing.

Onvoorzien en onvermijdbaar
In de begroting is in de exploitatie opgenomen de jaarlijkse post “onvoorzien”. Dit betreft een structurele post van in totaliteit € 228.000. Daarnaast is in het investeringsprogramma een jaarlijkse post “onvermijdbaar” opgenomen van € 58.000. Dit vergroot de beschikbare middelen voor onvoorziene omstandigheden. Deze posten kunnen worden ingezet ten behoeve van de dekking van de in de loop van het jaar opkomende incidentele niet voorziene uitgaven resp. investeringen. In de bijlage 'Overige risico's' van dit document is een tabel opgenomen waaruit blijkt dat deze bedragen separaat worden meegenomen ter afdekking van de risico’s van de bedrijfsvoering c.q. het dagelijks handelen. Ze worden daarom niet nog eens betrokken bij de weerstandscapaciteit.

Onbenutte belastingcapaciteit
Indien er ruimte bestaat om belastingen en heffingen te verhogen, betekent dit een mogelijkheid om tegenvallers op te vangen. In de praktijk wordt hiervoor ook vaak gekeken naar de lastendruk ten opzichte van andere gemeenten. Meer informatie over de lastendruk is jaarlijks opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen van de begroting en rekening. Deze mogelijke extra ruimte wordt vooralsnog buiten beschouwing gelaten voor de berekening van het weerstandsvermogen.

Overig
Daarnaast zijn er nog twee posten die niet tot de weerstandscapaciteit gerekend mogen worden, maar wel op hun eigen wijze risico's afdekken, te weten: bestemmingsreserves en voorzieningen.

Bestemmingsreserves
Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven (artikel 43 BBV). Bestemmingsreserves worden niet gekwalificeerd als weerstandscapaciteit. Deze worden dus niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Een andere aanwending van deze reserves kan beleidsmatige of financiële gevolgen hebben omdat er sprake is van verplichtingen of omdat zij een egaliserende werking hebben.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen, verliezen en risico’s die redelijkerwijs te schatten zijn en die hun oorsprong vinden in het huidige of eerdere begrotingsjaren. Een voorziening moet groot genoeg zijn om het risico of de verplichting te dekken, dus niet te laag, maar ook niet te hoog. Daarom worden voorzieningen niet gerekend tot de weerstandscapaciteit.

c. Risico's

Een risico is een gebeurtenis die een (negatief) gevolg voor de gemeente met zich mee kan brengen. Per risico wordt aangegeven of sprake is van een bestaande dekking. Indien de schatting is dat de bestaande dekking voldoende is, vindt geen kwantificering plaats. Het eventuele (rest)risico word gekwantificeerd.

De gekwantificeerde risico's, die van belang zijn voor de berekening van het weerstandsvermogen, zijn weergegeven in onderstaande tabel. Enkele bedragen zijn verhoogd omdat de onderliggende posten in de loop der tijd in omvang gegroeid zijn.

*bedragen * € 1.000*

Risico's	
Algemene uitkering	2.800
Sociaal domein	1.200
Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade (OBK)	0
Parkstad Limburg Stadion (PLS) / Roda JC Kerkrade	1.600
Beheer kapitaalgoederen	1.500
Algemeen	1.900
Totaal	**9.000**

Enkele overige risico’s onder andere van de bedrijfsvoering (het dagelijks handelen) zijn opgenomen in de bijlage §2. Weerstandsvermogen: 'Overige risico's' van de begroting.

Hieronder volgen de risico's.

Algemene uitkering

Toelichting
Het Rijk brengt jaarlijks voor het gemeentefonds drie circulaires uit: in mei, september en december. Soms zijn er ook berichten tussendoor. De circulaires hebben gevolgen voor de gemeentefinanciën. Deze gevolgen worden berekend en opgenomen in de meerjarenbegroting. Een circulaire kan leiden tot tegenvallers of meevallers. De verschillen zijn soms groot. De nieuwe financieringssystematiek vanaf 2025 moet zorgen voor meer stabiliteit, maar lijkt door de huidige relatief hoge inflatiecijfers wel nadelig te zijn voor gemeenten.

Bestaande dekking
Bij de berekeningen van de AU wordt uitgegaan van actuele basisgegevens.
De omvang van de algemene uitkering loopt gelijk met de ontwikkeling van de uitgaven van de verschillende ministeries. Als sprake is van financiële tegenvallers op de korte termijn, is het voor de gemeente moeilijker om nog met oplossingen te komen. Bij financiële tegenvallers op de lange termijn is dit beter mogelijk. Daarom houden wij in het weerstandsvermogen rekening met een bedrag om dit risico (voor de korte termijn) af te dekken.

Kwantificeren (rest)risico
Wij gaan uit van een bedrag van afgerond € 2,8 mln. Dit is ongeveer 2% van de recente algemene uitkering.

Sociaal Domein (SD) / Open-einde regelingen

Toelichting

Participatiewet (BUIG)
De BUIG-raming gaat uit van een voortzetting van de dalende trend in het bijstandsbestand van de afgelopen jaren en van het meest recente aandeel van Kerkrade in het macrobudget. Zoals bij elke raming is het onzeker of deze ontwikkelingen zich in de praktijk doorzetten. Daarnaast rekent de begroting met lagere BUIG-lasten door de Parkstadwet (Wbmgp). Omdat er nog geen praktijkervaring is met de wet, kan deze besparing anders uitvallen.

Wmo (Hulp bij Huishouden)
Voor Hulp bij Huishouden is tot en met 2028 enkel rekening gehouden met het voorlopige indexeringspercentage voor 2027 van 3,59%. Verder wordt er wat betreft Hulp bij Huishouden gerekend met een volumedaling van 1,5% per jaar. Dit is een prognose, gebaseerd op de resultaten van voorgaande jaren. Het is onzeker of deze daling zich in de praktijk in dezelfde mate voortzet. Het mogelijke effect van het voornemen van het Rijk om Hulp bij Huishouden vanaf 2029 uit de Wmo te halen compenseert de indexeringen vanaf 2029. Ontwikkelingen op dit vlak zullen nauwgezet worden gevolgd.

Jeugdhulp
Ook voor Jeugdhulp is tot en met 2028 enkel rekening gehouden met het voorlopige indexeringspercentage voor 2027 van 3,59%. Met eventuele verdere wijzigingen in taken, werkzaamheden en prijsafspraken is geen rekening gehouden.

Bestaande dekking
Bij de overgang van de taken van het Rijk naar de gemeente was de aandacht vooral gericht op het laten doorgaan van de zorg. Nu de taken al meerdere jaren bij de gemeente liggen, is de focus gericht op het beheersen van de uitgaven.

Kwantificering (rest)risico
Schommelingen aan zowel de inkomsten- als uitgavenkant zullen blijven. Op basis van de gegevens van de afgelopen jaren in samenhang met de gestegen uitgaven, en de beschikbare buffer voor schommelingen in verband met open-einde regelingen (€ 1,5 mln.) houden wij rekening met een risico van afgerond € 1,2 mln.

Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade (OBK)

Toelichting
Het grondbeleid volgt het ruimtelijk beleid en richt zich daarmee op het ontwikkelingsprogramma woningbouw en op het ontwikkelingsprogramma bedrijventerreinen. De resultaten van het Grondbedrijf betreffen de winsten en verliezen uit grondexploitaties. In de periode 2026-2030 zijn voor een bedrag van ongeveer € 0,25 mln. aan resultaten te realiseren. Hier kunnen bepaalde risico's zijn. Er kan sprake zijn van tegenvallers aan de inkomstenkant maar ook aan de uitgavenkant. Een toelichting op de risico's van de grondexploitatie staat in de paragraaf grondbeleid.

Bestaande dekking
Het bedrag van de algemene reserve OBK is apart betrokken bij de weerstandscapaciteit. De reserve grondexploitatie OBK (=werkreserve grondbedrijf) is onder andere bedoeld voor verliezen uit de grondexploitaties. Het saldo wordt eind 2030 geschat op ongeveer € 4,01 mln. Hiervan is ca. € 2,38 mln. bestemd voor het dekken van verliezen uit herstructureringsprojecten in de periode 2027-2030. Daarmee is in het verloop van de reserve nog geen rekening gehouden, omdat die projecten in

voorbereiding zijn en de te verwachten verliezen nog niet kunnen worden ingeschat. Daarnaast verwacht de gemeente dat over de resultaten uit grondexploitatie in de jaren 2025 en verder vennootschapsbelasting moet worden betaald. De aangifte voor 2025 is in voorbereiding. De hoogte van de te betalen belasting kan nog niet worden ingeschat. De verschuldigde vennootschapsbelasting zal ten laste worden gebracht van de reserve grondexploitatie OBK. Voor elke grondexploitatie worden overeenkomsten gesloten. Eerst wordt hiervoor onderzocht wat de financiële effecten zijn. Daar waar mogelijk, worden de risico's van een grondexploitatie zoveel mogelijk neergelegd bij de andere partij. De ontwikkelingen worden de hele tijd in de gaten gehouden. Wanneer een risico onverwacht werkelijkheid wordt, worden er maatregelen genomen of voorstellen gedaan om de effecten van het risico te verkleinen.

Kwantificering (rest)risico
Als de resultaten grondexploitatie tegenvallen, dan wordt de werkreserve OBK niet of minder of minder snel aangevuld. Met het geschatte saldo van de reserve is dan nog een goede buffer beschikbaar voor de resterende risico's. Gelet op deze ruimte wordt het restrisico berekend op € 0.

Parkstad Limburg Stadion (PLS)/ Roda JC Kerkrade

Toelichting
Gemeente Kerkrade had eind 2025 nog een langdurende vordering van ongeveer € 18,2 mln. op Holding Stadion Kerkrade BV. Of het geld binnenkomt, is afhankelijk van het betalen van de huur voor het PLS door Roda JC. Het monitoren en waar mogelijk verkleinen van dit risico heeft de aandacht.

Met het raadsbesluit van 12 juli 2023 is een nieuwe richting gekozen in samenhang met de ontwikkeling 'Kaalheide Bruist / ontwikkeling sportpark Kaalheide'. Dit moet leiden tot een afname van het huidige risicoprofiel, waarbij de inbaarheid van de lening veel minder afhankelijk wordt van één huurder (Roda JC). Middels een raadsinformatiebrief van 28 augustus 2026 is de raad geïnformeerd over het bericht van Stichting Bruis en dat samen met de overige partners onderzocht wordt wat opties en vervolgstappen zijn. In afwachting van de feitelijke ontwikkelingen handhaven wij vooralsnog de risico-inschatting. Deze blijft dan gebaseerd op de situatie dat voor een leeg stadion (een) nieuwe huurder(s) of een nieuwe bestemming moet wordt gezocht. Dat kost tijd. Vanuit het toezichtkader kan hiervoor een periode van vier jaren worden uitgetrokken. Pas wanneer in die periode geen zicht is op een oplossing, komt een afboeking van de vordering in beeld. Dit is het slechtste (worst case) scenario.

Bestaande dekking
Roda ontvangt (o.a.) mediagelden. Via een zogenaamde 'akte van cessie' worden de door Roda te betalen bedragen vanaf 1 juli 2025 rechtstreeks overmaakt door de Coöperatie Eerste Divisie (CED) aan Stadion/Gemeente Kerkrade, voorheen door de KNVB. Er blijft echter sprake van onzekerheden. Er zijn geen achterstanden. Ook is in de begroting rekening gehouden met de kosten van onderhoud. Als het stadion tijdelijk leegstaat, kan dit mogelijk op een lager niveau gebeuren.

Kwantificering (rest)risico
De kans dat moet worden overgegaan tot afboeking van de vordering is niet onderbouwd in te schatten. De nieuwe ontwikkeling kan deze kans verkleinen. Als het stadion leeg zou komen te staan moet PLS/de gemeente de eigenaarslasten betalen, mist de gemeente de rentevergoeding, zal ook een deel van de gebruikerslasten door de gemeente moeten worden betaald en ontstaat er extra druk op de financieringslasten. Vooralsnog blijven wij uitgaan van een bedrag van in totaal afgerond € 1,6 mln. voor dit risico, om deze kosten gedurende de genoemde periode van vier jaren te dekken. Afhankelijk van de feitelijke ontwikkelingen de komende jaren zal dit risico steeds opnieuw worden beoordeeld en zonodig bijgesteld worden.
Beheer kapitaalgoederen

Toelichting
Voorbeelden van de kapitaalgoederen zijn wegen, riolering, groen, gebouwen, verlichting en civieltechnische kunstwerken. Deze kapitaalgoederen moeten onderhouden worden op een bepaald niveau. De kosten van riolen zijn deel van het riooltarief. Deze kosten zijn geen risico voor de begroting. Voor het onderhoud van de overige kapitaalgoederen is ongeveer € 6,3 mln. in de begroting opgenomen. Voorbeelden van risico's zijn een onderhoudsachterstand, incidentele schade door storm of toenemende kosten door uitbreiding van het aantal of omvang van kapitaalgoederen.

Bestaande dekking
In beheerplannen worden afspraken gemaakt over het niveau van onderhoud. Ook wordt rekening gehouden met de kosten hiervan. Deze kosten zijn opgenomen in de begroting. Dit kan zijn in de exploitatie, het investeringsprogramma of via de inzet van reserves.
Daarnaast werkt de gemeente aan het verkleinen van gemeentelijke vastgoedportefeuille. Dit kan zijn door sloop of verkoop. De aandacht gaat naar strategisch vastgoed. Aan niet-strategisch vastgoed wordt alleen onderhoud uitgevoerd dat echt niet uitgesteld kan worden. Onderhoud vindt vaak plaats op basis van inspecties en rekening houdend met ontwikkelingen in de directe omgeving (efficiency). Ook met eventuele sloopkosten wordt in de begroting rekening gehouden. Na sloop kan het zijn dat de nieuwe plek ergens anders voor gebruikt wordt dat geld oplevert. De kosten van de sloop vallen dan weg tegen de nieuwe inkomsten. Jaarlijks wordt de boekwaarde van het vastgoed vergeleken met de waarde daarvan. Er wordt dan nagegaan of de boekwaarde niet te hoog is.

Kwantificering (rest)risico
Voor het opvangen van de risico's wordt rekening gehouden met een bedrag van afgerond € 1,3 mln. Dit is ongeveer 25% van het budget voor het jaarlijks onderhoud van de kapitaalgoederen exclusief de riolen.

<u>Algemeen</u>

Toelichting
In de gemeente zijn nog verschillende andere risico's. Van die risico's is het lastig in te schatten wat het financieel effect kan zijn en ook de kans op dat het risico gebeurt. Om niet aan deze risico's voorbij te gaan wordt een stelpost bepaald.

Voorbeelden van deze risico's zijn de gevolgen van wetswijzigingen, de ontwikkelingen in Specifieke Uitkeringen (SPUK's), rechterlijke uitspraken, privacy-incidenten of de gevolgen van de voortdurende oorlog in de Oekraïne en nu ook in het Midden-Oosten met effecten op de economische ontwikkeling. Een recessie kan bijvoorbeeld effect hebben op gemeentelijke projecten en op te betalen uitkeringen. De eventuele effecten hiervan zijn nu onmogelijk te bepalen.

Bestaande dekking
Het kan zijn dat kosten hoger uitvallen dan gedacht of minder opbrengsten gehaald worden. Binnen de gemeente is hier doorlopend aandacht voor. Ook worden maatregelen genomen om de kansen op of gevolgen van risico's te verkleinen.

Kwantificering (rest)risico
Voor het weerstandsvermogen wordt uitgegaan van € 1,9 mln. Rekening houdend met de bedragen die al meegenomen zijn in het weerstandsvermogen voor de algemene uitkering, het sociaal domein, het OBK, het beheer van kapitaalgoederen en de kostenneutraliteit van afval en riool, is dit ongeveer 2% van het resterende bedrag aan gemeentelijke lasten per jaar plus 2% van het resterende bedrag aan gemeentelijke baten per jaar (exclusief reserves).

d. Diverse kengetallen

Op landelijk niveau zijn vijf kengetallen benoemd om de financiële positie van gemeenten beter weer te geven en te kunnen vergelijken. Deze worden hierna uitgewerkt.

Kengetallen *Ultimo jaar in %*		2025 REK	2026 BEGR	2027 BEGR	2028 BEGR	2029 BEGR	2030 BEGR
1a	Netto schuldquote	65,0	82,6	83,3	90,5	91,3	88,8
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	52,4	69,1	71,0	78,2	79,5	77,2
2	Solvabiliteitsratio	26,0	21,9	21,3	20,1	19,8	20,7
3	Grondexploitatie	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4	Structurele exploitatieruimte	1,0	0,1	0,5	-1,5	-0,5	0,4
5	Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden	100	95,1	*	*	*	*

** Nog niet bekend. In de raad van december 2026 worden alle tarieven 2027 vastgesteld op basis van de dan bekende ontwikkelingen. Deze worden vervolgens afgezet tegen de landelijke cijfers.*

Nadere toelichting op de financiële kengetallen:

- *Kengetal 1a en 1b* weerspiegelen het niveau van de schuldenlast van de gemeente t.o.v. de eigen middelen.
- *Kengetal 2* geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is (ineens) aan haar financiële verplichtingen te voldoen.
- *Kengetal 3* geeft inzicht in de boekwaarde van de voorraden grond die nog moet worden terugverdiend door toekomstige verkopen.
- *Kengetal 4* geeft inzicht in de verhouding van de structurele baten versus de structurele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel.
- *Kengetal 5* geeft inzicht in de ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, gerelateerd aan de totale gemiddelde woonlasten. De formule gaat uit van de gemiddelde woonlasten jaar t, gedeeld door de gemiddelde woonlasten van jaar t-1. Dat kan een enigszins vertekend beeld geven. De landelijke tendens is dat de gemiddelde woonlasten stijgen.

Het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK) dat de provincie hanteert voor het toezicht op gemeenten is hieronder weergegeven. Er zijn landelijk per kengetal drie categorieën benoemd, namelijk A, B, C en zgn. signaleringswaarden. Hieraan is geen absolute betekenis toegekend. In het algemeen kan worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest. Van belang is nog dat de waarden in hun onderlinge samenhang moeten worden bezien.

De GTK-waarde die overeenkomt met begroting 2027 is geel gearceerd. Omdat de belastingcapaciteit nog niet bekend is voor 2027, is hier de waarde van 2026 genomen.

Kengetallen *in %*		Cat. A	Cat. B	Cat. C
1a	Netto schuldquote	<90	90-130	> 130
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	<90	90-130	> 130
2	Solvabiliteitsratio	>50	20 - 50	< 20
3	Grondexploitatie	<20	20 - 35	> 35
4	Structurele exploitatieruimte	>0	0	< 0
5	Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshh.	<95	95 - 105	> 105

BDO, een gerenommeerd accountantskantoor, heeft een methodiek ontwikkeld waarmee per gemeente één (gewogen) rapportcijfer voor de financiële kengetallen wordt gegeven. Dit geeft een breder beeld dan enkel een vergelijking op specifieke getallen. BDO kent in die methodiek de hoogste waarde toe aan het getal solvabiliteit, daarna aan de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, gevolgd door de grondexploitatie, de structurele exploitatieruimte en de belastingcapaciteit. Als een gemeente voor alle kengetallen in categorie A valt, dan scoort de gemeente 100 van de 100 punten en daarmee een rapportcijfer "10". Als een gemeente voor alle kengetallen in categorie C valt, dan krijgt de gemeente het rapportcijfer "3".

Op basis van deze methodiek krijgt Kerkrade het rapportcijfer 7,5.

§3. Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Voor deze paragraaf zijn de volgende beleids- en beheersplannen relevant:

Beleids- en beheersplannen
Wegbeheer gemeente Kerkrade: Uitvoeringsprogramma
Watertakenplan 2020-2024
Groen; Onderhoud en beheerprogramma's (grotendeels door groepsdetachering WSP-groen)
Gebouwenbeheer (jaarlijks plan passend binnen financiële kaders)
Openbare verlichting uitvoeringsprogramma
Civieltechnische kunstwerken onderhoud op basis van inspecties
Speelvoorzieningen regulier onderhoud

De gemeente is verantwoordelijk voor een goed onderhoud en beheer van de openbare ruimte. In die openbare ruimte vinden we de zogenaamde 'kapitaalgoederen' die samen de infrastructuur vormen. Voorbeelden daarvan zijn de wegen, het openbaar groen, riolen, bruggen, tunnels en de openbare verlichting.

De wegen werken als aders voor het vervoer van mensen en goederen. Riolen zorgen voor het transport van afvalwater en het openbaar groen (bijvoorbeeld de bomen langs straten en in parken) zorgt voor voldoende zuurstof. Bruggen en tunnels vormen als gewrichten belangrijke verbindingen voor het verkeer.
De gemeente moet de infrastructuur als een goede 'huisvader' onderhouden zodat deze veilig en duurzaam (beter voor het milieu) kan worden gebruikt. Dat is in het belang van onze inwoners, bezoekers en bedrijven. Een vitale (gezonde) stad kan niet zonder een vitale infrastructuur.

Jaarlijks wordt het uitvoeringsplan voor wegen geactualiseerd. In 2027 zal het Watertakenplan in Parkstadverband worden geactualiseerd.

In deze paragraaf komen de belangrijkste onderdelen aan de orde.

Klimaat en weer

De afgelopen jaren hebben het klimaat en het weer het onderhoud van de kapitaalgoederen beïnvloed. In de jaren 2021 tot en met 2024 zijn we in de zomermaanden geconfronteerd met ernstige wateroverlast. Voorgestelde maatregelen in het kader van het voorkomen van wateroverlast hebben inmiddels hun werking bewezen. Ook in 2027 zullen aanvullende maatregelen genomen worden om verdere knelpunten op te lossen. Daarnaast worden de zomers steeds meer gekenmerkt door langdurige droogte en hoge temperaturen.
Daarnaast moet vaak extra personeel en materieel (bijvoorbeeld machines) worden ingezet. Wij verwachten dat deze zaken ook de komende jaren invloed hebben op het onderhoud en beheer.
In 2027 gaat Kerkrade door met de samenwerking met de Parkstad-gemeenten, de Provincie Limburg, het Waterschap en het WML. Onderwerpen waaraan speciale aandacht gegeven moet worden zijn:

- Klimaatadaptatie (hoe passen wij onze stad zo goed mogelijk aan, aan het veranderende klimaat);
- Wateroverlast
- Droogte;
- Extreme warmte (hittestress);
- Duurzaamheid (hoe gaan we goed om met onze natuur);
- Ruimtelijke ordening (hoe delen we onze ruimte in).

Zowel de portefeuilles Openbare Ruimte alsook de portefeuille Duurzaamheid zijn hierbij nauw betrokken.

a. Wegen

Beleid en uitvoering

In Kerkrade hebben we ruim 200 km aan wegen en straten. Dat zijn hoofdwegen zoals de Kaalheidersteenweg en woonstraten zoals de Van Beethovenstraat, de Kleingraverstraat of de Anselderlaan. Ook zijn er nog speciale gebieden zoals het centrum en de bedrijventerreinen.

Het is de taak van de gemeente Kerkrade om de wegen en straten in orde te houden. Dan kunnen de burgers er veilig gebruik van maken. Daarmee houden we Kerkrade bereikbaar voor iedereen. De gemeente kijkt niet alleen of een weg “mooi” is, maar vooral of een weg vlak is en of het regenwater goed kan weglopen. De gemeente maakt gebruik van een geautomatiseerd systeem, het wegbeheersysteem. Met informatie uit dat systeem wordt een beheerplan gemaakt. Het huidige beheerplan Wegen heeft een looptijd van 2023 tot en met 2028 en is daarmee actueel. Het college wordt periodiek geïnformeerd over de voortgang. Elke twee jaar worden de wegen geïnspecteerd. De planning en prioritering zijn afgestemd op de uitkomsten van inspecties, waarbij vervolgens rekening wordt gehouden met de beschikbare middelen. Bij het onderhoud van de wegen worden ook kleine problemen verholpen, bijvoorbeeld gaten in de weg. Wanneer de kwaliteit van een weg onvoldoende is, kan worden overgegaan tot reconstructie. Een reconstructie kan soms ook nodig zijn als een weg nog goed is, bijvoorbeeld als er een probleem is met het verkeer. Meer informatie hierover staat in programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat.

Budgetten

Voor onderhoud van wegen, trottoirs en pleinen, asfalt en wegmarkeringen is in 2027 € 895.100 beschikbaar. Het jaarlijkse onderhoud loopt via de exploitatie. Het vernieuwen van asfalt verloopt via het investeringsprogramma. Voor 2027 is er € 4.200.000 beschikbaar in het investeringsprogramma, vanaf 2028 structureel € 4.500.000.

Risico's
Een punt van aandacht blijft de gewenste kwaliteit van de wegen en het geld dat voor het onderhoud en reconstructie beschikbaar is. Omdat Kerkrade vrij oude wegen heeft en we niet overal tegelijk kunnen werken, moet er gekozen worden waar wel en waar niet gewerkt wordt. Er is op dit moment geen sprake van achterstallig onderhoud. Het onderhoud richt zich op het aanpakken van de ergste schade. Het totaal aan onderhoud neemt wel toe en het kwaliteitsniveau neemt langzaam af. Jaarlijks wordt bezien of aanvullende inhaalslagen mogelijk zijn.

Het werk aan de weg wordt steeds duurder als gevolg van ontwikkelingen waar de gemeente zelf geen invloed op heeft. Zo zijn er steeds meer wetten waar rekening mee gehouden moet worden en is er een tol ingevoerd op transport. Daarnaast moeten er dure onderzoeken voor het milieu worden gedaan. Maar ook de bouwstoffen worden steeds duurder. Daarnaast hebben de oorlogen in Iran en de Oekraïne gevolgen voor brandstofprijzen en prijzen van onder meer asfalt. Dit zal de komende jaren mogelijk nog toenemen.

Tenslotte is het belangrijk om te vermelden dat wegen en riolen nauw met elkaar samenhangen. Bij werkzaamheden aan wegen wordt daarom vaak tegelijkertijd aan het riool gewerkt. Als er meer geld beschikbaar is voor wegen, kunnen meer wegen worden vervangen. Dit leidt ook tot een grotere onderhouds- en investeringsopgave voor de riolering. Meer informatie hierover staat in §3 Onderhoud kapitaalgoederen, onderdeel b. Riolering en water.

b. Riolering en water

Beleid en uitvoering
Het beleid op het gebied van de riolering is vastgelegd in het Watertakenplan 2020-2024. Dit plan is door het college vastgesteld en wordt jaarlijks geëvalueerd en verlengd. Het plan is daarmee actueel. Samen met de andere Parkstagemeenten wordt momenteel een nieuw watertakenplan opgesteld waarbij ook meer aandacht is voor het veranderende klimaat. Het plan wordt opgeleverd in 2027 en zal wederom een looptijd van 4 of 5 jaar hebben.

Instandhouding riolering
Het afvoeren van vuilwater (rioolwater) is belangrijk voor de volksgezondheid omdat dit ziekten voorkomt. Regenwater moet worden afgevoerd om overstromingen te voorkomen. Het buizenstelsel en de afvoerkanalen die hiervoor in de grond liggen moeten goed onderhouden worden. Elk jaar worden buizen en afvoerkanalen daarom schoongemaakt, vervangen en gerepareerd.

Waterkwaliteit oppervlaktewater
In het watertakenplan 2020 – 2024 staat dat de gemeente moet voldoen aan de basisinspanning. In de basisinspanning is bepaald hoeveel vuilwater via het vuilwaterriool in het oppervlaktewater terecht mag komen. Dit kan gebeuren als grote hoeveelheden regenwater in het vuilwaterriool terechtkomen. Hierdoor loopt het vuilwaterriool over, waardoor het water terecht komt in het oppervlaktewater. Enkele delen van Haanrade en Eygelshoven voldoen nog niet geheel aan de eisen van de basisinspanning. In 2026 is het basisrioleringsplan opgeleverd. In dit plan is het hydraulisch functioneren van het rioolstelsel doorgerekend bij diverse regenbuien. Dit zijn zowel langdurige als kortstondige zeer hevige buien. Uit deze berekeningen volgt welke de meest efficiënte maar ook uitvoerbare maatregelen zullen zijn om aan de basisinspanning te voldoen. De werkzaamheden zullen in 2027 worden voorbereid.

De gemeente Kerkrade moet ook voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Deze richtlijn stelt strengere eisen aan de waterkwaliteit van de kleinere beken. Met name overstorten op de Vloedgraaf en Anstelerbeek zullen moeten worden verminderd. De gemeente Kerkrade verwacht dat

de herstructurering van wijken leiden tot een kleiner verhard oppervlak en dat de daardoor vrijgekomen ruimte benut kan worden om water te bergen. Bij de aanleg van de buitenring is in dit kader een perceel aan de Krichelbergsweg verworven om een zogenaamde groene buffer naast het bestaande bergbezinkbassin te kunnen aanleggen. De aanleg van deze buffer is voor 2028 voorzien.

In 2019 is de stimuleringsregeling ''afkoppelen verhard oppervlak'' van start gegaan. Inwoners worden zo gestimuleerd het regenwater op eigen erf te houden door te infiltreren. Ook voor 2027 wordt deze regeling gecontinueerd waarmee op deze wijze ook de belasting op de riolering verminderd. Jaarlijks wordt het Watertakenplan geëvalueerd en wordt berekend welke gevolgen de kosten van het onderhoud van de riolering en waterlopen hebben voor de rioolheffing die de burger moet gaan betalen.

Waterkwantiteit regenwater

Als gevolg van een veranderend klimaat vallen er steeds zwaardere regenbuien. De ernstige wateroverlast in 2021 staat nog altijd in ons geheugen gegrift. Maar ook in juni 2023 vielen wederom buien die plaatselijk tot grote overlast hebben geleid. Op 2 mei en 1 juni 2024 vielen weer buien waar plaatselijk meer dan 60 mm neerslag viel. Volgens de geldende regenreeksen zijn dat buien die maar 1 keer in de 100 jaar vallen.

2025 was een bijzonder nat jaar met ongeveer 1.200 mm neerslag ten opzichte van normaal 800 mm, maar het noodweer is ons bespaard gebleven. 2026 is daarentegen extreem droog verlopen en ondanks de extreme hitte hebben er geen extreme buien plaatsgevonden. Op tal van plekken worden in de komende periode aanpassingen aan de infrastructuur uitgevoerd om de loop van het water te reguleren en waar mogelijk tijdelijk vast te houden in aan te leggen bergingen. De komende jaren zullen eveneens in samenwerking met het Waterschap Limburg in het kader van het project Water in Balans projecten worden uitgevoerd om wateroverlast vanuit het buitengebied in de toekomst te voorkomen.
In 2019 is de klimaatatlas Parkstad (www.parkstad.klimaatatlas.net) ook voor burgers digitaal ter beschikking gekomen. Hierop staat onder andere aangegeven welke wegen en woningen bij een bui van 60 mm per uur overlast kunnen ondervinden.

Regelmatig wordt de in 2019 geïntroduceerde campagne Waterklaar geüpdatet. Inwoners van Kerkrade worden via diverse media periodiek geïnformeerd over de mogelijkheden duurzaam met water (zowel drink- als regenwater) om te gaan.

Samenwerking Parkstad

Al in 2011 is in Parkstad een onderzoek gestart naar het antwoord op de vraag of samenwerking met betrekking tot stedelijk (afval)water voordelen oplevert. In 2013 hebben de colleges in Parkstad een intentieverklaring ondertekend om op diverse onderdelen in de waterketen te gaan samenwerken. Het meest concrete project is het gezamenlijk uitvoeren van reliningsprojecten onder regie van de gemeente Kerkrade. Voor het uitvoeren van hydraulische berekeningen is in 2017 een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de gemeenten Heerlen, Landgraaf, Voerendaal en Nuth om de gemeente Heerlen deze berekeningen te laten uitvoeren. Deze samenwerking is op 31 december 2025 vanwege personele en financiële problemen door de gemeente Heerlen beëindigd. Er wordt momenteel onderzocht hoe en op welke manier we hydraulische berekeningen laten uitvoeren.

Daarnaast worden de gemeenten bij toerbeurt ambtelijk vertegenwoordigd in diverse overleggroepen zodat niet van iedere gemeente een deelnemer vereist is. Collegenota’s worden gezamenlijk voorbereid om de werkdruk te verminderen.

Budgetten
Voor het onderhoud van de riolering en waterlopen is in 2027 € 1.349.000 beschikbaar. Bij de evaluatie van het watertakenplan in het 4e kwartaal van 2026 wordt het investeringsprogramma jaarlijks geactualiseerd. Voor 2027 en 2028 is vanuit het investeringsprogramma jaarlijks € 2.900.000 beschikbaar. Voor 2029 en 2030 wordt jaarlijks € 2.500.000 beschikbaar gesteld.

Het plan is financieel vertaald in de begroting en de meerjarenraming. Het onderhoud van de riolering wordt bekostigd vanuit de exploitatie. Hierbij wordt gewerkt met een kostendekkingsplan met een financiële doorkijk van 40 jaar, gebaseerd op prognoses. De voorziening dient gedurende deze periode toereikend te blijven en mag niet negatief worden.

Risico's
Door de verandering van het klimaat zullen er extra maatregelen noodzakelijk zijn in zowel het vasthouden van water in droge periodes en het voorkomen van wateroverlast bij hevige neerslag.Ter uitvoering van deze maatregelen heeft het Rijk ook sinds 2023 diverse subsidieregelingen opengesteld. Op basis van de meest recente inspecties kan worden geconcludeerd dat het kwaliteitsniveau van de riolering goed is. Er is op dit moment geen sprake van achterstallig onderhoud.

c. Groen

Beleid en uitvoering
De groenvoorzieningen zijn de longen van de stad. Goed onderhoud is daarom belangrijk. We willen de bestaande groengebieden duurzaam behouden, verder uitbreiden en verbinden met het groen buitengebied aan de randen van de stad.

Het jaarlijkse onderhoud loopt via de exploitatie. Het vernieuwen van groen verloopt via het investeringsprogramma.

Het onderhoud van het openbaar groen is opgedeeld in het stedelijk groen, groen in het buitengebied en bomen. Het grootste gedeelte groenvoorzieningen in de stad en in de wijken onderhoudt de gemeente ook in 2027 met eigen medewerkers. Als gevolg van de terugloop in WSP-medewerkers wordt een gedeelte van het groenonderhoud uitbesteed aan aannemers. De keuze voor hoogwaardiger groen en meer biodiversiteit binnen nieuwe projecten zorgt ervoor dat de onderhoudskosten toenemen.

Het weghalen van (overbodige) verhardingen en vergroening van de stad wordt steeds belangrijker. De gemeente gaat samen met bewoners de komende jaren hiermee aan de slag. Voorbeelden hiervan zijn Steenbreek en meedoen aan het NK Tegelwippen.

Met de visie en Aanvalsplan centrum 2024 ligt er een integrale gebiedsgerichte aanpak die de sleutel vormt voor een vitaal, leefbaar en toekomstbestendig centrum van Kerkrade. Onlosmakelijk onderdeel hiervan is de kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte, met meer groen in en rond het kernwinkelgebied en met groene verbindingen naar onder andere het stadspark en andere ontmoetingsplekken. Vanuit de Rijksubsidie Impulsaanpak Winkelgebieden 2024 zijn hiervoor de komende jaren financiële middelen beschikbaar gekomen.

Inmiddels heeft er al een flinke vergroening plaatsgevonden met extra groen/boombakken in het centrum. De komende jaren zullen de overige winkel- en aanloopstraten een verdere groenmetamorfose ondergaan.

Het college blijft dan ook investeren in de kwaliteit en de veiligheid om bestaande volwassen bomen te behouden en in het planten van nieuwe bomen (vergroening). Daarbij zal de vuistregel van “3-30-300” (aanwezigheid van groen) zoveel als mogelijk worden toegepast. Deze houdt in dat uiteindelijk vanuit iedere woning minimaal 3 volwassen bomen zijn te zien, minstens 30% van de buurt bestaat uit boomkronen die zorgen voor schaduw en op maximaal 300 meter een park of bos is voor natuurlijke verkoeling. De Kerkraadse Levensbomenbossen, die worden aangeplant in nauwe samenwerking met onze inwoners, zijn daarvan goede voorbeelden.

De bosgebieden in Kerkrade worden in samenwerking onderhouden door een bedrijf (Bosgroep Zuid-Nederland). Bij het onderhouden van onze bosgebieden is door de bosgroep geconstateerd dat steeds meer noodzakelijke werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden. Deze noodzakelijke werkzaamheden zijn in beeld gebracht en worden uitgevoerd.

Budgetten
Voor de groenteams van WSP is in 2027 € 1.079.600 beschikbaar. Voor zaaigoed, inboet, uitbesteed groen, bos- en bomenbeheer en onderhoud bermen straatbomen en het maaien van gazons is in de begroting voor 2027 ruim € 1.000.000 opgenomen. In het investeringsprogramma is voor openbaar groen structureel € 625.000 geraamd.

Risico’s
De risico’s voor het openbaar groen worden met name veroorzaakt door de steeds extremere weersomstandigheden. Zo leiden zowel langdurige hitte/droogte als wateroverlast tot grote schade aan beplanting en aan bomen. Op basis van de meest recente inspecties kan worden geconcludeerd dat het kwaliteitsniveau van het openbaar groen redelijk tot goed is. Het onderhoud wordt afgestemd op de beschikbare middelen. Er is op dit moment geen sprake van achterstallig onderhoud.

d. Gebouwen

Beleid en uitvoering
De gemeente Kerkrade bezit momenteel 153 gebouwen. Deze panden worden onder meer gebruikt door de gemeente zelf, diverse (sport)verenigingen, stichtingen en scholen. Ook heeft de gemeente gebouwen voor toerisme, recreatie en cultuur zoals Schacht Nulland, Botanische Tuin Kerkrade, Kasteel Erenstein, Rodahal, HuB (theater en bibliotheek), Vie (zwembad en sporthal) een muziekschool en speeltuinen. Tevens beschikt de gemeente over accommodaties die van groot belang zijn in een wijk, zoals ’t Westhoes, ‘t Sjevemethoes en het Flexiforum I en II. Deze accommodaties hebben een belangrijke sociaal-maatschappelijke functie. Het zijn locaties welke fungeren als smeltkroes en hebben een belangrijke rol waar mensen elkaar ontmoeten en gezamenlijk activiteiten ontplooien.

Het maatschappelijk vastgoed is een belangrijke katalysator voor een maatschappelijke en economische structuurversterking. In een afnemend particulier initiatief kan juist door de versterking en ontwikkeling van het maatschappelijk vastgoed de leefbaarheid in wijken worden versterkt.

Naast bovengenoemde voorzieningen heeft de gemeente zes eengezinswoningen, vier woonwagens, tweeëndertig woonwagenstandplaatsen, drie parkeergarages en een winkelpassage in bezit.

In het kader van de toekomstige wijk- en gebiedsontwikkelingen zijn intussen een 45-tal gebouwen/ panden aangekocht welke voor de tijdelijkheid eveneens deel uitmaken van de gemeente vastgoedportefeuille.

Onderhoud
Binnen de gemeentelijke vastgoedportefeuille/ objecten wordt een onderverdeling gemaakt in strategisch en niet-strategisch vastgoed. Objecten die specifiek worden aangemerkt als “strategisch kernvoorraad” worden als zodanig belangrijk beschouwd dat ze (op korte termijn) niet vervreemd worden. Deze dienen op een goed onderhoudsniveau te worden gehouden. De overige gebouwen staan op de nominatie om vervreemd of gesloopt te worden. Deze gebouwen worden in principe marginaal onderhouden op basis van alleen klachtenonderhoud.

Cluster Vastgoed is verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Uitgangspunt is hierbij dat de gebouwen op peil worden gehouden waarbij de uitvoering sober maar doelmatig plaatsvindt. Voorop staat dat in het kader van veiligheid te allen tijde onderhoud wordt uitgevoerd.

Daarnaast zorgt Vastgoed voor het verkopen en verhuren van grond en panden van de gemeente. Getracht wordt om leegstand zoveel mogelijk te voorkomen. Dit doen we door het slopen of verkopen of het slimmer en efficiënter gebruiken en inzetten van bestaande panden.

Op basis van een integraal inzicht in de investering - en exploitatiekosten van het gemeentelijk vastgoed wordt een transparante afweging gemaakt tussen het maatschappelijke belang en de financiële gevolgen van het in eigendom hebben van gemeentelijk vastgoed. Om het gemeentelijk vastgoed in stand te houden en in het kader van maatschappelijk belang is het belangrijk dat ook de belangen binnen het krachtenveld van de diverse Domeinen binnen de gemeenten bij elkaar komen. In deze vindt steeds integrale afstemming met Domein Burger plaats.

Net als voorgaande jaren is de lijn van een proactief vastgoedbeheer voortgezet. Dit betekent sturing op efficiënte en effectieve vastgoedvoorraad door het doorvoeren van portefeuillemanagement, met niet alleen aandacht voor technische kwaliteit van het gemeentelijk vastgoed, maar ook voor efficiency en financiën. Tevens wordt leegstand zoveel mogelijk voorkomen door tijdige afstoting (sloop c.q. verkoop) van gebouwen en efficiënter gebruik van bestaande panden. De omvang van de gemeentelijke vastgoedportefeuille wisselt bij voorgenomen gebiedsontwikkeling(en).

Voor 2027 geldt dat de verkoopactiviteiten van objecten in eigendom van de gemeente verder geïntensiveerd zullen worden. Hierbij wordt voldaan aan het gemeentelijk beleid om te komen tot het verkleinen van de gemeentelijke vastgoedportefeuille.

Als eigenaar is de gemeente Kerkrade gehouden de panden goed te beheren. De meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) is de leidraad voor het gebouwonderhoud. Met name de toepassing voor planbaar (groot) onderhoud. Planbaar onderhoud is preventief onderhoud dat planbaar is omdat deze onderhoudswerkzaamheden met een zekere frequentie periodiek terugkeren. Dit betreft dan veelal kostbare investeringen aan de buitenschil van het gebouw en/of de essentiële gebouwinstallaties. De kosten voor het onderhoud van het vastgoedbezit van de gemeente Kerkrade nemen toe in de komende jaren.

De planning en prioritering zijn afgestemd op de uitkomsten van inspecties, waarbij vervolgens rekening wordt gehouden met de beschikbare middelen.

- Immers de vastgoedportefeuille van de gemeente Kerkrade is de laatste jaren uitgebreid met een aantal nieuwe panden waarvoor een MJOP is opgesteld.
- Borging van waardebehoud van de gebouwen van de gemeente Kerkrade is een belangrijk uitgangspunt voor verantwoord gebouwbeheer.
- De wet- en regelgeving voor verduurzaming van vastgoed vereist ook voor de vastgoedportefeuille van de gemeente Kerkrade aanvullende investeringen. Met verwijzing naar het Bouwbesluit is een energielabel verplicht voor bestaande gebouwen.

Door uitbreiding van de portefeuille en nieuwe regelgeving kunnen de verplichtingen de komende jaren nog worden uitgebreid.

Daarnaast zijn een aantal gemeentelijke panden al enkele jaren functieloos, staan al geruime tijd leeg dan wel worden beheerd door professioneel leegstandbeheer. Afstoten van deze leegstaande panden leidt tot een structurele besparing op de gemeentelijke gebouwlasten. Verkoop dan wel sloop levert een jaarlijkse onderhoudsbesparing op. Verkoop leidt daarnaast tot incidentele opbrengsten en ingeval van sloop resteert nog de grondwaarde. Ook ten aanzien van de exploitatiekosten kunnen alsdan substantiële bezuinigingen worden gerealiseerd

Met bovenstaande werkwijze wordt onderscheid gemaakt tussen panden die in portefeuille blijven, panden die eventueel nog aan de portefeuille worden toegevoegd en panden die worden afgestoten. Door toepassing van deze methodiek wordt bewerkstelligd dat effectief en efficiënt gebouwbeheer is geborgd.

Gemeentelijke panden die momenteel geen kerntaak huisvesten maar wel (deels) in gebruik zijn voor een maatschappelijke functie, maken ook onderdeel uit van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Zolang deze panden in gebruik blijven dient passend onderhoud te worden uitgevoerd om risicovolle situaties te voorkomen alsmede om te voldoen aan voornoemd verantwoord vastgoedbeheer.

Door onderscheid te maken tussen onderhoudskosten (MJOP) en investeringen (verduurzaming en onderhoud van panden zonder kerntaak) wordt de invloed op de uitgaven voor gebouwbeheer inzichtelijker gemaakt.

Op basis van de meest recente inspecties kan worden geconcludeerd dat het kwaliteitsniveau van het strategisch vastgoed voldoende is. Het onderhoud wordt afgestemd op de beschikbare middelen. Het niet-strategisch vastgoed wordt sober doch doelmatig onderhouden. Er is op dit moment geen sprake van achterstallig onderhoud. Het totale onderhoud neemt toe en het kwaliteitsniveau neemt langzaam af.

<u>Belangrijke zaken voor 2027</u>

- Woonwagenzaken

Het verhuren van woningen al dan niet woonwagens en/of woonwagenstandplaatsen is niet direct de core business van een gemeente. Voor de woonwagenstandplaatsen en de woonwagens in eigendom van de gemeente is inmiddels onderzocht of de verhuur en het beheer niet kon worden uitbesteed aan een externe partij. In deze is opvolgend met Jaminck een samenwerking aangegaan. Voor 2027 geldt dat voornoemd verhuur en beheer wordt voortgezet. Voor de verhuur van woonwagens in eigendom van de gemeente alsmede de woonwagenstandplaatsen blijft de gemeente wederom met de plaatselijke woningcorporaties het gesprek omtrent een mogelijke overdracht.

Op grond van behoefteonderzoek heeft de gemeente de opgave om te voorzien in voldoende woonwagenstandplaatsen. Voor de gemeente Kerkrade geldt dat voor 2030 een 9-tal extra standplaatsen voor de verhuur dient te bieden. Hiertoe zullen gefaseerd standplaatsen worden toegevoegd.

Bij de verhuur en toewijzing wordt gebruikgemaakt van gegadigden welke staan ingeschreven op de 'Wachtlijst woonwagenstandplaatsen gemeente Kerkrade' en familiebanden.

• Duurzaamheid
Gelijk aan 2026 wordt ook voor 2027 extra budget vrijgemaakt om ten behoeve van de gebouwen niet alleen 1-op-1 vervanging toe te passen, maar ook te kijken naar duurzamere toepassingen. Met name voor het verduurzamen van kapitaalgoederen.
Zoals we in de afgelopen jaren o.a. de Hammolenweg (met behulp van de nodige subsidies) hebben verduurzaamd zullen ook vervolgstappen moeten worden genomen. Om ons vastgoed klaar te stomen voor de toekomst.
Vervolgens is er ook de wettelijke GACS-verplichting (Gebouwautomatiserings- en controlesysteem) in Nederland voor utiliteitsgebouwen met een verwarmings- of koelsysteem met een vermogen van meer dan 290 kW. Dit is het permanent registreren, analyseren en optimaliseren van het energieverbruik van technische bouwsystemen. Het systeem moet rendementsverlies en storingen automatisch opsporen en melden. Wat dus bevorderlijk is voor de duurzaamheid. Hiervoor ook budget vrijmaken.

• Speeltuinen
Voor het begrotingsjaar 2027 dient het exploitatiebudget voor de speeltuinen te worden verhoogd. Momenteel wordt het exploitatiebudget gebruikt door het Wijkbeheer om de speeltoestellen en speelvoorzieningen te onderhouden/te upgraden. Cluster Vastgoed is verantwoordelijk voor een 7 tal speeltuinopstallen en benodigd extra budgettering voor het verhelpen van klachtenonderhoud aan de opstallen onder andere het spoedig herstellen van lekkages aan boilers, lekkende tapkranen en leidingwerk, verhelpen van eventuele lekkages aan daken en partieel herstellen van hang- en sluitwerk en/of overige herstelwerkzaamheden.

Kosten/Baten
De kosten voor het beheren en onderhouden van onze gebouwen wordt uit het zogenaamde exploitatiebudget betaald. Voor 2027 is hiervoor ruim € 2.500.000 beschikbaar. Het bedrag bestaat daarnaast uit kosten voor OZB, energie-, service- en schoonmaak. De huuropbrengsten worden hierin meegenomen. In de meerjarenbegroting zijn de uitgaven meegenomen die nodig zijn.

Voor 2027 is het beschikbare investeringsvolume Gebouwen € 1.300.000 om jaarlijks onderhoud te kunnen uitvoeren aan de strategische panden van de gemeente.

De baten/opbrengst van de verkoop van onroerende goederen worden aan de reserve gebouwen toegevoegd. Het saldo van deze reserve bedraagt per 1-1-2026 € 705.818.

Uit de reserve wordt er ook jaarlijks aan de hand van een jaarplan een bijdrage beschikbaar gesteld. Om op lange termijn adequaat onderhoud aan gemeentelijke panden te kunnen uitvoeren is het noodzakelijk dat de reserve op peil blijft (middels opbrengsten van verkopen dan wel jaarlijkse dotaties).

Tot slot is voor de verdere realisatie van het Martin Buber in 2027 € 4.500.000 en in 2028 € 1.000.000 begroot.

e. Openbare verlichting

Beleid en uitvoering

Met de openbare verlichting bedoelen we de verlichting die nodig is om de openbare ruimte (zoals de straten) ‘s avonds en ’s nachts te verlichten. Mensen zijn hierdoor op straat goed zichtbaar en kunnen veilig over straat. Het verkeer kan veilig door de straten rijden.

Het beleidsplan voor de openbare verlichting heeft een looptijd van 2022 tot en met 2030 en is vastgesteld door het college. Het plan is actueel. De planning en prioritering zijn afgestemd op de uitkomsten van inspecties, waarbij vervolgens rekening wordt gehouden met de beschikbare middelen.

Voor de komende jaren ligt de focus op de vervanging van Fluorescentielampen (PL), als gevolg van een besluit van de Europese Commissie om vanaf 2023 deze lampen niet meer te produceren, omdat zich in deze lampen schadelijke stoffen bevinden die na het einde van de levensduur van de lamp verwerkt moeten worden. In nieuwe armaturen zit LED-verlichting in plaats van lampen. LED-verlichting verbruikt minder energie dan de oude verlichting met lampen. Op deze wijze wordt bij het beheer en onderhoud van de openbare verlichting een bijdrage geleverd aan het beleid op het gebied van zowel (verkeers-) veiligheid alsook duurzaamheid.

Het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting is wisselend. De afgelopen jaren is 60% van de armaturen vervangen. De masten worden vervangen op basis van inspecties. Over het algemeen is de kwaliteit van de masten is functioneel. Er is op dit moment geen sprake van achterstallig onderhoud.

Budgetten

Voor de energie- en transportkosten van de openbare verlichting is in 2027 € 335.100 beschikbaar. Voor het onderhoud is € 420.000 beschikbaar. Door de energiecrisis zijn de kosten het afgelopen jaar fors gestegen. Voor incidentele vervanging van lichtmasten en armaturen is in 2027 € 47.000 beschikbaar. Vanaf 2027 is er in het investeringsprogramma jaarlijks € 300.000 beschikbaar voor het vervangen van lichtmasten en armaturen.

Risico’s

Uit inspecties kan blijken dat oude lichtmasten direct moeten worden verwijderd, omdat de toestand van de lichtmast te slecht is om deze te laten staan.

f. Civieltechnische kunstwerken

Beleid en uitvoering
Met civieltechnische kunstwerken bedoelen we constructies zoals bruggen, tunnels, keerwanden, steigers en duikers. In Kerkrade zijn er ongeveer 240 civieltechnische kunstwerken, variërend van groot tot klein en van een eenvoudige houten brug tot complexe bruggen van (voorgespannen) beton. Daarnaast beheert de gemeente Kerkrade ook nog objecten zoals trappen en geleiderails.

De gemeente Kerkrade heeft als taak dat deze kunstwerken en objecten veilig blijven functioneren. Dat geldt voor het gebruik door burgers en verkeer, maar ook voor bijvoorbeeld een veilige waterdoorvoer daar waar nodig.

De enorme afwisseling in afmetingen en materialen maakt het beheer lastig. Een kleine houten brug zal meer en intensiever onderhoud nodig hebben dan bijvoorbeeld een betonnen brug. Als echter een betonnen brug groot onderhoud nodig heeft dan lopen de kosten snel hoog op. De gemeente bewaakt de situatie van de kunstwerken en objecten door deze regelmatig te inspecteren. Op basis van deze inspecties kan ieder jaar het onderhoud worden bepaald en kan er gekeken worden hoeveel geld er moet worden uitgegeven. De benodigde financiële middelen kunnen van jaar tot jaar verschillen. Vanwege de veiligheid en het blijven functioneren van de kunstwerken zijn er duidelijke regels over de minimale kwaliteit die een kunstwerk moet hebben. Op dit moment is de kwaliteit van de kunstwerken redelijk.

In 2024 heeft een herinventarisatie plaatsgevonden van de kunstwerken en objecten. Ten opzichte van eerdere jaren is het areaal uitgebreid. Dit komt met name door nieuwe aanleg (o.a. Vie en Super Local), overdracht in het kader van de Buitenring Parkstad en door aankoop (o.a. het terrein van het ziekenhuis t.b.v. het Martin Buber). Daarnaast zijn nu alle trappen (ook die in de wandelgebieden) in beeld gebracht. Met name deze trappen hebben de laatste jaren weinig tot geen aandacht gehad.

Tot slot vormen de kunstwerken meestal een oplossing voor een knelpunt. Zonder bijvoorbeeld de brug over de Worm in de Merksteinstraat is de Worm daar niet te passeren en moet verkeer zeer lange omwegen maken.

In 2025 is een nieuw beheerplan voor kunstwerken en objecten opgesteld. De basis daarvoor is gelegd met de herinventarisatie. Het beheerplan is vastgesteld door het college en heeft een looptijd van 2025 tot en met 2030. Op basis van de inspectieresultaten en het beheerplan is een financieel overzicht opgesteld.

Budgetten
Voor het dagelijkse onderhoud aan civieltechnische werken is in 2027 € 73.800 beschikbaar. Vanaf 2028 is hiervoor structureel € 62.800 per jaar beschikbaar.

Het reguliere onderhoud wordt bekostigd vanuit de exploitatie. Voor groot onderhoud aan civieltechnische kunstwerken zijn de volgende middelen in het investeringsprogramma opgenomen:

2027	€ 1.195.000
2028	€ 7.335.000
2029	€ 960.000
2030	€ 950.000

Voor de komende jaren zijn onder meer investeringen gepland in de damwand nabij de Stegel, de duiker aan de Kanariestraat, de Gaiabrug, de duikerbrug en de trappen van Carisborg.

Risico's
Door de overdrachten in het kader van de BPL en de aankoop van het terrein van het ziekenhuis voor Het Martin Buber is het areaal groter geworden. Tevens zijn er een aantal nieuwe kunstwerken in de planning.

Daarnaast is geconstateerd dat de Gaiabrug over de N300 is aangetast. Voor de Gaiabrug is budget beschikbaar om de brug te herstellen of, indien herstel niet mogelijk blijkt, te vervangen. De brug zal eerst worden afgevoerd naar een werf om de mogelijkheden voor herstel te beoordelen.
Er is op dit moment geen sprake van achterstallig onderhoud.

g. Speelvoorzieningen

Beleid en uitvoering
Speelvoorzieningen (plaatsen waar kinderen kunnen spelen) zijn belangrijk voor de vitaliteit en gezondheid van jonge kinderen. De speelvoorzieningen zijn aanwezig in de Kerkraadse speeltuinen, maar ook op veel plekken in de openbare ruimte. Het groot onderhoud van de speelvoorzieningen in de speeltuinen is de verantwoordelijkheid van de gemeente. Het dagelijks onderhoud en het beheer worden uitgevoerd door de speeltuinverenigingen of stichtingen zelf. De basis voor deze werkzaamheden is het speelruimtebeleid.

De eigen medewerkers verzorgen het grootste gedeelte van het onderhoud en beheer.

De speelvoorzieningen worden iedere twee jaar geïnspecteerd. Op basis van de resultaten van deze inspecties wordt bepaald of onderhoud of herstel noodzakelijk is. Hiervoor is een onderhoudsbudget beschikbaar. Indien de beschikbare middelen niet toereikend zijn voor noodzakelijk onderhoud of herstel, wordt hiervoor indien nodig aanvullend budget vrijgemaakt.

Budgetten
Voor het onderhouden van openbare speelvoorzieningen en speeltuinen is er vanaf 2027 structureel € 24.000 beschikbaar. Voor het vervangen van speeltoestellen is er jaarlijks € 40.000 beschikbaar in het investeringsprogramma.

Risico's
Het beschikbaar stellen van voldoende financiële middelen draagt eraan bij dat risico's zoveel mogelijk worden beperkt.

§4. Financiering (treasury)

Algemeen

Deze paragraaf bevat een beleidsmatige benadering van de treasuryfunctie en de plannen en uitkomsten hiervan. De treasuryfunctie zorgt voor het (optimaliseren van) beheer van de (dagelijkse) ingaande en uitgaande geldkasstromen. Daarnaast zorgt de treasurer voor de beschikbaarheid van financiële middelen op zowel de korte als lange termijn. De paragraaf moet risicobeheer en gemeentefinanciering transparanter maken. De Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) en de daarop gebaseerde ministeriële Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) bepalen de inhoud van deze paragraaf voor een groot deel, waaronder de verschillende opgenomen tabellen/overzichten. Het doel van de regelgeving is om aan de ene kant de transparantie van de treasuryfunctie te verhogen en aan de andere kant risico's te mijden binnen genoemde functie. Daarnaast heeft het Rijk extra regelgeving ontwikkeld, zoals verplicht schatkistbankieren en de Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof). Het doel van deze regelgeving is met name de financiële positie van de Nederlandse overheid in de Economische Monetaire Unie veilig te stellen.

a. Risicobeheer

Met risico's bedoelen we hier renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Het doel van risicobeheer en risicomanagement is de verschillende risico's binnen de treasury te analyseren, beheren, beperken en neutraliseren. Daarbij wordt onder andere rekening gehouden met de aanbevelingen en richtlijnen van de Wet Fido, de Ruddo en het Treasurystatuut van de gemeente. De genoemde risico's worden hieronder beschreven.

Renterisico's

Renterisico op vlottende schuld
Vlottende schuld betreft alle betalingsverplichtingen die binnen een jaar voldaan moeten zijn. Om het renterisico op de netto vlottende schuld te beperken mogen gemeenten niet onbeperkt in de financieringsbehoefte voldoen door het aantrekken van kort geld. Kort geld is over het algemeen goedkoper dan lang geld, maar heeft als risicofactor dat het renteniveau meestal sterker aan fluctuaties onderhevig is. De toegestane netto vlottende schuld wordt bepaald door de "kasgeldlimiet".

Voor het jaar 2027 kan de kasgeldlimiet voor de gemeente Kerkrade als volgt worden berekend:

(a) omvang van de jaarbegroting per 1-1-2027	€ 236.556 mln
(b) bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,5 %
Kasgeldlimiet (a)x(b) afgerond	€ 20.107 mln

Ieder kwartaal wordt de kasgeldlimiet intern getoetst door het verschil te bepalen tussen de werkelijke netto vlottende schuld en de kasgeldlimiet. Als de kasgeldlimiet 3 kwartalen op rij wordt overschreden laat de gemeente dit weten aan de provinciaal toezichthouder. De gemeente geeft daarbij in een plan aan hoe men opnieuw aan de kasgeldlimiet denkt te gaan voldoen. Structurele overschrijding van de kasgeldlimiet wordt meestal opgelost door aflossing van kortlopende financiering en het aantrekken van vaste geldleningen. Op verzoek van de provinciaal toezichthouder is aanvullende informatie opgenomen over de gemiddelde netto vlottende schuld in het 3e en 4e kwartaal van jaar t-2 en in het 1e en 2e kwartaal van jaar t-1, aangevuld met de kasgeldlimiet van jaar t-2 en jaar t-1. Zie hiervoor onderstaand overzicht.

	2025		**2026**
Vlottende schuld 3e kwartaal	-117	Vlottende schuld 1e kwartaal	17.270
Vlottende schuld 4e kwartaal	-171	Vlottende schuld 2e kwartaal	13.007
Kasgeldlimiet 2025	**17.177**	**Kasgeldlimiet 2026**	**19.505**

De in 2023 aangetrokken langlopende leningen voorzagen in de financieringsbehoefte tot 2026. De financieringsbehoefte wordt in 2026 vooralsnog ingevuld middels daggeldleningen. Dit zijn korte financieringen met tegen een lager rente percentage. De portefeuille zal medio 2027 opnieuw bekeken worden waarbij ook langlopende financiering meegenomen wordt.

Renterisico op vaste schuld
Langlopende leningen die door de gemeente zijn opgenomen kunnen worden geanalyseerd met de "renterisiconorm". Dit is een instrument dat de Wet Fido geeft om mogelijke renterisico's van de vaste schuld te analyseren. De renterisiconorm geeft een kader voor een evenwichtige opbouw van de leningenportefeuille waarbij het risico op de vaste schuld gespreid is in jaren. Van een evenwichtige opbouw is sprake als in geen enkel jaar gerelateerd aan het begrotingstotaal een onevenredig deel van de portefeuille aan herfinanciering onderhevig is en/of de te financieren aflossingscomponenten niet buitenproportioneel zijn.

In het onderstaande overzicht wordt de relatie gelegd tussen renterisico en renterisiconorm.

	bedragen x € 1.000		***2027***	***2028***	***2029***	***2030***
Rente-risico						
1	Renteherzieningen		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2	Aflossingen		10.183	11.383	11.983	12.583
3	Rente-risico	1 + 2	10.183	11.383	11.983	12.583
4	Rente-risiconorm	4a x 4b	47.311	47.098	46.377	46.134
5a	**Ruimte onder rente-risiconorm**	**4 > 3**	37.128	35.715	34.394	33.551
5b	**Overschrijding rente-risiconorm**	**3 > 4**	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Rente-risiconorm						
4a	Begrotingstotaal		236.556	235.491	231.886	230.668
4b	Percentage regeling		20%	20%	20%	20%
4	**Berekening rente-risiconorm**		47.311	47.098	46.377	46.134

Het overzicht laat een evenwichtige opbouw zien. Met betrekking tot verplichte aflossingen en renteherzieningen is er structureel voldoende ruimte ten opzichte van de renterisiconorm.

Kredietrisico's

Dit betreft kredietrisico's op door de gemeente aan derden verstrekte geldleningen. Het volgende overzicht geeft inzicht in partijen en geraamde restantschuld begin 2027.

Partijen (kredietrisico's)	*bedragen x € 1.000*	
	schuld*	**%**
Attero	26	0,08
Culturele verenigingen	14	0,05
Energie- en klimaatfonds	1.933	6,22
Gemeenschapshuizen	35	0,11
Georganiseerde sport	93	0,30
Holding Stadion BV	18.068	58,11
Schuldhulpverlening	91	0,29
Startersleningen	1.968	6,33
Stichting Brouwerij Rolduc	1	0,00
Stichting Skool (HMB)	3.038	9,77
Vordering Enexis	2.390	7,69
WoonWijzerWinkel	226	0,73
Zonnepanelenproject	3.213	10,33
Totaal	**31.095**	**100,00**

* Ervan uitgaande dat partijen hun geraamde aflossingsverplichtingen 2026 nakomen.

De verstrekte geldleningen conflicteren niet met de uitgangspunten van de Wet Fido.

Koers- en valutarisico's

Van koersrisico's is sprake als de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. In het bijzonder gaat het dan om de vaste financiële activa die aan de ene kant bestaan uit aan derden verstrekte leningen. Deze zijn eerder behandeld bij het onderdeel kredietrisico's. Aan de andere kant gaat het om aandelenbezit en deelnames. Hier worden geen

bijzondere/grote risico's verwacht. De gemeente verricht slechts transacties in euro's, waardoor van valutarisico's geen sprake is.

b. Gemeentefinanciering

Hieronder worden enkele aspecten van gemeentefinanciering verder uitgewerkt.

Leningenportefeuille

Leningen						
	*bedragen * € 1.000*	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
	Stand per 1 januari	123.323	113.140	132.957	136.574	139.591
bij	nieuwe leningen	0	30.000	15.000	15.000	12.000
af	reguliere aflossingen	10.183	10.183	11.383	11.983	12.583
af	vervroegde aflossingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
bij	herfinanciering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Stand per 31 december	**113.140**	**132.957**	**136.574**	**139.591**	**139.008**

Uitzettingen
Het gaat hierbij om uitzettingen korter dan een jaar. Het doel hiervan is om een zo goed mogelijk rendement uit een incidentele overliquiditeit te halen. Voor overtollige middelen heeft de gemeente nauwelijks bewegingsvrijheid. Rijksregelgeving verplicht de gemeente tot schatkistbankieren bij het Rijk. Het rendement is hier beperkt.

Schatkistbankieren en Wet Houdbare overheidsfinanciën
Beide regelingen moeten gezien worden in het licht van de financiële positie van de Nederlandse overheid in relatie tot afspraken binnen de Europese Monetaire Unie (EMU).

Relatiebeheer
De gemeente heeft rekeningen bij meerdere banken De eerste bank is N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), waar tevens een kredietfaciliteit van ruim € 5.672.000 beschikbaar is. Bij de ING-groep heeft de gemeente twee rekeningen. Met name met de BNG vindt regelmatig overleg plaats over optimalisering van bestaande producten, nieuwe producten, en het niveau van de dienstverlening.

Kasbeheer
Kasbeheer regelt het beheer van saldi en liquiditeiten en zoveel mogelijk de sturing van middelen-stromen. Doel is het optimaliseren van het renterendement. Daarbij worden de volgende korte termijn producten gebruikt: rekening-courant-krediet, dag- en kasgelden. Extra aandachtspunten zijn de beperking van het contante geldverkeer en intensivering van de elektronische betaalvormen.

Organisatie
Verantwoordelijkheden, bevoegdheden en andere spelregels die in het treasurytraject aan de orde zijn, zijn in het treasurystatuut opgenomen. Daarnaast zijn uitgangspunten en bepalingen van de vigerende "Financiële verordening gemeente Kerkrade" ex art. 212 Gemeentewet maatgevend.

Informatievoorziening
Voor de treasuryfunctie wordt zowel van interne als externe informatiesystemen gebruik gemaakt.

Bij de externe informatievoorziening is een prominente rol voor BNG-dataservices online weggelegd. De efficiency van de systemen wordt regelmatig geëvalueerd.

c. Renteresultaat taakveld treasury

		*Bedragen * € 1.000*
a.	+ Externe rentelasten over de korte en lange financiering	**1.784**
b.	-/- Externe rentebaten (idem)	-159
	Saldo rentelasten en rentebaten	**1.624**
c1.	-/- Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0
c2.	-/- Rente van projectfinanciering die a.h. betreff. taakveld moet worden toegerekend	0
c3.	+Rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die a.h. betreff. taakveld moet worden toegerekend	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**1.624**
d1.	+ Rente over eigen vermogen	0
d2.	+ Rente over voorzieningen	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**1.624**
e.	-/- Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.173
	Renteresultaat (toe te rekenen rente)	**-549**

§5. Bedrijfsvoering

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in de bedrijfsvoering. De ontwikkeling van de bedrijfsvoering staat niet stil. Dit heeft voortdurend de aandacht. Onderwerpen van bedrijfsvoering die terugkomen in deze paragraaf zijn bijvoorbeeld: het financieel beleid, personeelsbeleid en communicatie.

a. Financieel beleid en beheer

De belangrijkste regels voor financieel beleid en beheer zijn vastgelegd in de bestaande financiële verordening (art.212 Gemeentewet). Daarnaast zijn er verschillende interne regels vastgesteld voor een goed financieel beleid en beheer.

In de controleverordening (art.213 Gemeentewet) is de wettelijke verplichte accountantscontrole geregeld. Vanaf 2023 moet door een wetswijziging het college zich over de rechtmatigheid verantwoorden in de jaarrekening. De accountant moet die vervolgens toetsen samen met de rest van de jaarrekening en geeft vervolgens in zijn verklaring aan of de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording college) 'getrouw' is. In goede samenwerking met de accountant heeft dit vorm gekregen, zodat we aan deze wettelijke verplichting konden voldoen. Het boekjaar 2026 en verder zal hierbij in het teken staan van verdere verfijning, mede op basis van de recent geactualiseerde landelijke Kadernota en met de nieuwe accountant.

Op grond van artikel 213A van de Gemeentewet onderzoekt het college de doeltreffendheid en doelmatigheid van het door het college gevoerde bestuur. Een onderzoeksplan zal daartoe nog worden opgesteld.

Interne toetsing
Voor de verschillende processen wordt getoetst of aan de relevante wet- en regelgeving wordt voldaan. Ook worden hiervan de financiële stromen gecontroleerd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan in- en uitgaande geldstromen van personeelskosten, investeringen, subsidies, belastingen, uitkeringen en bouwvergunningen. Daarbij wordt rekening gehouden met de eisen, zoals die worden gesteld in de Single Information Single Audit (Sisa). Waar nodig worden bestaande processen verbeterd.

b. Personeel en organisatie

De kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening staat of valt met de kwaliteit van de mensen die deze dienstverlening realiseren. Om de ambities uit het coalitieakkoord waar te maken, investeert Kerkrade daarom structureel in goed werkgeverschap, professionele ontwikkeling en een sterke organisatiecultuur.
De komende jaren bouwen wij verder aan een organisatie die wendbaar, veerkrachtig en toekomstbestendig is. Een organisatie waarin medewerkers zich betrokken voelen, zich kunnen ontwikkelen en hun talenten optimaal kunnen inzetten voor de samenleving. Daarbij staan vakmanschap, eigenaarschap, samenwerking en persoonlijk leiderschap centraal; in een open en respectvolle organisatiecultuur waarin ruimte is voor het goede gesprek, voor onderlinge tegenspraak en voor het zorgvuldig uitspreken van signalen en afwijkende inzichten.

De arbeidsmarkt blijft de komende jaren uitdagend. Daarom versterken wij onze positie als aantrekkelijke werkgever door te investeren in modern arbeidsmarktbeleid, employer branding en regionale samenwerking. Binnen Parkstad blijven wij onder de noemer van “Parkstad werkt!” gezamenlijk werken aan het aantrekken en behouden van talent voor de publieke sector. Daarbij krijgt niet alleen instroom, maar ook behoud van medewerkers en het behoud van kennis en ervaring nadrukkelijk aandacht.

De ontwikkeling van medewerkers en leidinggevenden blijft een belangrijk speerpunt. De uniforme ontwikkelaanpak met behulp van TMA wordt voortgezet en verder verankerd binnen de gesprekkencyclus. Daarmee creëren wij meer inzicht in talenten, ontwikkelmogelijkheden en toekomstige personeelsbehoeften. De uitkomsten worden actief verbonden aan strategische personeelsplanning en organisatiedoelen.

Daarnaast investeren wij in een samenhangend programma voor leren en ontwikkelen. Via de KerkradeAcademie krijgen medewerkers en leidinggevenden toegang tot opleidingen, trainingen en ontwikkelactiviteiten die bijdragen aan hun vakmanschap, duurzame inzetbaarheid en verandervermogen. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar thema's zoals leiderschap, digitale vaardigheden, privacy, informatiebeveiliging en maatschappelijke weerbaarheid. Ook wordt hierbij aandacht besteed aan de impact van technologische ontwikkelingen en kunstmatige intelligentie op het werk en op de benodigde competenties.

Ook duurzame inzetbaarheid blijft een belangrijke pijler van ons werkgeverschap. Wij bouwen voort op de resultaten van het vitaliteitsbeleid en werken verder aan een gezonde werkomgeving waarin vitaliteit, werkplezier, sociale veiligheid en positief leiderschap vanzelfsprekende onderdelen zijn van het dagelijks werk. Daarbij is extra aandacht nodig voor preventie, vroegsignalering, verzuimbeheersing en het duurzaam inzetbaar houden van medewerkers in alle levensfasen.

Door te investeren in mensen, ontwikkeling en organisatiekracht creëren wij de voorwaarden om de maatschappelijke ambities van het coalitieakkoord duurzaam waar te maken en te blijven bouwen aan het verbindende narratief van Kerkrade als gelukkige, veerkrachtige en toekomstbestendige stad.

c. Digitale informatievoorziening

Algemeen
De afdeling Informatie & Facility Management vormt de ruggengraat van de gemeentelijke organisatie. Vrijwel alle processen en diensten zijn afhankelijk van betrouwbare informatievoorziening, ICT en facilitaire ondersteuning. De afdeling zorgt voor digitale dienstverlening aan inwoners en bedrijven, naleving van wet- en regelgeving (o.a. AVG, WPG, Woo, Archiefwet, BIO, NIS2), en ondersteunt informatiegestuurd beleid en besluitvorming. Een belangrijk onderdeel is het beheer van het archief, waarin wordt gezorgd voor duurzame toegankelijkheid en vindbaarheid van informatie.

Daarnaast borgt de afdeling veilige gegevensuitwisseling met ketenpartners, continuïteit van systemen en werkplekken, en stimuleert zij innovatie, bijvoorbeeld door toepassing van nieuwe technologieën zoals kunstmatige intelligentie, blockchain, robotisering, etc. Met de toevoeging van het cluster Facility Management is er een integrale front- en backoffice voor ICT-, repro- en facilitaire ondersteuning. Medewerkers ervaren hierdoor één aanspreekpunt voor ICT/Telefonie en facilitaire vragen. Zonder een goed functionerende afdeling Informatie & Facility Management kan de gemeente haar reguliere taken niet uitvoeren en geen toekomstbestendige dienstverlening bieden.

Organisatie
Binnen de afdeling Informatie & Facility Management worden bovengenoemde werkzaamheden geborgd binnen de clusters:

- Informatievoorziening (o.a. archief- en informatiebeheer)
- Informatiemanagement (o.a. functioneel beheer applicaties en systemen)
- Facility Management (o.a. Servicedesk, MediaHub (voorheen de repro, facilitaire ondersteuning)

Daarnaast is er een Staf-onderdeel met daarin geborgd privacy, informatieveiligheid en senior advies. De onafhankelijke functies Chief Information Security Officer (CISO) en de Functionaris Gegevensbescherming zijn in het organigram naast het afdelingshoofd geplaatst om de onafhankelijkheid beter te waarborgen.

De afdeling Informatie & Facility Management is regievoerder naar de gemeenschappelijke regelingen Solido en naar het Historisch Centrum Limburg (HCL).

Projecten
Naast de reguliere taken is de afdeling Informatie ook betrokken bij vele projecten, zowel als participant, maar ook als kartrekker. Veel projecten zijn domein-overstijgend en enkele hebben ook een regionaal/landelijk karakter.
In 2027 ligt de focus op o.a. de Europese aanbestedingen van het document management systeem en zaaksysteem, de verbouwing van het stadskantoor, verhuizing Martin Buber uit het stadskantoor en diverse innovatie trajecten.

d. Overige bedrijfsvoeringsonderwerpen

Dienstverlening

Burgerplein

De afdeling Burgerplein voert voor de gemeente Kerkrade de wettelijke taken uit op het gebied van burgerzaken en verkiezingen. Wij bieden onze dienstverlening op maat aan: persoonlijk waar het nodig is en digitaal waar het kan. De dienstverlening wordt aangeboden via de balies van het Burgerplein, het Klant Contact Center (KCC), de gemeentelijke website en door onze bevolkingscontroleurs in de wijken. Daarnaast bieden wij, waar nodig, dienstverlening aan huis aan, bijvoorbeeld bij aanvragen voor reisdocumenten voor burgers die niet in staat zijn om naar het stadskantoor te komen.

Frontoffice (Balie en KCC)

Ook in 2027 zijn de openingstijden van het Burgerplein van maandag tot en met woensdag van 09.00 tot 16.00 uur, op donderdag van 09.00 tot 20.00 uur en op vrijdag van 09.00 tot 12.00 uur. Om maatwerk te kunnen blijven bieden werken wij op afspraak. Echter iedere burger die binnenloopt met een vraag wordt adequaat geholpen. Voor vervolgdienstverlening wordt dan vaak een afspraak gemaakt. Bij spoedsituaties of bijzondere omstandigheden bieden wij ook ondersteuning zonder voorafgaande afspraak. Wij blijven ons in 2027 inzetten op het verder digitaliseren van de dienstverlening. Ons uitgangspunt is dat wij alle producten en diensten op het gebied van burgerzaken die digitaal kunnen worden aangeboden ook digitaal beschikbaar stellen. Daarnaast geven wij op al deze producten en diensten persoonlijke dienstverlening aan de burger die dit nodig heeft.

In de periode 2023-2028 is sprake van een zogenoemde reisdocumentenpiek waardoor de afgegeven reisdocumenten zijn toegenomen van 2.314 in 2023 naar circa 8.000 in 2027. Hierdoor is het aantal klantcontacten aanzienlijk toegenomen. We zien een groei van het aantal baliecontacten bij het Burgerplein van circa 18.000 in 2023 naar circa 28.000 voor 2027 (en 2028). Voor het KCC verwachten wij hierdoor ook circa 35.000 telefoontjes voor 2027.

Om deze groei aan dienstverlening op te kunnen vangen en goede persoonlijke dienstverlening te kunnen blijven bieden, is de afgelopen jaren de capaciteit van de klantadviseurs uitgebreid. Daarnaast is geïnvesteerd in de vakbekwaamheid van medewerkers en heeft iedereen (of volgt nog) de voor hun relevante diplomalijn binnen het diplomastelsel van de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken. Gezien de snelheid van veranderingen binnen wetgeving, digitalisering en fraude-alertheid is structurele bijscholing nodig. In 2027 wordt dan ook geïnvesteerd in verschillende bijscholingen en hercertificeringen voor de medewerkers. Om pieken en bijzonderheden op te kunnen vangen wordt in 2027 geïnvesteerd in een flexibele schil. Deze flexibele schil wordt ingevuld door inhuurkrachten en werkstudenten. Deze werkstudenten zijn veelal stagiaires die na hun stage als werkstudent verbonden blijven aan de gemeente.

Team Adreskwaliteit

In 2027 ontwikkelt het team adreskwaliteit zich verder door en krijgt het een steeds belangrijkere rol binnen de integrale en wijkgerichte leefbaarheidsaanpak van de gemeente Kerkrade. Door signalen over adreskwaliteit en verblijf te verbinden met andere gemeentelijke informatie kunnen ontwikkelingen in wijken eerder worden gesignaleerd en kan gerichter worden gehandeld. Hiermee draagt het team bij aan een betrouwbare basisregistratie personen (BRP) én aan een effectieve, integrale leefbaarheidsaanpak in de wijken. Ook voor 2027 verwachten wij circa 700 adresonderzoeken en 40 actieve bijdragen in de flexteam aanpak.

Een belangrijke ontwikkeling is de start van de uitvoering van de WBMGP (Parkstadwet) per 1 juli 2026. Team Adreskwaliteit is hierbij integraal verantwoordelijk voor zowel de toetsing van vergunningaanvragen als het toezicht en de handhaving op de verleende vergunningen. Hiermee

wordt binnen één team de volledige keten van aanvraag, beoordeling, toezicht en handhaving geborgd. In 2027 stellen wij ons tot doel om de opgedane expertise en informatie vanuit adresonderzoek op basis van de BRP en de uitvoering van de Parkstadwet effectief met elkaar te verbinden.

In 2027 staat de borging en het verder professionaliseren van de data-analyse en datagericht werken centraal. Wij krijgen immers steeds meer inzicht door informatie op het gebied van adressen, verblijf, vergunningen en signalen. Door deze informatiepositie kan relevante data worden gebundeld, geanalyseerd en beschikbaar worden gesteld ten behoeve van gerichte interventies en beleidsvorming. Hierdoor wordt het team Adreskwaliteit een belangrijk informatieknooppunt voor de integrale leefbaarheidsaanpak binnen onze wijken.

Team vestigingen en kwaliteit

De gemeente is ook verantwoordelijk voor het actueel houden van de basisregistratie van de persoonsgegevens (BRP) van iedere inwoner. Een belangrijk onderdeel hierin is het controleren van alle mutaties in de BRP (kwaliteitscontrole) en de registratie rondom een nieuwe vestiging in Nederland. Bij nieuwe vestiging te denken aan bijvoorbeeld inschrijvingen rondom opvang Oekraïne of arbeidsmigranten die zich in Kerkrade vestigen. Het aantal door ons ingeschreven vestigingen vanuit het buitenland blijft hoog en voor 2027 worden er wederom 800 nieuwe (her)vestigingen vanuit het buitenland verwacht.

Burgerlijke Stand

Belangrijke levensgebeurtenissen zoals geboorte, huwelijk, scheiding, overlijden of naturalisaties vragen om een zorgvuldige registratie. Hieronder verstaan wij dan het opstellen van akten en het juridisch correct beheren, actualiseren, vastleggen, bewaken en beschikbaar stellen van de specifieke persoonsgegevens van de burger binnen de registers van de burgerlijke stand en de hieraan gekoppelde basisregistratie personen. De ambtenaren van de burgerlijke stand zijn daartoe beëdigd door de rechtbank. Wij verwachten in 2027 dat wederom circa 1900 levensgebeurtenissen worden vastgelegd.

Verkiezingen

De gemeente Kerkrade beschikt over een deskundig en ervaren verkiezingsteam dat de organisatie en uitvoering van de verkiezingen zorgvuldig voorbereidt en uitvoert. Hierbij wordt gebruikgemaakt van de inzet van vele vrijwilligers en de collega's vanuit de gehele gemeentelijke organisatie. Deze brede samenwerking draagt bij aan een zorgvuldige, betrouwbare, duurzame en kostenefficiënte uitvoering van de verkiezingen. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 richten wij ons in 2027 op de verkiezingen voor de Provinciale Staten en de waterschappen die op woensdag 17 maart worden gehouden.

Nieuwe visie op dienstverlening gemeente Kerkrade

In 2025 is de nieuwe visie op dienstverlening voor de gemeente Kerkrade door het college vastgesteld. De visie richt zich erop dat de gemeente haar dienstverlening beter laat aansluiten en afstemt op de behoeften van inwoners. Hiermee dragen wij bij aan een gezonde en vitale samenleving. De visie is gebaseerd op zeven uitgangspunten:

1. De inwoner staat centraal.
2. We werken digitaal waar het kan en persoonlijk waar het moet.
3. We zijn veilig en betrouwbaar.
4. We werken transparant.
5. We werken effectief en efficiënt.
6. We werken samen voor resultaat.
7. We blijven continu leren.

In 2027 gaan wij verder met verschillende pilots waarbinnen wij de visie naar een concrete werkwijze vertalen. De pilots zijn met name gericht op bereikbaarheid en transparantie, programmagericht werken voor de stad en de verbinding met het wijkgericht werken.

Ook experimenteren wij met het dichter bij elkaar brengen van digitale en persoonlijke dienstverlening, waarbij wij de mogelijkheden van nieuwe technologieën, waaronder kunstmatige intelligentie (AI), verder verkennen.

De ervaringen en resultaten uit de pilots worden gebruikt om succesvolle werkwijzen verder te implementeren binnen de organisatie.

Daarbij blijven wij zoeken naar een goede balans tussen digitale en persoonlijke dienstverlening. Nieuwe technologische ontwikkelingen bieden kansen om de dienstverlening toegankelijker, sneller en efficiënter te maken. Tegelijkertijd blijft persoonlijk contact van groot belang voor de burger. De uitgangspunten van de visie op dienstverlening vormen hierbij het kader voor de verdere ontwikkeling van onze dienstverlening.

Verbouwing Burgerplein

In 2026 hebben de voorbereidingen voor de verbouwing van het Burgerplein centraal gestaan. In 2027 zal de verbouwing plaatsvinden die tot een eigentijdse vorm- en werkomgeving moet gaan leiden. De vastgestelde visie op dienstverlening loopt als een rode draad door het programma van eisen voor een eigentijdse vorm- en werkomgeving. De verbouwing richt zich op een moderne, transparante en toegankelijke inrichting van de begane grond van het stadskantoor. Onze burgers kunnen hier op een bij hun persoonlijke behoefte passende wijze worden geholpen en te woord worden gestaan.

Het stadskantoor is, naast de wijkpunten, een belangrijke ontmoetingsplaats tussen burgers en de gemeente. Het faciliteren van deze ontmoeting staat centraal. De verdere ontwikkeling van het Burgerplein vormt daarmee een belangrijke stap in de doorontwikkeling en realisatie van de visie op dienstverlening van de gemeente Kerkrade. In 2027 wordt gewerkt aan de realisatie en ingebruikname van de vernieuwde omgeving, waarbij de uitgangspunten van toegankelijkheid, gastvrijheid, privacy en een passende dienstverlening centraal staan.

Integriteit en weerbaarheid

Integriteit vormt een onmisbare basis voor goed bestuur, professionele dienstverlening en het vertrouwen van inwoners in de gemeente. Van medewerkers, bestuurders en volksvertegenwoordigers mag worden verwacht dat zij onafhankelijk, zorgvuldig en transparant handelen.

Kerkrade investeert daarom blijvend in het versterken van integriteitsbewustzijn en professionele oordeelsvorming. Integriteit is niet uitsluitend een kwestie van regels en procedures, maar vooral van cultuur, leiderschap en het voeren van het goede gesprek. Leidinggevenden vervullen hierbij een voorbeeldrol en zorgen voor een veilige omgeving waarin dilemma's bespreekbaar zijn.
Tegelijkertijd vraagt de veranderende maatschappelijke en geopolitieke context om een grotere weerbaarheid van overheid en samenleving. In lijn met het coalitieakkoord blijven wij investeren in het versterken van de weerbaarheid van medewerkers tegen ondermijning, criminele beïnvloeding, digitale dreigingen en andere vormen van ongewenste beïnvloeding.

Met deze inzet beschermen wij niet alleen de integriteit van onze organisatie, maar dragen wij ook bij aan het vertrouwen van inwoners in de overheid en aan een veilige, betrouwbare en veerkrachtige gemeente.

Inkoop en aanbesteden
In 2026 is het inkoop- en aanbestedingsbeleid geactualiseerd aan de hand van het VNG Model Inkoop- en Aanbestedingsbeleid 2025. Het geactualiseerde beleid treedt per 1 januari 2027 in werking en sluit aan bij de geldende wet- en regelgeving en de ambities van de gemeente op het gebied van rechtmatig, doelmatig en maatschappelijk verantwoord inkopen.
In 2027 staat de implementatie van het nieuwe beleid centraal. Daarbij wordt ingezet op het vergroten van de bewustwording en het eigenaarschap van medewerkers, zodat inkoopvraagstukken tijdig en op de juiste wijze worden opgepakt. Tevens wordt gewerkt aan de verdere ontwikkeling van stuurinformatie, waaronder een Power BI-dashboard voor de monitoring van uitgaven en aanbestedingsgrenzen.

Daarnaast wordt ingezet op kennisdeling en samenwerking binnen de organisatie om de strategische positie van inkoop verder te versterken. Dit wordt mede gedaan door middel van het organiseren van een workshop/themadag. Hiermee wordt bijgedragen aan een professionele, rechtmatige en doelmatige uitvoering van de gemeentelijke inkoop- en aanbestedingsactiviteiten.

Communicatie
Gemeente Kerkrade zet communicatie in als strategisch middel om beleid en uitvoering begrijpelijk, zichtbaar en herkenbaar te maken. De communicatie-inzet sluit aan op de bestuurlijke prioriteiten uit het coalitieakkoord en richt zich op tijdige, duidelijke en toegankelijke informatie voor inwoners, ondernemers en partners.

In 2027 richten we ons op een duidelijke en samenhangende communicatieaanpak, waarbij bestuurlijke prioriteiten worden vertaald naar communicatieprioriteiten. We betrekken communicatie vroegtijdig bij beleid, projecten en participatietrajecten, zodat communicatie kan bijdragen aan een goede voorbereiding, begrijpelijke keuzes en effectieve uitvoering. Ook werken we gebiedsgericht en op basis van wat er leeft in buurten en wijken, zodat onze communicatie beter aansluit op de leefwereld van inwoners.

Daarnaast zetten we in op het versterken van de identiteit en trots van Kerkrade. Door het verhaal van de stad zichtbaar te maken, laten we zien waar Kerkrade voor staat: een sterke gemeenschap, volop in beweging, met eigen kracht en toekomstgerichte energie. Ook intern is communicatie van groot belang. Medewerkers worden goed geïnformeerd en ondersteund, zodat zij als ambassadeur van de organisatie kunnen bijdragen aan een eenduidige en betrouwbare uitstraling van de gemeente.

Verder blijven we werken aan toegankelijke en inclusieve communicatie. We gebruiken begrijpelijke taal, zorgen voor digitale toegankelijkheid en combineren digitale middelen met passende offline communicatie, zodat we zo veel mogelijk inwoners bereiken. Met deze aanpak draagt communicatie

bij aan meer begrip, meer betrokkenheid, sterkere samenwerking en een herkenbare, verbindende gemeente Kerkrade.

De gemeente gebruikt in haar communicatie verschillende instrumenten. Denk aan social media (ruim 20.000 volgers), de digitale nieuwsmail met inmiddels meer dan 1.200 abonnees, de gemeentepagina in de weekkrant Hallo Kerkrade en het eigen huis-aan-huis-magazine. We blijven steeds zoeken naar een mix van adequate middelen en kanalen zodat we zo veel mogelijk inwoners bereiken.

e. Cijfermatig inzicht in de bedrijfsvoering

Dit overzicht geeft meerjarig cijfermatig inzicht in de lasten en baten van de bedrijfsvoering. Onder de lasten en baten van de bedrijfsvoering worden gerekend die van overhead, salarissen en externe inhuur (incl. Wsw). Voor de externe inhuur wordt de definitie van het CBS gevolgd (lastencategorie 3.51).

Overheadkosten zijn de kosten die we maken voor het sturen van en de hulp aan medewerkers, zodat zij hun werk goed kunnen doen. Hierbij kan gedacht worden aan personeel en organisatie, inkoopfunctie, financiële functie, juridische zaken, bestuurszaken en bestuursondersteuning, managementondersteuning, informatievoorziening en automatisering, huisvesting en documentaire informatievoorziening, etc.

Bedrijfsvoeringskosten	2027	2028	2029	2030
Salarissen	**49.061**	**51.368**	**53.329**	**55.141**
Externe inhuur	**3.465**	**2.713**	**2.768**	**2.818**
Overhead excl. salarissen / inhuur	**8.818**	**9.009**	**8.968**	**8.987**
ICT, telefonie etc.	*4.288*	*4.336*	*4.344*	*4.412*
Huisvesting / gebouwenbeheer	*938*	*1.086*	*1.069*	*1.051*
HRM en personele zaken	*609*	*617*	*625*	*633*
Bedrijfsvoertuigen	*479*	*478*	*454*	*415*
Verzekering	*494*	*494*	*494*	*494*
Stortkade / gemeentewerf	*487*	*487*	*487*	*487*
Magazijn	*333*	*331*	*331*	*331*
Facilitaire zaken, repro en archief	*213*	*213*	*213*	*213*
Mechanische hulpmiddelen	*138*	*138*	*138*	*138*
Communicatie / Promotie	*290*	*290*	*290*	*290*
Rechtsbelangen	*61*	*61*	*61*	*61*
Overige bedrijfsvoeringskosten	*490*	*480*	*463*	*463*
Totale bedrijfsvoeringskosten	**61.344**	**63.090**	**65.065**	**66.946**

§6. Verbonden partijen

Algemeen

Het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (art. 1, onder b Bbv) geeft aan dat onder een 'verbonden partij' dient te worden verstaan *een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft*. We spreken van een financieel belang als de gemeente middelen ter beschikking stelt/heeft gesteld, aansprakelijk is bij niet nakoming van verplichtingen of als er geen verhaal is bij faillissement. We spreken van een bestuurlijk belang als de gemeente zeggenschap heeft, bijvoorbeeld als een wethouder, raadslid of ambtenaar zitting heeft in het bestuur of namens de gemeente stemt.

Op hoofdlijnen zijn binnen de gemeente de volgende verbonden partijen te onderscheiden: Gemeenschappelijke Regelingen (GR), Naamloze Vennootschappen (NV) en Besloten Vennootschappen (BV). Binnen de Gemeenschappelijke Regeling zijn we als deelnemende gemeente gehouden aan het bijdragen aan de tekorten als dat aan de orde is. De keuze voor een specifieke rechtsvorm is onder andere afhankelijk van het te bereiken doel.

Eerst wordt een totaaloverzicht gegeven, daarna volgt meer gedetailleerde informatie per verbonden partij. Bij het opmaken van deze begroting zijn (mogelijk) nog niet alle begrotingscijfers 2027 van de verbonden partijen beschikbaar.

a. Verbonden partijen

In onderstaande tabel worden de verbonden partijen opgesomd.

				*Exploitatiebijdrage * € 1.000*			
				2027	**2028**	**2029**	**2030**
1.	GR	6	Reinigingsdiensten Rd4	6.068	6.484	6.860	7.364
2.	GR	6/7	GGD Zuid-Limburg	3.642	3.787	3.937	4.024
3.	GR	6	Werkvoorzieningschap O.Z.L.	16.256	15.547	14.139	12.943
4.	GR	0	Stadsregio Parkstad Limburg	967	1.005	1.032	1.066
5.	GR	6	Gem. Regeling voor Sociale Kredietverstrekking en Schuldhulpverlening in Limburg	2.233	2.206	2.137	2.157
6.	GR	0	Eurode	29	29	29	29
8.		7	Bodemzorg Limburg	0	0	0	0
9.		0/7	NV Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)	0	0	0	0
10.		7	NV Reinigingsdiensten Rd4	0	0	0	0
12.		0/5	BV Holding Stadion Kerkrade	120	120	120	120
14.		0/3	EBC GmbH & Co. KG	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
15.		3	Technologiepark Herzogenrath GmbH	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
18.		0	NV Bank Nederlandse Gemeenten	0	0	0	0
19.		0	NV Enexis Holding	0	0	0	0
22.	GR	1	Veiligheidsregio Zuid-Limburg	4.370	4.536	4.702	4.871
23.		5	NV Parkstad Limburg Theaters	859	868	894	894
25.	GR	7	Omgevingsdienst Zuid-Limburg	615	650	679	709
27.	GR	0/7	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen	916	946	986	1.044
28.	GR	0	Gegevenshuis	203	210	217	224
29.	GR	4/6	Omnibuzz	1.938	2.000	2.057	2.137
33.	GR	6	Werkgeversservicepunt (WSP)	660	624	655	765
34.		6	Coöperatie maatschappelijke voorzieningen Kerkrade	640	642	645	648
35.		7	Woonwijzerwinkel Zuid-Limburg BV	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
36.	GR	1	Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad	460	486	512	535
37.	GR	0	Solido	2.205	2.328	2.422	2.525
38.	GR	0	Historisch Centrum Limburg (HCL)	192	195	199	203
		div.	Overige	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			Totaal	**42.373**	**42.663**	**42.222**	**42.258**

(N.B. De ontbrekende tussenliggende nummers zijn inmiddels vervallen).

b. Gedetailleerde informatie verbonden partijen

Onderstaand overzicht bevat meer gedetailleerde informatie. Bij diverse gemeenschappelijke regelingen kan het aandeel fluctueren over de jaren, afhankelijk van de bewegingen in de onderliggende verdeelmaatstaven.

1. Reinigingsdiensten Rd4

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	4.622	5.052		
Vreemd vermogen	46.806	47.341	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	15%	15%		

Doelstelling / openbaar belang
Het (doen) inzamelen en bewerken van huishoudelijke afvalstoffen, het reinigen van de openbare ruimten en daarmee samenhangende taken alsmede het bestrijden van gladheid (pluspakket).

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Voortzetting samenwerking.

Risico's (meerjarig)

- Brandstofprijzen
Met name voor een logistiek bedrijf als Rd4 zijn de ontwikkeling van de brandstofprijzen van groot belang, afhankelijk van de ontwikkelingen kunnen deze zowel een positief als een negatief effect op de begroting hebben.

- CAO-ontwikkeling
In deze dynamische en onzekere tijden in de wereld zijn prijsstijgingen een grotere zorg dan in het recente verleden. Dit betekent eveneens dat het lastig is om de invloed op de lonen in te schatten. Ook de krapte op de arbeidsmarkt heeft hierbij een invloed.

-Rijksbelastingen
Invloed van ontwikkelingen rond verbrandingsbelasting en CO2-heffing op het kostenniveau.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR te Heerlen, met Brunssum, Eijsden-Margraten, Heerlen, Landgraaf, Nuth, Onderbanken, Simpelveld, Vaals, Gulpen - Wittem en Voerendaal.

2. GGD Zuid-Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	7,66%	7,66%		

Doelstelling / openbaar belang
De GGD Zuid-Limburg is de gemeentelijke gezondheidsdienst die is ingesteld door alle gemeenten in Zuid-Limburg op basis van een gemeenschappelijke regeling. De GGD Zuid Limburg beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van alle Zuid-Limburgers (conform de Wet Publieke Gezondheid) met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Daarmee wil de GGD eraan bijdragen dat iedereen, van jong tot oud, actief kan deelnemen aan onze samenleving. Daarnaast heeft de GGD een belangrijke rol in de uitvoering van het regionaal gezondheidsbeleid, waarin de ambitie is vastgelegd in de periode 2016-2030 zichtbaar in te lopen op bestaande gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
In het Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 is beschreven wat de beleidsvoornemens van de GGD Zuid-Limburg zijn voor de lopende periode. Deze wordt gekenmerkt door grote inhoudelijke en structurele veranderingen in preventie, gezondheidsbeleid en gezondheidsbevordering. Vanzelfsprekend blijft de GGD haar wettelijke taken uitvoeren, integraal en opgave gericht, en zal zij haar bedrijfsprocessen verbeteren. Daarnaast wordt stevig ingezet op het versterken van de ingezette koers van Trendbreuk. Tegelijkertijd blijft de focus op jeugd en wordt deze verbreed naar andere doelgroepen. Daarnaast wordt ingezet op het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Tenslotte blijven ook de gezondheidsbeschermende taken van de GGD van groot belang.

In 2025 is het nieuwe Regionaal Gezondheidsbeleid vastgesteld voor de periode voor 2025-2028. Vanzelfsprekend zal de GGD ook hierin een belangrijke uitvoerende rol blijven vervullen, zo hebben o.a. de genoemde beleidsvoornemens hier ook een plek in gekregen.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR te Maastricht, met de overige 15 gemeenten Zuid-Limburg.

3. Werkvoorzieningschap O.Z.L.

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	0	0		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	23,1%	23,1%		

Doelstelling / openbaar belang
De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal hebben op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen al hun taken en bevoegdheden met betrekking tot de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening overgedragen aan het Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid Limburg (WOZL). De colleges van de deelnemende gemeenten hebben het van rijkswege daartoe ter beschikking gestelde budget overgedragen aan WOZL.

De Sociale Werkvoorziening in Oostelijk Zuid-Limburg is ten gevolge van de invoering van de Participatiewet in 2015 geconfronteerd met een sterk veranderende taakstelling. Binnen de Participatiewet is er geen nieuwe instroom van Wsw mogelijk, waarbij vanuit de gemeentelijke regievoerdersrol is aangestuurd op een structurering naar beschut en detacheringen. Dit heeft sterke gevolgen voor de uitvoeringsorganisatie GR WOZL.

De afgelopen jaren hebben voor de GR WOZL dan ook in teken gestaan van het omgaan met de nieuwe taakstellingen, het herschikken van de organisatie en de samenwerking met het Werkgeverservicepunt Parkstad (WSP Parkstad).

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
WOZL is een uitvoeringsorganisatie die in opdracht van en in samenwerking met gemeenten het werkgeverschap voor de Wsw uitvoert. WOZL ondersteunt deze mensen om zo regulier mogelijke passende en ook betaalde arbeid te verrichten. Naast de gewijzigde taakstelling van de GR WOZL door de invoering van de Participatiewet, hebben ook de afname van het subsidiebedrag per persoon en de berekeningssystematiek van het aantal arbeidsjaren gevolgen voor de GR WOZL.

Het feit dat er geen nieuwe Wsw-indicaties worden afgegeven en het feit dat de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt nu wordt bediend in de Participatiewet, leidt ertoe dat er een sterke samenhang moet zijn tussen de uitvoering ‘oude’ Wsw en de nieuwe ‘doelgroep’ in de Participatiewet. Voor deze eerste doelgroep is en blijf de GR WOZL de uitvoeringsorganisatie bij wie het formeel werkgeverschap is belegd. Echter, de detacheringstak en de ondersteuningstaken van de GR WOZL zijn in de afgelopen jaren herschikt en onder het WSP Parkstad komen te vallen.

Risico's (meerjarig)
Omdat de participatiemiddelen van rijkswege nog definitief dienen te worden vastgesteld en derhalve ook kunnen wijzigen, dient enige prudentie te worden betracht bij het meerjarig vertalen van de begrotingseffecten in de meerjarenraming.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR, WOZL Beschut 2.0 BV te Heerlen. Deelnemende gemeenten: Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg a/d Geul en Voerendaal. Voor GR WOZL en de hieraan gelieerde BV is een algemeen directeur/bestuurssecretaris aangesteld.

4. Stadsregio Parkstad Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	9.928	9.815		
Vreemd vermogen	1.225	874	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	18,75%	18,75%		

Doelstelling/openbaar belang
Stadsregio Parkstad Limburg vormt de bestuurlijke samenwerking tussen de gemeenten Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen. Er wordt samengewerkt op het gebied van economie en toerisme, wonen & herstructurering, ruimte & mobiliteit, duurzaamheid, sociaal-economische structuurversterking en grensoverstijgende samenwerking. Leidend in het functioneren van de GR Stadsregio Parkstad is de ambitie die in 2021 in de nieuwe strategische agenda is bepaald voor de periode tot 2030: de ontwikkeling van Parkstad tot een vitale en leefbare regio met een krachtig economisch, fysiek en sociaal profiel, waarbij wordt gestreefd naar een niveau van welvaart en welzijn op minimaal het gemiddelde Nederlandse niveau.

Daarbij wordt ingezet op twee pijlers:

1) Realiseren duurzaam economisch groeipotentieel door creëren van nieuw perspectief en verzilveren van kansen, ook grensoverschrijdend;
2) Realiseren van leefbare en gezonde wijken en kernen door het integreren van een sociale en fysieke aanpak op gebiedsniveau.

Beleidsvoornemens/toekomstverwachting

1) Regionale beleidsontwikkeling en programmasturing op de thema's ruimte, mobiliteit, economie & toerisme, wonen & herstructurering, energie, duurzaamheid, leefbaarheid en welzijn en grensoverstijgende samenwerking.
2) Monitoring en instrumentontwikkeling, zoals de evaluatie van PALET en het monitoren van het aantal vestigingen en de werkgelegenheidsontwikkeling.
3) Lobby richting Provincie, Rijk en Europese fondsen om ervoor te zorgen dat regionale opgaven in de beleidskaders op deze niveaus worden meegenomen. Tevens wordt ingezet op een meer structurele ondersteuning vanuit het Rijk om het brede welvaartsniveau in Parkstad op Limburgs en Nederlands niveau te krijgen.
4) Deelname aan platforms, waarbinnen bestuurlijke afstemming plaatsvindt rondom centrale thema's, zoals de Agenda voor Zuid-Limburg.

Vanuit de strategische agenda werkt de stadsregio aan het vormen van een brede economische en sociaal-maatschappelijk coalitie, zodat partners in het veld nauwer worden betrokken bij de totale opgave.

De volgende strategische ontwikkelingen zijn in 2026 van invloed op de taakopdracht aan de Stadsregio Parkstad Limburg:

1. Het Nieuw Narratief van Parkstad: het Nieuw Narratief gaat in op de kansen die er voor de regio liggen als gevolg van positieve economische ontwikkelingen en het groeiperspectief dat hieruit voortvloeit. Bij deze vernieuwing hoort ook een ander verhaal: “het Nieuwe Narratief van Parkstad”.

2. ‘Elke Regio Telt’, 'Vitale wijken' en de Kansenagenda:
   Parkstad vormde een van de regio’s die waren onderzocht door de 3 belangrijke adviesraden van
   de regering binnen het kader van het rapport “Elke Regio Telt”. Geconstateerd werd dat er in Nederland ongewenste verschillen in brede welvaart tussen regio’s bestaan en dat die vaak worden
   veroorzaakt of versterkt door Rijksbeleid. Geconcludeerd werd dat het regiobeleid anders moet en
   geadviseerd werd om een Kansenagenda op te stellen die als basis moet dienen voor lange termijn
   afspraken tussen Rijk en regio. De uitwerking van de kansenagenda voor Parkstad is vooral de programmatische uitwerking van het ‘Nieuwe Narratief’.

3. De regio als schaalniveau voor overheidsdenken en -doen:
   De regio wordt steeds belangrijker als schaalniveau, waar beleid maar ook de programmatische uitwerking en uitvoering, vorm krijgt. Door die ontwikkeling hebben de Parkstad gemeenten de afgelopen jaren in toenemende mate profijt gehad van de investering, die zij al decennialang doen in regionale samenwerking. Het takenpakket is verder verbreed bijvoorbeeld binnen water- en klimaatadaptatie.

   Daar hoort ook bij afstemming op Zuid-Limburgs niveau. Er vindt een opschaling naar het Zuid-Limburgs niveau plaats binnen arbeidsmarktbeleid, wonen en ruimtelijke economie. De Zuid-Limburg agenda en Panorama Zuid-Limburg zijn daar goede voorbeelden van.

4. Fondsenwerving en Programmamanagement:
   Lobby en fondsenwerving in samenhang met de programmatische handling van subsidiestromen maken steeds meer deel uit van de werkzaamheden van de Parkstad organisatie.

5. Water, klimaatadaptatie en landelijk gebied.
   Het thema water is op verzoek van het Samenwerkingsverband Water Parkstad Limburg (SWPL) toegevoegd aan het takenpakket van de Stadsregio. Bij het plannen van ruimtelijke ontwikkelingen is het belangrijk om hier, vanuit regionale samenwerking, het water- en bodemsysteem integraal bij te betrekken.

6. Energietransitie:
   Het kabinet heeft voor 2023 tot en met 2030 structureel middelen aan gemeenten beschikbaar gesteld om uitvoering te kunnen geven aan energie- en klimaatbeleid. Door de regionale samenwerking kan expertise veel breder worden ingezet. Zo kan de uitvoeringskracht van gemeenten worden versterkt om doelstellingen van het Klimaatakkoord te kunnen behalen.

Risico's (meerjarig)
Parkstad noemt in de begroting 2026 risico's. Dit zijn:

- Cyberrisico
- Ziekte. SPL is niet verzekerd voor het ziekterisico. Ingeval van uitval van kritische functionarissen zal externe ondersteuning ingehuurd moeten worden
- WW. SPL is eigenrisicodrager voor de WW. In het P-budget is normaliter enige ruimte om dit op te vangen.
- Complexiteit projecten waarvoor mogelijk inhuur van financiële of juridische ondersteuning nodig is.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR te Heerlen, met Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Beekdaelen, Simpelveld en Voerendaal.

5. Gem. Regeling voor Sociale Kredietverstrekking en Schuldhulpverlening in Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	562	415		
Vreemd vermogen	12.382	12.326	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	19,88	19,88		

Doelstelling / openbaar belang
Het voorkómen, duurzaam oplossen of stabiliseren van problematische schulden van onze inwoners in samenwerking met maatschappelijke partners .

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting / risico's
Het ingezette beleid rondom armoedebestrijding en schuldhulpverlening is verwerkt in het beleidskader Koersvast 2025–2027, dat richting geeft aan de aanpak voor de komende jaren. In 2027 worden specifieke onderdelen van het beleid verder uitgewerkt en verdiept, op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen in de praktijk.

De regie op de uitvoering van schuldhulpverlening ligt sinds 2020 bij de Kredietbank Limburg (KBL). De gemeente Kerkrade blijft hierbij eindverantwoordelijk en bewaakt de samenhang binnen het sociaal domein. Conform het beleidsplan is de toegang tot schuldhulpverlening belegd bij KBL als expertise partij, waardoor zowel de eerstelijns- als tweedelijnsdienstverlening vanuit één partij wordt gecoördineerd. Waarbij KBL vooral "aan de voorzijde" van het proces ("in contact komen en kennismaken") samenwerkt met andere partijen. Vanaf het 1e gesprek (de quick-scan) heeft KBL als expertisepartij de regie in nauwe samenhang met andere betrokken partijen zoals Financieelmaatje.

Voor activiteiten op het gebied van preventie en vroegsignalering blijft de gemeente zelf aan zet. Deze rol is cruciaal, omdat het vroegtijdig signaleren van financiële problemen essentieel is voor een effectieve aanpak en kan bijdragen aan het voorkomen van (verdere) schulden. Dit komt niet alleen ten goede aan de inwoners, maar werkt ook kostenbesparend voor de gemeente. De samenwerking tussen gemeente Kerkrade, Kredietbank Limburg, Impuls en Financieelmaatje krijgt onder andere vorm in de Geldwijzerwinkel. Hier kunnen inwoners laagdrempelig terecht voor ondersteuning, advies en begeleiding.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR is gevestigd in Sittard-Geleen met de overige gemeenten Brunssum, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht en aspirant-leden Meerssen en Vaals.

6. Eurode

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	50%	50%		

Doelstelling / openbaar belang
Het versterken van de grensoverschrijdende samenwerking tussen Kerkrade en Herzogenrath, met als doel de onderlinge gemeenschappelijke verbondenheid tussen burgers te bevorderen en de economische kansen van de grensregio optimaal te benutten.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Eurode zet in op het verder versterken en uitbouwen van de grensoverschrijdende samenwerking op sociaal, economisch en bestuurlijk gebied. Hierbij wordt binnen de beschikbare financiële middelen gewerkt aan het behouden en verder ontwikkelen van deze unieke samenwerking tussen beide gemeenten.

Risico's (meerjarig)
De jaarlijkse bijdragen aan het Grensinfopunt (GIP) en Servicepunt Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling (SGA) leiden tot een afname van de financiële reserve van het Openbaar Lichaam Eurode.Hierdoor blijft aandacht nodig voor een financieel duurzame uitvoering van de activiteiten.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR te Kerkrade, met Gemeente Herzogenrath (Duitsland).

8. Bodemzorg Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.*
Deelneming (%)	2,4%	2,4%		

**De begroting van Bodemzorg Limburg wordt pas in november/december 2026 vastgesteld.*

Doelstelling / openbaar belang
Beschermen van het milieu rond en het voorkomen van milieuvervuiling door gesloten afvalstortlocaties.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Lage risico's.

Risico's (meerjarig)
Gelet op de aard van de activiteiten en het niet meer aan de orde zijn van een jaarlijkse financiële bijdrage aan Bodemzorg Limburg zijn er redelijkerwijs geen relevante risico's te verwachten.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
BV te Maastricht Airport, met Provincie Limburg en 42 gemeenten.

9. NV Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	n.n.b.	n.n.b.		

Doelstelling / openbaar belang
WML heeft als doel om 24/7 betrouwbaar, veilig en betaalbaar drinkwater aan inwoners en bedrijven in Limburg te leveren. Dit doen ze op een maatschappelijk verantwoorde en duurzame wijze, waarbij de hoge kwaliteit beschikbaar blijft.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
WML streeft naar een toekomstbestendige drinkwatervoorziening voor heel Limburg. Er zal blijvend geïnvesteerd wordt in infrastructuur en onderhoud om de continuïteit en kwaliteit van drinkwater te waarborgen. Daarnaast zet WML sterk in op duurzaamheid, zo wordt er gewerkt aan verdere CO2 reductie en circulair ondernemen. De bescherming van waterbronnen is een belangrijk aandachtspunt, waarbij samenwerking met gemeenten nodig is bij ruimtelijke ordening rond kwetsbare gebieden. Daarnaast werkt WML aan een toekomstbestendige organisatie en infrastructuur om ook bij toenemende watervraag en klimaatverandering de leveringszekerheid te waarborgen. Tot slot richt WML zich op organisatieontwikkeling, met aandacht voor veiligheid, vitaliteit en versterking van de regionale arbeidsmarkt.

Risico's (meerjarig)
De toenemende vraag naar drinkwater door woningbouw en klimaatverandering kan druk zetten op de capaciteit en infrastructuur. Daarnaast vormen vervuiling van grondwater en ruimtelijke ontwikkelingen in kwetsbare gebieden een bedreiging voor de kwaliteit en beschikbaarheid van bronnen. Tevens brengt de afhankelijkheid van duurzame energie en externe leveranciers operationele risico's met zich mee. Tot slot blijft het noodzakelijk om tijdig voldoende nieuwe drinkwaterbronnen en infrastructuur te ontwikkelen, zodat de leveringszekerheid niet in gevaar komt.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
NV te Maastricht, met Provincie Limburg en Limburgse gemeenten.

10. NV Reinigingsdiensten Rd4

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.*
Deelneming (%)	16%	16%		

**De begroting van NV Reinigingsdiensten Rd4 wordt pas in oktober 2026 vastgesteld.*

Doelstelling / openbaar belang
Het tot stand brengen van een doelmatige, milieuhygiënisch verantwoorde en marktconforme inzameling van (bedrijfs)afvalstoffen en advisering op het terrein van het milieubeleid.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Voortzetting doelmatige samenwerking. Geen relevantie m.b.t. toekomstverwachting. Normaal bedrijfsrisico.

Risico's (meerjarig)
Geen risico’s in meerjarig perspectief te voorzien.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
NV te Heerlen, met Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Beekdaelen, Simpelveld, Vaals, Gulpen - Wittem, Voerendaal en Eijsden - Margraten.

12. BV Holding Stadion Kerkrade

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.*
Deelneming (%)	87,495%	87,495%		

**De begroting van BV Holding Stadion Kerkrade wordt pas eind 2025 vastgesteld.*

Doelstelling / openbaar belang
Het in algemene zin beheren en exploiteren van het (een deel van het) multifunctionele Parkstad Limburg Stadion dat een duidelijke publieke functie en uitstraling voor de stad heeft.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Er zijn geen bijzondere beleidsvoornemens, anders dan beschreven in de risicoparagraaf in de 'Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

Risico's (meerjarig)
De BV heeft een schuld aan de gemeente en is (nu nog) vooral afhankelijk van de huurinkomsten van Roda JC Kerkrade. Tussen de betrokken partijen zijn financiële afspraken gemaakt. Als zekerheid voor die afspraken wordt een deel van de mediagelden waarop Roda JC recht heeft rechtstreeks overgemaakt aan de BV en aan de gemeente. Ook wordt door Roda JC er aan gewerkt om de club weer sportief en financieel gezond te maken. Dit verkleint het risico. Er blijft echter sprake van onzekerheden. Met het raadsbesluit van 12 juli 2023 'Kaalheide Bruist / ontwikkeling sportpark Kaalheide' werd een nieuwe richting ingezet. Zie verder de risicoparagraaf in de 'Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
BV te Kerkrade, met Parkstad Limburg (8,1%), Gemeente Heerlen (4,27%) en overige (0,135%).

14. EBC GmbH & Co. KG

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	25%	25%		

Doelstelling / openbaar belang
Het exploiteren van een bedrijfsverzamelgebouw, het daarmee leveren van een bijdrage aan de harmonisatie van de wet- en regelgeving en het bieden van een centraal ontmoetingspunt voor overheden, bedrijven en instellingen uit Duitsland en Nederland.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
De focus blijft op het behouden van een aantrekkelijk ondernemersklimaat binnen Eurode en het bevorderen van grensoverschrijdende bedrijvigheid. Een uitdaging ziet EBC in de toegenomen kosten, waarvoor wordt gewerkt aan passende maatregelen, dit zal de komende jaren blijven spelen.
Ten opzichte van voorgaande jaren begint het bedrijfsresultaat gestaag te stijgen en zijn de verwachtingen voor de komende jaren positief.

Risico's (meerjarig)
N.v.t.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GmbH & Ko. Co., aandeelhouders vennootschap: gemeente Kerkrade, gemeente Herzogenrath (Duitsland), AGIT (Duitsland) en Industriebank LIOF NV.

15. Technologiepark Herzogenrath GmbH

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	5,33%	5,33%		

Doelstelling / openbaar belang
Het bevorderen van innovatie en technologische ontwikkeling in het bijzonder het management van een technologiepark voor innovatieve ondernemers en jonge startende bedrijven.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
De focus van Technologiepark Herzogenrath is gericht op het behouden en versterken van innovatie bedrijven in de regio. De voornemens zijn om de bezettingsgraad zo hoog mogelijk te houden. Er wordt tevens ingezet op het versterken van netwerken tussen grensoverschrijdende partijen.

Door de al jarenlang hoge bezettingsgraad groeit de aandacht voor het behouden van bestaande ondernemingen en het faciliteren van hun groei.

Risico's (meerjarig)
De hoge inflatie in combinatie met rentestijgingen vormt een bedreiging voor de wereldeconomie. Tendensen in de richting van stagflatie baren de markt ook zorgen. Vanuit micro-economisch oogpunt zijn er geen monetaire effecten op de bedrijfslocatie van Herzogenrath. In tegenstelling tot de hierboven beschreven algemene omstandigheden heeft TPH verschillende aanvragen voor extra ruimte ontvangen.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GmbH, aandeelhouders vennootschap: gemeente Kerkrade en verder gemeente Herzogenrath, Sparkasse Aachen, WFG Kreis Aachen, IHK Aachen en AGIT (alle Duitsland).

18. NV Bank Nederlandse Gemeenten

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	0,33%	0,33%		

Doelstelling / openbaar belang
BNG is de bank van en voor (decentrale) overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Dit wordt ook wel de publieke sector genoemd. De bank helpt de publieke sector om maatschappelijke doelen te behalen. Daarnaast zet de bank in op duurzaamheid.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Over het verslagjaar 2025 heeft BNG Bank een nettowinst gerealiseerd van EUR 172 mln. De nettowinst is EUR 122 mln. lager dan in 2024, als gevolg van zowel externe factoren als bewuste strategische beslissingen. Een lager renteresultaat, een negatief resultaat financiële transacties, hogere bedrijfslasten en bijzondere waardeverminderingen hebben bijgedragen aan de daling van de nettowinst.

In 2026 is gestart met een driejarig transitieprogramma dat gericht is op het vergroten van de maatschappelijke waarde. Dit word gedaan door de leningportefeuille uit te breiden, partnerschappen met klanten te intensiveren en tegelijkertijd de kosten te verlagen.

Geopolitieke spanningen — van Oekraïne tot Gaza en de wereldwijde handelsspanningen — blijven de financiële markten onder druk zetten. De polarisatie en fragmentatie in grote economieën bemoeilijken beleidsconsensus, wat de onzekerheid voor beleggers verhoogt. Sinds de machtswissel in de Verenigde Staten is de voorspelbaarheid van een belangrijke handelspartner verder afgenomen, wat wereldwijd tot hogere volatiliteit leidt. Tegelijkertijd groeit de zorg over concentratierisico's doordat grote Amerikaanse techbedrijven een steeds dominantere positie innemen. Voor een Nederlandse systeembank als BNG betekent deze combinatie van geopolitieke onzekerheid, volatiliteit en marktdominantie dat prudent risicobeheer, brede spreiding van de funding en een verdere versterking van de balans noodzakelijk blijven. Tegelijkertijd wordt BNG juist gezien als een veilige haven in onrustige tijden, waardoor we een stabiele factor zijn in het financiële systeem en bijdragen aan vertrouwen en continuïteit in de markt.

Risico's (meerjarig)
Een deel van de winst wordt als dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders. Een risico is dat de geraamde dividendinkomsten achterblijven.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
NV te Den Haag, met Staat der Nederlanden, gemeenten, provincies en hoogheemraadschap.

19. NV Enexis Holding

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	0,48%	0,48%		

Doelstelling / openbaar belang
Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,25 mln. klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en 2,99 mln. klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Enexis verzette afgelopen jaren een recordhoeveelheid werk. Ook in 2025 werd fors geïnvesteerd in de netwerken: € 1,9 miljard. In 2025 is het elektriciteitsnet, net als in voorgaande jaren, sneller uitgebreid dan gepland. Wachtlijsten en volle stroomnetten blijven voorlopig echter de realiteit.

De nettowinst steeg in 2025 naar € 400 mln. ten opzichte van € 254 mln. in 2024, voornamelijk door een sterke omzetstijging. Door de gewijzigde Methodebesluiten zijn de tarieven voor 2025 hoger vastgesteld. De omzet bevat bovendien een nagekomen vergoeding voor de jaren 2022, 2023 en 2024. De impact hiervan op de nettowinst is circa € 185 mln.

Risico's (meerjarig)
Enexis is financieel gezond volgens de credit rating afgegeven door Fitch Ratings. In 2025 zijn de lange termijn credit ratings voor Enexis Holding N.V. en Enexis Netbeheer B.V. bevestigd op AA- met een stabiele outlook. Een risico is dat de geraamde dividendinkomsten achterblijven, zeker gezien de investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte. Enexis is financieel gezond, maar is door de groeiende investeringsopgave structureel kastroom negatief. Afgelopen jaar werd circa € 2 mln per dag meer uitgegeven aan de energietransitie dan via de tarieven werd ontvangen. Net als in de afgelopen jaren en naar verwachting ook de komende jaren. Hierdoor verslechtert de financiële positie. Om de investeringen te financieren werden in 2025 groene obligaties uitgegeven voor een totaal van € 1,5 miljard. De belangstelling hiervoor was groot, wat laat zien dat de markt vertrouwen heeft in de aanpak. Met dank aan de aandeelhouders heeft Enexis in 2025 haar dividendbeleid kunnen aanpassen. Door een (geïndexeerd) plafond van € 100 mln. in te stellen, worden meer middelen in het bedrijf gehouden voor de noodzakelijke investeringen in het energienet en wordt het leenvermogen vergroot.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
NV te Arnhem, met diverse Nederlandse provincies en gemeenten.

22. Veiligheidsregio Zuid-Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	7,3%	7,3%		

Doelstelling / openbaar belang
Het op schaalgrootte van de veiligheidsregio doelmatig organiseren van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en gemeentelijke bevolkingszorg bij rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Alle brandweertaken, geneeskundige hulpverlening en gemeentelijke bevolkingszorg bij ongevallen en rampen uitvoeren overeenkomstig de doelstelling en de wettelijke regeling.

Risico's (meerjarig)
Als risico geldt o.a. de CAO- c.q. loonontwikkelingen. Het risico bestaat dat de CAO loonstijging niet volledig gedekt gaat worden door de gehanteerde systematiek van indexering.

Een ander risico betreft datalekken. Datalekken die ontstaan kunnen leiden tot het opleggen van een boete. Daarnaast is het van groot belang dat de informatiebeveiliging op orde is om zo beter bestand te zijn tegen cyberaanvallen door kwaadwillenden. Dit risico is ten opzichte van afgelopen jaar gelijk gebleven voor zowel kans als impact. Mede omdat de VRZL als vitale organisatie is aangewezen, is men een aantrekkelijk doelwit van hackers met daardoor een groter risico in verband met het vervangen van hele systemen.

Nog een risico betreft het inrichten van coördinatiepunten in het kader van het weerbaarheidsvraagstuk. De landelijke lijn is dat brandweerkazernes ingericht worden als coördinatiepunten, die lokale gemeentelijke noodsteunpunten aansturen en informeren tijdens grootschalige crises. Een coördinatiepunt zorgt dat de noodsteunpunten binnen de gemeenten kunnen werken en dat de hulpdiensten (ambulance, brandweer, politie) noodmeldingen ontvangen en kunnen ''uitrijden''. Ook kan het coördinatiepunt de coördinatie van distributie van (hulp)middelen naar lokale noodsteunpunten organiseren. Dit vergt een investering op het gebied van communicatie, ICT middelen, het in de lucht houden van de meldkamer et cetera. De kosten hiervoor bedragen gemiddeld € 50.000 per brandweerkazerne en de VRZL telt 26 brandweerkazernes. Op dit moment ontvangt de VRZL (nog) geen middelen vanuit het Rijk en aangezien bestuurlijk is afgesproken hier zo snel mogelijk mee te starten neemt VRZL de vlucht naar voren.

Tenslotte spelen nog een aantal andere risico's. Het totaal aan risico's maakt dat de weerstandscapaciteit van de VRZL als "matig" wordt beoordeeld. Er is op dat vlak echter sprake van een verbetering ten opzichte van de afgelopen jaren, voorheen werd deze als "onvoldoende" beoordeeld.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR, vestigingsplaats Maastricht, met de overige 15 Zuid-Limburgse gemeenten.

23. NV Parkstad Limburg Theaters

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	7.162	7.366		
Vreemd vermogen	7.122	7.250	**Resultaat**	323
Deelneming (%)	30%			

Doelstelling / openbaar belang
Het faciliteren van een boeiend en dynamisch theater- en muziekleven.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Voortzetting, versterken van de identiteit van de regio, het vergroten van de impact van de podiumkunsten op het publiek. Zorgen voor een maximale deelname aan het theater- en muziekleven door de inwoners van onze stad. Theater Kerkrade is samen met de bibliotheek gehuisvest in HuB.

Risico's (meerjarig)
Het boeken van grote producties brengt risico's met zich mee. Theaterprogrammering geschiedt veelal voor jaren vooruit. Daarmee worden ook de risico's van die programmering ver vooruit genomen. De uitval van installaties op (een) productie dag(en) kan duizenden euro's per dag kosten. Het risico ligt bij de eigenaar van de gebouwen.

PLT is in hoge mate afhankelijk van nutsbedrijven (gas, water en licht) en tegenwoordig ook de beschikbaarheid van internet en een stabiele ICT-omgeving. In geval van storing of uitval is al snel sprake van discontinuïteit in de bedrijfsvoering. Hoewel brandschade etc. wel verzekerd is, zijn gevolgschades niet altijd afgedekt.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
Parkstad Limburg Theaters NV te Heerlen, met gemeente Heerlen.

25. Omgevingsdienst Zuid-Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	1.155	1.055		
Vreemd vermogen	3.390	3.390	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	3%	3%		

Doelstelling / openbaar belang
Het uitvoeren van wettelijk verplichte taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht op en handhaving van het omgevingsrecht. Vanaf 1 juli heet de RUD voortaan formeel “Omgevingsdienst Zuid Limburg”.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Geen relevante ontwikkelingen.

Risico's (meerjarig)
Geen risico’s te voorzien. De aan de Omgevingsdienst opgedragen taken zijn bij wet bepaald. De kosten worden per jaar op voorhand per deelnemer in beeld gebracht.

Rechtsgrond en overige deelnemers
College van GS provincie Limburg en overige 17 colleges gemeenten Zuid-Limburg.

27. Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	2.427	2.784		
Vreemd vermogen	726	438	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	3,86%	3,86%		

Doelstelling/openbaar belang
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) heft en int gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen. Zij voert ook de wet WOZ uit.

Beleidsvoornemens/ toekomstverwachting
Eén van de doelstellingen, die voortvloeien uit de missie van BsGW, is kostenreductie. Uitgangspunt voor de begroting van BsGW is dan ook altijd geweest: sober en doelmatig. Dit betekent dat BsGW kritisch blijft kijken naar haar eigen organisatie, processen en kosten(reductie) en zal blijven zoeken naar mogelijkheden om -waar mogelijk- efficiënter te werken. Uitgangspunt hierbij is, dat de continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening hierdoor niet in gevaar komen.
Vergoeding van proceskosten aan zgn. No-Cure-No-Pay bedrijven zorgde de afgelopen jaren voor een zeer hoge kostenpost in de begroting. Gewijzigde wetgeving rond deze vergoedingen heeft nu geleid tot een neerwaartse bijstelling die we terugzien in de gemeente bijdragen.

Risico's (meerjarig)
BsGW houdt in de begroting rekening met risico's. Hiervoor is een weerstandsvermogen gevormd. Uitgangspunt is dat de risico's hiermee zijn afgedekt.

Rechtsgrond en overige deelnemers
De gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Venlo, Voerendaal, Weert en het Waterschap Limburg.

28. Gegevenshuis

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	68	68		
Vreemd vermogen	659	659	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	3,6%	3,6%		

Doelstelling / openbaar belang
Het ontzorgen van de deelnemers op het gebied van het opzetten en het beheren van object- en ruimtegerelateerde (basis-)registraties en geometrie teneinde te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit het stelsel van basisregistraties, daarmee samenhangend beeldmateriaal en raadpleegsysteem. Met de GR Het Gegevenshuis wordt beoogd voor de deelnemers een shared service centre te realiseren voor locatiegebonden informatie.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
De gemeenschappelijke regeling Het Gegevenshuis is een “open” gemeenschappelijke regeling. Het Gegevenshuis wil in de toekomst nieuwe producten en diensten aan de deelnemers aanbieden zoals bijv. geodata in het sociale domein, driedimensionaal, beheer openbare ruimte, statistiek en onderzoek.

Risico's (meerjarig)
Omdat Het Gegevenshuis begroot op basis van voorcalculatie (werkelijke salarissen en werkelijke contracten) en op basis van ontwikkelde kengetallen, is de kans op financiële risico’s zeer klein.

Rechtsgrond en overige deelnemers
De gemeenschappelijke regeling is 1 juli 2015 opgericht door de Parkstad gemeenten en de gemeente Nuth. Huidige deelnemers zijn: Beek, Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Sittard-Geleen, Vaals, Voerendaal en het Waterschap Limburg.

29. Omnibuzz (doelgroepenvervoer)

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	763	757		
Vreemd vermogen	8.100	8.889	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	4,1%	4,1%		

Doelstelling/ openbaar belang
Omnibuzz is opgericht om doelgroepenvervoer (vervoer voor inwoners met een Wmo-indicatie) zo goed mogelijk met alle gemeenten samen te kunnen organiseren.

Beleidsvoornemens/ toekomstverwachting
De missie van Omnibuzz is goed, veilig, betrouwbaar en betaalbaar doelgroepenvervoer voor nu en later. Hieruit blijkt de focus op duurzaam en kwalitatief hoogwaardig vervoer.
De drie pijlers van deze missie zijn:

Pijler 1: Het kantelen van vervoer en het gebruik van OV stimuleren

Omnibuzz blijft het gebruik van voorliggende vervoersvoorzieningen stimuleren.
In 2025 en 2026 zijn verdere stappen gezet in het stimuleren van openbaar vervoer en het ontwikkelen van publieke mobiliteit, in nauwe samenwerking met de Provincie Limburg, Arriva, Trendsportal en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

De Voor Elkaar Pas (VEP) wordt ingezet om het ov-gebruik te stimuleren. In de komende jaren wil Omnibuzz de VEP afstemmen op de ontwikkelingen rondom publieke mobiliteit en beter onder de aandacht brengen bij reizigers en gemeenten.

De ReisWijzer vergroot de vindbaarheid voor alternatieve vervoersmogelijkheden voor klanten en Wmo-consulenten. Het draagt bij aan het verminderen van de afhankelijkheid van doelgroepenvervoer.

Pijler 2: Het efficiënter organiseren van doelgroepenvervoer.

Omnibuzz blijft in 2027–2030 inzetten op een efficiëntere organisatie van het doelgroepenvervoer, vanwege wisselende vervoersvolumes, knelpunten bij vervoerders en een complexere klantgroep. De basis op het gebied van contractbeheer, datagedreven sturing en digitalisering wordt verder uitgebouwd. De maatregelen die worden ingezet om efficiënter te organiseren zijn piekspreiding, groepsritten, vaste ritpatronen, en MijnOmnibuzz.

De huidige raamovereenkomsten met Wmo-vervoerders lopen af op 31 december 2027. De Europese aanbesteding wordt eind 2026 gepubliceerd, zodat 2027 in het teken staat van gunning en implementatie.

Pijler 3: Omnibuss als slimme organisatie

Omnibuzz ontwikkelt zich verder tot mobiliteitsregisseur en investeert in datakwaliteit, voorspellende modellen en toegankelijke rapportages. Ook binnen de organisatie ligt de nadruk op procesverbetering, kwaliteitsborging, digitale vernieuwing en een flexibele, deskundige en integere inzet van personeel.

Kwaliteitsborging krijgt meer gewicht door audits, risicomanagement en procesoptimalisatie.
Daarnaast wordt wetgeving structureel geborgd.
Omnibuzz zet in op duidelijke advisering en vroegtijdige betrokkenheid van gemeenten, zodat besluiten beter kunnen worden voorbereid en gedragen.

De ontwikkelingen binnen de drie pijlers zijn voor gemeenten van belang bij toekomstige keuzes over doelgroepenvervoer.

Begroting
De begroting 2027 en het nieuwe meerjarenperspectief 2028-2030 is gebaseerd op de begrote vervoersbewegingen in 2026 (gebaseerd op realisatie 2025) op gemeenteniveau. Om de verwachte groei in de vervoersvraag binnen de begroting op te kunnen vangen is een opslag van 2,5% meegenomen. Het vervoersvolume van de begroting 2027 geldt ook als uitgangspunt voor de jaren van de meerjarenbegroting. Er wordt daarbij uitgegaan van een jaarlijkse stijging van het vervoervolume van 1%.

Risico's (meerjarig)
Op basis van de risico-inventarisatie en de bijbehorende beheersmaatregelen is een inschatting gemaakt van de financiële impact en de kans dat de risico's zich voordoen. De ingeschatte risico's van de GR Omnibuzz zijn als volgt bepaald:

1. Economische kwetsbaarheid taxibedrijven
2. Gebrek aan kennis omtrent nieuw doelgroepenvervoer
3. Afhankelijkheid leveranciers ICT
4. Digitale dreigingen

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR te Sittard-Geleen, met als overige deelnemers gemeenten Beek, Beesel, Beekdaelen, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Horst aan de Maas, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Venray, Voerendaal en Weert.

33. Werkgeversservicepunt (WSP)

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	20,0%	20,0%		

Doelstelling / openbaar belang
De GR WSP Parkstad zet zich vanuit haar visie in om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zo passend en duurzaam mogelijk te plaatsen op betaald werk. Het nieuwe denken vormt de rode draad in de aanpak van WSP Parkstad. De marktvraag (werk in plaats van vacatures) is leidend. Om aan de marktvraag te kunnen voldoen wordt door met werkgevers, sociale diensten en WSP Parkstad samengewerkt aan het vormgeven van werkgevers- en werknemersarrangementen. Hierbij wordt (o.a. door jobcarving) het werk passend gemaakt voor de doelgroep. Voor het plaatsen van mensen uit de Participatiewet wordt waar nodig gebruik gemaakt van een detacheringsconstruct. De samenwerking die plaatsvindt binnen de multidisciplinaire uitstroomteams is leidend, daar worden vraag en aanbod bij elkaar gebracht. Aan de hand van het In- Door- en Uitstroomproces worden mensen in kaart gebracht en ontwikkeld (door de afzonderlijke gemeenten), met als doel doorstroom naar en uitstroom op de arbeidsmarkt.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Met de komst van de Participatiewet en op slot doen van de Wsw, is de samenhang tussen deze doelgroepen alsmaar toegenomen. Vandaar dat voor een gebundelde uitvoering is gekozen middels het oprichten van de GR WSP Parkstad. Op deze manier kan het WSP deze taken voor zowel de Wsw-doelgroep als de Participatiewet-doelgroep uitvoeren en wordt er een efficiencyslag in de bedrijfsvoering gemaakt. De GR WOZL kan zich daarmee concentreren op de organisatie van beschut werk en de uitvoering van het werkgeverschap WSW. Met deze ontwikkelingen binnen de governance structuur is de invulling van de GR WOZL en de GR WSP Parkstad gereed.

Het WSP Parkstad beoogt een hogere participatiegraad in de regio Parkstad te realiseren, alsmede lagere maatschappelijk kosten. Het inzetten op het versterken van de samenwerking tussen de sociale diensten en het WSP dient bij te dragen aan een hogere arbeidsmarktparticipatie binnen de Parkstad gemeenten.

Risico's (meerjarig)
Omdat de participatiemiddelen van rijkswege nog definitief dienen te worden vastgesteld en derhalve ook kunnen wijzigen, dient enige prudentie te worden betracht bij het meerjarig vertalen van de begrotingseffecten in de meerjarenraming.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR, met daaronder nog het in 2017 opgerichte WSP Parkstad BV, Beschut OZL BV en WOZL 2 BV, gevestigd te Heerlen. Deelnemende gemeenten zijn Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal.

34. Coöperatie Maatschappelijke Voorzieningen Kerkrade (CMVK)

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	100%	100%		

Doelstelling / openbaar belang
De Coöperatie Maatschappelijke Voorzieningen Kerkrade (CMVK) heeft ten doel het oprichten, sociaal exploiteren en verder ontwikkelen van één of meer gemeenschapshuizen in de gemeente Kerkrade, teneinde:

- De gezondheid en zelfredzaamheid van de burgers in Kerkrade in hun eigen leefomgeving te bevorderen;
- De ervaren kwaliteit van leven van de burgers te verbeteren.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting / risico's
De gemeente Kerkrade en de stichting Impuls vormen samen CMVK. CMVK beheert en exploiteert de gemeenschapshuizen Westhoes, Sjevemethoes, Catharinahoes en Patronaat op sociaal-maatschappelijke wijze. CMVK geeft daarmee uitvoering aan het door de gemeenteraad vastgestelde 'Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen Kerkrade' voor periode 2025 tot en met 2029. Door in de gemeenschapshuizen ruim baan te geven aan een sociaal-maatschappelijke programmering, wordt een nadrukkelijke bijdrage geleverd aan de positieve gezondheid van inwoners.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
De Coöperatie 't Westhoes U.A. is per 1 januari 2025 voortgegaan als Coöperatie Maatschappelijke Voorzieningen Kerkrade U.A., na een statutenwijziging welke bij de notaris is gepasseerd op 18 december 2024.
De vestigingsplaats van CMVK is Anemonenstraat 16, 6466 SZ Kerkrade.
Naast de gemeente Kerkrade maakt de stichting Impuls formeel deel uit van CMVK.

Financiële gegevens
CMVK heeft voor het jaar 2026 een gemeentelijke exploitatiesubsidie ontvangen van € 615.000. Het college neemt nog een besluit over de subsidie voor het jaar 2027.

35. Woonwijzerwinkel

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	-876*	n.n.b.		
Vreemd vermogen	3.606*	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.*
Deelneming (%)	17,8%	17,8%		

**De definitieve vaststelling van de jaarrekening 2026 (in de AvA) wordt verwacht medio 2027. De gevraagde cijfers (voor 31.12.2026) zijn nog niet bekend.*

Doelstelling/ openbaar belang
De activiteiten van WoonWijzerWinkel Zuid Limburg B.V., statutair gevestigd te Heerlen, bestaan voornamelijk uit:

- het versnellen van de verduurzaming van het woningaanbod en vastgoed
- het vervullen van de functie van marktplaats en energieloket
- het ontwikkelen van (advies)dienstverlening op het gebied van duurzaamheid
- het aanbieden van doe-het-zelf producten en diensten op het gebied van energiebesparing
- op verzoek van inwoners bemiddelen in en doorsturen van offertes
- het faciliteren, verhuren van etalageruimte voor aanbieders van duurzaamheidsmaatregelen

De feitelijke activiteiten worden uitgevoerd aan de Roda J.C. Ring 61, Unit 1 te Kerkrade.

Beleidsvoornemens/ toekomstverwachting
De gemeente onderhoudt een actieve samenwerking met de WoonWijzerWinkel Limburg. We doen dit om de beleidsdoelen te halen die wij hebben op het gebied van de warmte- en energietransitie, en het klimaat. Rekening houdend met de lange adem van o.a. het doel om te komen tot een betaalbare, duurzame energievoorziening is de verwachting dat deze samenwerking in de komende jaren zal blijven voortbestaan, en daar waar nodig zelfs zal intensiveren. De gemeente heeft haar eigen doelen, maar er zijn eveneens doelen die we delen met de overige Parkstad-gemeenten.

Risico's (meerjarig)
De gemeenten die deelnemen aan de WoonWijzerWinkel Limburg gaven de eerste vijf jaar leningen die pasten bij de markt. De laatste betaling hiervan was in 2024. Het financiële risico voor de Gemeente Kerkrade is in totaal € 229.000 (hier zitten ook de kosten voor de aandelen in 2020 van € 3.559 bij). Dat is het totale bedrag dat de gemeente in de eerste vijf jaar van het project aan leningen uitgaf.

We verwachten dat de WoonWijzerWinkel Limburg evenveel geld oplevert als dat ze kosten maakt (break-even) als in tien jaar tijd 15.000 koophuizen in Parkstad verduurzaamd worden. Het risico bestaat echter dat de WoonWijzerWinkel Limburg meer geld kost dan het stimuleren van duurzaamheidsmaatregelen bij eigenaren van woningen oplevert. Als gemeente letten we hier op. Er zijn goede afspraken gemaakt over het geven van informatie in kwartaalrapportages, en er is sinds kort sprake van een periodiek overleg om resultaten en doelstellingen te bespreken.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
BV te Heerlen (fysieke vestiging te Kerkrade), met gemeenten Heerlen, Landgraaf, Brunssum, Beekdaelen, Voerendaal en Simpelveld.

36. Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	17,7%	17,7%		

Doelstelling/ openbaar belang
Het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad (afgekort ZVHP) is een samenwerking tussen de Parkstadgemeenten, met als vestigingsplaats Heerlen. Gemeenten, justitie-partners en zorgpartners werken samen om problemen aan te pakken die gerelateerd zijn aan individuele personen. De partners leggen daarbij de nadruk op personen die strafbare feiten en/of geweld hebben gepleegd of mensen die overlast veroorzaken, voor maatschappelijke onrust zorgen en/of de openbare veiligheid aantasten. Het ZVHP verbindt partners bij de aanpak van complexe problematiek. Daarnaast coördineert het ZVHP de nazorg aan ex-gedetineerden, adviseert het bij te nemen beslissingen over het verlengen van een huisverbod en levert (vanaf 1.1.2024) de voorzitter voor de Beschermingstafel Jeugd Parkstad.

Beleidsvoornemens/ toekomstverwachting
De begroting 2027 en het meerjarenperspectief laten zien dat de opgave van het Zorg- en Veiligheidshuis in omvang en complexiteit toeneemt. De casuïstiek waarmee wordt gewerkt, wordt beïnvloed door bredere maatschappelijke ontwikkelingen, zoals economische onzekerheid, de instroom van nieuwe doelgroepen en een verharding van de samenleving.

Deze ontwikkelingen vertalen zich concreet in een toenemende druk op de uitvoering. Casussen vragen vaker om multidisciplinaire inzet, kennen langere doorlooptijden en vereisen specialistische kennis. Tegelijkertijd staan ook de ketenpartners onder druk, wat de complexiteit van de samenwerking verder vergroot.

Daarnaast spelen specifieke thema's, zoals huisverboden, nazorg aan ex-gedetineerden, jeugdproblematiek en personen met verward gedrag, een steeds grotere rol binnen de werkzaamheden. De aard van deze problematiek maakt dat snelle en gecoördineerde interventies noodzakelijk zijn, waarbij het Zorg- en Veiligheidshuis een centrale regierol vervult.

Parallel aan deze inhoudelijke ontwikkelingen blijft de organisatie werken aan haar eigen professionalisering. Er wordt geïnvesteerd in personeelsontwikkeling, onder andere via training, intervisie en het versterken van digitale vaardigheden. Ook wordt gewerkt aan structurele verbeteringen, zoals de implementatie van HR21, het opstellen van een personeelshandboek en het verbeteren van managementinformatie en sturingsinformatie.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
Gevestigd te Heerlen, met zeven gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal.

37. Solido

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	n.n.b.	n.n.b.		

Doelstelling/ openbaar belang

Solido opereert in een snel veranderend digitaal landschap waarin ontwikkelingen op het gebied van technologie, informatiebeveiliging, wetgeving, arbeidsmarkt en geopolitiek een grote impact hebben op de bedrijfsvoering van haar deelnemers. Het opstellen van de meerjarenbegroting blijft daardoor uitdagend, mede vanwege onzekerheden rond inflatie, arbeidsmarktkrapte en technologische ontwikkelingen.

Om haar dienstverlening toekomstbestendig te houden werkt Solido met een strategische roadmap. Daarbij vervult de Adviseur Digitale Informatie en Innovatie een centrale rol tussen wet- en regelgeving, klantbehoeften en innovatie. Hierdoor kan Solido beter inspelen op veranderende wensen van deelnemers en maatschappelijke ontwikkelingen.

Een belangrijk aandachtspunt is digitale soevereiniteit. Door de toenemende geopolitieke spanningen wil Solido de afhankelijkheid van grote internationale cloudleveranciers beperken. Daarom worden gegevens uit Microsoft 365 gekopieerd naar een alternatieve cloudomgeving en wordt onderzocht of opslag in de eigen datacenters mogelijk is. Daarnaast volgt Solido Europese alternatieven voor cloudoplossingen. Tegelijkertijd blijft Microsoft Azure een belangrijk fundament voor de digitale infrastructuur.

De toenemende afhankelijkheid van IT binnen gemeenten en andere deelnemers brengt ook grotere risico's met zich mee. Daarom is informatiebeveiliging inmiddels een structureel onderdeel van de dienstverlening. De inzet op cybersecurity en bedrijfscontinuïteit zal de komende jaren verder toenemen om betrouwbare dienstverlening aan inwoners te waarborgen.

De Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS) sluit hier nauw op aan. Deze strategie richt zich op zes pijlers: digitale autonomie, een veilige digitale omgeving, innovatiekracht, een beter samenwerkende overheid, een inclusieve digitale samenleving en ondersteuning van het mkb bij digitalisering. Deze uitgangspunten vormen een belangrijke leidraad voor de toekomstige koers van Solido.

Als uitvoeringsorganisatie voert Solido IT-diensten uit namens haar deelnemers en treedt zij op als regievoerder richting marktpartijen. De overgang van traditionele IT-omgevingen naar Software-as-a-Service (SaaS) verloopt echter langzamer dan verwacht. Hierdoor blijven traditionele toepassingen langer in de eigen datacenters aanwezig. Solido kiest daarom voor een moderne invulling van nieuwe functies, terwijl het beheer van oudere systemen geleidelijk wordt uitbesteed.

De krapte op de arbeidsmarkt vormt een groot risico voor de continuïteit van de dienstverlening. Vooral IT-specialisten en informatiebeveiligingsdeskundigen zijn schaars, zeker in Zuid-Limburg. Om deze uitdaging het hoofd te bieden investeert Solido in stageplaatsen, talentontwikkeling en een modern functiehuis op basis van HR21. Hiermee wordt de organisatie aantrekkelijker voor nieuwe medewerkers en wordt een eigen talentpool opgebouwd.

Op het gebied van innovatie positioneert Solido zich als een ‘slimme volger’: nieuwe ontwikkelingen worden actief gevolgd en toegepast wanneer deze voldoende meerwaarde bieden. De roadmap vormt hierbij het instrument om noodzakelijke veranderingen door te voeren, zodat de IT-dienstverlening actueel blijft en blijft voldoen aan wet- en regelgeving. Belangrijke projecten zijn de verdere migratie naar cloudoplossingen en de overgang van een gedeelde (single-tenant) naar afzonderlijke (multi-tenant) omgevingen voor deelnemers, wat essentieel wordt geacht voor toekomstige toepassingen zoals kunstmatige intelligentie (AI).

Tot slot heeft Solido haar organisatiestructuur aangepast. Naast de directie en lijnmanagers is een laag operationele leidinggevenden toegevoegd. Hierdoor kunnen managers zich meer richten op strategische en tactische vraagstukken, terwijl operationele processen beter worden aangestuurd. Deze wijziging versterkt kennisoverdracht, vermindert afhankelijkheid van individuele medewerkers en draagt bij aan een hogere kwaliteit, continuïteit en flexibiliteit van de dienstverlening.

Begroting

De Begroting 2027 kent geen majeure beleidswijzigingen ten opzichte van de Gewijzigde Begroting 2026. Daarmee wordt ingezet op stabiliteit en voorspelbaarheid in een periode waarin zowel de organisatie als de digitale omgeving in ontwikkeling is. Het jaar 2027 staat in het teken van verdere professionalisering, het versterken van beheer en beveiliging en het consolideren van de basis die in de afgelopen jaren is gelegd. Hoewel Solido nog de effecten ervaart van de transitie naar zelfstandigheid, is de organisatie operationeel stabiel en financieel beheerst ingericht. In 2026 wordt gewerkt aan een strategische visie voor Solido. Deze visie zal richting geven aan de verdere positionering en ontwikkeling van de dienstverlening binnen de regio. De financiële vertaling daarvan is nog niet in de begroting verwerkt. Eventuele consequenties worden separaat en expliciet aan het Algemeen Bestuur voorgelegd, zodat u integraal kunt afwegen wat dit betekent voor ambitie, risico en deelnemersbijdrage. Bij het opstellen van deze begroting lopen meerdere verzoeken tot toetreding tot de gemeenschappelijke regeling. De verwachte effecten hiervan zijn – met een prudente inschatting van de slagingskans – waar mogelijk verwerkt in de cijfers voor 2027. Toetreding van nieuwe deelnemers versterkt het regionale IT-fundament, vergroot de samenwerkingskracht en leidt tot een bredere spreiding van overheadkosten. Dit kan een dempend effect hebben op de individuele deelnemersbijdrage. Tegelijkertijd is de begroting zodanig ingericht dat deze ook beheersbaar blijft indien toetreding onverhoopt later of in beperktere mate plaatsvindt.

38. Historisch Centrum Limburg (HCL)

bedragen x € 1.000	01.01.2027	31.12.2027		2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	n.n.b.	n.n.b.		

De Gemeenschappelijke Regeling Historisch Centrum Limburg (GR HCL) is een openbaar lichaam dat voor haar deelnemers de volgende kerntaken uitvoert:

- Het verwerven, beheren en beschikbaar stellen van de archieven en collecties van de aangesloten overheden en van particuliere instanties of personen die archieven hebben ondergebracht bij het HCL;
- Het uitvoeren van de wettelijke taken aangaande de Archiefwet inclusief de taken op gebied van toezicht en advisering voor de aangesloten instanties met betrekking tot de inrichting van modern digitaal informatie- en archiefbeheer en duurzame bewaring;
- Het in de archiefbewaarplaatsen van het HCL ondergebrachte erfgoed toegankelijk maken en op eigentijdse wijze onder de aandacht brengen van een breed publiek.

Per 1 januari 2027 treedt de nieuwe Archiefwet in werking en treedt daaraan gekoppeld het Rijk uit de GR. In de nieuwe Archiefwet ligt de nadruk op digitalisering, ketenverantwoordelijkheid en duurzaam informatiebeheer. Dit heeft invloed op de strategische koers van het HCL voor de komende jaren, welke in het Meerjarenbeleidsplan 2028-2031 is opgebouwd rond vijf pijlers:

1. Robuuste organisatie
2. Digitale dienstverlening
3. Toonaangevend toezicht & advies
4. Open toegankelijkheid
5. Verbindende samenwerking

In lijn met het Meerjarenbeleidsplan 2028-2031 ontwikkelt het HCL zich tot een toonaangevende, digitaal georiënteerde archiefbeheerder en partner in (duurzaam) informatiebeheer. Digitalisering wordt daarbij niet primair opgevat als het digitaliseren van analoge collecties, maar als:

- het duurzaam beheren van digitale overheidsinformatie;
- het functioneren als regionaal digitaal knooppunt op het gebied van archief- en informatiebeheer;
- het faciliteren van hergebruik van betrouwbare gegevens door overheden en maatschappij;
- het ondersteunen van deelnemers vanaf het moment van informatiecreatie (“archive by design”).

De maatschappelijke gebruikersgroep is daarbij breed. Het HCL bedient zowel ambtenaren van de aangesloten overheidsorganisaties, burgers, journalisten, onderzoekers, advocaten, architecten, nabestaanden en waarheidsvinders van het maatschappelijk democratisch geheugen. Het HCL borgt betrouwbare, vindbare en betekenisvolle informatie voor al deze doelgroepen.

Overige

Daarnaast zijn er nog enkele GR-en die op basis van het BBV formeel niet als verbonden partij gelden. Er is weliswaar sprake van een financieel belang, maar niet van een bestuurlijk belang. Er is nl. geen sprake van een vertegenwoordiging in een bestuur met beslisbevoegdheid. Eventueel wel van een vorm van "inbreng/inspraak" (bijv. via deelnemersraad), maar de besluitbevoegdheid ligt bij de centrumgemeente en de overige deelnemende gemeenten nemen diensten af op basis van bijvoorbeeld overeenkomsten. Het betreft:

GR centrumregeling verwerving jeugdhulp regio Zuid-Limburg 2019
Het geheel van activiteiten gericht op het aanbod aan jeugdhulp via privaatrechtelijke contractering van zorgaanbieders. Deelnemende gemeenten betalen op basis van feitelijk gebruik voor de ingekochte zorg. Deelnemende gemeenten betalen de centrumgemeente Maastricht een bijdrage in de kosten van de met de verwerving gepaard gaande werkzaamheden (op basis van jaarlijks uitvoeringsplan).

GR Discriminatie.nl Limburg
Discriminatie.nl Limburg (voorheen Anti Discriminatie Voorziening Limburg) is een onafhankelijke stichting die voor 27 Limburgse gemeenten, waaronder de gemeente Kerkrade, uitvoering geeft aan de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen. Deze wet verplicht gemeenten te zorgen voor een onafhankelijk meldpunt waar inwoners discriminatie kunnen melden.

Inwoners kunnen bij Discriminatie.nl Limburg terecht voor informatie, advies, ondersteuning en bijstand wanneer zij discriminatie ervaren of getuige zijn van discriminatie. Daarnaast registreert de organisatie meldingen en klachten over discriminatie. De resultaten hiervan worden jaarlijks inzichtelijk gemaakt in de Jaarmonitor Discriminatie.

Met de inwerkingtreding van de Wet bijstand bij discriminatie (WBD) per 1 januari 2028 wordt het huidige stelsel van antidiscriminatievoorzieningen landelijk heringericht. De gemeentelijke verantwoordelijkheid voor het organiseren van een lokale voorziening komt daarmee te vervallen. In plaats daarvan wordt één landelijk aangestuurde en rechtstreeks door het Rijk gefinancierde organisatie verantwoordelijk voor de melding van discriminatie en de ondersteuning van inwoners.

GR Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad Opvang en Beschermd Wonen Wmo 2015
De Gemeenschappelijke Regeling Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad Opvang en Beschermd Wonen Wmo 2015 vormt het samenwerkingsverband tussen de zeven Parkstadgemeenten, met de gemeente Heerlen als centrumgemeente. Binnen deze regeling werken de gemeenten samen aan de uitvoering van de taken op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015), specifiek op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.
De eerder door het Rijk voorgenomen doordecentralisatie van beschermd wonen is als gevolg van het uitstel van het wetsvoorstel Woonplaatsbeginsel Beschermd Wonen meerdere malen verschoven. Ondanks deze landelijke ontwikkelingen hebben de Parkstadgemeenten regionaal afgesproken de ingezette transformatie voort te zetten en gezamenlijk toe te werken naar een toekomstbestendige inrichting van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Samen met regionale partners, zorgaanbieders, woningcorporaties, cliëntenvertegenwoordigers en ervaringsdeskundigen wordt gewerkt aan een nieuwe, toekomstgerichte visie op Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Deze visie zal richting geven aan het beleid en de samenwerking binnen de regio tot en met 2035.
De belangrijkste uitgangspunten daarbij zijn:

- *Samen ontwikkelen en innoveren.*
  Gemeenten, cliëntenvertegenwoordigers, adviesraden, zorgaanbieders en woningcorporaties werken gezamenlijk aan een nieuwe regionale visie. Daarbij worden bestaande voorzieningen doorontwikkeld en nieuwe vormen van opvang, begeleiding en ondersteuning ontwikkeld die beter aansluiten bij de veranderende behoeften van inwoners.
- *Regionale samenwerking en governance.*
  De opgaven binnen beschermd wonen en maatschappelijke opvang overstijgen de gemeentelijke grenzen. Daarom wordt ingezet op verdere versterking van de regionale samenwerking, waarbij ook de bestuurlijke, ambtelijke, juridische en financiële governance wordt doorontwikkeld.
- *Flexibele en afgestemde uitvoering.*
  Er wordt gewerkt aan een samenhangend aanbod van lokale en regionale voorzieningen dat aansluit op de lokale sociale infrastructuur. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor een soepele overgang tussen lokale ondersteuning, beschermd wonen en maatschappelijke opvang, zodat inwoners tijdig passende ondersteuning ontvangen.
- *Cliëntgericht en inclusief.*
  De inwoner staat centraal. Uitgangspunt blijft passende en integrale ondersteuning volgens het principe van één gezin, één plan, één regisseur. Zelfredzaamheid, participatie, herstel en eigen regie worden gestimuleerd, met tegelijkertijd oog voor de kwetsbaarheid van de doelgroep en de noodzaak van continuïteit in ondersteuning.
- *Financiën en verantwoorde verdeling.*
  De financiering, bekostiging en inkoop van ondersteuning worden verder doorontwikkeld, waarbij aandacht bestaat voor doelmatigheid, transparantie, monitoring en een evenwichtige verdeling van middelen binnen de regio.

In het verlengde van de ontwikkeling van deze nieuwe regionale visie wordt tevens gewerkt aan een actualisatie van de huidige centrumregeling. Naar verwachting wordt in het eerste kwartaal van 2027 een voorstel voor een geactualiseerde centrumregeling ter besluitvorming aan de gemeenteraden voorgelegd. Hiermee wordt de governance en samenwerking binnen de regio in lijn gebracht met de toekomstige opgaven en de regionale koers voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

§7. Grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid volgt het ruimtelijk beleid. Het is een instrument waarmee ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt en heeft een directe relatie met programma 8 Wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing en met programma 3 Economie. Het grondbeleid draagt bij aan het creëren van een optimale woon-, werk- en leefomgeving.

In deze paragraaf wordt eerst toegelicht hoe de gemeente de doelen in relatie tot het creëren van een optimale woon-, werk- en leefomgeving wil bereiken. Vervolgens wordt ingegaan op de uitvoering van het grondbeleid, op de prognose van de te verwachten resultaten uit grondexploitatie en op de geraamde winst- of verliesneming. Ten slotte worden de beleidsuitgangspunten met betrekking de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van grondzaken besproken.

a. Visie op het grondbeleid

Het 'ontwikkelingsprogramma woningbouw'

Bij programma 8 Wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing zijn de opgaven met betrekking tot de woningmarkt beschreven. Hieronder wordt de concrete uitvoering (activiteiten) van het beleid toegelicht.

Focus beleidsveld wonen 2027 e.v.:

- Opstellen verplichte urgentieregeling (regionaal)
- Uitvoering woonoffensief: o.a. advisering, aanjagen, ondersteunen en vermarkten van nieuwe woningbouwplannen en opstellen ontwikkelkaart. Voor de bestuursperiode 2026-2030 wordt ingezet op realisatie van 1300-1500 woningen. Hierbij staan we open voor nieuwe en innovatieve woonvormen.
- Inzetten op gezonde mix van woningen en op vitale buurten en wijken.
- Invoering diverse sturingsinstrumenten woningmarkt en leefbaarheid op lokaal en regionaal niveau die vervolgens verwerkt worden in de huisvestingsverordening
- Uitvoering geven aan de nieuwe regionale/lokale woonvisie en opwerken naar een Volkshuisvestelijk Programma.
- Nieuwe woningbouwinitiatieven worden getoetst op woonbehoefte, kwaliteit en kwantiteit en het effect op de woonomgeving.
- Aanpak particulier bezit middels aankoop woningen via het Volkshuisvestingsfonds.
- Deelname aan en input geven bij de uitvoering van de Toekomstvisie Wonen, welzijn en zorg zowel regionaal als lokaal niveau.
- Deelname aan en input geven aan het project sociaal veilig.
- Opstellen van de prestatieafspraken voor de periode 2027-2028 corporaties en de huurdersorganisaties
- Kwalitatieve verbetering van de woningen en de woonomgeving
- Onderzoeken en aanvragen nieuwe (tranches) van rijksregelingen (b.v. regiodeal, VHF, WBI etc.)
- Uitvoering van nieuwbouwprojecten op de woningmarktprogrammering
- Onderzoek toepassing Wvg ten behoeve van realisatie plannen Volkshuisvestingsfonds
- Samenwerking op regionaal niveau en provinciaal niveau
- Samenwerking versterken tussen domeinen
- Continuering van de Startersregeling
- Onderzoek en uitvoering van woonwerkarrangementen op regionaal niveau i.s.m. gemeenten, corporaties en werkgevers.

Het 'ontwikkelingsprogramma bedrijventerreinen'
De gemeente bezit en ontwikkelt geen uit te geven grond voor bedrijven. De gemeente richt zich op de herontwikkeling van de bestaande bedrijventerreinen. Met name op het verbeteren van de bereikbaarheid, de vergroening en op het bevorderen van de verkeersveiligheid door aanpassingen aan de infrastructuur op de terreinen. In eerste instantie is ingezet op de herinrichting van de P5 bij de Leisuredome op het stedelijk dienstenterrein van de Rodaboulevard en worden nu voorbereidingen getroffen om de bereikbaarheid van Dentgenbach te verbeteren.

b. Uitvoering van het grondbeleid

De gemeente Kerkrade wil een aantrekkelijke plek zijn om te wonen, werken, ondernemen en recreëren. Om dit te bereiken is duidelijk en praktisch toepasbaar beleid nodig. Sinds 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Deze wet bundelt en vereenvoudigt bestaande regels voor de fysieke leefomgeving.

Grondbeleid is een belangrijk hulpmiddel om gemeentelijke doelen te realiseren. Het gaat hierbij onder andere om woningbouw, leefbare wijken, klimaatmaatregelen en economische ontwikkeling. Ook maakt het grondbeleid het mogelijk om gemeentelijke kosten eerlijk te verdelen met ontwikkelaars en duidelijke afspraken te maken met grondeigenaren.

Het grondbeleid van Kerkrade richt zich niet alleen op concrete bouwprojecten maar ondersteunt ook bredere ambities, zoals het versterken van de leefomgeving, het inspelen op klimaatverandering en het bevorderen van sociale samenhang.

In de Omgevingsvisie 2050 heeft de gemeente haar lange termijndoelen voor de leefomgeving vastgesteld. Grondbeleid draagt actief bij aan het realiseren van deze visie. Om dit te bereiken zet de gemeente verschillende instrumenten in. Denk hierbij aan het verwerven van grond, het maken van afspraken met initiatiefnemers, of – als dat nodig is – het toepassen van wettelijke middelen zoals voorkeursrechten of onteigening.

De gemeente werkt zoveel als mogelijk op basis van vrijwillige overeenkomsten waarbij ontwikkelaars of publieke partijen bijdragen aan publieke voorzieningen of ruimtelijke kwaliteit. Ook is het grondbeleid gericht op het beheersen van risico's bij gebiedsontwikkelingen en het eerlijk verdelen van kosten en opbrengsten.

De Omgevingswet geeft gemeenten nieuwe mogelijkheden om gebiedsontwikkeling te ondersteunen en te sturen. Het doel is altijd een goede balans tussen ruimte voor ontwikkeling en het waarborgen van kwaliteit. Het grondbeleid van Kerkrade sluit hierop aan en is geen doel op zich, maar een effectief middel om ruimtelijke, maatschappelijke en duurzame ambities waar te maken.

Het grondbeleid zal worden vastgelegd in de Nota Grondbeleid 2027-2030. Deze wordt in januari 2027 ter vaststelling een de raad aangeboden.

Hieronder volgt een korte beschrijving van de stand van zaken van de stedelijke ontwikkelingsprojecten die in voorbereiding of in uitvoering zijn.

Kaalheide Bruist
Augustus 2026 heeft Stichting BRUIS besloten om te stoppen met de ontwikkeling van het Bruis-concept op Sportpark Kaalheide. De verdere herontwikkeling en met name de huisvesting van Roda JC en Achilles TOP zijn opnieuw verkend. Vanaf 2027 worden deze nader uitgewerkt om tot uitvoering te brengen.

Kaffebergsweg
In het kader van het woonoffensief is de locatie aan de Kaffebergsweg naar voren gekomen om woningbouw te realiseren. De gronden zijn in eigendom van de gemeente. Het is wenselijk kavels uit te geven voor het realiseren van woningen in het duurdere koopsegment. Op basis van de stedenbouwkundige visie zal worden bepaald op welke manier de kavels zullen worden uitgegeven. De financiële consequenties zullen worden uitgewerkt in een grondexploitatie. Het plan met de grondexploitatie wordt naar verwachting in 2027 aan de raad ter goedkeuring voorgelegd.

Vincent van Goghplein
De gemeente Kerkrade is voornemens om op het Vincent van Goghplein in de buurt Haanrade een herontwikkeling tot woningbouw te realiseren. Het bestaande schoolgebouw wordt gesloopt om vervolgens een tweetal appartementencomplexen te realiseren met daarin ca. 43-47 woningen. Het schoolgebouw werd de afgelopen jaren verhuurd aan drie huurders. Twee van de drie huurders zijn inmiddels verhuisd, dit zijn Stichting de Spiegel en Optisport. De gemeenteraad heeft op 25 februari jl. besloten om Scouting Gregor Brokamp te verhuizen naar het vastgoedobject gelegen aan de Berenbosweg. Hier wordt een uitbouw gerealiseerd en aan het bestaande vastgoed vindt groot onderhoud plaats. Voorbereiding hiervoor is in volle gang. Tot het moment van oplevering blijft Scouting Gregor Brokamp nog op het Vincent van Goghplein. De voorlopige verwachting luidt dat het gebouw in het Berenbos in de eerste helft van 2028 in gebruik kan worden genomen. De

herontwikkeling van het Vincent van Goghplein volgt aansluitend. Het uitgewerkte plan incl. bijbehorende grondexploitatie zal eind 2026 – begin 2027 aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Superlocal
De circulaire gebiedsontwikkeling Superlocal is zo goed als gereed. Het laatste onderdeel betreft de verkoop in 2 fases van ca. 20 vrije-sector kavels. In fase 1 zijn 13 kavels verkocht aan HVG Real Estate door middel van een openbare verkoopprocedure. Het betreft 7 kavels aan de Wiel Coerverstraat en 6 kavels aan de Nico Ploumstraat. De verkoop van de woningen door HVG Real Estate verloopt moeizaam. Start bouw vindt plaats na het behalen van de benodigde verkoopdrempel. Het bijgestelde streven is dat dit uiterlijk begin 2027 kan plaatsvinden.

Rolduckerveld
De herstructurering van Rolduckerveld verloopt voorspoedig en is in volle gang. Inmiddels is het noordelijk gedeelte van het plangebied geheel opgeleverd. Alle 96 door Wonen Zuid gerealiseerde nieuwe woningen zijn in gebruik genomen en is het gebied geheel woonrijp gemaakt. Ook het parkgedeelte is voorzien van fiets en wandelpaden en groenvoorziening is grotendeels aangelegd.

In 2025 is HEEMwonen gestart met de bouw van 2 appartementencomplexen. Oplevering was voorzien eind 2026, maar heeft enige vertraging opgelopen. De oplevering is nu voorzien in de loop van april 2027.

De gemeente zal vervolgens starten met de reconstructie van de Dir. Schrijnenstraat, Hertogenlaan (deels), Dir. Evertstraat, Mgr. Van Gilsstraat (deels) en de Dir. Cortenstraat. Ook zal de groeninrichting in samenspraak met bewoners opnieuw worden ingericht.

In 2026 is HEEMwonen ook gestart met de bouw van 2 appartementencomplexen aan de Mgr. van Gilsstraat. De oplevering van de 62 woningen is in het 4^{e} kwartaal van 2027 voorzien.

De sloop van de woningen aan de Ailbertuslaan en Dir. Evertsstraat (deelgebied Zuid) is in volle gang en zal in de loop van dit jaar worden afgerond. HEEMwonen is voornemens om in dit deelgebied ca. 100 grondgebonden woningen te realiseren volgens het “Morgen Wonen” concept waarbij prefab woningen zullen worden gerealiseerd. De woningen zullen als sociale huur, middenhuur en als koopwoning worden aangeboden. De start bouw is voorzien in de loop van 2027/2028.

In maart 2026 is een intentieovereenkomst aangegaan met Metropool Development BV en HEEMwonen voor de bouw van een Lidl-supermarkt en 48 appartementen. De inzet is om op de locatie Hertogenlaan een nieuwe Lidl supermarkt te realiseren ter vervanging van de Lidl supermarkt aan de Ambachtstraat.
Verdere uitwerking van de plannen en overeenkomsten is in volle gang en eind 2026 zal een aanvraag voor omgevingsvergunning worden ingediend. Metropool beoogt in 2027 te starten met de bouw van het complex. Ingebruikname is begin 2029 voorzien.

Ook de aankoop van particulier bezit in de beide hoogbouwflats Zonstraat door Wonen Zuid verloopt nog steeds voortvarend. Inmiddels zijn ca. 170 van de 200 woningen in bezit van Wonen Zuid. De resterende 30 appartementen dienen uiterlijk 2030 in bezit te zijn van Wonen Zuid. Daarna volgt de sloop van beide hoogbouwflats en zal het vrijkomende gebied worden herontwikkeld. Dit vormt het sluitstuk van de herontwikkeling van Rolduckerveld.

In relatie tot het Meerjaren Uitvoeringsprogramma Rolduckerveld vindt periodiek bestuurlijke terugkoppeling plaats naar bestuurders van de samenwerkende partijen. De voortgang van de gebiedsontwikkeling wordt op een viertal thema's (programmalijnen) gerapporteerd, te weten:

1. Woonprogramma,
2. Openbare Ruimte
3. Buurt Maken
4. Voorzieningen

Voorts wordt intensief ingezet op de onderwerpen communicatie en participatie. Via diverse communicatiekanalen worden burgers, omwonenden en nu ook nieuwe bewoners geïnformeerd over de gebiedsontwikkeling. In 2025 is de Oostkamer als informatiepunt voor de gebiedsontwikkeling fysiek uitgebreid met een extra ruimte. De Oostkamer wordt door burgers als zeer positief ervaren.

Uitvoerende partijen Wonen Zuid, HEEMwonen en de gemeente bemannen de Oostkamer 2 keer per week.

VIE
Het sport- en beweegcomplex VIE is in gebruik. De aanleg van de openbare ruimte aan de zijde van de Wijngracht en de Caspar Sprokelstraat is in 2024 afgerond. De aanleg van de openbare ruimte op het binnenterrein tussen de Vie-boulevard en het gebouw van Zuyderland en Wonen Limburg is afgerond. Het resterende deel van het binnenterrein en de toegang vanaf de Wijngracht worden na de renovatie van de gebouwen F en N&V (appartementen en Het Martin Buber) aangelegd. Het binnenterrein is noodzakelijk als bouwterrein voor zowel Martin Buber als de appartementen gepland in gebouw F en V.

Naar verwachting zal met de afbouw van dit deel gestart worden medio 2de kwartaal 2027 afhankelijk van de voortgang van voornoemde ontwikkelingen.

Met de aanleg van de openbare ruimte op het dak van de parkeergarage kan gestart worden na de herstelwerkzaamheden inclusief oplevering en overdracht van de garage. Op basis van de laatste planning van de aannemer kan gestart worden met de voorbereiding in het vierde kwartaal van 2026 en feitelijke realisatie vanaf het eerste kwartaal 2027. Tevens zal dan de Parkstadroute over het dak worden afgerond en kan ook het lifthuis op het dak van de parkeergarage in gebruik worden genomen.

Industriestraat-Koempelstraat
De 20 woningen en openbare ruimte zijn in 2026 gerealiseerd. De aanplant van het groen is voorzien begin 2027, waarna het project gereed is. Het pand Industriestraat 41 is verkocht en wordt verbouwd tot twee grondgebonden woningen.

Herontwikkeling D'r Pool
De sloop van het oude zwembadcomplex is nagenoeg afgerond. Alleen de kelderwand parallel aan de Engerweg moet nog worden gesloopt. Na de sloop zal het terrein verder bouwrijp worden gemaakt. Het bestemmingsplan is door de raad vastgesteld, maar tegen de vaststelling is door een aantal omwonenden beroep aangetekend. Een datum voor behandeling van het beroep door de Raad van State is na inmiddels 2 jaar nog steeds niet bekend. Na een voor de gemeente hopelijk positieve uitspraak op het ingestelde beroep kan de bouwgrond worden overgedragen aan de ontwikkelaar. Ook kan de ontwikkelaar starten met de bouwvoorbereiding, verkooppromotie en vervolgens de bouw. De bouwwerkzaamheden nemen circa 21 maanden in beslag.

c. Prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

Het meerjarig verloop van de 'reserve grondexploitatie OBK' is als volgt:

bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029	2030
Beginsaldo	**3.573**	**2.952**	**3.396**	**3.597**	**3.818**
Resultaten Grondbedrijf	256	-	-	-	-
Erfpachtcanon gronden centrum	135	150	170	190	195
Klooster Bleijerheide	-95	-	-	-	-
Afbouw centrum*	-260	-	-	-	-
Project Carisborg	31	31	31	31	-
Bijdrage Martin Buber i.r.t. pand Einderstraat	25	25	-	-	-
Aanleg infra Rodaboulevard	-395	-	-	-	-
Storting t.b.v. toekomstige verlieslatende grondexploitaties	150	-	-	-	-
Vennootschapsbelasting voorschot 2026	-31	-	-	-	-
Bijdrage bouwplan De Componist t.b.v. infrastructurele maatregelen in het centrum	180	-	-	-	-
Infrastructurele maatregelen in het centrum	-	-240	-	-	-
Bijdrage jaarplan 2026 onderhoud gemeentelijke gebouwen	-45	-	-	-	-
Cofinanciering woningbouwimpuls 7e tranche	-600	-	-	-	-
Verkoop pand Industriestraat 41	80	-	-	-	-
Verkoop grond t.b.v. brandweerkazerne	-	291			
Herontwikkeling zorginstelling Lückerheide	-	187	-	-	-
Wijkontwikkelingsprojecten**	-52	-	-	-	-
Eindsaldo* **	**2.952**	**3.396**	**3.597**	**3.818**	**4.013**

** Overgeheveld naar het investeringsprogramma Cultuurcluster (Hub / PLT).*

*** Dit betreft nog de doorwerking van eerdere projecten zoals het ondersteunen van bewonersplatforms en het verbeteren van de leefbaarheid in de wijken. Er worden geen nieuwe WOP-projecten bekostigd uit de reserve.*

**** Het saldo wordt eind 2030 geschat op ongeveer € 4,01 mln. Hiervan is ca. € 2,38 mln. bestemd voor het dekken van verliezen uit herstructureringsprojecten in de periode 2027-2030. Daarmee is in het verloop van de reserve nog geen rekening gehouden, omdat die projecten in voorbereiding zijn en de te verwachten verliezen nog niet kunnen worden ingeschat. Daarnaast verwacht de gemeente dat over de resultaten uit grondexploitatie in de jaren 2025 en verder vennootschapsbelasting moet worden betaald. De aangifte voor 2025 is in voorbereiding. De hoogte van de te betalen belasting kan nog niet worden ingeschat. De verschuldigde vennootschapsbelasting zal ten laste worden gebracht van de reserve grondexploitatie OBK.*

De resultaten van het Grondbedrijf bevatten de winsten en verliezen uit grondexploitaties. Deze worden verderop aangegeven. Bij deze schattingen moet rekening worden gehouden met een risicoprofiel.

d. Onderbouwing van de (geraamde) winst- of verliesneming

Op basis van een inschatting van de voortgang en resterende risico's van de grondexploitaties wordt een schatting gemaakt van de resultaten. Daarbij wordt rekening gehouden met de relevante verslagleggingsregels. Hieronder wordt een actueel overzicht gegeven van de geschatte resultaten van de verschillende grondexploitaties.

Project	raming 2026	raming 2027	raming 2028	raming 2029	raming 2030
					bedragen x € 1.000
Teutelebroekstraat-Kerkvoetpad	256	-	-	-	-
Totaal					

e. Beleidsuitgangspunten reserves in relatie tot de risico's van grondzaken

In de vorm van de algemene reserve OBK is er een specifieke reserve voor het opvangen van eventuele niet al voorziene/afgedekte risico's in de totale grondexploitatie. Deze reserve bedraagt € 1,25 mln. Vanuit de reserve grondexploitatie OBK worden niet verwachte verliezen uit grondexploitaties betaald. Winsten worden in de reserve gestort. Indien mogelijk worden subsidies in de grondexploitaties ingebracht. De reserve werkt op deze manier als "werkreserve" voor het Grondbedrijf. Aan het einde van 2025 was de reserve ca. € 3,57 mln.

Risico's van grondzaken
De risico's van het Grondbedrijf worden om de zoveel tijd bijgewerkt. Hieronder noemen we nog een aantal risico's of belangrijke ontwikkelingen in relatie tot grondzaken.

Juridische risico's
Op basis van de Wet ruimtelijke ordening of de Omgevingswet is de gemeente verplicht bij ieder bouwplan kosten te verhalen. Bij voorkeur wordt dit geregeld in een overeenkomst die aan het begin van een project met de initiatiefnemer wordt gesloten. Als er geen overeenstemming wordt bereikt, worden de kosten publiekrechtelijk verhaald. Daardoor kan het project vertraging oplopen. De gemeente gaat ervan uit dat in de meeste gevallen overeenstemming zal worden bereikt. De uitvoering van projecten kan ook worden vertraagd als tegen deze projecten bezwaar wordt gemaakt.

Planschade/nadeelcompensatie
De risico's die gaan over planschade worden zo veel mogelijk bij de projectontwikkelaar gelegd. Bij projecten die de gemeente zelf uitvoert, kan de planschade niet bij een derde partij worden gelegd. Er is een planschadeverzoek in behandeling.

Marktrisico's
De gemeente verkoopt op dit moment geen vrije sector kavels.

PFAS
Uit onderzoeken blijkt dat er voor de grond- en gebiedsexploitaties geen risico's zijn door PFAS.

PAS
De stikstofuitspraak heeft geen gevolgen voor de uitvoering van de grond- en gebiedsexploitaties.

§8. Wet open overheid

De gemeentelijke organisatie hanteert een uniforme werkwijze voor de afhandeling van Woo-verzoeken. Voor de efficiënte afhandeling van Woo-verzoeken en voor de actieve openbaarmaking wordt met een anonimiseringstool gewerkt. Ook is inmiddels een lakrichtlijn opgesteld voor het creëren van meer bewustwording binnen de organisatie over welke informatie wel/niet openbare informatie betreft. Daarnaast zorgt dit voor meer uniformiteit bij de afhandeling van de verzoeken. We merken dat het aantal Woo-verzoeken jaarlijks toeneemt en dat de ingediende Woo-verzoeken omvangrijker zijn, waardoor de afhandeling veel capaciteit vraagt.

De actieve openbaarmaking op grond van de Wet open overheid wordt gefaseerd ingevoerd. De eerste tranche is op 1 november 2024 in werking getreden. De informatiecategorieën uit deze tranche worden door de gemeente actief openbaar gemaakt. De inwerkingtreding van de tweede tranche wordt telkens uitgesteld. Het is nog onbekend wanneer deze in werking zal treden. De voorbereidende werkzaamheden hiervoor zijn wel al gestart. Hiermee waarborgen we een goede uitvoering van de Wet open overheid.

Financiële begroting

1. Lasten en baten

a. Totaaloverzicht begrotingssaldo

In het begin van dit document worden de financiële mutaties weergegeven. Deze mutaties wijzigen het begrotingssaldo. Een toelichting op de financiële mutaties is te vinden in de diverse programma's.

bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029	2030
Saldo begroting 2026	67	72	-2.257	-808	-808
Financiële mutaties	-49	-43	-2.595	-1.195	854
Actueel begrotingssaldo 2027	**18**	**29**	**-4.852**	**-2.003**	**46**

De risico's die van invloed kunnen zijn op het begrotingssaldo zijn genoemd in §2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

b. Overzicht lasten en baten

*bedragen * € 1.000*

LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD	REK.	BEGR.		MJR.		
	2025	Bijgesteld 2026	Primair 2027	2028	2029	2030
LASTEN						
0 Bestuur en ondersteuning						
0.1 Bestuur	6.566	4.350	4.246	4.267	4.267	4.306
0.2 Burgerzaken	2.078	2.207	2.157	2.120	2.140	2.152
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	88	125	121	121	119	119
0.5 Treasury	47	-310	-390	-470	-521	-675
0.63 Parkeerbelasting	87	57	56	57	57	57
0.64 Belastingen overig	924	1.003	1.015	1.045	1.085	1.144
	9.791	**7.431**	**7.206**	**7.140**	**7.148**	**7.104**
1 Veiligheid						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.154	4.325	4.529	4.679	4.846	5.016
1.2 Openbare orde en veiligheid	3.564	5.128	3.980	3.906	3.942	3.975
	7.718	**9.453**	**8.508**	**8.585**	**8.788**	**8.990**
2 Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1 Verkeer en vervoer	8.468	8.720	8.695	8.735	8.936	8.918
2.2 Parkeren	852	772	707	693	655	651
2.5 Openbaar vervoer	33	34	34	34	34	34
	9.353	**9.525**	**9.435**	**9.462**	**9.625**	**9.603**
3 Economie						
3.1 Economische ontwikkeling	1	1	1	1	1	1
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.691	3.064	2.613	2.616	2.692	2.703
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	331	329	338	338	338	338
3.4 Economische promotie	489	671	518	510	510	510
	3.512	**4.065**	**3.470**	**3.465**	**3.541**	**3.552**
4 Onderwijs						
4.2 Onderwijshuisvesting	2.295	3.266	2.304	2.678	2.448	2.401
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.456	6.268	5.452	2.564	2.599	2.646
	6.751	**9.534**	**7.756**	**5.241**	**5.046**	**5.046**
5 Sport, cultuur en recreatie						
5.1 Sportbeleid en activering	977	1.639	704	714	464	464
5.2 Sportaccommodaties	3.084	3.291	3.315	3.298	3.294	3.131
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	6.064	6.726	6.010	6.063	6.182	6.382
5.5 Cultureel erfgoed	277	554	400	398	399	406
5.6 Media	1.424	1.355	1.425	1.423	1.423	1.423
5.7 Openbaar groen en recreatie	5.515	5.597	5.443	5.487	5.503	5.513
	17.342	**19.162**	**17.296**	**17.382**	**17.264**	**17.318**
6 Sociaal domein						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	19.925	21.136	6.332	6.394	6.440	5.447
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorz.	1.239	948	1.006	1.021	1.035	1.050
6.22 Toegang/eerstelijnsvoorz Jeugd	1.310	1.710	1.628	1.629	1.629	1.629
6.23 Toegang/eerstelijnsvz Integraal	1.055	1.463	803	793	793	793

6.3 Inkomensregelingen	37.565	38.593	37.326	36.453	35.677	35.000
6.4 Begeleide participatie	18.675	18.901	17.869	16.913	15.504	14.152
6.5 Arbeidsparticipatie	2.908	3.827	3.402	3.405	3.405	3.405
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	5.071	5.120	5.194	5.185	5.186	5.161
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	8.286	9.129	9.316	9.501	5.461	5.182
6.712 Begeleiding (WMO)	4.645	5.075	5.313	5.550	5.696	5.898
6.713 Dagbesteding (WMO)	2.830	2.893	2.998	3.103	3.210	3.322
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	1.117	1.171	1.063	1.063	1.063	1.063
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	12.260	13.321	13.572	13.071	13.071	13.071
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	183	600	700	600	600	600
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	1.973	2.092	1.800	1.800	1.800	1.800
6.762 Jeugdhulp verblijf regionaal	9.494	8.856	8.935	9.608	9.608	9.608
6.763 Jeugdhulp verblijf landelijk	493	443	1.100	900	900	900
6.792 PGB Jeugd	442	600	700	700	700	700
6.812 Maatschap.vrouwenopv (WMO)	26	66	26	26	26	26
6.821 Jeugdbescherming	1.526	1.600	1.800	1.800	1.800	1.800
6.822 Jeugdreclassering	343	400	600	600	600	600
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	1.322	1.637	1.574	1.575	1.575	1.575
	132.684	**139.582**	**123.058**	**121.690**	**115.778**	**112.780**
7 Volksgezondheid en milieu						
7.1 Volksgezondheid	3.404	3.279	3.171	3.319	3.469	3.576
7.2 Riolering	3.481	3.483	3.524	3.625	3.729	3.737
7.3 Afval	5.734	6.264	6.271	6.271	6.271	6.271
7.4 Milieubeheer	4.483	7.712	5.466	3.286	2.263	2.126
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	201	193	168	169	169	169
	17.303	**20.930**	**18.600**	**16.670**	**15.901**	**15.879**
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
8.1 Ruimte en leefomgeving	880	516	511	511	511	511
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	1.096	3.973	173	23	23	23
8.3 Wonen en bouwen	5.405	6.025	5.297	5.049	4.872	4.610
	7.380	**10.513**	**5.981**	**5.583**	**5.406**	**5.144**
TOTAAL LASTEN	**211.833**	**230.194**	**201.310**	**195.218**	**188.496**	**185.417**

*bedragen * € 1.000*

LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD	REK.	BEGR.		MJR.		
	2025	Bijgesteld 2026	Primair 2027	2028	2029	2030
BATEN						
0 Bestuur en ondersteuning						
0.1 Bestuur	92	66	17	17	17	17
0.2 Burgerzaken	958	998	1.001	966	981	996
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	222	213	238	213	214	214
0.5 Treasury	526	162	159	157	156	156
0.61 OZB woningen	8.951	9.019	9.340	9.747	10.178	10.624
0.62 OZB niet-woningen	7.025	7.528	7.947	8.286	8.646	9.016
0.63 Parkeerbelasting	470	474	644	644	644	644
0.64 Belastingen overig	197	321	327	333	339	345
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	152.515	152.817	157.591	153.380	152.761	157.028
	170.956	**171.597**	**177.264**	**173.743**	**173.935**	**179.039**
1 Veiligheid						
1.2 Openbare orde en veiligheid	387	828	486	323	24	25
	387	**828**	**486**	**323**	**24**	**25**
2 Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1 Verkeer en vervoer	760	440	224	224	224	224
2.2 Parkeren	75	147	82	82	82	82
	835	**587**	**306**	**306**	**306**	**306**
3 Economie						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	895	1.043	1.000	1.026	1.049	1.050
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	105	109	112	115	118	121
3.4 Economische promotie	2.216	449	479	489	524	559
	3.215	**1.602**	**1.591**	**1.630**	**1.691**	**1.730**
4 Onderwijs						
4.2 Onderwijshuisvesting	342	181	172	172	172	172
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.806	2.740	3.207	351	351	351
	3.148	**2.921**	**3.379**	**522**	**522**	**522**
5 Sport, cultuur en recreatie						
5.1 Sportbeleid en activering	514	529	142	142	142	142
5.2 Sportaccommodaties	957	947	939	934	934	934
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	380	412	588	414	415	415
5.5 Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0	0
5.6 Media	148	103	103	103	103	103
5.7 Openbaar groen en recreatie	343	291	70	70	71	71
	2.343	**2.281**	**1.842**	**1.663**	**1.665**	**1.665**
6 Sociaal domein						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	14.781	15.712	1.241	1.411	1.546	341
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorz.	0	4	0	0	0	0
6.23 Toegang/eerstelijnsvz Integraal	525	395	10	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	28.571	30.168	29.980	30.455	31.301	32.139

6.4 Begeleide participatie	21	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	152	142	74	74	74	74
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	291	241	241	241	241	241
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	659	670	696	722	750	778
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	9	0	0	0	0	0
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	69	0	0	0	0	0
6.812 Maatschap.vrouwenopv (WMO)	3	4	4	4	4	4
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	46	60	0	0	0	0
	45.126	**47.396**	**32.246**	**32.907**	**33.916**	**33.576**
7 Volksgezondheid en milieu						
7.1 Volksgezondheid	550	513	0	0	0	0
7.2 Riolering	5.657	5.808	5.962	6.065	6.173	6.181
7.3 Afval	6.972	7.187	7.597	7.597	7.797	7.797
7.4 Milieubeheer	3.082	5.799	2.805	1.361	546	461
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	49	49	45	46	47	48
	16.309	**19.357**	**16.409**	**15.069**	**14.563**	**14.487**
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
8.1 Ruimte en leefomgeving	58	29	29	29	0	0
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	937	4.086	323	193	213	213
8.3 Wonen en bouwen	4.775	2.597	2.077	1.401	1.268	1.097
	5.770	**6.711**	**2.428**	**1.622**	**1.480**	**1.310**
TOTAAL BATEN	**248.090**	**253.278**	**235.951**	**227.786**	**228.103**	**232.661**

SALDO LASTEN EN BATEN	**36.258**	**23.084**	**34.641**	**32.568**	**39.606**	**47.244**

*bedragen * € 1.000*

LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD	REK.	BEGR.		MJR.		
	2025	Bijgesteld 2026	Primair 2027	2028	2029	2030
DIVERSE LASTEN EN BATEN						
DIVERSE LASTEN						
0.4 Overhead	34.293	31.980	29.640	30.334	30.220	30.236
0.8 Overige baten en lasten	198	1.427	5.592	9.925	13.156	15.001
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	50	45	14	14	14	14
TOTAAL DIVERSE LASTEN	**34.542**	**33.452**	**35.246**	**40.273**	**43.390**	**45.251**
DIVERSE BATEN						
0.4 Overhead	1.484	749	293	134	134	134
0.8 Overige baten en lasten	1.369	918	918	1.018	1.018	1.018
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0
TOTAAL DIVERSE BATEN	**2.852**	**1.667**	**1.211**	**1.152**	**1.152**	**1.152**
SALDO DIVERSE LASTEN EN BATEN	**-31.690**	**-31.785**	**-34.035**	**-39.121**	**-42.238**	**-44.099**

RESERVES							
0.10	Vermeerderingen	34.255	18.952	6.229	3.337	3.951	6.751
0.10	Verminderingen	30.933	27.671	5.652	5.039	4.580	3.652
SALDO MUTATIES RESERVES		**-3.323**	**8.719**	**-577**	**1.702**	**629**	**-3.099**

0.11	**RESULTAAT**	**1.246**	**18**	**29**	**-4.852**	**-2.003**	**46**

c. Structureel en incidenteel

Op grond van artikel 28, onderdeel c van het BBV bevat ook de toelichting op het overzicht van lasten en baten ten minste een overzicht van de incidentele lasten en baten per programma. Hier worden de belangrijkste posten per programma afzonderlijk gespecificeerd. De overige, minder belangrijke posten, kunnen als een totaalbedrag per programma worden opgenomen.

Bij de gemeente Kerkrade is het grensbedrag bepaald op € 50.000, en wordt een toelichting gegeven op de afzonderlijke posten die dit bedrag overstijgen.

Bij het beoordelen van de incidentele baten en lasten is de volgende volgorde aangehouden:
- de aard van de raming;
- de einddatum;
- de materiële beïnvloeding.

Om een post als incidenteel aan te kunnen merken moeten alle uitgangspunten van toepassing zijn.

Incidentele lasten en baten	2027	2028	2029	2030
Lasten per programma				
0. Bestuur en ondersteuning	0	0	0	0
1. Veiligheid	143	0	0	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	0	0	0	0
3. Economie	0	0	0	0
4. Onderwijs	201	0	0	0
5. Sport, cultuur en recreatie	250	450	0	0
6. Sociaal domein	185	0	0	0
7. Volksgezondheid en milieu	2.070	1.025	0	0
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	0	0	0	0
Totaal lasten	**2.849**	**1.475**	**0**	**0**
Baten per programma				
0. Bestuur en ondersteuning	150	0	0	0
1. Veiligheid	0	0	0	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	201	0	0	0
3. Economie	0	0	0	0
4. Onderwijs	0	0	0	0
5. Sport, cultuur en recreatie	0	0	0	0
6. Sociaal domein	0	0	0	0
7. Volksgezondheid en milieu	1.945	900	0	0
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	150	0	0	0
Totaal baten	**2.446**	**900**	**0**	**0**
Saldo lasten en baten per programma	**-403**	**-575**	**0**	**0**
Reserves				
0. Stortingen reserves	6.174	3.282	3.896	6.696
0. Onttrekkingen reserves	4.882	4.069	3.634	2.706
Saldo mutatie reserves	**-1.292**	**787**	**-262**	**-3.990**
Totaal incidenteel	**-1.695**	**212**	**-262**	**-3.990**

Presentatie structureel begrotingssaldo	2027	2028	2029	2030
Geraamde lasten per programma	242.785	238.829	235.838	237.419
Geraamde baten per programma	242.814	233.977	233.835	237.465
Geraamd saldo lasten en baten (voor bestemming)	**29**	**-4.852**	**-2.003**	**46**
Beoogde stortingen in reserves	6.229	3.337	3.951	6.751
Beoogde onttrekkingen aan reserves	5.652	5.039	4.580	3.652
Geraamd saldo mutatie reserves	**-577**	**1.702**	**629**	**-3.099**
Geraamd resultaat (na bestemming)	**-548**	**-3.150**	**-1.374**	**-3.053**
Waarvan incidentele lasten en stortingen in reserves	9.023	4.757	3.896	6.696
Waarvan incidentele baten en onttrekkingen aan reserves	7.328	4.969	3.634	2.706
Saldo incidentele lasten en baten	**-1.695**	**212**	**-262**	**-3.990**
Structureel begrotingssaldo	**1.147**	**-3.362**	**-1.112**	**937**

Toelichting incidentele lasten en baten

Programma 0. Bestuur en ondersteuning

- **Verkoop gemeentelijk vastgoed**
  Voor de verkoop van gemeentelijk vastgoed worden in 2027 baten van € 150.000 geraamd.

Programma 1. Veiligheid

- **Project straatcoaches**
  Het bedrag van € 143.000 dient voor 2027 behouden te blijven voor de inzet van specialistisch jongerenwerk. Deze inzet is noodzakelijk om jongeren met complexe problematiek en een verhoogd risico op (verdere) betrokkenheid bij criminaliteit vroegtijdig te bereiken en intensief te begeleiden. Het specialistisch jongerenwerk vormt daarbij, samen met de andere vanuit Preventie met Gezag ontwikkelde initiatieven en interventies, een belangrijk onderdeel van de inmiddels opgebouwde lokale jeugdaanpak. Het beschikbare budget waarborgt voldoende capaciteit en continuïteit om deze doelgroep gedurende 2027 structureel te kunnen bereiken en begeleiden. Met het oog op de continuïteit en borging van de totale lokale jeugdaanpak is het wenselijk om richting 2028 te bezien hoe het specialistisch jongerenwerk, samen met de overige vanuit Preventie met Gezag ontwikkelde initiatieven, structureel kan worden voortgezet en gefinancierd.

Programma 4. Onderwijs

- **Rijke schooldag scholen**
  In het kader van de Regio Deal Parkstad Limburg II zijn via de Stadsregio rijksmiddelen toegekend voor het project 'Rijke Schooldag scholen'. De voor 2027 begrote incidentele lasten en baten bedragen € 201.000

Programma 5. Sport, cutuur en recreatie

- **Gratis sporten voor kinderen**
  Voor 2027 en 2028 is jaarlijks € 250.000 aan lasten geraamd voor gratis sporten voor kinderen van 5 tot 16 jaar. Via een bijdrage van € 100 per kind wordt de deelname aan sport en cultuur gestimuleerd en de vitaliteit van Kerkraadse verenigingen ondersteund.

- **Evenementen**
  In 2027 wordt bij wijze van proef ingezet op het genereren van € 200.000 aan aanvullende inkomsten via afspraken met organisatoren van grootschalige professionele evenementen.

Programma 6. Sociaal domein

- **Project koersvast**
  Koersvast (beleidsplan armoede en schulden 2025-2027, totaal € 400.000) richt zich op het voorkomen en bestrijden van armoede en schulden in Kerkrade. In 2027 is hiervoor € 185.000 aan incidentele lasten geraamd

Programma 7. Volksgezondheid en milieu

- **Klimaatakkoord duurzaamheid**
  Vanuit het Klimaatakkoord Duurzaamheid zijn diverse initiatieven in uitvoering gebracht om de leefomgeving van burgers klimaatbestendiger te maken. Eén van deze initiatieven is de stimuleringsregeling Groendaken en Groengevels. Met deze regeling ondersteunt de gemeente inwoners en pandeigenaren bij de aanleg van groene daken en gevels, waarmee wordt bijgedragen aan waterberging, het verminderen van hittestress, energiebesparing en het versterken van de biodiversiteit. Voor de jaren 2027 en 2028 is hier € 125.000 voor beschikbaar.

- **Bestrijding energiearmoede**
  Voor de bestrijding van energiearmoede wordt in 2027 € 278.000 begroot dat bekostigd wordt uit toegekende rijkssubsidie.

- **Lokale aanpak isolatie 1**
  Voor de uitvoering van de eerste tranche van de Lokale Aanpak Isolatie wordt in 2027 € 1.000.000 en in 2028 € 900.000 geraamd. De eerste tranche omvat een totale rijksbijdrage van € 2,46 mln voor de verduurzaming van +/- 807 woningen. De beschikbare middelen kunnen worden ingezet tot en met 2029.

- **Lokale aanpak isolatie 2**
  Voor de uitvoering van de tweede tranche van de Lokale Aanpak Isolatie wordt in 2027 incidenteel € 400.000 geraamd. Hiertegenover staat een gelijk bedrag aan rijksbijdragen. De tweede tranche omvat een totaal beschikbaar budget van € 2,68 mln voor de verduurzaming van +/- 1.000 woningen. De middelen zijn beschikbaar tot en met 2029.

- **Buurtbatterij op Duits energienet**
  Het project 'Buurtbatterij' is een Pilotproject gericht op het versterken van het lokale energiesysteem door duurzame energie slimmer op te slaan en te benutten. Hiermee wordt ervaring opgedaan met innovatieve oplossingen die bijdragen aan een betrouwbare en efficiënte energievoorziening in de grensregio. Het project loopt tot en met 2027. Voor het project is in 2027 € 113.000 aan subsidies beschikbaar.

- **Aansluiting Rolduc op Duits energienet**
  Dit project loopt van 2024 tot en met 2027 en onderzoekt de mogelijkheden voor aansluiting van Rolduc op het Duitse energienet. Doel is het vergroten van de flexibiliteit van de energievoorziening, het benutten van grensoverschrijdende kansen binnen de energietransitie en het voorbereiden van een toekomstbestendige en duurzame energie-infrastructuur. Voor het project is € 55.000 subsidie toegekend.

- **Project Cross Heat**
  Het project 'Cross Heat' is een Europees grensoverschrijdend samenwerkingsproject gericht op het onderzoeken van innovatieve oplossingen voor duurzame warmtevoorziening. Binnen het project wordt kennis ontwikkeld over warmte uitwisseling, warmteopslag en de inzet van regionale warmtebronnen om de energietransitie in de grensregio te ondersteunen. Dit project loopt ten minste van 2024 tot en met 2027. Voor dit project is € 98.000 Europees subsidie toegekend.

Programma 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

- **Project Superlocal**
  Ten aanzien van het project 'Superlocal' wordt in 2027 rekening gehouden met de verkoop van gronden voor totale geraamde baten van € 150.000.

Mutatie reserves

De reserves nemen over de periode 2027-2030 toe met een bedrag van afgerond € 4.756.000 door met name stortingen in de Algemene Reserve (€ 2.000.000), Reserve exploitatie (€ 3.356.000), de reserve onderwijs (€ 1.600.000) en de Reserve grond-exploitatie OBK (€ 850.000). Aan de reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen wordt over deze periode in totaal € 2.542.000 onttrokken.

De onttrekkingen uit de reserve kapitaallasten worden als structurele baten aangemerkt omdat deze dienen als dekking van de afschrijvingslasten van diverse investeringen.

Bij het onderdeel "Financiële positie, inzet reserves en voorzieningen" worden doel en inzet van de reserves nader toegelicht.

d. Analyse afwijkingen exploitatie

Vermelding van de incidentele lasten en baten voor wat betreft de jaren 2026 t/m 2029 is gebeurd in de Financiële begroting, 1. Overzicht van lasten en baten, b. Totaaloverzicht programma (structureel/ incidenteel).

Hierna volgen de belangrijkste structurele afwijkingen per programma.

0 Bestuur en ondersteuning

9010103 Reserve grondexploitatie OBK
Jaarlijks worden revenuen van grondexploitaties afgeroomd en toegevoegd aan de reserve grondexploitatie OBK. Deze bedragen fluctueren, in paragraaf 7 grondbeleid is het verloop van de reserve uitgebreid in beeld gebracht.

9010123 Egalisatiereserve afvalverwerking
Het saldo van de reserve bedroeg op 1-1-2026 € 1.465.845. In 2026 is een onttrekking van € 500.000 begroot. Voor het jaar 2027 is een onttrekking uit de reserve begroot van € 500.000 ter compensatie van de gestegen kosten van de afvalverwerking. Voor de jaren 2027 en 2028 is een onttrekking van € 200.000 uit de reserve ter compensatie van gestegen kosten van afvalverwerking begroot.

9010133 Reserve gebouwen
Het saldo van de reserve bedroeg op 1-1-2026 € 705.818. In 2026 is een storting van € 220.000 begroot van de verkoop van het pand Heistraat minus gemaakte bodemsaneringskosten.

9010143 Reserve speeltuinen
Het saldo van de reserve bedroeg op 1-1-2026 € 9.600. Voor de jaren 2026 en verder wordt er jaarlijks een storting van € 9.000 begroot.

9010153 Reserve Gaia
Het saldo van de reserve bedroeg op 1-1-2026 € 30.764 er is voor de komende jaren geen storting of onttrekking begroot.

9010163 Reserve Stadsvernieuwing
Het saldo van de reserve stadsvernieuwing bedraagt per 1-1-2026 € 1.212.309. De volgende onttrekkingen aan de reserve zijn voor 2026 (513.400) begroot:

Bijdrage gevelverbetering	€ 27.300
Gebiedsontwikkeling Rolduckerveld	€ 81.000
Werkbudget Volkshuisvestingsfonds	€ 26.600
Onderzoek erfpacht slachthuis	€ 13.800
Ambitieplan Kerkrade - Oost	€ 86.600
Div. voorbereidingskredieten Vincent van Goghplein	€ 53.800
Schleidenstraat	€ 49.800
Prof. Cobbenhagenstraat	€ 74.500
Einderstraat	€ 100.000

9010183 Reserve plantsoenen
Het saldo van de reserve bedroeg op 1-1-2026 € 7.684. In 2026 is een storting van € 57.100 begroot en in 2027. Voor de jaren 2026 en verder wordt er jaarlijks een storting van € 7.100 begroot.

9019061 Kabinetszaken
Als gevolg van stijgende kosten voor ondersteuning bij ontvangsten, vervoer en catering wordt het budget structureel aangepast.

9019111 Samenwerking Parkstad
De exploitatiebijdrage aan de Stadsregio Parkstad is t.o.v. de begroting 2026 marginaal gestegen. Voor 2027 e.v. wordt rekening gehouden met geringe nadelen.

9030013 Verhogen ingebruikgeving grond
De tarieven voor het gebruik van gronden worden vanaf 1 januari 2027 aangepast naar een meer marktconform niveau. De huidige tarieven liggen in Kerkrade relatief laag ten opzichte van de markt. Dit levert vanaf 2027 structureel € 25.000 aan extra opbrengsten op.

9040253 – Bedrijfskantine Hammolenweg
Met ingang van maart 2026 is de exploitatie van de bedrijfskantine aan de Hammolenweg onder eigen beheer van de gemeente Kerkrade gebracht. Voor de periode maart tot en met december 2026 is hiervoor een budget van € 42.200 opgenomen. Vanaf begrotingsjaar 2027 wordt structureel een bedrag van € 55.000 per jaar geraamd als gemeentelijke bijdrage voor de exploitatie van de bedrijfskantine. Deze bijdrage voorziet in de dekking van de kosten die samenhangen met het beheer en de exploitatie van de kantinevoorziening.

9040321, 9040010 Ingeleend personeel
Deze post varieert jaarlijks afhankelijk van de specifieke personele casuïstiek.

9040301/4380 Verzekeringen
De afwijking op deze post wordt grotendeels verklaard door enkele wijzigingen in verzekeringspolissen. De premies voor zowel de gemeentelijk Aansprakelijkheidsverzekering als de verzekering voor GoedWerkgeverschap zijn verlaagd. Daarnaast hebben we, op advies van onze makelaar van onze Opstalverzekering een aanbesteding gestart, vanwege de gunstige marktcondities momenteel. Verwacht wordt dat ook op deze polis een besparing kan worden behaald.

9061001, 9062011, 9062021 OZB
In 2026 was sprake van de eerder overeengekomen stijging van de OZB met 1,5%, vanaf 2027 wordt rekening gehouden met een extra jaarlijkse stijging van 3%. Daarnaast stijgt de opbrengst door de verwachte areaaluitbreiding en afgenomen leegstand.

9063013; 9063043 & 9063063 - Parkeeropbrengsten
De afgelopen jaren zijn de begrote parkeeropbrengsten niet behaald. Vanaf 2027 zijn de parkeeropbrengsten bijgesteld naar een niveau dat meer passend is. Dit leidt in 2026 tot een nadeel van € 145.000 en vanaf 2027 tot en met 2030 tot een nadeel van € 130.000 per jaar. Vanaf 2027 is de financiële impact per saldo € 0, omdat hier de parkeeropbrengsten van parkeergarage Vie tegenover staan.

9064011 Belastingen en heffingen
De bijdrage aan de BsGW is conform de vastgestelde begroting 2027 van de BsGW verlaagd, waarbij ook voor de periode 2027-2029 rekening gehouden wordt met besparingen. De nieuwe jaarschijf 2030 levert een gering nadeel op (-€ 5.000).

9070001 Algemene uitkering
De algemene uitkering is opgenomen volgens de berekeningen van de recente circulaires.

Kapitaallasten (diverse programma's)
De verschillende aanpassingen in het investeringsprogramma, zowel verlagingen/faseringen als nieuwe investeringen leiden tot aanpassingen in de begrote kapitaallasten.

1 Veiligheid

9110032 Veiligheidsregio ZL
Zowel het verschil tussen de rekening 2025 en de ontwerpbegroting 2027 als het verschil tussen de bijgestelde begroting 2026 en de ontwerpbegroting 2027 bestaan voornamelijk uit de overeengekomen jaarlijkse indexering van prijzen en loonkosten.

9120082 Oov crisisorganisatie
Sinds de begroting van 2025 zijn structurele financiële middelen ter beschikking gesteld voor de lokale uitvoering van crisisbeheersing en rampenbestrijding. Deze middelen zijn o.a. bedoeld voor het inregelen van lokale piketten en om onvoorziene kosten op te vangen die gemaakt moeten worden in het kader van incidenten die zich voordoen.
Het verschil tussen de rekening 2025 en de ontwerpbegroting 2027 is verklaarbaar door een tweetal zaken. In de eerste plaats is dit verschil verklaarbaar door het instellen van aanvullende piketregelingen ten behoeve van de lokale crisisorganisatie.Deze bestonden in 2025 nog niet en hiervoor zijn toen nog geen kosten gemaakt, terwijl dat in 2027 wel het geval gaat zijn. In de tweede plaats is dit verschil verklaarbaar door het onvoorzienbare karakter van incidenten en de daarmee gepaard gaande kosten. In 2025 zijn minder van dergelijke kosten gemaakt dan begroot is voor 2027.

Het verschil tussen de bijgestelde begroting 2026 en de ontwerpbegroting 2027 is ingegeven door het feit dat in de bijgestelde begroting 2026 nog incidentele middelen zijn verwerkt die betrekking hebben op het startbudget ten behoeve van het dossier "weerbaarheidsprogramma gemeente Kerkrade", dat in de begroting 2025 ter beschikking is gesteld. Niet alle noodzakelijk uitgaven in het kader van dit programma zijn in 2025 gedaan. Een deel van die uitgaven is en wordt in 2026 gedaan, waardoor deze middelen naar de begroting 2026 zijn overgeheveld.

9120102 Zorg en Veiligheidshuis Parkstad
Het verschil tussen de rekening 2025 en de ontwerpbegroting 2027 bestaat voornamelijk uit een indexering van prijzen en loonkosten en de doorontwikkeling van het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad.

9120192 Preventie met Gezag
Het verschil tussen de bijgestelde begroting 2026 en de ontwerpbegroting 2027 is ingegeven door het feit dat het project Preventie met gezag thans nog loopt tot medio 2027. Zowel aan de inkomsten- als uitgavenkant is er in 2027 dus niet voor een heel jaar begroot, terwijl dat voor 2026 wel het geval is. Overigens heeft het Ministerie van Justitie & Veiligheid recent besloten dat de voor het eerste half jaar van 2027 verstrekte middelen wel gedurende het hele jaar 2027 mogen worden aangewend.

9120202 Aanpak sociaal veilig
De Aanpak sociaal veilig betreft een tweejarig project dat zowel qua inkomsten als uitgaven loopt van september 2025 tot en met augustus 2027. Het verschil tussen de rekening 2025 en de ontwerpbegroting 2027 is ingegeven door het feit dat de Aanpak sociaal veilig pas in september 2025 is gestart. Zowel aan de inkomsten- als uitgavenkant is er in 2025 dus voor 4 maanden begroot, terwijl er in 2027 voor 8 maanden is begroot.
Dit verklaart ook het verschil tussen de bijgestelde begroting 2026 en de ontwerpbegroting 2027. 2026 Betreft het enige jaar waarin voor een volledig jaar is begroot, terwijl in 2027 voor 8 maanden is begroot.

2 Verkeer, vervoer en waterstaat

9210123 Onderhoud asfalt
De begroting voor onderhoud asfalt is gebaseerd op de meerjarige onderhoudsplanning en de hieruit voortvloeiende jaarlijkse onderhoudsbehoefte. Als gevolg hiervan bedroegen de gerealiseerde kosten in 2025 € 802.000. Voor 2026 is € 565.000 begroot, terwijl voor 2027 rekening wordt gehouden met onderhoudskosten van € 704.000.

9210133 Onderhoud straatwerk
De lasten voor onderhoud van het straatwerk bedragen in 2025 € 320.000 en worden afgebouwd naar € 259.000 in 2026. Vanaf 2027 is hiervoor structureel € 190.000 per jaar begroot.

9210213 Onkruidbeheer
Voor onkruidbeheer zijn vanaf 2026 aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn structureel in de begroting verwerkt, waardoor vanaf 2027 jaarlijks € 242.000 beschikbaar is. De hogere lasten vanaf 2026 worden met name veroorzaakt door beperkingen in de inzet van bestrijdingsmiddelen, waardoor meer onderhoud handmatig moet worden uitgevoerd.

9210223 Gladheidsbestrijding
Voor gladheidsbestrijding is vanaf 2027 structureel € 166.000 per jaar begroot. Voor 2026 is het budget met € 125.000 verhoogd naar in totaal € 293.500, vanwege de extra inzet in de eerste maanden van het jaar en de verwachte extra inzet in de laatste maanden van 2026. De kosten voor gladheidsbestrijding zijn sterk afhankelijk van de winterse omstandigheden.

9210323 Onderhoud bermen
In 2025 waren de kosten voor het onderhoud van bermen incidenteel hoger. Vanaf 2026 is hiervoor structureel € 90.000 per jaar begroot, waarmee weer wordt uitgegaan van het reguliere onderhoudsniveau.

9220023 Parkeerterreinen & 9220053 Parkeergarage Vie
Voor het beheer en onderhoud van de parkeerterreinen en parkeergarage VIE is in 2027 respectievelijk € 92.000 en € 40.000 geraamd. De lasten hebben onder meer betrekking op onderhoud, belastingen, hosting van parkeerautomaten en overige beheerkosten.

3 Economie

9320003 Bedrijfsinfrastructuur
De lasten voor economische stimulering bedroegen in 2025 € 386.000 en nemen toe naar € 432.000 in 2026 conform begroting. Vanaf 2027 dalen de lasten naar € 313.000 doordat incidentele middelen en projecten aflopen of lagere inzet geraamd is.

9320053 Flexiforum
In 2025 is € 477.640 aan huuropbrengsten gerealiseerd. Voor 2026 is € 589.500 begroot. Vanaf 2027 lopen de begrote huuropbrengsten verder op van € 596.000 in 2027 naar € 636.000 in 2030. Hierbij is rekening gehouden met indexering.
De energiekosten bedroegen in 2025 € 170.345. Vanaf 2026 is hiervoor structureel € 214.900 per jaar begroot. Hiertegenover staat een energieopbrengst van € 99.895 in 2025 en € 131.000 per jaar vanaf 2026.

9340013 – Promotie toerisme
In 2025 is € 240.000 aan toeristenbelasting ontvangen. Voor 2026 en 2027 zijn de opbrengsten geraamd op respectievelijk € 266.000 en € 303.000, mede als gevolg van een lichte groei van het

toerisme. De lasten voor verschillende toeristische promoties, waaronder bijdragen aan wandel- en fietsroutes, folders en drukwerk, variëren per jaar en zijn voor 2027 geraamd op € 110.000.

4 Onderwijs

9420222 HMB
Vanaf 2027 is de nieuwbouw gereed en is er geen budget meer voor huurkosten.

9430022 leerlingenvervoer
Door stijgende brandstofprijzen is de begroting in 2027 iets hoger, dan werkelijk uitgegeven in 2025.

9430052 leerplicht
Om te voldoen aan de hogere vraag bij leerplicht is er vanaf 2026 een fte uitbreiding nodig en is de begroting verhoogd met € 59.600. De bijdrage vanuit preventie met gezag is in 2027 € 25.000 lager.

9420403 Gymzalen
De onderhoudskosten bedroegen in 2025 € 49.000. Voor 2026 is het budget incidenteel verhoogd naar € 189.000 vanwege de realisatie van een scheidingswand bij Vie. Vanaf 2027 is structureel € 100.800 per jaar begroot, waarmee weer wordt uitgegaan van het reguliere onderhoudsniveau.

5 Sport, cultuur en recreatie

9510012 VIE diversen grootboeknummers
Voor het activiteiten programma VIE is vanaf 2023 een budget beschikbaar van € 1,2 mln., restant middelen van voorgaande jaren worden jaarlijks doorgeschoven.

9510052 Combinatiefunctionaris sport/cultuur
In de bijgestelde begroting 2026 zit een restant bedrag van voorgaande jaren van ong. € 500.000; dit zal ook weer overgeheveld gaan worden naar 2027. Daarnaast is 2026 het laatste jaar van de huidige SPUK GALA regeling. Vanaf 2027 komt er een nieuwe regeling; de bedragen worden pas eind 2026 bekend gemaakt, en is daarom nog niet volledig opgenomen in de begroting 2027.

9530172 WMC exploitatie
Vanwege het jubileumjaar is er in 2026 een incidentele bijdrage van € 80.000 bovenop de reguliere subsidie uitbetaald.

9520013 Buitensportaccommodaties
Jaarlijks wordt € 107.000 aan huurinkomsten uit buitensportaccommodaties geraamd. De lasten kennen een wisselend verloop doordat deze mede afhankelijk zijn van jaarspecifieke onderhoudswerkzaamheden. Hierdoor zijn in 2025 incidenteel lagere onderhoudskosten gerealiseerd. Voor 2026 en verder wordt weer rekening gehouden met € 55.000 aan lasten voor klein onderhoud.

9520033 Onderhoud buitensportaccommodaties
In 2024 is een SPUK-bijdrage van € 115.000 ontvangen ter compensatie van betaalde btw over onderhoudskosten van buitensportaccommodaties. Voor 2025 is uiteindelijk € 51.000 ingezet. Voor 2026 is een SPUK-bijdrage van € 15.000 begroot. Vanaf 2027 wordt rekening gehouden met een bijdrage van € 10.000 tot het einde van de SPUK.

9570033 Rodahal

De kosten voor onderhoud bedroegen in 2025 € 136.000, waarvan € 55.000 betrekking had op een eenmalige reparatie aan de koeling. Vanaf 2026 is structureel € 82.000 per jaar begroot voor onderhoud. Hiermee is vanaf 2026 weer uitgegaan van het reguliere onderhoudsniveau.

9530553 Poppodium

Vanaf 2026 is het poppodium Flexiforum onderdeel van de exploitatie, met aanvullende kosten voor exploitatie en personele inzet. Het streven is om 50% van de inzet van de poppodium medewerker en daarmee 50% van de loonsom door te belasten aan de organisaties die deze inzet afnemen. Dit levert naar verwachting € 25.000 aan opbrengsten op in 2027 en € 50.000 per jaar vanaf 2028. Per saldo is hiervoor in 2026 € 115.000, in 2027 € 125.000 en vanaf 2028 structureel € 100.000 per jaar begroot.

9570093 Bomenbeheer

In 2024 en 2025 zijn incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld voor onder andere het onderhoud van bomen, uitbesteed groenbeheer en straatreiniging. De kosten voor bomenbeheer bedroegen in 2025 € 133.000. Voor 2026 is € 101.000 begroot en vanaf 2027 structureel € 98.000 per jaar. Daarmee ligt het structurele budget vanaf 2027 lager dan de gerealiseerde kosten in 2025.

9570103 Speeltuinen onderhoud

De kosten waren in 2025 incidenteel hoger en bedroegen € 96.500, als gevolg van een aantal grotere incidentele uitgaven. Voor 2026 is € 34.000 begroot en vanaf 2027 is hiervoor structureel € 24.000 per jaar begroot**.**

9570133 Detachering wozl-medewerkers

De kosten van het detacheringscontract voor de WSP-medewerkers worden beïnvloed door wijzigingen in de tarieven en subsidies. De kosten bedroegen in 2025 € 950.000. Vanaf 2026 is rekening gehouden met de indexering van de tarieven. Hierdoor is voor 2026 € 996.000 begroot, oplopend naar € 1.198.000 in 2030.

9570273 Onderhoud uitbesteed groen

Aan het budget voor uitbesteed groenonderhoud zijn vanaf 2026 de onderhoudskosten voor de Steenvlinder en het groen in het centrum toegevoegd. Hiervoor is in 2026 € 10.000 opgenomen, in 2027 € 45.000 en vanaf 2028 structureel € 50.000 per jaar.

9570323 Openbaar groen Vie

In 2025 was € 195.000 beschikbaar voor de afbouw van het openbaar groen. Hiervan is in 2025 € 119.000 besteed. Het resterende budget is overgeheveld naar 2026, waardoor voor dat jaar € 150.500 beschikbaar is. Vanaf 2027 is structureel € 70.000 per jaar beschikbaar voor het dagelijks onderhoud.

9570203 Botanische tuin

Voor de botanische tuin wordt vanaf 2027 jaarlijks circa € 350.000 begroot. De salariskosten zijn sinds 2024 geïndexeerd, waardoor de totale lasten de afgelopen jaren zijn toegenomen. In 2026 is daarnaast een renovatie van de keuken en vervanging van de balie van het theehuis uitgevoerd, wat heeft geleid tot € 23.550 aan eenmalige extra uitgaven ten opzichte van de oorspronkelijke begroting.

9570013 Openbaar groen

Voor openbaar groen stijgen de geraamde lasten van circa € 1,35 mln. in 2025 naar € 1,36 mln. in 2026 en € 1,37 mln. vanaf 2027. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere personeelskosten. Daarnaast is in 2025 sprake geweest van een eenmalige toename van de uitgaven voor extra inzet aan groenonderhoud, welke zich niet structureel voortzet in de daaropvolgende jaren.

6 Sociaal domein

Diverse budgetnummers jeugd tussen 9622012 en 9692022
De kosten van jeugd stijgen met name door indexeringen en aangepaste prijzen. In een AMvB is vastgelegd dat gemeenten verplicht zijn reële tarieven te hanteren.

9610122 Gemeenschapshuizen
Vanaf 2025 worden 4 gemeenschapshuizen door CMVK (Coöperatie maatschappelijke voorzieningen Kerkrade) geëxploiteerd, hier is een exploitatiebijdrage van € 640.000 voor voorzien.

9610212 Impuls
Vanwege Rijksbezuinigingen op SPUK regelingen en prijsindexeringen is het budget opgehoogd.

9610102 Jongerenaccommodaties Kerkrade
Sinds eind 2024 is er een nieuwe accommodatie in de Einderstraat bijgekomen, vanaf 2027 wordt de bijdrage hiervoor met € 100.000 opgehoogd.

9610133 Gemeenschapshuizen
De kosten waren in 2025 incidenteel hoger en bedroegen in totaal € 100.351. Hiervan had € 45.000 betrekking op een eenmalige herhuisvestingsbijdrage aan de Marokkaanse Ouderenvereniging Kerkrade. Vanaf 2026 zijn de kosten weer structureel op het reguliere niveau, met € 56.500 in 2026 en € 54.800 in 2027, oplopend naar € 56.800 in 2030 als gevolg van jaarlijkse indexering**.**

9610232 Inburgering maatsch. begeleiding
In afwachting van de voorlopige beschikking Wet inburgering zijn voor 2027 nog geen baten en lasten geraamd. Het verschil met de rekening 2025 betreft daarmee het volledige budget. Na ontvangst van de beschikking worden de baten en lasten opgenomen in de begroting.

9621022 Uitvoering Wmo
Onder uitvoering Wmo vallen verschillende posten.

Mantelzorgcompliment staat altijd voorzichtig begroot. Van tevoren is niet bekend hoeveel aanvragen er gedaan zullen gaan worden dus wordt er iets hoger dan het vorige jaar begroot. Dit leidt ertoe dat de begroting 2027 iets hoger ligt dan begroting 2026 (€ 49.000) en rekening 2025
(€ 30.600).

In 2025 was er een hoge mate van inhuur van personeel. In 2026 beweegt dit weer richting een normaal niveau. Aanvankelijk was 2026 wat betreft deze post echter wat laag gebudgetteerd. Dit leidt tot een verschil van begroting 2027 vs rekening 2025 (-/- € 276.890) en begroting 2027 vs begroting 2026 (€ 135.000).

Tot slot lopen algemene uitvoeringszaken Wmo, waaronder met name de inkoop van medische adviezen vallen, jaarlijks op. Vandaar dat begroting 2026 hoger ligt dan rekening 2025. Begroting 2026 lijkt echter te hoog ingezet, waardoor begroting 2027 iets lager wordt ingezet. Dit leidt tot een verschil van begroting 2027 vs rekening 2025 (-/- € 49.229) en begroting 2027 vs begroting 2026 (-/- € 86.100).

9610332 Vluchtelingen Oekraïne
Oekraïne is afhankelijk van het verloop van de oorlog, de omvang van de opvang en de vergoedingen door het rijk.

9630002 Inkomensregelingen

De stijging binnen inkomensregelingen betreft vrijwel volledig de apparaatslasten van het taakveld: hogere salarislasten als gevolg van Cao-ontwikkeling en hogere lasten voor inhuur.

9630012 Armoedebeleid
De subsidiebijdragen van onze maatschappelijke partners zijn de afgelopen jaren gestegen, onder meer door indexering van loon- en prijsontwikkeling.

9630032 Bijstand voor zelfstandigen Bbz
De lasten Bbz zijn in 2027 op zichzelf € 38,7k hoger dan in de rekening 2025, als gevolg van indexering van de uitkeringslasten. De rekening 2025 bevat echter ook de mutatie voorzieningen (oninbare debiteuren). Per saldo zijn de lasten Bbz in de begroting 2027 daardoor € 164k lager dan in de rekening 2025.

9630042 Bijstandsuitkeringen en Uitk. In Gem.
De uitkeringslasten in de begroting 2027 zijn lager dan in de begroting 2026 en rekening 2025 als gevolg van een dalend bestand. Ook de verwachte effecten van de Parkstadwet zijn hierin meegenomen vanaf 2027. Daarnaast bevat de rekening 2025 nog een mutatie voorzieningen (oninbare debiteuren), die in de begroting 2027 niet is opgenomen. Aan de batenkant is het geprognosticeerde BUIG-budget hoger dan in 2025, door de positieve doorwerking van het verdeelmodel BUIG.

9630092 IOAW
De lasten dalen als gevolg van een verwachte afname van het IOAW-bestand.

9630112 Sociale Recherche
De lasten liggen hoger dan in 2025 door hogere salarislasten als gevolg van Cao-ontwikkeling en indexering van goederen en diensten.

9630262 Schuldhulp - Impuls
De lasten liggen hoger dan in 2025 doordat de tarieven in de offerte van Impuls zijn geïndexeerd.

9630282 Kredietbank Limburg
De bijdrage aan Kredietbank Limburg conform de ontwerpbegroting 2027 ligt hoger dan zowel de gerealiseerde bijdrage 2025 als de bijdrage conform de 1e begrotingswijziging 2026. De stijging ten opzichte van 2025 in de lasten voor de gemeente wordt voornamelijk veroorzaakt door het wegvallen van incidentele opbrengsten bij Kredietbank Limburg, waardoor minder kosten kunnen worden gedekt vanuit overige dienstverlening. De stijging ten opzichte van 2026 wordt veroorzaakt door een beperkte stijging in de lasten van KBL.

9630362 Project Koersvast
De lasten die gepaard gaan met de uitvoering van beleidsplan Koersvast (zie 24n00462) zijn als volgt verdeeld over de projectjaren: 16,6k in 2025, 198,4k in 2026 en 185k in 2027. Dit verklaart het verschil tussen begroting 2027 en rekening 2025.

9640012 Wet sociale werkvoorziening
De bijdrage aan WOZL/WSP is in 2027 lager dan in 2025 als gevolg van het afnemende Wsw-bestand.

9640032 Beschut werk

In 2025 zijn geen positieve adviezen beschut werk van het UWV ontvangen, waardoor in dat jaar geen indicaties zijn afgegeven en geen beschutte werkplekken zijn gerealiseerd. In 2026 zijn wel twee indicaties verstrekt en is één werkplek gerealiseerd; beschut werk is vanaf dat jaar in de begroting opgenomen. Vanaf 2027 is het volledige bedrag opgenomen waar het Rijk in de budgetverdeling over gemeenten rekening mee houdt.

9650002 Arbeidsparticipatie

De stijging ten opzichte van rekening 2025 betreft hogere salarislasten door tijdelijke uitbreiding van de formatie voor de duur van één jaar. De daling ten opzichte van begroting 2026 betreft volledig lagere salarislasten binnen dit budget.

9650092 Re-integratie overig

De lasten waren in 2025 incidenteel lager door overheveling van middelen uit het participatiebudget naar de loonsom, vanwege de overgang van de leerwerklijn van domein Stad naar Burger. De lasten waren ook in 2026 incidenteel lager door overheveling van middelen uit het participatiebudget naar de loonsom voor tijdelijke formatie van één jaar. In 2027 is het budget weer regulier geraamd; het verschil is administratief van aard.

9650162 Ontwikkelcentrum Flexiforum

Dit budget bestaat pas sinds 2026 en was daarvoor onderdeel van het budget "Re-integratie overig". Het verschil met de rekening 2025 wordt dus berekend ten opzichte van € 0 en betreft daarom geen werkelijke stijging van de lasten.

9650172 Huisvesting Flexiforum

Dit budget bestaat pas sinds 2026 en was daarvoor onderdeel van het budget "Re-integratie overig". Het verschil met de rekening 2025 wordt dus berekend ten opzichte van € 0 en betreft daarom geen werkelijke stijging van de lasten.

9650182 Softwarelicenties participatie

Dit budget bestaat pas sinds 2026 en was daarvoor onderdeel van het budget "Re-integratie overig". Het verschil met de rekening 2025 wordt dus berekend ten opzichte van € 0 en betreft daarom geen werkelijke stijging van de lasten.

9660002 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Op deze rekening was in 2025 een extra inhuur kostensoort actief. Hier werden kosten in het kader van de aanbesteding Hulp bij Huishouden en Begeleiding/Dagbesteding op geboekt, welke met name bestonden uit de inhuur van de aanbestedingsspecialist. Dit leidt tot een verschil van rekening 2025 vs begroting 2027 van -/- €108.148.

9660052 Vervoer WMO ondernemer

Deze rekening bevat de kosten en opbrengsten (eigen bijdragen) in het kader van de GR Omnibuzz. Vanwege een vanuit de GR geprognosticeerde jaarlijkse toename van de kosten, wordt de begroting ieder jaar opgehoogd. Dit leidt tot een verschil van begroting 2027 vs rekening 2025 (€ 301.630) en begroting 2027 vs begroting 2026 (€ 81.800).

9671302 Hulp bij Huishouden

Wat betreft Hulp bij Huishouden dienen de tarieven ieder jaar geïndexeerd te worden. Verder heeft er vanwege de aanbesteding een herijking van de tarieven plaatsgevonden per 1 januari 2026. Vanwege de omvang van de bedragen gaat het hier over een aanzienlijke jaarlijkse stijging van de kosten en ophoging van de begroting. Dit leidt tot een verschil van begroting 2027 vs rekening 2025 (€ 1.007.556) en begroting 2027 vs begroting 2026 (€ 182.400).

96713322 t/m 9671402 Begeleiding – Dagbesteding (vervoer)
Wat betreft Begeleiding – Dagbesteding (vervoer) dienen de tarieven ieder jaar geïndexeerd te worden. Verder heeft er vanwege de aanbesteding een herijking van de tarieven plaatsgevonden per 1 januari 2026. Vanwege de omvang van de bedragen gaat het hier over een aanzienlijke jaarlijkse stijging van de kosten en ophoging van de begroting. Dit leidt tot een verschil van begroting 2027 vs rekening 2025 (€ 837.067) en begroting 2027 vs begroting 2026 (€ 266.200).

9671442 PGB – WMO -BG
Wat betreft PGB Begeleiding bestaat de mogelijkheid dat de kosten gaan stijgen vanwege het afschaffen van de 'Regeling dienstverlening aan huis'. Dit leidt tot een verschil van begroting 2027 vs begroting 2026 (€ 70.100).

7 Volksgezondheid en milieu

9720003 Riolen
Deze taak is budgettair neutraal opgenomen in de begroting. De kosten worden gedekt uit de rioolheffing. De tarieven voor 2027 worden vastgesteld in de tarievennota van december 2026.

9730003 Afval
Deze taak is budgettair neutraal opgenomen in de begroting. De kosten worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. De tarieven voor 2027 worden vastgesteld in de tarievennota van december 2026.

9740003 Milieubeheer
In 2025 is € 126.000 besteed aan deze kosten, waarvan € 80.000 betrekking had op het slopen van panden aan de Gulikstraat. Voor 2026 is € 34.500 begroot. Vanaf 2027 is hiervoor structureel € 20.000 per jaar opgenomen. De hogere lasten in 2025 worden voornamelijk veroorzaakt door deze incidentele sloopkosten.

9740093 Duurzaamheid
Voor de uitvoering van de duurzaamheidsopgaven wordt in de periode 2027 tot en met 2030 jaarlijks € 960.000 aan personele en programmatische capaciteit geraamd. Van dit bedrag wordt € 880.000 gedekt uit de ontvangen middelen vanuit de regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE).

Daarnaast is voor 2027 € 380.000 beschikbaar voor de samenwerking met de Stadsregio Parkstad en de deelnemende gemeenten ten behoeve van gezamenlijke duurzaamheidsactiviteiten. Deze uitgaven worden volledig gefinancierd uit de ontvangen CDOKE-middelen. Ten opzichte van voorgaande jaren nemen de kosten af als gevolg van een aangepast projectenprogramma. De benodigde middelen worden jaarlijks herijkt op basis van de voortgang en uitvoering van de geplande activiteiten.

Voor de uitvoering van het programma Kerkrade van Morgen wordt in 2027 € 350.000 en in 2028 € 260.000 beschikbaar gesteld. De inzet van deze middelen wordt ook jaarlijks beoordeeld aan de hand van de gerealiseerde programmadoelstellingen en de voortgang van de vastgestelde ambities binnen het programma.

9740113 Klimaatakkoord duurzaamheid

Voor de uitvoering van het klimaatadaptatiebeleid zijn voor 2027 en 2028 diverse middelen beschikbaar gesteld. Hiervan is jaarlijks € 125.000 gereserveerd voor de stimuleringsregeling Groendaken en GroenGevels. Daarnaast is € 50.000 beschikbaar voor onderzoeken, beleidsontwikkeling en communicatieactiviteiten. Voor de uitvoering van uiteenlopende klimaatadaptatieprojecten is jaarlijks € 400.000 begroot vanuit de investeringsmiddelen. Deze middelen worden onder meer ingezet voor het Hitteplan Kerkrade, het Actieprogramma Klimaatbestendig Kerkrade en diverse groen- en klimaatprojecten binnen de gemeente.

9740133 Energiearmoede

Voor de aanpak van energiearmoede wordt primair samengewerkt met het sociaal kulsteam van Impuls en initiatieven vanuit de WoonWijzerWinkel. In 2026 was een budget van € 465.000 geraamd maar blijft de uitputting achter. Voor 2027 bedraagt het beschikbare budget € 278.000, waarbij de financiering opnieuw plaatsvindt vanuit de SPUK Energiearmoede Parkstad.

9740153 Lokale aanpak isolatie fase 1

Voor de Lokale Aanpak Isolatie zijn drie tranches aan middelen beschikbaar gesteld. De looptijd van tranche 1 is inmiddels verlengd en gelijkgesteld aan die van tranche 2 en tranche 3, waardoor alle tranches beschikbaar zijn tot en met 2029. De inzet van middelen blijft voorlopig achter door beperkte bereikbaarheid van de burger. Voor 2027 en 2028 wordt voor aan uitgaven vanuit tranche 1 een bedrag van € 900.000 geraamd voor de uitvoering van isolatiemaatregelen binnen de Lokale Aanpak Isolatie.

9740163 Lokale aanpak isolatie Fase 2

De tweede fase van de lokale aanpak isolatie woningen is beschikt voor de jaren 2025 t/m 2029. Hiervoor is jaarlijks € 400.000 begroot aan uitgaven en rijksbijdragen.

9740173 CDOKE

Voor de uitvoering van de regeling CDOKE wordt in de periode 2027 tot en met 2030 jaarlijks € 345.000 ingezet voor uitvoeringscapaciteit. Projectgebonden CDOKE-middelen zijn vanaf 2027 rechtstreeks toegerekend aan de betreffende duurzaamheidsprojecten. In totaal ontvangt de gemeente Kerkrade circa € 1,8 mln. aan CDOKE-middelen voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid.

9740183 Buurtbatterij op Duits energienet

Voor het project Buurtbatterij op het Duitse energienet is voor de periode 2025 tot en met 2027 jaarlijks € 40.000 beschikbaar gesteld, waarmee het totale budget € 120.000 bedraagt. De uitgaven zijn tot op heden beperkt gebleven, waardoor een groot deel van het beschikbare budget nog resteert. De uitvoering en bijbehorende kosten worden voornamelijk in 2027 verwacht. Om die reden is voor 2027 een bedrag van € 116.000 geraamd.

9740193 Aansluiting Rolduc op Duits energienet

Voor het project aansluiting Rolduc op het Duitse energienet is in totaal € 125.000 aan bijdragen ontvangen van het Rijk en de Stadsregio. Daarnaast levert de gemeente een eigen bijdrage van € 50.000 in de vorm van personele inzet. Het project loopt tot en met 2027. Naar verwachting is eind 2026 circa € 100.000 van het beschikbare budget besteed, waardoor voor 2027 nog een restantbudget van € 75.000 resteert.

9740203 Project Cross Heat

Voor het project Cross Heat is in totaliteit €268.500 voor de periode 2025 tot en met 2027 begroot. Deze middelen zijn door Europa verstrekt door middel van de Interreg subsidie waarbij de inzet voor 2027 aan het project zijn geraamd op €98.500. De jaarlijkse inzet voor het cross-heat project variëren op basis van de voortgang en uitvoeringsmogelijkheden.

9740213 Lokale aanpak isolatie Fase 3
Voor de derde fase van de aanpak isolatie woningen is vanaf 2026 tot en met 2029 jaarlijks € 100.000 begroot. Dit is vanaf 2026 begroot en voorlopig ongewijzigd gebleven.

8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

9740013 Milieu handhaving ODZL
De hogere bijdrage aan ODZL wordt veroorzaakt door het onderbrengen van aanvullende milieutoezicht- en handhavingstaken bij ODZL. Vanaf 2026 is hiervoor per saldo € 30.000 structureel extra geraamd (€ 95.000 extra lasten minus € 65.000 vrijval loonsom). Daarnaast loopt de bijdrage vanaf 2027 verder op als gevolg van de uitbreiding van de taken, met € 122.000 extra in 2027, oplopend tot € 197.000 in 2030.

9810013 Bestemmingsplannen
De hogere lasten in 2025 ten opzichte van de begroting 2027 worden voornamelijk veroorzaakt door een eenmalige uitkering van € 295.400 aan planschade. In totaal is in 2025 € 372.000 besteed aan bestemmingsplannen, terwijl voor 2026 € 37.000 en voor 2028 tot en met 2030 jaarlijks € 41.000 is begroot.

Daarnaast zijn in 2025 € 55.000 aan pachtopbrengsten gerealiseerd, terwijl voor 2026 tot en met 2028 jaarlijks € 28.800 aan opbrengsten is begroot.

9830013 Leges vergunningen
Voor 2027 wordt € 1.543.200 aan legesopbrengsten geraamd, € 1.359.389 lager dan de realisatie in 2025 en € 39.000 hoger dan de begroting 2026. De raming is gebaseerd op de verwachte vergunningverlening, waarbij rekening is gehouden met de grote projecten die de komende jaren worden gerealiseerd. De inzet van ingeleend personeel daalt van € 425.200 in 2026 naar € 199.400 in 2027, doordat de werkzaamheden structureel met vaste formatie worden opgevangen.

9830043 Stadsvernieuwing
De Regeling Realisatiestimulans is bedoeld om de bouw van betaalbare woningen te stimuleren. Gemeenten ontvangen hiervoor € 7.000 per betaalbare woning waarvan de bouw is gestart. In 2025 is € 1.099.000 ontvangen. Voor 2027 is € 250.000 aan baten geraamd.

9830053- Woonwagenzaken
De hogere lasten in 2026 en 2027 zijn het gevolg van de verhoging van het budget voor het actualiseren van het woonwagenbeleid en de toenemende kosten voor beheer en onderhoud van de woonwagenstandplaatsen. Het budget bedraagt € 103.800 in 2026 en € 151.600 in 2027. En voor 2028 t/m 2023 resteert een budget van € 76.500.

9830083 Gebiedsontwikkeling Rolduckerveld
Voor het oplossen van knelpunten binnen de gebiedsontwikkeling Rolduckerveld is in 2027 een werkbudget van € 80.000 beschikbaar vanuit de reserve Stadsvernieuwing

9830103 Implementatie Omgevingswet
Vanaf 2027 wordt jaarlijks € 150.000 beschikbaar gesteld voor de verdere implementatie en uitwerking van de Omgevingswet, waaronder het opstellen van programma's en het omgevingsplan. In 2026 wordt hiervoor € 750.000 gestort in de reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen.

9830413 (B)OOST Kerkrade-Oost

Per 1 juli 2026 is het project Ambitieplan Kerkrade-Oost voortgezet als het programma (B)OOST Kerkrade-Oost. Voor de uitvoering van het programma levert de gemeente Kerkrade een jaarlijkse bijdrage van € 50.000. Daarnaast leveren Impuls, HEEMwonen, Wonen Zuid en Meander Groep een financiële bijdrage aan het programma. Voor de jaren 2027 t/m 2030 is bij de Provincie Limburg een subsidie aangevraagd van € 250.000 per jaar.

9830443 -Werkbudget vhf1

Door de aankoop van vastgoed vanuit het Volkshuisvestingsfonds nemen de huurinkomsten toe van € 102.875 in 2025 naar circa € 125.000 in 2026 en € 150.000 vanaf 2027. De huurlasten dalen in 2026 naar € 153.800 en stijgen vanaf 2027 naar verwachting naar € 177.200 als gevolg van de aankoop van nieuw vastgoed.

2. Financiële positie

a. Uitgangspunten begroting

Bij het samenstellen van de meerjarenbegroting 2027-2030 zijn onder andere de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Loonsom en prijspeil
De huidige cao loopt tot 1 april 2027. Hiermee is rekening gehouden in de begroting. Verder is geanticipeerd op een stijging van de loonsom als gevolg van toekomstige cao's. Wij gaan uit van een jaarlijkse stijging conform de indicator 'loonvoet sector overheid' (peil septembercirculaire 2026). Daarmee is voor toekomstige CAO's vanaf 1 april 2027 beschikbaar een bedrag van circa € 1,6 mln. in 2027 oplopend naar circa € 8,0 mln. in 2030.

Kapitaallasten
Kapitaallasten zijn de rente en afschrijvingskosten van investeringen in bijvoorbeeld gebouwen en grond. Aan de hand van het investeringsprogramma worden de kapitaallasten per jaar berekend. Er wordt rekening gehouden met een gemiddelde investeringsdatum per 1 juli en de rekenrente. De kapitaallasten voldoen aan de provinciale eis. In de Financiële verordening gemeente Kerkrade ex. art.212 GW staan de regels over de afschrijvingen.

Algemene uitkering
De wijzigingen tot en met de septembercirculaire 2026 zijn meegenomen in de berekening van de algemene uitkering.

Egalisatiereserves
Lasten en baten kunnen sterk wisselen ieder jaar. Dit kan komen doordat bijvoorbeeld in een jaar meer onderhoud wordt uitgevoerd dan in het jaar daarvoor. Een egalisatiereserve voorkomt het effect van deze schommelingen op het resultaat.

In Kerkrade kennen wij de egalisatiereserves: afval, huisvestingsvoorzieningen onderwijs, grondexploitatie ontwikkelingsbedrijf Kerkrade, gebouwen, speeltuinen, gaia, evenementen, plantsoenen en ondernemersfonds. Daarnaast is sprake van egalisatie bij de reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen, onderdelen open-einde regelingen sociaal domein, transformatiefonds sociaal domein en kapitaallasten resp. de reserve kapitaallasten.

b. Geprognosticeerde balans

*Bedrag * € 1.000, per ultimo jaar*	2026	2027	2028	2029	2030
ACTIVA					
Vaste activa	259.322	271.624	279.611	281.155	282.667
Vlottende activa	16.439	14.938	14.938	14.938	14.938
Totaal	**275.761**	**286.562**	**294.549**	**296.093**	**297.605**
PASSIVA					
Eigen vermogen	60.352	60.929	59.227	58.598	61.697
Voorzieningen	13.197	13.227	13.257	13.287	13.317
Vreemd vermogen lang	113.140	132.957	136.574	139.591	139.008
Vlottende passiva	89.072	79.449	85.491	84.617	83.583
Totaal	**275.761**	**286.562**	**294.549**	**296.093**	**297.605**

c. Investeringen

Een toelichting op de investeringen is te vinden bij de diverse programma's. In onderstaande tabel is het investeringsprogramma opgenomen 2026-2030.

Pr.	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2026	2027	2028	2029	2030	2026 - 2030
I Reguliere investeringen									
0.4	ICT investeringen	v	e	327	327	327	327	327	1.635
0.4	Telefooncentrale	v	e	65	0	0	0	0	65
0.4	Diverse transportmiddelen	v	e	708	340	391	350	350	2.139
0.4	Gemeentelijke gebouwen	v	e	1.300	1.300	1.400	1.400	1.400	6.800
0.4	Verduurz. stadskant. en raadhuis	v	e	1.142	1.000	370	0	0	2.512
0.8	Onvermijdbaar / algemeen	v	e/m	206	58	58	58	58	438
2.1	Wegen, straten en pleinen	v	m	7.622	4.200	4.500	4.500	4.500	25.322
2.1	Civieltechnische kunstwerken	v	m	820	2.445	3.835	960	950	9.010
2.1	Openbare verlichting	v	m	300	300	300	300	300	1.500
2.1	Versnellingsagenda Rijk	u	m	3.430	1.000	1.000	1.000	1.000	7.430
2.1	Mobiliteitsplan	u	m	508	520	520	520	520	2.588
2.1	Bereikbaarheid Kerkrade-West	u	e/m	600	0	0	0	0	600
2.2	Parkeren	v	e	0	40	20	20	20	100
3.2	Bereikbaarheid bedrijventerreinen	v	m	1.470	0	0	0	0	1.470
3.2	Impuls winkelgebieden	u	e	250	400	400	400	400	1.850
3.2	Poppodium Flexiforum	u	e	200	0	0	0	0	200
3.3	Markt Eygelshoven	u	e	170	0	0	0	0	170
4.2	Het Martin Buber	u	e	4.500	4.500	1.000	0	0	10.000
5.2	Sportaccommodaties	v	e	1.550	730	600	150	150	3.180
5.3	Cultuurcluster (Hub / PLT)	v	e	0	628	565	195	250	1.638
5.5	Rolduc "kanjermonument"	u	m	1.000	0	0	0	0	1.000
5.7	Openbaar groen	v	m	625	625	625	625	625	3.125
5.7	Volkstuinen	v	m	0	30	0	0	0	30
5.7	Speeltuinen en -toestellen	v	m	60	40	40	40	40	220
6.6	Wmo-hulpmiddelen	v	e	425	425	425	425	425	2.125
6.6	Wmo-trapliften	v	e	75	75	75	75	75	375
7.4	Klimaatadaptatie	u	e	210	350	350	350	350	1.610
8.1	projecten Volkshuisvestingsfonds 1.0	u	m	140	140	280	280	280	1.120
8.1	projecten Volkshuisvestingsfonds 2.0	u	m	830	345	337	0	0	1.512
8.1	projecten Volkshuisvestingsfonds 4.0	u	m	150	150	150	150	150	750
8.3	Herinrichten woonwagenplaatsen	u	e	150	150	150	150	150	750
8.3	Gbe Rolduckerveld	u	m	450	450	450	450	450	2.250
Totaal reguliere investeringen				**29.283**	**20.568**	**18.168**	**12.725**	**12.770**	**93.514**
II Overige investeringen									
3.2	Flexwerkplekken Flexiforum	v	e	130	0	0	0	0	130
4.2	Onderwijsvoorzieningen	v	e	200	200	200	200	200	1.000
4.2	HMB openbare ruimte	u	m	200	1.500	200	0	0	1.900
7.2	Riolen	v	e	2.900	3.000	3.000	2.600	2.600	14.100
Totaal overige investeringen				**3.430**	**4.700**	**3.400**	**2.800**	**2.800**	**17.130**
III Leningen									
4.2	HMB lening	-	-	700	0	0	0	0	700
5.2	Sporthallen	-	-	68	0	0	0	0	68
5.5	Stichting Koningin van de Vrede	-	-	65	0	0	0	0	65
Totaal leningen				**833**	**0**	**0**	**0**	**0**	**833**
Totaal investeringen				**33.546**	**25.268**	**21.568**	**15.525**	**15.570**	**111.477**

[1] V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering

d. Financiering en schuldpositie

Meer informatie over de financiering en schuldpositie staat in §2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing (d. Diverse kengetallen) en §4. Financiering (treasury).

e. Inzet reserves en voorzieningen

*bedragen * € 1.000*

STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN BEGROTING 2026-2030 stand per ultimo						
Nr.	**Omschrijving**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
	ALGEMENE RESERVE					
01	Algemene reserve	8.965	9.465	9.965	10.465	10.965
02	Reserve exploitatie (vrij deel)	7.072	7.540	7.540	8.134	10.428
11	Algemene reserve obk	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
	BESTEMMINGSRESERVES TER EGALISATIE VAN TARIEVEN					
12	Egalisatiereserve afvalverwerking	965	765	565	565	565
	OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES					
02	Reserve exploitatie	1.156	1.156	1.156	1.156	1.156
03	Reserve reeds bestemde n.u.t.g.m.	14.731	14.968	13.596	12.454	12.189
08	Reserve onderwijshuisvesting	2.352	2.471	2.593	2.720	3.949
10	Reserve grondexploitatie obk	3.688	3.894	4.095	4.317	4.538
13	Reserve gebouwen	926	926	926	926	926
14	Reserve speeltuinen	19	28	37	46	55
15	Reserve gaia	31	31	31	31	31
16	Reserve stadsvernieuwing	699	649	599	549	549
17	Reserve evenementen	60	60	60	60	60
18	Reserve plantsoenen	65	67	69	71	73
19	Reserve ondernemersfonds	263	263	263	263	263
22	Reserve kapitaallasten	18.060	17.345	16.431	15.540	14.649
23	Reserve mobiliteitsfonds parkeren	51	51	51	51	51
	TOTAAL RESERVES	**60.352**	**60.929**	**59.227**	**58.598**	**61.697**
	VOORZIENINGEN VOOR VERPLCHTINGEN, VERLIEZEN EN RISICO'S					
01	Voorziening verkoop aandelen	26	26	26	26	26
02	Voorziening oninbare belastingdebiteuren	1.420	1.420	1.420	1.420	1.420
03	Voorziening pensioenverplichting wethouders	5.602	5.632	5.662	5.692	5.722
04	Voorziening dubieuze debiteuren sozawe	2.026	2.026	2.026	2.026	2.026
09	Voorziening wegen	156	156	156	156	156
12	Voorziening herontwikkeling d'r Pool	600	600	600	600	600
13	Voorziening verlofsparen	551	551	551	551	551
14	Voorziening Catharinahoes	95	95	95	95	95
15	Voorziening Rolduckerveld	9	9	9	9	9
16	Voorziening Industriestraat-Koempelstraat	175	175	175	175	175
17	Voorziening RVU	666	666	666	666	666
	DOOR DERDEN BEKLEMDE MIDDELEN MET SPECIFIEKE AANWENDINGSRICHTING					
05	Voorziening dialect-activiteiten	27	27	27	27	27
08	Voorziening riolen	3.090	3.090	3.090	3.090	3.090
	TOTAAL VOORZIENINGEN	**14.442**	**14.472**	**14.502**	**14.532**	**14.562**
	TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	**74.794**	**75.401**	**73.729**	**73.130**	**76.259**

Het betreft m.n. de volgende toevoegingen en onttrekkingen:

RESERVES

01 Algemene Reserve
Jaarlijks wordt € 500.000 toegevoegd aan de Algemene Reserve zodat het weerstandsvermogen geleidelijk versterkt wordt.

02 Reserve exploitatie
Voor een toelichting op deze reserve worst verwezen naar programma 0 onderdeel D.

03 Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen
Vanuit deze reserve worden o.a. verplichtingen gedekt t.a.v. duurzaamheid, omgevingsvergunningen, huisvesting verenigingen, uitvoering Parkstadwet en Het Martin Buber. Verder zijn de middelen voortkomend uit de voormalige SPUK CDOKE in de reserve gestort ter dekking van lopende verplichtingen.

08 Reserve huisvestingsvoorzieningen onderwijs
De structurele toevoeging bedraagt jaarlijks € 2,215 mln. De onderwijsuitgaven inclusief kapitaallasten van de onderwijsinvesteringen worden afgedekt uit deze reserve. Op basis van de feitelijke ontwikkelingen worden per jaareinde steeds de correcte bedragen onttrokken. Vanaf 2030 wordt vooralsnog € 1,1 extra toegevoegd om toekomstige investeringen in onderwijshuisvesting mogelijk te maken. Dit hangt samen met de ouderdom van de diverse bestaande onderwijsgebouwen.

10 Reserve grondexploitatie obk
Via de erfpachtconstructie wordt de reserve jaarlijks aangevuld. De reserve wordt ook ingezet ter egalisatie van de kosten en opbrengsten van de grondexploitaties. De reserve laat een toename zien van € 3,948 mln. in 2026 naar € 4,538 mln. eind 2030. Aanvullende informatie is opgenomen in de paragraaf grondexploitatie.

12 Egalisatiereserve afvalverwerking
Voor meer info zie paragraaf 1 Lokale lasten.

14 Reserve speeltuinen
Jaarlijks wordt € 9.000 gestort in de reserve speeltuinen.

18 Reserve plantsoenen
Jaarlijks groeit deze reserve met € 2.100.

22 Reserve kapitaallasten
Deze reserve is gerelateerd aan BBV-verplichtingen in verband met investeringen die ten laste van reserves zijn gedaan. Vanuit deze reserve worden de afschrijvingslasten van diverse investeringen gedekt. Het betreft m.n. investeringen in Hub, muziekschool, 't Westhoes, 't Sjevemethoes, Hybride werken en Het Martin Buber.

23 Reserve mobiliteitsfonds parkeren
Dit betreft een nieuwe reserve die door de raad is ingesteld. Zie voor een nadere toelichting de bijlagen.

VOORZIENINGEN

02 Voorziening voor oninbare debiteuren.
Dit betreft m.n. de belastingdebiteuren. Op basis van prognoses en rapportages van BsGW en andere inschattingen neemt de gemeente de betreffende bedragen op. Jaarlijks wordt € 300.000 aan de voorziening toegevoegd. De daadwerkelijk oninbare debiteuren worden vervolgens ten laste van de voorziening gebracht (raming vooralsnog ook € 300.000). Blijkt het minder te zijn, dan valt het bedrag vrij in de jaarrekening.

03 Voorziening pensioenverplichting wethouders
De maandelijkse premie-inhouding wordt gestort in de voorziening, op jaarbasis wordt hier € 30.000 voor geraamd. Overdrachten van pensioenen kunnen dit beïnvloeden.

N.B.: Een nadere toelichting op het doel van de diverse reserves en voorzieningen is opgenomen in de bijlagen.

Bijlagen

Lijst van afkortingen

AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AVV	Adviesdienst Verkeer en Vervoer
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAO	Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten
BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BCF	Btw Compensatiefonds
BIBOB	Bevordering Integriteitsbeoordeling door het Openbaar Bestuur
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOB	Beslissingen op Bezwaar
BTM	Bedrijventerreinenmanagement
Btw	Belasting toegevoegde waarde
BVE	Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CAZ	Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering
CBC	Centrale Bezwaarschriften Commissie
CISO	Chief Information Security Officer
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
DUBO	Duurzaam Bouwen
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
ETIL	Economisch Technologisch Instituut Limburg
FG-functionaris	Functionaris voor de Gegevensbescherming
FIDO	Financiering Decentrale Overheden (wet)
FPU	Flexibele Pensioen Uitkering
FWI	(landelijk) Fonds Werk en Inkomen
GBA	(wet) Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens
GFT	Groente, Fruit en Tuin (afval)
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GIDS	Gezond in de stad
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
HRM	Human Resource Management
ICT	Informatie Communicatie Technologie
IKB	Individueel Keuze Budget
I-NUP	De overheidsbrede implementatie-agenda dienstverlening e-overheid
ITJ	Integraal Toezicht Jeugd
ISV	Investeringsbudget Stedelijke vernieuwing
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	Jeugd op gezond gewicht
JPP	Jeugd Preventie Plan
KCC	Klant Contact Centrum
KOV	Kinderopvang
LED	Light Emitted Diode
LED	Limburg Economic Development
MER	Milieu Effect Rapportage
MKB	Midden- en Kleinbedrijf

NJN	Najaarsnota
NOC/NSF	Nederlands Olympisch Comité / Nederlands Sport Federatie
NV	Naamloze Vennootschap
OBK	Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade
OZB	Onroerende Zaakbelasting
POL	Provinciaal Ondernemingplan Limburg
POP	Persoonlijk Ontwikkelingsplan
PSZ	Peuterspeelzalen
PVVP	Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan
RHCL	Regionaal Historisch Centrum Limburg
ROVL	Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg
RUDDO	Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden
RVVP	Regionaal Verkeers- en Vervoersplan
SSC-ZL	Shared Service Center - Zuid Limburg
SMK	Stichting Muziekschool Kerkrade
SUWI	Wet Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
SW	Sociale Werkvoorziening
VAZOM	Vrije Academie Zuid Oostelijke Mijnstreek
VJN	Voorjaarsnota
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
WCPV	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
WGR	Wet Gemeenschappelijke Regelingen
WIN	Wet Inburgering Nieuwkomers
WIRA	Wet implementatie Rechtsbescherming richtlijnen Aanbesteden
WKR	Werkkostenregeling
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
WOZ	Waardering Onroerende Zaken (wet)
WOZL	Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid Limburg
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WSNP	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
WSP	Werkgevers Service Punt
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
Wvg	Wet voorkeursrecht gemeenten
Wwnv	Wet Werken naar vermogen
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWZ	Wonen Welzijn Zorg
ZMLK	Zeer moeilijk lerende kinderen (speciaal onderwijs)

Nadere toelichting reserves en voorzieningen

Nr.	Naam	Doel / omschrijving
	Algemene reserve	
01	Algemene reserve	De reserve dient als algemeen buffervermogen.
02	Reserve exploitatie (vrije deel)	Buffer vergelijkbaar met de algemene reserve, waarin meevallers en een positief rekeningresultaat tijdelijk kunnen worden geparkeerd totdat ze een andere bestemming krijgen. Van belang is het "vrije saldo", aangezien op de reserve soms ook al weer claims liggen. Het vrije saldo wordt betrokken bij de algemene reserve, het gedeelte waarop claims liggen bij de bestemmingsreserves.
11	Algemene reserve OBK	Door de activiteiten van het OBK en de daarmee verbonden risico's wordt een eigen reserve van enige omvang noodzakelijk geacht. Daarom is er specifiek voor het opvangen van niet voorziene/afgedekte risico's in de grondexploitaties een eigen reserve die als buffer dient.
	Bestemmingsreserves voor de egalisatie van tarieven	
12	Egalisatiereserve afvalverwerking	Het product afval is budgettair neutraal verwerkt in de begroting. De 'egalisatiereserve afvalverwerking' kan worden ingezet om externe schommelingen in de tariefstelling op te vangen. Hiertoe worden saldi bij de eindafrekening per dienstjaar toegevoegd of onttrokken aan de reserve.
	Bestemmingsreserves	
02	Reserve exploitatie	Gedeelte van de reserve waarop claims liggen. De raad kan besluiten om de middelen een andere aanwending te geven. Het vrije saldo van de reserve wordt betrokken bij de algemene reserve.
03	Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen	Hierin zijn posten opgenomen met een sterk verplichtend karakter, waarbij echter nog geen opdrachtverstrekking aan derden heeft plaatsgevonden en die dus formeel niet op de staat Nog te Betalen horen. Het verplichtende karakter wordt aangegeven door bijv. wet- en regelgeving, of nog af te ronden uitvoering van een reeds genomen besluit. Het bedrag binnen deze reserve bestemd voor kapitaallasten van investeringen welke (deels) via reserves werden gedekt is middels deze begroting overgeheveld naar de nieuwe reserve kapitaallasten.
06	Reserve HRM	Met deze reserve kan invulling worden gegeven aan trajecten op het personele vlak die vaak over de jaargrenzen heengaan (bijvoorbeeld Persoonlijke Ontwikkelings Plannen).
08	Reserve huisvestingsvoorzieningen onderwijs	Uit deze post worden de kapitaallasten van onderwijsvoorzieningen en de overige kosten van onderwijsvoorzieningen afgedekt (budgettair neutraal). Het betreft hier dus eigen middelen.
09	Reserve verenigingen en vrijwilligers	Deze reserve had een egaliserende werking ten aanzien van de kosten van verenigingen en vrijwilligers en kan na volledige inzet komen te vervallen.
10	Reserve grondexploitatie OBK	Dit is de "werkreserve" van het OBK van waaruit grondexploitaties worden bekostigd en opbrengsten worden geparkeerd ten

Nr.	Naam	Doel / omschrijving
		behoeve van investeringen. Een deel is bestemd voor wijkontwikkelingsplannen en grote projecten. Periodiek wordt het meerjarig verloop van deze reserve bewaakt en geactualiseerd om tijdig in te kunnen spelen op ontwikkelingen.
13	Reserve gebouwen	Onderhoudskosten worden met name in de exploitatie verantwoord. De reserve kan worden gebruikt om eventuele (extra) kosten van gemeentelijke gebouwen op te vangen. Incidentele meevallers, bijvoorbeeld uit de verkoop van gebouwen, worden aan de reserve toegevoegd. Egaliserende werking.
14	Reserve speeltuinen	De reserve kan worden gebruikt om eventuele (extra) kosten van speeltuinen-, toestellen, e.d. op te vangen. Egaliserende werking. Kan na volledige inzet komen te vervallen.
15	Reserve Gaia	Deze reserve was bedoeld voor egalisatie van kosten / opbrengsten in relatie tot GaiaZOO en kan na volledige inzet komen te vervallen.
16	Reserve stadsvernieuwing	Reserve ten behoeve van herstructureringsprojecten en aanpak verpaupering. Naar verwachting zal de zojuist benoemde problematiek mede door het krimpscenario in de komende jaren toenemen.
17	Reserve evenementen	Deze reserve dient om eventuele (extra) kosten van evenementen te kunnen dekken. Egaliserende werking.
18	Reserve plantsoenen	De reserve dient als buffer voor de groenvoorziening om onvoorziene uitgaven op te vangen en kan na volledige inzet komen te vervallen.
19	Reserve ondernemersfonds	De opbrengsten reclamegelden worden hierin vooralsnog gestort ten behoeve van de ondernemers.
20	Reserve liquidatie sanering mijnterrein	De reserve wordt gebruikt voor bodemsanering van de terreinen in combinatie met de herinrichting ervan. De reserve is destijds gevoed door een ontvangen liquidatie-uitkering in verband met de beëindiging van de taakopdracht sanering mijnterrein. Vrij te besteden door gemeente. Op deze reserve wordt een uitsterfconstructie toegepast.
22	Reserve kapitaallasten	Het bedrag binnen deze reserve is bestemd voor kapitaallasten van investeringen welke (deels) via reserves werden gedekt. Egaliserende werking.
33	Reserve mobiliteitsfonds	Het mobiliteitsfonds (besloten door raad op 24 september 2025 en in werking 7 oktober 2025) wordt gevuld met financiële bijdragen op grond van de afkoopregeling zoals opgenomen in de vigerende Nota Parkeernormen. Dit fonds heeft tot doel mobiliteit in brede zin te verbeteren en de bereikbaarheid van de gemeente Kerkrade te optimaliseren. Het college beheert het fonds en verantwoordt jaarlijks de toevoegingen en bestedingen. De gemeenteraad kan het fonds opheffen en bepaalt dan over de resterende middelen.
	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	
01	Voorziening verkoop aandelen	Bij de verkoop van de aandelen Essent en Attero was sprake van "rechten" van aandeelhouders op diverse garantiefondsen (vordering), die vooralsnog volledig in een voorziening werden

Nr.	Naam	Doel / omschrijving
		gestort omdat de hoogte nog onzeker was. De manier van verwerking was verplicht voorgeschreven. De volledige financiële afwikkeling nadert zijn einde, waarbij ook verschillende tijdelijke rechtspersonen worden opgeheven. Tegenover het bedrag in de voorziening staat nu nog een vordering op Attero voor een even groot bedrag.
02	Voorziening voor oninbare belastingdebiteuren	Deze voorziening dient om financiële consequenties van niet-geraamde afboekingen van oninbare belastingdebiteuren, niet-geraamde schuldsaneringen of andere debiteuren (niet zijnde sozawe) op te vangen. Sinds de overgang naar de BsGW, maakt de BsGW periodiek een inschatting ten behoeve van de deelnemende gemeenten. De daadwerkelijk oninbaar verklaarde posten worden vervolgens afgeboekt ten laste van de voorziening.
03	Voorziening pensioenverplichtingen	Deze voorziening dient ter dekking van de aan de gemeente overgedragen pensioenaanspraken van wethouders (Wet APPA). Deze voorziening wordt gevoed door de ingehouden premies op de loonsom in de voorziening te storten, de hoogte wordt jaarlijks opnieuw berekend.
04	Voorziening dubieuze debiteuren sozawe	In verband met destijds aangescherpte verslaggevingseisen is de manier van boekhouden veranderd met betrekking tot terugbetaling aan debiteuren. In 2007 is besloten om vanaf de jaarrekening 2006 een voorziening te creëren voor de risico's van eventuele oninbaarheid.
09	Voorziening wegen	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan onderhoud van wegen.
12	Voorziening herontwikkeling d'r Pool	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan de betreffende grondexploitatie.
13	Voorziening verlofsparen	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan de in de CAO geboden mogelijkheid om verlof te sparen (leidend tot een toekomstige financiële verplichting voor de werkgever).
14	Voorziening Catharinahoes	Deze voorziening is gevormd uit het restsaldo van de Stg. Catharinahoes die per 31 december 2023 is opgeheven (zie nota 23n00848). De gelden kunnen worden gebruikt om toekomstige activiteiten te financieren die overeenkomen met het doel van de stichting.
15	Voorziening Rolduckerkveld	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en is gerelateerd aan de betreffende gebiedsexploitatie.
16	Voorziening Koempelstraat	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en is gerelateerd aan de betreffende gebiedsexploitatie.
17	Voorziening RVU	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan de in de CAO geboden mogelijkheid om vervroegd met pensioen te gaan (Regeling Vervroegde Uittreding, RVU). Dit leidt tot een toekomstige financiële verplichting voor de werkgever.

	Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	
05	Voorziening dialect-activiteiten	De voorziening is gevoed door het liquidatiesaldo van de stichting Kirchröadsjer Dieksiejoneer en is bedoeld voor het organiseren

Nr.	Naam	Doel / omschrijving
		van activiteiten die de instandhouding van het Kerkraads dialect bevorderen (met inachtneming van de relevante verordeningen).
08	Voorziening riolen	Het product "riolering" is budgettair neutraal verwerkt in de begroting. De voorziening dient om schommelingen in de tariefbepaling te kunnen opvangen. Uit het rioolbeheersplan blijken de noodzakelijke investeringen en wordt een verband gelegd met de tarieven. Tevens blijkt meerjarig het eventueel beroep dat op de voorziening moet worden gedaan.

Staat van Langlopende Leningen

bedragen x € 1.000

Lening- nummer	Bedrag lening	Rente%	Aflossing jaar	Restant lening per 1.1.2027	Aflossing 2027	Rente 2027	Restant lening per 1.1.2028
2002-01	€ 10.000	5,469	2027	400	400	6	0
2003-03	€ 17.500	4,855	2028	1.400	700	64	700
2005-01	€ 10.000	3,585	2030	1.600	400	49	1.200
2006-01	€ 11.000	3,798	2031	2.200	440	69	1.760
2009-01	€ 7.000	4,610	2034	2.240	280	101	1.960
2010-01	€ 5.000	4,610	2035	1.800	200	75	1.600
2013-01	€ 11.000	2,970	2038	5.280	440	147	4.840
2015-01	€ 11.000	1,220	2035	4.950	550	56	4.400
2016-01	€ 10.000	1,295	2036	5.000	500	60	4.500
2017-01	€ 6.000	1,395	2037	3.300	300	43	3.000
2017-02	€ 14.000	1,190	2037	7.700	700	90	7.000
2018-01	€ 12.000	1,360	2038	7.200	600	90	6.600
2018-02	€ 12.000	1,190	2038	7.200	600	83	6.600
2019-01	€ 10.000	1,200	2039	6.500	500	72	6.000
2019-02	€ 10.000	0,680	2044	7.200	400	48	6.800
2020-01	€ 10.000	0,585	2045	7.600	400	43	7.200
2020-02	€ 8.000	0,530	2040	5.600	400	28	5.200
2021-01	€ 15.000	0,190	2041	11.250	750	20	10.500
2022-01	€ 10.000	1,425	2042	8.000	500	109	7.500
2023-01	€ 8.000	3,150	2048	7.040	320	213	6.720
2023-02	€ 11.000	3,345	2048	9.680	440	317	9.240
Totalen				**€ 113.140**	**€ 9.820**	**€ 1.783**	**€ 103.320**

EMU-saldo

Onderstaande tabel laat de berekening van het EMU-saldo van de gemeente Kerkrade zien.

bedragen x € 1.000

Omschrijving		2026	2027	2028	2029	2030
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV artikel 17c)	22.175	-10.797	5.029	2.796	2.282
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	-22.810	-19.533	-20.359	-18.126	-14.612
3.	Mutatie voorzieningen	635	330	330	330	330
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie), zie exploitatie	0	0	0	0	0
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
		0	**-30.000**	**-15.000**	**-15.000**	**-12.000**

Overige risico's

Bedrijfsvoering

Toelichting
Dit zijn risico's die spelen in het dagelijkse werk. Ook kunnen dit risico's zijn door veranderingen in wetten. Of omdat er bijvoorbeeld een procedure bij de rechter loopt of er nog word onderhandeld over een nieuw contract.

Bestaande maatregelen
Voor sommige risico's zijn verzekeringen afgesloten. Denk aan een verzekering voor brandschade of aansprakelijkheid. Ook kunnen voorzieningen zijn gevormd, zoals de voorziening oninbare debiteuren. Binnen de gemeente worden deze risico's in de gaten gehouden. Voor projecten is het zo dat deze alleen kunnen starten als er budget voor is. Tot slot is in de begroting een jaarlijkse post “onvoorzien” (€ 228.000) en in het investeringsprogramma een jaarlijkse post “onvermijdbaar” (€ 58.000) voor het opvangen van risico’s opgenomen .

Kwantificering (rest)risico
N.v.t.

Demografische ontwikkeling

Toelichting
Met demografische ontwikkeling wordt bedoeld dat in een stad onder andere het aantal inwoners of ouderen kan verschillen van jaar tot jaar. Dit zien we in Kerkrade ook. Het aantal inwoners daalt langzaam en het aantal oudere inwoners neemt toe. Dit heeft onder andere gevolgen voor de leegstand, arbeidsmarkt, publieke en recreatieve voorzieningen. Meer informatie staat in programma 8 van de begroting “Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing”.

Bestaande maatregelen
Dit gebeurt niet ineens maar duurt meerdere jaren. Bij de berekening van de algemene uitkering wordt hiermee rekening gehouden. Zo kunnen de aantallen inwoners, jongeren en woningen per jaar anders zijn. Ook als nieuw beleid gemaakt wordt, wordt hiermee rekening gehouden.

In regionaal verband is met het uitvoeringsprogramma's IBA, de Regio Deal Parkstad, het Volkshuisvestingfonds etcetera een financiële bijdrage gegeven aan onder meer het aanpakken van de (gevolgen van de) bevolkingskrimp, werken aan sociaaleconomische structuurversterking, het verbeteren van de woonkwaliteit en leefbaarheid in kwetsbare gebieden. Tot slot wordt bij nieuwe beleidsbeslissingen zoveel mogelijk rekening gehouden met de effecten van de bevolkingsontwikkeling. Tegelijkertijd wordt in de regio sterk ingezet om de trend juist om te buigen.

Kwantificering (rest)risico
Het is een belangrijk onderwerp, maar het is geen risico.

Subsidies

Toelichting
Ook de gemeente Kerkrade ontvangt subsidies om haar plannen te realiseren. Dit kan bijvoorbeeld zijn van het Rijk, de Provincie of de Europese Unie. Een subsidie wordt niet zomaar gegeven. Er gelden voorwaarden waaraan de gemeente moet voldoen. Mogelijk wordt toch geen subsidie toegekend omdat er niet aan de voorwaarden voldaan wordt. Ook kan het een risico zijn dat een subsidie

terugbetaald moet worden. Dit kan het geval zijn als de gemeente zich niet aan de subsidievoorwaarden blijkt te hebben gehouden.

Bestaande maatregelen
Subsidies worden pas opgenomen in de begroting als de subsidiebeschikking ontvangen is (hoge mate van zekerheid). Het naleven van de voorwaarden wordt steeds bewaakt.

Kwantificering (rest)risico
N.v.t.

Financiering

Toelichting
Het risico bestaat dat de rente hoger uitvalt dan wat eerder gedacht was. Dit is dan een nadeel voor de begroting.

Bestaande maatregelen
Er is sprake van een evenwichtige opbouw van de leningenportefeuille. De renteontwikkelingen worden in de gaten gehouden en als het nodig is, wordt financiering veilig gesteld. De financiering voldoet aan de normen voor de kasgeldlimiet (korte financiering) én aan de renterisiconorm (zie ook de financieringsparagraaf in de begroting).
Als we de financiering van de komende jaren ook meetellen, heeft Gemeente Kerkrade zelfs nog veel ruimte onder de renterisiconorm. Er wordt daarnaast gewerkt met lange termijn financiering met looptijden van 20 of 25 jaar.
Het risico, als we herfinanciering nodig hebben, is daarmee minder geworden, omdat dit een langzaam proces is dat zich over vele jaren uitstrekt.
De leningenportefeuille is wel toegenomen, vooral door grote investeringen in de stad (zoals centrum, Kerkrade-West), maar er is in de begroting rekening gehouden met de kosten van de financiering die er nu is en van de financiering die we nog verwachten. Als laatste wordt in de begroting altijd gerekend met een rentepercentage dat meerjarig gezien iets toeneemt. Zo maken we het risico van een stijging van de rente op de korte termijn kleiner. Deze percentages passen we steeds aan als er iets verandert of als we verwachten dat er iets gaat veranderen.

Kwantificering (rest)risico
N.v.t.

Verbonden partijen (VP-en)

Toelichting
Onder de VP-en vallen onder andere de gemeenschappelijke regelingen (GR-en). De gemeente is deel van het algemeen bestuur van meerdere GR-en. Elk van deze hebben hun eigen boekhouding. Er kan zich bij een verbonden partij een risico voordoen.

Bestaande maatregelen
De VP-en proberen de risico's zelf te verkleinen. Als een risico werkelijkheid wordt, dan wordt eerst gekeken de VP dit zelf kan oplossen. Er is vaak contact met een VP. Dit kan zijn in de vorm van een overleg of een document zoals een begroting of jaarrekening. Er wordt dan ook aandacht besteed aan de risico's.

De gemeente betaalt een bijdrage aan de VP volgens de begroting van die VP. Deze bijdrage staat ook in de gemeentebegroting. De Raden kunnen iets vinden van de begroting van een VP. Dit wordt een zienswijze genoemd. Dit is een middel om te sturen op de VP.

Kwantificering (rest)risico
N.v.t.

Gewaarborgde geldleningen

Toelichting
In het verleden zijn aan woningcorporaties en particulieren garanties verleend op hun sociale woningbezit. Dit was bepaald vanuit de wet. Het begrote totaalbedrag aan nog open garanties bedraagt eind 2024 voor de corporaties € 300 mln. en voor de particulieren € 248.000. Het risico bestaat dat de woningcorporaties of particulieren niet betalen doordat ze bijvoorbeeld failliet gaan.

Bestaande maatregelen
Een garantie wordt verleend voor een sociale woning. De woning is dan het onderpand. Dat betekent dat als niet betaald wordt, de gemeente dat pand krijgt. De afgelopen jaren is het bedrag aan uitstaande garanties gedaald. Door aflossingen wordt het risico kleiner en neemt de waarde van het onderpand ten opzichte van de garantie toe. Er is bovendien een landelijk waarborgfonds waar de gemeente terecht kan als niet wordt afgelost. De woningcorporaties voeden dit fonds. Tot slot hebben de drie woningcorporaties die in Kerkrade actief zijn, HeemWonen, Wonen Limburg en WonenZuid, een eigen vermogen van ruim € 4 miljard. Dit is aanzienlijk. Volgens BsGW bedroeg de WOZ-waarde van het woningbezit specifiek in Kerkrade van deze corporaties € 880 mln. in 2021. Dit is ruim voldoende om de uitstaande garanties te dekken.

Kwantificering (rest)risico
N.v.t.

gemeente
kerkrade